Uit de Schriften

DEEL XXXIII No. 1 JAN. 1961

Israël en Kerk

EEN WOORD VOORAF

Dit geschrift bedoelt de lezer een inzicht te geven in wat, naar onze overtuiging, de verhouding ISRAËL - KERK is, en is niet gericht tegen kerken of organisaties, noch tegen bepaalde personen als zodanig.

Wij willen te voren verklaren, het grootste respect en meermalen bewondering te hebben voor wat vele kerkleiders presteerden.

Wij richten ons hier alleen tegen stelsels en gedachten, die, naar ons inzicht en overtuiging, in strijd zijn met Gods geschreven Woord.

Daar wij geenszins pretenderen hier volledig te zijn, verwijzen wij voor uitgebreider onderzoek naar de Schrift en voorts naar werken, waarin over dit onderwerp op uitvoeriger wijze wordt gehandeld.

1. GOD BESCHIKT

Wat God belooft, zal het schepsel aan wie Hij het beloofd heeft zeker ontvangen, want Hij is getrouw en liegt niet. Hoeveel beloften Gods er ook zijn, in Hem is het: Ja en amen. Zijn raad is onveranderlijk, zijn genadegaven en roeping onberouwelijk. (Zie hierover onder meer: Hebr. 10: 23; Tit. 1: 2; 2 Kor. 1: 20; Hebr. 6 :17, waar „raad" de vertaling is van „boulè"; Rom. 11: 29).

Een verbond, door God tot stand gebracht, kan niet *verbroken* worden door een schepsel. Al wat het zondige schepsel kan doen, is: niet blijven in zulk een verbond, het niet bewaren. Het is niet als met een overeenkomst, of verbond, tussen twee menselijke partijen, van nagenoeg dezelfde rang, dat wel kan verbroken worden.

(Zie hierover: Hebr. 8: 9, waar „houden" of „blijven in" de vertaling is van „emmeno "; Ex. 19: 5 „bewaren". Het Hebr. werkwoord „parar", in Gen. 17: 14; Lev. 26: 15; Deut. 31: 16 enz. door „Verbreken" vertaald, heeft de betekenis van „onwerkzaam maken". Zie bijv. Jes. 14: 27 „verijdelen"; Num. 30: 8, 12, 15 „ongeldig maken").

Indien God beschikt wil dit dan zeggen, dat Hij alle schepselen steeds dwingt te handelen zoals ze dat doen? Neen, in zekere mate en in zekere gevallen laat God het schepsel vrij Hem te weerstaan. Het schepsel is geen zuiver „instrument" in Gods handen, en heeft dan ook een zekere verantwoordelijkheid. God heeft Adam niet verplicht van de boom der kennis van goed en kwaad te eten. Hij heeft Adam vrij gelaten het wel te doen, na hem gewaarschuwd te hebben voor wat zou volgen op een ongehoorzaamheid. Adam was verantwoordelijk voor het absurde overtreden van Gods gebod. God heeft Israël niet verplicht in zijn inzettingen te wandelen en zijn geboden in acht te nemen, want Hij zeide tot hen: ***„Indien gij wandelt"„Maar indien gij naar Mij luistert",*** en waarschuwde zijn volk voor de gevolgen. Nadat Israël God had weerstaan, door niet te luisteren, nodigde Hij zijn volk uit zich te ***bekeren.*** Hetzelfde vinden we in de Griekse Schriften: ***„Indien iemand diens wil doen wil": „Gij verzet u altijd tegen de Heilige Geest, gelijk uw vaderen".*** En steeds wordt bekering gevraagd. (Gen. 2: 16, 17; Lev. 26; Deut. 28; Joh. 7: 17; Hand. 7: 51).

Het is alleen door een zeer beperkte vrijheid, door geen zuiver instrument te zijn, door de mogelijkheid God in zekere mate te kunnen weerstaan, dat het schepsel werkelijk liefde kan betonen en God verheerlijken.

Al is Gods ***raad*** (boulè) dan onveranderlijk, zijn ***wens*** (thelèma) kan weerstaan worden. Wat God beschikt, beslist, betreffende een schepsel moet geschieden, en hierin heeft het schepsel geen verantwoordelijkheid. Maar wel in verband met wat God van het schepsel ***verwacht,*** na zijn goddelijkheid en genade geopenbaard te hebben. Daarom kon Paulus zeggen, dat degenen, die Hem niet verheerlijkt en gedankt hebben, geen verontschuldiging hebben (Rom. 1**:** 20**,** 21**).**

Wat gebeurt er als het schepsel God weerstaat? Die onzinnige houding doet Gods raad, verbond of belofte niet te niet, maar heeft tot gevolg „verschrikking" en lijden. Tot er bekering komt, en wat waartoe God zich verbonden heeft zich zal verwezenlijken, door zijn genade.

(Voor verder onderzoek zie onder meer ***De Weg der Behoudenis).***

2. WAT BESCHIKTE DE HERE T.O.V. ABRAHAM EN ISRAËL?

Aan Abraham heeft de Here meerdere dingen beloofd, die men kan groeperen in twee categorieën:

1. Zegeningen die de aarde betreffen: ***„Het gehele land, dat gij ziet, zal Ik u en uw zaad voor altoos*** (voor de olam, hier het toekomende wereldtijdperk) ***geven. En Ik zal uw zaad maken als het stof der aarde". Dit betrof het land „van de rivier van Egypte tot de grote rivier, de rivier de Eufraat"*** en het natuurlijke zaad, dat uit Saraï zou komen, namelijk de 12 volken Israëls.

Daarbij zouden „in Abraham" alle volken der aarde gezegend worden.

2. Geestelijke zegeningen, in verband met de rechtvaardiging door het geloof. Dit betrof Abrahams geestelijk zaad, dat „met Abraham" gezegend wordt. Het ware Zaad is Christus, maar door de geloofsgemeenschap met Hem, maken zij die „in Christus" zijn, deel uit van dit geestelijke Zaad. Ze zullen zijn, naar de belofte aan Abraham gegeven, bezithebbers der wereld. In deze geestelijke positie, namelijk „in Christus", is er noch Jood noch Griek, de aardse onderscheidingen vallen weg.
   (Voor Abraham en Israël, zie, onder meer: Gen. 12: 7; 13: 15; 15: 18; 17: 6-10; Hand. 3: 25. Voor Abraham en zijn geestelijk Zaad: Gen. 15: 5; 22: 17, 18; Rom. 4: 11, 13; Gal. 3: 7-16, 29).

Deze verbonden werden tot stand gebracht met Abraham en zijn vleselijk zaad. Met de volken in het algemeen werd geen verbond gesloten, ze zouden slechts in Abraham en zijn natuurlijk zaad gezegend worden. In de Griekse Schriften wordt ook de nadruk gelegd op het feit dat die beloften voor Israël waren, In Rom. 9: 4 lezen we: ***„Immers, zij zijn Israëlieten, hunner is de aanneming tot zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften".***
(Zie ook Hand. 2: 39, waar Petrus alleen Israëlieten voor zich heeft Hand. 7: 5; Rom. 15: 8; Hebr. 11: 9. De Here bevestigde aan zijn Joodse discipelen, dat de zachtmoedigen onder hen het land (Gr."gè") zouden beërven, (Mat. 5: 5).

Het geestelijke zaad. waarbij behoren de gerechtvaardigden in Christus uit alle volken, had geen belofte voor wat het bezit van het land betreft, maar „een belofte des Geestes" in Jezus Christus (Gal. 3: 14).

Behalve deze belofte, is het wenselijk ook de aandacht te vestigen op een andere geestelijke belofte

voor alle volken. Deze belofte onderscheidt zich van de Abrahamietische in de volgende opzichten:

a. Het is alleen Paulus, die er over spreekt, en pas in zijn laatste brieven, die geschreven werden nadat hij het tijdelijk terzijde zetten van Israël als Gods volk had aangekondigd (Hand. 28: 28. Voor die belofte zie Ef. 3: 6; 2 Tim. 1: 1).

b. Het is een belofte, die dagtekent van vóór Abraham (2 Tim. 1: 9). Ze staat in verband met de verborgenheid, die van de aionen her verborgen was gebleven in God; (Ef. 3: 9; Kol. 1: 26).

c. Het is een belofte ,,in Christus Jezus" (Ef. 3:6).

Laat ons nu de verbonden nagaan, door de Here tot stand gebracht met zijn volk Israël.

Op de berg Sinaï maakt de Here als zijn beschikking bekend: Israël zal eens het eigendom zijn van de Here, een koninklijk priesterdom en een heilig volk. Dit verbond ***kan*** zich ***niet*** uitstrekken tot anderen dan Israël. In verband met het Sinaitische verbond werden aan Israël de inzettingen en geboden bekend gemaakt, die ze moesten houden om tot hun doel te komen. Als ze dit niet deden, zou het verbond niet verbroken worden - want het is een beschikking Gods - maar zou de verwezenlijking er van ***uitgesteld*** worden. Dit is inderdaad het geval geweest, want pas na de grote verdrukking en de bekering van Israël, aan het einde van het tegenwoordige wereldtijdperk, en na de wederkomst van Christus, zal dit volk een heilig volk zijn, en t.o.v. de andere volken een koninklijk priesterdom, als vervulling van de profetie en de onberouwbare roeping Gods.

Laat ons nog opmerken, dat de Wet hen wel leerde wat de Here van hen verlangde, maar niet de geestelijke kracht gaf om het te doen. In dit opzicht was het Sinaitische verbond niet onberispelijk (Hebr. 8: 7), en daarom zal het later vervangen worden door het nieuwe verbond, dat uitnemender is.

Het tot stand brengen van dit nieuwe verbond, met het huis van Israël en het huis van Juda, werd al door de profeet Jeremia aangekondigd. De Wet Gods zal niet meer iets uitwendigs zijn, maar in hun hart geschreven, d.w.z. ze zullen van harte doen wat de Here van hen verlangt. Dan zal Hij hun tot een God zijn, en zullen zij Hem tot een volk zijn. Allen zullen ze Hem kennen en Hij zal hun ongerechtigheden vergeven en hun zonde niet meer gedenken.

Deze nieuwe beschikking wordt geplaatst tegenover de (oude) Sinaitische, ***niet*** de Abrahamietische. Ze steunt op het offer van Christus en zal in vervulling gaan als Israël zich tot de Here gekeerd zal hebben en dit Volk zich in het land der belofte zal bevinden. Dan zullen ze een nieuw hart en een nieuwe geest hebben, die hen in staat zal stellen naar de goddelijke inzettingen te wandelen en naarstiglijk de verordeningen te onderhouden. (Jer. 31: 31-34; Ezech. 36: 24-28; 37: 21-24; Hebr. 8: 8 waar men „voleindigen" of „vervullen" moet lezen, in de plaats van „tot stand brengen").

Ook in de Griekse Schriften wordt het nieuwe verbond gesteld tegenover het oude, Sinaitische. Vooral in de brief aan de Hebreeën, waar een deel van Jer. 31 twee maal aangehaald wordt. Het nieuwe verbond is „beter", omdat het aan Israël de kracht zal geven om de Wet des Heren te houden. Het steunt op het offer van Christus en dit maakt het mogelijk te verwezenlijken wat het oude verbond beloofde. (Hebr. 8: 8-12; 10: 16, 17; 7: 22; 8: 6; 10: 14).

Telkens als er sprake is van het nieuwe verbond, is het met betrekking tot Israël: in het tijdperk van de Evangeliën werd het woord alleen gericht tot Israël, de brief aan de Hebreeën is geadresseerd aan Christen-Joden en bevestigt, dat het nieuwe verbond met „het huis Israëls en het huis van Juda" tot stand gebracht en voleindigd zal worden. Ook de hoofdstukken 10 en 11 van de eerste brief aan de

Korintiërs werden tot Christen-Joden gericht, want dit blijkt uit 1 Kor. 10: 1-5, waar Paulus zich heeft gewend tot de „broeders" wier vaderen met Mozes in de woestijn waren.

Over dit nieuwe verbond wordt overigens alleen gesproken in schriftdelen, die gedurende het tijdperk der Handelingen werden geschreven, toen Israël nog Gods volk was, zich kon bekeren, zodat dan het nieuwe verbond in werking had kunnen treden. Johannes, die schreef na de terzijde stelling van Israël, sprak niet meer van dit verbond.

(Een uitvoerige verhandeling over de ***Verbonden en de Wet*** is in voorbereiding).

3. ***ISRAËLS TERZIJDE STELLING EN TOEKOMST***

Na zijn opstanding gaf Christus veertig dagen onderwijs aangaande de dingen, die het koninkrijk Gods betreffen. We mogen daarom niet veronderstellen, dat zijn discipelen zich vergist hebben toen ze vroegen of Hij in die tijd ***voor Israël*** het koningschap zou herstellen (Hand. 1: 6). Verre van hen te berispen over een radicaal verkeerde opvatting van dit koninkrijk, zei de Here hun alleen, dat het niet hun zaak was de ***tijden*** of gelegenheden te weten waarover de Vader de beschikking aan zich heeft gehouden. Zoals vóór het kruis, was dat koninkrijk op aarde nog steeds nabij, wat bleek door dezelfde tekenen die wezen op die nabijheid. Het enige vereiste voor de komst was de bekering van Israël. Daarom kon Petrus zeggen: ***„Komt dan tot berouw en bekering, opdat er tijden van verademing mogen komen van het aangezicht des Heren, en Hij de Christus, die voor u te voren bestemd was, Jezus, zende"*** (Hand. 3: 19, 20). Die vraag naar bekering werd nog gedurende het gehele tijdperk der Handelingen tot de verstrooide Joden gericht, bewijs, dat Israël toen nog steeds Gods volk was. Had de Here zelf, aan het kruis, niet gebeden: ***„Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen?"*** Waar echter Israël zich niet bekeerde, kon Paulus aan het einde van dit tijdperk de gedenkwaardige woorden van Jes. 6: 9, 10 aanhalen betreffende hun verharding, en verklaren dat het heil Gods tot de volken gezonden werd (Hand. 28: 28). De gebeurtenissen van het jaar 70 bezegelden dit oordeel en toonden aan dat, vanaf dat ogenblik Israël tijdelijk terzijde gesteld werd. Het werd „Lo-Ammi", zoals het geval was geweest bij de ballingschap (Hos. 1: 9; 2: 22).

Maar, waar we gezien hebben, dat, volgens Gods onveranderlijke beschikking, volgens Gods onberouwelijke roeping, het volk Israël toch eens een koninklijk priesterdom en een heilig volk zal worden, tot zegen van alle volken, en het land vanaf de rivier van Egypte tot aan de Eufraat zal bezitten, moet er een nationaal en godsdienstig herstel komen voor de 12 stammen Israëls. Al de profeten hebben overigens over die toekomst op aarde gesproken. Dat deze profetieën niet vervuld werden bij de terugkeer uit de Babylonische ballingschap blijkt duidelijk uit wat Zacharia schreef ***na*** die terugkeer. De Here zal tot Sion wederkeren, Jeruzalem zal de berg der heiligheid genoemd worden. De Here zei, door middel van de profeet: ***„Zie, Ik verlos mijn volk uit het land van de opgang en uit dat van de ondergang der zon; Ik breng hen terug en zij zullen binnen Jeruzalem wonen. Zij zullen Mij tot een volk en Ik zal hun tot een God zijn, in trouw en in gerechtigheid"*** 8: 7, 8. Hun Koning zal tot hen komen, aan de volken vrede verkondigen en „zijn heerschappij zal zich uitstrekken van zee tot zee, en van de Rivier tot het einde der aarde", Ps. 72. Maar, vóór dit herstel, zal Israël door de grote verdrukking moeten gaan en zich keren tot Hem, dien zij doorstoken hebben, en die in heerlijkheid zal verschijnen op de Olijfberg.

Het zal onder dit koningschap des Heren zijn, dat Israël priesters des Heren zullen zijn, dienaars van God (Jes. 61: 6) en dat de volken naar Jeruzalem zullen heentrekken om zich voor de Koning, de Here, neer te buigen. Israël zal dan de zichtbare Gemeente van Christus zijn, gebouwd op Christus, en geleid door Petrus en de elf andere Apostelen van de besnijdenis, die binden of ontbinden zullen (Mat. 16: 18; 18: 18; 19 ; 28). Het is deze Gemeente, die als opdracht zal hebben alle volken tot discipelen van Christus te maken en te dopen in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.

Tussen de terzijde stelling van Israël als Gods Volk en zijn herstel aan het einde van het tegenwoordige wereldtijdperk, ligt de periode waarin we nu leven en waarover we nu een en ander kunnen zeggen.

(Voor nader onderzoek zie ***Het Goddelijk Voornemen).***

De Brief aan de Romeinen

No. 79.

Rom. 11: 5. ***Zo is er dan ook in het tegenwoordige tijdperk een overblijfsel naar de verkiezing der genade. 6. Indien echter naar genade, dan niet meer uit werken, want anders is de genade geen genade meer.***

Zo is het ook nu, zegt Paulus. "In deze tegenwoordige tijd", naar de S.V. en de Nwe Vert. Beter is; "in het nu (zijnde) of tegenwoordige tijdperk"; het Gr. woord is niet "kronos", maar "kairos", dit duidt een meer afgezonderd tijdsgedeelte aan, geldt voor een zekere bedeling. Mogelijk mogen we dit of laten beginnen bij 's Heren optreden in Israël, of vanaf Pinksteren, of vanaf Paulus' (eerste) bediening. Het heeft ook een einde gehad, hield op toen Israël terzijde werd gesteld en met de Volken gelijkgeschakeld. Het overblijfsel toch moet gezien worden met betrekking tot Israël, het is een deel van het geheel; als dit laatste wegvalt, kan van het eerste niet meer gesproken worden. Het overblijfsel wijst er immers juist op dat het volk niet verworpen is, wordt het dit wel, dan moeten we ook van geen overblijfsel meer spreken.

Waar deze verkiezing een deel van Israël betreft van die dagen, mag men ze niet veralgemenen en als nog doorgaand zien. Ze was „voor het tegenwoordige tijdperk".

Dat er ook nu een uitverkiezing is, zij gaarne toegestemd. Rom. 8, leert er een uit „Jood" èn „Griek". Hierin zien we een uitverkoren deel der mensheid, maar dit staat niet als overblijfsel tot die mensheid maar als bijzonder geroepen groep. Wil men daarin een zekere parallel zien met die van Israël, dan kunnen we hiermee instemmen, maar er zij opgemerkt dat men de uitwerking van Rom. 11 voor Israël moet laten. Verder zij opgemerkt dat er meerdere uitverkoren groepen zijn; een geslacht der hemelen en der aarde (Ef. 3: 15) en een groep voor de overhemelen, het Lichaam van Christus.

De verkiezing „naar genade" geeft wel hoop voor het geheel - want ze is geen doel in zichzelf maar middel - maar sluit de hoogmoed en aanmatiging van het wettische Jodendom, dat meent door de kennis der wet en door het oprichten van eigen gerechtigheid het leven te verwerven en recht te hebben op de ingang in het Koninkrijk, uit (zoals de andere verkiezingen dat geen vlees kan roemen voor Hem). Het Jodendom meende bevoorrecht te zijn in eigen kracht de wet te kunnen volbrengen en door eigen inspanning een surplus van gerechtigheid te verkrijgen. Neen, zegt Paulus, er is ten eerste een verkiezing, dus kan men geen algemene aanspraak doen gelden, ten tweede is ze naar genade, hier: naar vrij welbehagen, wat het voorgaande bewijst en het eigen werken finaal uitsluit. Anders is de genade geen genade meer, geen vrije gunst.

Het verdere gedeelte „En indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer, anders is het werk geen werk meer", is later ingelast en ontbreekt in de betere handschriften. Zie Nwe Vert.

Rom. 11: 7.*Wat dan? Hetgeen Israël zoekt, dat heeft het niet bereikt, maar het uitverkoren deel heeft het bereikt, de overigen echter zijn vereelt. 8.gelijk geschreven is: God heeft hun een geest van onontvankelijkheid gegeven, ogen om niet te zien en oren om niet te horen tot op de dag van heden.*
9. En David zegt: Hun tafel worde hun tot een strik en tot een net en tot een val en tot een vergelding; 10. mogen hun ogen verduisterd worden om niet te zien, laat hun rug zich krommen zonder ophouden.

Het voorgaande zet ons voor een dilemma, een netelig vraagstuk. Als er dan een uitverkiezing is en deze slechts een klein deel betreft uit Israël, is wel bewezen dat God het volk niet verstoten heeft, er nog acht op slaat, maar wat dan met het overgrote andere deel. Paulus weet dat de scherpdenkende Jood deze vraag zal stellen en daarom doet hij het zelf „Wat dan". Hoe is het nu? Daarop gaat hij nu antwoorden en doet dit in twee gedeelten, in vs. 7-10 en in vs. 11-33.

Eerst toont hij aan dat wat Israël zoekt, het dat niet verkregen heeft. Dit zoeken was niet verkeerd, maar het was niet de smalle weg - die vonden slechts weinigen - maar de brede die zij daarbij ingeslagen hadden. Zij gingen de weg der werken, wilden voldoen aan de eisen der wet. In zekere zin kan dat, Zacharias en Elisabeth, Paulus en zeker vele anderen zijn er het voorbeeld van, Lk. 1: 6. Er is gerechtigheid in de wet, Fil. 3: 6. Maar deze is relatief, een balans met debet- en creditzijde. Israel meende dat dit genoeg was, dat was zijn diepe slaap. Zij die naar de verkiezing der genade waren, hebben zich van deze weg omgekeerd en zijn zondaar geworden en hebben zo de smalle weg gevonden. Zij zagen dat hun gerechtigheid, al hadden zij die en al was deze hun gewin, Fil. 3: 7, niet kon baten om voor God te staan, want hun begeerte, in diepste zin hun oude mens, hun ontsproten zijn uit de Adamietische stam, konden zij niet te boven komen. Zij werden zondaar, met al hun gerechtigheid en zo veroordeelde de wet hen. Zij kwamen tot het conflict van Rom.7. Dat deed Gods Geest als doorwerking van het aannemen van Christus. En toen konden zij niet meer leven in eigen gerechtigheid maar moesten sterven. Maar: sterven met Christus. Dat werd leven met Hem.

Dat bleek te zijn verkiezing, verkiezing naar genade. Niet om enig werk van hun kant.

Er is hier dus een scherpe tegenstelling: louter genade of louter werk. Israël wilde het werk. God zou er hen voor lonen, maar ze waren van de genade vervallen. Omgekeerd, wie tot de genade mag komen, moet niets van zichzelf in rekening brengen. Ook het geloof is dan geen verdienste. Men kan alleen behouden worden door het geloof van Christus waarop het onze door de Geest aansluiting verkrijgt.

Israël ging de brede weg, zocht absolute gerechtigheid maar ontmoette die niet. De uitverkorenen, Gr.: de uitverkiezing, verkregen de gerechtigheid als ze tot zondaar gesteld werden. Hadden de vromen deze uit de werken der wet ontvangen, dan zou er iets verdienstelijks geweest zijn. Maar de uitverkiezing gaat geheel buiten iemand om, is buiten alle verdienste, ze is Gods welbehagen en Gods soevereiniteit.

Wat dan met de overigen, kon men Paulus vragen. Deze staan immers in tegenstelling tot de uitverkorenen. Dezen zijn, zegt hij, „verhard". Dit woord is niet hetzelfde van hfdst. 9: 18 ("sklèruno") maar een ander ("poroó"), dit betekent: vereelt. We vinden het van de discipelen: hun hart was verhard (vereelt), Mk. 6: 52; 8: 17 en van Israël: Joh. 12: 40; 2 Kor. 3: 14 en hier, Rom. 11: 7. Het duidt aan het stomp of onvatbaar maken of worden, zodat men de waarheid niet of moeilijk kan verstaan. Deze vereelting ligt op godsdienstig terrein, op dat der bijzondere openbaring, dus bij hen die bekend zijn, althans enigermate, met de waarheid. In onze dagen zien we veel vereelting, het afstompen voor de waarheid.

Paulus wijst aan dat Jesaja dit al voorzegd heeft en waarin ze bij deze profeet bestaat: een geest van diepe slaap, ogen om niet te zien, oren om niet te horen. Het Gr. heeft voor dit „niet" het woord "mè", dit wijst hier het subjektieve aan, en betekent de onwil; deze vloeide bij Israël dan voort uit de weg om eigen gerechtigheid op te richten.

Waar het O.T. alles aan de Here toeschrijft, vinden we dit ook in Jes. 29: 10, hier in het Gr., vinden we de menselijke onwil, de verantwoordelijkheid die Israël had: een ijver tot God maar niet met volle kennis, en dit leidde tot de geest van diepe slaap.

Paulus citeert verder David in Ps. 69: 23, 24. Als we dit nagaan, zien we dat David spreekt, als type van de Messias, van Diens lijden, vs. 22 en hij roept in vs. 23 Gods straf in over hen die hem dit aandoen: de vijanden hebben hem gal tot spijze gegeven, hun tafel, d.i. hun overvloed, moge hun tot verderf worden. Het beeld: „hun tafel worde hun tot een „strik". Dit beeld is mogelijk te verklaren uit de gewoonte, om bij een maaltijd buiten de tafel te "spreiden", n.l. als een mat of stuk zeildoek op de grond. Plotseling door een gevaar overvallen en in hun rust opgeschrikt, staan de gasten op maar zij struikelen er over, het doek wordt hun ten val en zo kunnen zij niet ontkomen en komt de vergelding over hen. Verder zegt David: „Hun ogen mogen verduisterd worden" - d.i.: ziekten mogen hen aantasten - „en hun rug moge gekromd worden" - d.i. zij mogen ontkracht worden. Dus: alle overvloed en voorspoed moge hun ontnomen worden.

David zegt deze woorden in de wensvorm, maar ze zijn bevestigd geworden door Israëls verwerping. Bedoelt David met de tafel de overvloed die zijn haters hadden, in Israëls tafel kunnen we de voorrechten zien die dit volk genoot maar die het - zij het voor een tijd - verloren heeft. De gramschap is uitgestort, de hittigheid des toorns heeft hen aangegrepen (1 Thess. 2: 16), hun „paleis" is verwoest, hun „tenten" zijn verstoord. (Ps. 69: 25, 26) Zo is vs. 22; dat Messiaans-profetische was, na een tussenperiode, de Handelingentijd, gevolgd door vs. 23-26 dat Israëlietisch-profetisch is vervuld. In Paulus' dagen was het zover nog niet, toen was er een vereelting ten dele.

Toch draagt dit citaat een dreigend geluid mee en krijgen de woorden „voor het tegenwoordige tijdperk" nog des te meer klem. Het zou niet zo doorgaan. Israël dat als natie nog bestond, zou dit voorrecht verliezen en geacht worden als de volken. al enkele jaren later zou Paulus Jes. 6 citeren en de Joden in Rome voorzeggen dat de Behoudenis Gods tot de Volken zou gaan, waarin opgesloten lag dat Deze Zich van Israël zou afwenden en er andermaal een Lo-ammitijd - en wat een lange - zou aanbreken.

De Wederkomst des Heren

INLEIDING.

De wederkomst des Heren is het thema dat vele gelovigen onzer dagen bezig houdt en dit te meer nu de wereldproblemen zich schijnen toe te spitsen. Nu is deze verwachting niet nieuw, ze is er de eeuwen door geweest. Ook na de Napoleontische oorlogen was ze er. In onze eeuw is ze andermaal naar voren gekomen en zo is na de eerste wereldoorlog de roep „Maranatha" (onze Heer komt) opnieuw luid gehoord; hij heeft weerklank gevonden, eerst in de vrije Christelijke gemeenschappen, daarna in kerkgemeenschappen.

Bij meerdere gelovigen is de verwachting van 's Heren wederkomst zeer sterk. De Heer Jezus zal, naar zij menen, zeer spoedig komen. Al moet dan nog velerlei profetie vervuld worden, voor hen staat één ding onomstotelijk vast: Hij zal weldra Zijn Gemeente, die men „de Bruid" pleegt te noemen, tot Zich opnemen. Hiervoor is niets dat Hem weerhoudt. „De Bruid" immers zal niet door de grote verdrukking heen gaan maar er vóór opgenomen worden, de Here tegemoet in de wolken. Dan zal de verdere profetie aangaande Israël vervuld worden. Het Joodse vraagstuk is al bijzonder bran-

dend en als verdere tekenen der tijden zijn daar de ontaarding der wereld; de vermeerderde ongerechtigheid, het ruisen der grote natiën, aardbevingen en andere natuurrampen. In dit alles hoort men de wederkomst inluiden, dit alles wijst er althans op dat deze niet meer zo heel ver af kan zijn. In deze visie nadert de eindtijd met rasse schreden en zal weldra voor de deur staan.

We willen deze gedachte en ook anderen nogmaals toetsen aan de Schrift. In verschillende onzer uitgaven is er vroeger al over geschreven maar het is niet overbodig nogmaals een en ander na te gaan en hier en daar het vorige aan te vullen door meerdere profetieën in te passen in de grote toekomst ontvouwing van Daniël, Mattheüs, Lukas en Openbaring. Dit inlassen mag slechts als proeve beschouwd worden; eerst voor hen die het meer rechtstreeks aangaat, Israël, en in de tijd der vervulling zelf zal alles in het volle licht staan.

I. EEN DEEL VAN WAT NOG TE WACHTEN STAAT

Voor ons staat de wederkomst des Heren niet vlak voor de deur. Wat de Here tot Zijn discipelen zei in Mt. 24: 6 - dit woord geldt de eindtijd zelf - is zeker te meer van kracht nu we nog voor die tijd leven. „Nog is het einde niet". Er moet nog veel gebeuren voordat de wederkomst zal plaats hebben.

We leven nu nog in de bedeling der genade. Deze is, als het ware, de verlenging van de dag der behoudenis, 2 Kor. 6: 2 (S.V.: dag der zaligheid, Nwe Vert. : dag des heils). Werd in de dag des heils Christus als Behouder aan de Volken gepredikt, de bedeling der genade betreft de vorming van het Lichaam van Christus, een nog hoger heil. Dit Lichaam is nog niet voltooid en het is niet te zeggen hoelang dit zal duren. Pas na de voltooiing kan de profetie aangaande de voleinding der eeuw haar eindpunt gaan bereiken. Nu kan er inmiddels wel veel voorbereiding zijn. We hebben Israël tot een staat zien worden, er is een volkseenheid ontstaan zoals we in negentien eeuwen niet gezien hebben. Maar er is nog veel meer dat vervuld moet worden voordat de Here zal kunnen wederkomen. We willen eerst daarvan enkele dingen bespreken om daarna meer de historische gang der gebeurtenissen na te gaan bij het licht van nu.

In dit hoofdstuk willen we nagaan:
1. De komst van het vijfde rijk van Dan. 2.
2. De herbouw van de tempel.
3. De bouw van het grote Babylon.
4. Israëls gang naar en in Palestina.

Andere dingen zoals het ontstaan van het gehele beeld van Dan. 2, de eindfasen er van, de openbaring van de mens der zonde, de komst van Elia zullen later behandeld worden.

1. De grondlijnen van Daniël 2.

Het boek Daniël is een der belangrijkste profetische geschriften dat het schema geeft der wereldgeschiedenis in verband met Israël vanaf Nebukadnezar, met wie de tijden der Heidenen (de Volken) begonnen zijn, tot op de ondergang van de mens der zonde en het aanvaarden van het Koninkrijk door de Zoon des mensen. Geen enkele andere profeet geeft zulk een samenhangende, voor een deel symbolische, voor een deel letterlijke beschrijving van de wereldmachten van vroeger en later tijd die de wereld beheersten of dit zullen doen nu Israël niet het hoofd der Volken is geworden. We kunnen er niet genoeg op aandringen de geheimen van Daniël zoveel mogelijk na te speuren. In deze uiteenzetting kunnen we het boek Daniël niet nogmaals uitgebreid uiteenzetten; men zie hiervoor het hoofdstuk in ons werk ***Uit Israëls Profetie*** dat de gehele profetie van Daniël behandelt en ***Het gedeelde Koninkrijk*** dat Daniël 2 nogmaals, ietwat gewijzigd, heeft uiteengezet. Als inleiding tot de volgende uiteenzetting geven we een korte samenvatting van wat Dan. 2, naar ons inzicht achteraf bekeken in de geschiedenis en naar voren kijkend beredeneerd door de logica, ons te kennen geeft.

We merken dan het volgende op:

1.- Dan. 2 heeft niet vier maar vijf rijken die duidelijk in het beeld gesymboliseerd worden. Dit beeld immers heeft vijf delen: hoofd, borst en armen, buik, benen, voeten. Het heeft ook vijf substanties: goud, zilver, koper, ijzer, leem. En die delen én die stoffen worden genoemd, vs. 32, 33 en vs. 35. Willen we een zuiver profetisch perspectief krijgen, dan zullen we dit in oog moeten houden.

2. Die vijf delen stellen de rijken voor die Israël overheerst hebben. Het eerste was het Babylonische rijk, culminerend in Nebukadnezar als gouden hoofd. Dit rijk overheerste 70 jaar (608-538 voor Chr.). Het tweede was het Medo-Perzische rijk, beginnend met Kores of Cyrus en duurde van 538.-331, toen bracht Alexander de Grote het ten onder. Het derde is het Grieks-Macedonische rijk, 331-146; dit werd overwonnen door de Romeinen die in 146 Griekenland veroverden. Israël onderging pas in 63 v. Chr. dit lot. Het vierde is het Romeinse rijk, later gesplitst in West- en Oost-Romeinse rijk, het eerste ging onder in 476 na Chr. en is toen verbrokkeld tot allerlei West-Europese staten, het Oost-Romeinse rijk ging onder in 1551 toen de Turken Konstantinopel veroverden; ook dit rijk is toen verbrokkeld. Een vijfde rijk is er sindsdien niet geweest.

3. Als we de geschiedenis nagaan, blijkt dat na het eerste, elk er op volgend rijk steeds ontstaan is op een gebied ***buiten*** het er aan voorafgaande. Medo-Perzië ontstond buiten Babylonië en veroverde dit. Het Grieks-Macedonische rijk ontstond buiten Babylonië en Perzië, het onderwierp het laatste en bezat ook het eerste. Het Romeinse rijk ontstond buiten het Griekse en veroverde het daarna. Hieruit volgt dat, als we letten op het beeld waarvan, evenals in het menselijk lichaam, de voeten niet zitten in, maar aan de benen, het vijfde rijk ontstaat buiten het complex der vier voorgaande. Het kan dan wel delen van de andere geheel of gedeeltelijk in zich opnemen maar is of zal ontstaan buiten de vier vorige. Het is niet het verbrokkelde Romeinse rijk en heeft zijn rol nog niet gespeeld.

4. Daniël 2 betreft mede Israël, vertegenwoordigd door de profeet Daniël. Deze en Nebukadnezar staan als tweeërlei symbool tegenover elkaar, n.1. als de wereld der Volken en de wereld van Gods verkoren volk. Israël is na het jaar 70 begraven in de Volken en was van toen af van geen betekenis meer. Daarom is er tot heden geen vijfde rijk gekomen. Elk der voorgaande had met Israël als volk te maken. Het Romeinse rijk het laatst. Tot in onze dagen was er wel de Jood maar niet het volk als zodanig. Toen heeft Hitler-Duitsland door Israël te willen uitroeien, dit volk, als gevolg er van tot natie gevoerd en zo ongewild de Staat Israël helpen te verwerkelijken. En daarom kan nu pas het vijfde rijk komen dat evenals de vorige rijken met Israël als natie te maken zal krijgen. In Daniël 2 is er Daniël èn de koning, in de wereldrijken is er Israël èn de overheersende Volken. De staat Israël is daarom een teken des tijds en geeft aan dat de profetie van Dan. 2 verdere historie zal worden.

5. Het kan vreemd voorkomen dat er zulk een grote tijdsduur ligt tussen het vierde en vijfde rijk, zeker een vijftien eeuwen (476 tot onze dagen als het in de twintigste eeuw ontstaat). Dit is alleen te verklaren als we naar Israël kijken. Wie aan dit volk geen toekomst meer toekent, voor hem blijft de profetie, Daniël niet het minst, een gesloten boek. Voor de Kerk is ze dit ook geweest, mede omdat deze Israël uit het oog heeft verloren. Naarmate de tijd voortschrijdt, zal er meer licht komen. „***Deze woorden zijn toegesloten tot de tijd van het einde”.*** Dan. 12: 9. Waar Israël in onze dagen naar voren komt, kan er nu ontsluiting komen en daardoor mede profetisch perspectief, ook t.o.v. Daniël, hoofdstuk 2 om te beginnen,

6. Wie een historische atlas raadpleegt, zal zien welk een grote uitbreiding het Romeinse Rijk heeft gehad. (Zie het schetsje in „Uit Israëls Profetie”). Tevens zal dan de vraag opkomen: Waar kan nu de nieuwe kern liggen van het vijfde rijk: Ten zuiden, ten oosten, ten noorden of ten westen

van het Romeinse rijk. Hij moet er buiten zijn, dit volgt uit het voorgaande, maar in welke windhoek. Het zuiden is Afrika, ontstaat daar dan het vijfde rijk; het oosten is India, is het daar; het noorden is Sovjet-Rusland, het westen Engeland-Amerika. Steeds moet er aangrenzend gebied zijn, zodat er aansluiting is met het voorafgaande rijk. Voor ons gaat de keuze tussen het noorden en het westen, Afrika en India kunnen we hierin afschrijven. Als we nu daarbij ook kunnen ontdekken welk der twee overblijvende het is, komt er nog meer perspectief.

7. Velen menen dat er een herstel komt van het Romeinse rijk en dat dit een Tien-Statenbond zal zijn. Maar dan is er geen ontstaan van een vijfde rijk ***buiten*** de vier voorgaande. Dan zouden de voeten een deel van de benen zijn, terwijl ze zijn ***aan*** de benen. Dat het oude Romeinse rijk of zeker een deel er van (West-Europa) in het vijfde rijk opgenomen zal worden of er nauw mee zal samenhangen, geloven we stellig, maar niet dat het oude Romeinse rijk hersteld zal worden en dit dan het vijfde rijk van Dan. 2 zou zijn. De voeten worden afzonderlijk genoemd en zijn van de benen onderscheiden. Het vierde rijk zou vermalen en vergruizen, vs. 40, het vijfde doet dit niet maar is een zwak rijk, vs. 41-43.

8. Van dit vijfde rijk staat verder, dat het een gedeeld rijk zal zijn. Het Chaldeeuwse woord voor gedeeld is een vorm van palag. In het O.T. vinden we vele woorden die een deling uitdrukken (zie hiervoor: „Het gedeelde Koninkrijk"), maar het gebruikt palag slechts in enkele teksten. (Gen. 10: 25; 1 Kron. 1: 10; Dan. 2: 41). Uit verwante woorden blijkt dat het o.i. op een aardrijkskundige gedeeldheid wijst. Het gedeelde Koninkrijk is dan een rijk waarbij de delen uit elkaar liggen. Men zal zeggen: Wijzen de twee benen van het vierde rijk dan ook niet op zo'n deling. In zoverre het rijk zowel delen had in Europa (en Azië) als in Afrika wel; de Middellandse zee vormde de scheiding, maar de Schrift legt daarop niet de nadruk maar op het verbrijzelen en vermalen; dat is de hoofdtrek. In het vijfde rijk is het de gedeeldheid. Deze is er in alle opzichten. Ze wijst er, na het woord „gedeeld" gebruikt te hebben, op dat er voeten zijn, dus een tweedeling. Hierbij blijft het niet; tweemaal worden de tenen vermeld, vs. 41, 42, Dit lijkt vreemd, een voet heeft immers tenen, voor de kenschetsing van dat rijk zijn de tenen echter van betekenis. Het zijn zekere aanhangsels.

9. Er is zo niet alleen een aardrijkskundige gedeeldheid waarbij het rijk uit elkaar ligt, er is ook een basisgedeeldheid. gesymboliseerd door de twee voeten en een ranggedeeldheid: de voet is meerder dan de teen: en grotere meer beslissende staten en kleinere er mee samenhangende die moeten volgen. Tussen deze is er ook weer gedeeldheid: sommige vormen met elkaar een eenheid (de teen is geleed) die naast andere loopt. Er is verder een politieke gedeeldheid: ijzer en leem, hardere en zwakkere partijen. Verder is er een volken-gedeeldheid; de volken zullen zich wel door onderlinge huwelijken vermengen maar dit zal geen innerlijke eenheid brengen. Tenslotte, als die vermenging op volken wijst, is er een taal gedeeldheid die zich ook niet laat wegnemen.

Zo krijgen we een veelsoortige gedeeldheid, n.1.

1. een aardrijkskundige gedeeldheid;
2. een basis-gedeeldheid (twee voeten, twee grote staten);
3. een rang-gedeeldheid (voeten en tenen, grote en kleine staten);
4. een teen-gedeeldheid (meerdere tenen, elk geleed);
5. een partij-gedeeldheid (ijzer en leem, hardere en slappere partijen);
6. een volken-gedeeldheid (vermenging der volken);
7. een taal-gedeeldheid (voortvloeiend uit punt 6).

P.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII No. 2. FEBR. 1961

Israël en Kerk

(Vervolg)

4. WAT BESCHIKTE GOD VOOR ONS TIJDPERK ?

Alle verbonden Gods, behalve het zeer algemene Noachietische, werden tot stand gebracht met Abraham of Israël, niet met de volken of met een groep uit de volken, bijv. een „Gemeente" of „Kerk". Alle beschikkingen Gods, die in verband staan met Israël, gelden daarom niet voor ons. We mogen alleen rekenen op de geestelijke Abrahamietische beloften, betreffende de rechtvaardiging door het geloof en de nog hogere geestelijke beloften in Christus, waarover alleen Paulus heeft gesproken, en die handelen over de volmaaktheid in Christus Jezus en de Gemeente waarvan Hij het Hoofd is. Dit zijn echter beloften voor afzonderlijke personen, niet voor groepen, en betreffen geestelijke goederen, geen zichtbare, aardse.

Het is een feit, dat de Schrift niet spreekt over een zichtbare algemene organisatie, die men „Kerk" kan noemen. Men vindt er geen bepaalde voorschriften betreffende ambten, eredienst, ceremoniën of „sacramenten". Zij, die menen, dat er tegenwoordig een dergelijke algemene organisatie moet bestaan, zijn verplicht te steunen op sporadische verwijzingen naar praktijken vanuit het tijdperk der Handelingen, waar Israël nog Gods volk was, ofwel op menselijke voorschriften vanuit de periode waar de leidende Christenen geen kennis meer hadden van wat Paulus geschreven had. De zwakheid van dergelijke pogingen blijkt vooral, als men er op let, dat gedurende het gehele tijdperk der Handelingen de verwachting heerste van de spoedige wederkomst van Christus, en als men weet, dat die verwachting nog algemeen was tot in het midden van de tweede eeuw. Er was dus - tot op ongeveer 100 jaar na Pinksteren - geen sprake van een algemeen, zichtbaar instituut, noch van de wijze waarop een dergelijke Kerk georganiseerd zou moeten worden. Men steunde toen op de belofte dat de Here zelf zijn Gemeente zou „bouwen".

Wat is dan, volgens de Schrift, naar Gods wil in ons tijdperk? Dit kunnen we alleen inzien, als we goed rekening houden met wat Paulus heeft geschreven na het terzijde stellen van Israël; dus in zijn latere brieven, en vooral in die aan de Efeziers, Filippensen, Kolossensen en aan Timotheus. Terwijl zijn vroegere geschriften gericht waren tot lokale gemeenten, schreef hij toen aan „heiligen en gelovigen (of: „getrouwen") in Christus Jezus". Aan Timotheus zegt hij: ***„Wat gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, vertrouw dat toe aan vertrouwde mensen, die bekwaam zullen zijn om ook anderen te onderrichten"***. Het is de door God ingegeven Schrift, die de mens Gods tot alle goed werk volkomen toerust. Wel spreekt deze Apostel der volken nog over een zekere organisatie, namelijk over opzieners, diakenen, evangelisten, herders en leraars, maar dit betreft lokale gemeenten (en vooral voor die tijd) en geen algemene, zichtbare Kerk. Hij maakt geen gewag over „ambten", maar over mensen, die door God gegeven worden en die door de gelovigen op vrije wijze erkend worden.

Daar de meerderheid der christenen steeds behoefte gehad heeft - en zelfs nog gedurende het toekomende wereldtijdperk zal hebben - aan zichtbare voorstellingen van geestelijke werkelijkheden, kan het ook nu nog aangewezen zijn voor de leden van lokale gemeenten een eredienst met ceremoniën te houden. Dit ritueel kan dan min of meer gelijken op dat van Israël, en bepaalde eerbiedwaardige overleveringen volgen, mits men niet gaat beweren, dat die ceremoniën door God ingesteld zouden zijn. Elke gemeente zou dan haar eredienst kunnen aanpassen aan nationale of lokale oude gebruiken.

Indien we dan niet moeten rekenen op aardse beloften Gods en op zichtbare dingen, door Hem ingesteld, wat blijft er voor ons over? Niets minder dan alle geestelijke zegeningen. Niet alleen vergeving van zonden en wedergeboorte, niet alleen de geestelijke Abrahamietische zegeningen in verband met de rechtvaardiging en het zoonschap in Christus, maar ook „***alle geestelijke zegeningen in het overhemelse in Christus***" (Ef. 1: 3, Griekse tekst), het „***medebezithebbers***" zijn, het „samen***lichaam***" zijn, het „***mede-deelgenoten zijn van de belofte in Christus***" (Ef. 3: 6) en "***het komen tot de volle kennis van de Zoon Gods, de mannelijke rijpheid en de maat van de volle wasdom der volheid van Christus***" (Ef. 4: 13).

(Zie vooral onze werken ***Het Onderwijs van de Apostel Paulus, Koninkrijk en Kerk*** *en* ***Het christendom gedurende de eerste eeuwen).***

5. DE VORMING DER KERK

Sinds ongeveer 2000 jaar had God zijn grote geduld en zijn genade betoond in verband met Israël. Terwijl Hij al de volken had laten wandelen in hun wegen, vormde deze natie de spil van de geschiedenis des heils. Toen kwam het jaar 70, de verwoesting van Jeruzalem en van de Tempel, die het tijdelijk terzijde stellen van Israël bevestigde. Het spreekt vanzelf, dat we hier te doen hebben met een gebeurtenis van overwegend belang, en dat de jaren 60 tot 70 een der belangrijkste tijdvakken vormen in de menselijke geschiedenis van het heil.

Waar de meeste christenen Paulus verlaten hadden (Fil. 2: 20, 21; Kol. 4: 11; 2 Tim. 1: 15; 4: 16), zoals ook blijkt uit de geschriften der eerste eeuwen, heerste er een algemene verwarring. In het kort samengevat deed het hoofdprobleem zich als volgt voor: aan de ene kant schenen de feiten er op te wijzen, dat het eigenlijk niet door Israël was, dat de behoudenis tot de volken kon komen; maar aan de andere kant hadden de profeten, de Here en de Apostelen Israël duidelijk aangeduid als uitverkoren volk. Er bleef dan slechts één mogelijkheid over om een oplossing te vinden, namelijk door het voorbeeld te volgen van de Alexandrijnse Joden, die vele delen van de Schrift op zinnebeeldige wijze uitlegden. Zo kwam men tot de gedachte, dat al wat de Schrift over Israël zegt, slechts een zinnebeeldige betekenis heeft, en dat de christenen in het algemeen het „geestelijk Israël", het „ware volk Israël" vormden. Na het jaar 70 verwachtte men nog gedurende een 50-tal jaren de wederkomst des Heren, maar, waar Hij toefde te komen, begon zich de gedachte te verspreiden, dat men ook die wederkomst niet letterlijk moest opvatten, dat de Here al op geestelijke wijze tegenwoordig was en zijn Kerk dus georganiseerd moest worden. De symbolische eenheid van Israël zou nu een zichtbare werkelijke eenheid worden. Geen eenheid van ras en natie, maar een internationale, algemene, katholieke. Er moest dus ook een episcopaal centrum komen, van waaruit de totale christenheid bestuurd zou worden. Verder, een wel bepaald ceremonieel (waarvoor het levitische ritueel een basis leverde), christelijke feesten (waarvoor onder meer de Joodse pinkster- en paasfeesten een model waren) en ook „sacramenten" (in navolging van de heidense mysteries, voor welke men dan gebruik kon maken van de Joodse waterdoop en het Pascha-ritueel). Bij die algemene organisatie behoorde dus ook een „geestelijkheid" (naar het model van de Joodse priesters), scherp onderscheiden van de „leken", en die haar gezag had ontvangen - beweerde men - van de Apostelen. Er moest ook een enig „geloof" zijn, dat verplichtend gemaakt kon worden, want die Kerk moest het leergezag hebben.

Jarenlang was er strijd met het heidendom en de politieke machten, tot keizer Constantijn de Kerk voorgoed, te Rome, vestigde.

Het is duidelijk, dat - waar die Kerk beweerde dat ze Israël verving en dat het koninkrijk Gods op aarde al door die Kerk komende was - er geen sprake meer kon zijn van de „chiliastische" opvatting van de Joden en van de vroegere Christenen betreffende dat koninkrijk. Voor Israël als volk kon er geen toekomst meer zijn. Zij, die de Joden niet vervolgden, konden ten hoogste toegeven, dat

ze zich uiteindelijk tot de Kerk zouden bekeren.

We herhalen, dat de hoofdoorzaak van deze ontwikkeling gezocht moet worden in het feit, dat men Paulus verlaten had. Pas bij Augustinus was er een neiging rekening te houden met het onderwijs van die Apostel, en men weet hoe het nog, ten tijde van de Reformatie, nodig bleek terug te keren tot de leer van de behoudenis door het geloof. Zelfs heden begrijpt men niet, of verwerpt men, wat Paulus leerde in verband met het tijdelijk terzijde stellen van Israël en de kenmerken van de tegenwoordige bedeling.

De Kerk is nog steeds verplicht, om haar bestaan trachten te wettigen, zich scherp te verzetten tegen de gedachte van een koningschap voor Israël en de realisatie van al de verbonden en beloften Gods voor dit volk. Volgens de Schrift zal Christus eerst zijn grote macht opnemen en zijn koningschap aanvaarden bij zijn wederkomst (Op. 11: 17), maar de Kerk is verplicht te verkondigen, dat Christus nu al heerst, niet alleen in de harten van de gelovigen, maar ook in de domeinen van de cultuur, de wetenschap, de kunst, de literatuur, de sociale toestanden en zelfs de politiek. Zo wordt men tot de verschrikkelijke conclusie gevoerd, dat Christus - tenminste in zekere mate - verantwoordelijk is voor wat er sinds 2000 jaren is gebeurd op aarde, en dat zijn heerschappij zal uitlopen op het vreselijke tijdperk van de Anti-Christus.

(Voor een meer uitvoerige behandeling kan men onze werken ***Koninkrijk en Kerk*** en ***Het christendom gedurende de eerste eeuwen*** raadplegen).

6. DE DOELMISSING VAN DE KERK

Er zijn nu ongeveer 2000 jaar verlopen sinds het Pinksterfeest, dat volgde op de opstanding van Christus. Tot op het einde der tweede eeuw bestonden er slechts lokale gemeenten. Toen begon men „synoden" te houden, die tot meer algemene „Concilies" werden uitgebreid in de loop van de derde eeuw. Waar men niet langer geloofde in de wederkomst des Heren, scheen het inderdaad nodig niet langer te wachten om een algemene Kerk te vormen. Maar, zoals men weet, was het pas door keizer Constantijn dat de „katholieke Kerk" op definitieve en officiële wijze als staatskerk werd gevormd.

Als heilsorgaan op aarde, beschouwde de Kerk het als haar taak alle volken tot discipelen van Christus te maken en zijn koninkrijk op volledige wijze te doen komen. De kerkgeschiedenis leert ons, dat, in dit opzicht, de mislukking volkomen was. Na Constantijn kwam er een verwereldlijking van de Kerk zelf, en was - naar de uitdrukking van een schrijver - het christendom slechts „een dun vernis". Later ontstond er geleidelijk een scheiding tussen de oosterse en westerse groepen der kerkleiders tot het, omstreeks het jaar 1000, tot een algehele breuk kwam. In de westerse groep vormde zich het pausdom en werd de Paus beschouwd als de „stedehouder" van Christus. Waar Gods koningschap in zijn handen moest zijn, kwam het natuurlijk tot de strijd tussen Kerk en Staat. Ook ontstond toen het „grote westerse schisma", de scheuring tussen de twee „hoofden" der Kerk, namelijk dat van Rome en dat van Avignon.

Al vanaf de 12de eeuw was er een zekere tegenstand van enkelingen of kleine groepen tegen de houding en verwording van de Kerk, en dit protest liep uit op de Hervorming en de volkomen verbrokkeling der Kerk. Er was toen, in het Protestantisme, een gedeeltelijke terugkeer tot de Schrift, maar de hoofdfout bleef bestaan, want men hield vast aan de gedachte dat de Kerk Israël vervangt en Gods koninkrijk door haar moet komen.

Niet alleen was er nooit eenheid in organisatie, maar ook niet in de leer. In tegenstelling met de natuurgeleerden, die allen samenwerken voor het vormen van één wetenschap, die steeds de werkelijkheid beter benadert, bleef men in de theologie verdeeld in scholen en schooltjes.

De miskenning van Paulus en van de toekomst van Israël, waren ook de oorzaak, dat men in de Schrift allerlei tegenstellingen of fouten meende te vinden. Mede door de drang van het onchristelijke „humanisme" kwam men zo tot de afbrekende Schriftkritiek. Eerst een radicale, daarna een meer gematigde. Maar zelfs de meest „orthodoxen", blijven voor wat betreft de inspiratie van de Schrift, bij de grondgedachte, dat de Kerk Israël vervangt. Enkelen geven hoogstens toe, dat Israël ***met*** de Kerk het ware Israël moet vormen. Niemand kan werkelijk aanvaarden, dat het bekeerde volk Israël de Gemeente van Christus zal zijn, want dit zou de basis van hun kerkopvatting te niet doen. In dit opzicht blijft de Kerk de grootste vijand van Israël.

En hoe staat het met de kerstening van de wereld? Onnodig hierover op uitvoerige wijze te handelen. Veeleer spreekt men overal van „ontkerstening".

Men make dan de balans op: hoeveel goed de Kerk ook gedaan moge hebben in menig opzicht, de hoofddoelen, die ze had moeten bereiken, werden volkomen gemist. Kan men zich voorstellen, dat dit het resultaat zou zijn van 2000 jaar wereldheerschappij van Christus, door middel van zijn Kerk?

Maar het ergste ligt nog in de toekomst. Natuurlijk moet de Kerk een eenheid trachten te vormen, al was het maar een Oecumene, waarin de grootste vrijheid zou heersen voor wat het geloof betreft. Maar de Schrift leert ons, dat de enige schijn van eenheid, die zal komen vóór de wederkomst van Christus, de „eenheid" van de Anti-Christus zal zijn. In de gedaante van een engel des lichts en onder de deknaam van „christendom", zal dit Beest de hele aarde verleiden. In onze tijd zien we overal het humanisme zegevieren. In elk land, in elke groep heeft het wel zijn eigen karakter en is nationalistisch, ideologisch of godsdienstig getint, maar feitelijk bestaat er een algemene grondlijn, namelijk de godheid van de mens, de oude leugen. De Anti-Christus zal er in slagen een schijnbare eenheid te brengen in de sociale, politieke en godsdienstige neigingen, maar het zal een samenhang zijn zoals tussen ijzer en leem. Na een kort tijdperk van vrede en schijnbare triomf, zal de eindcatastrofe komen, en de wederkomst van Christus.

(Zie Het goddelijk Voornemen, Koninkrijk en Kerk en Het christendom gedurende de eerste eeuwen).

BESLUIT

Zoals al gezegd in ons *Woord vooraf,* richten wij ons niet tegen kerkelijke personen, noch tegen kerken of organisaties als zodanig, maar alleen tegen de anti-Schriftuurlijke stelsels en gedachten. Gedurende de laatste tientallen jaren bestaat er, zowel in de Rooms-katholieke als in andere Kerken, de neiging hun theologisch stelsel te herzien, zelfs in de hoofdpunten. Van hun standpunt bezien, valt het moeilijk te begrijpen dat dit nog nodig blijkt nadat de Kerk al bijna twee millennia zou bestaan als heilsorgaan. Naar, wil men het herzien, dan zou het op radicale wijze moeten gebeuren. Men zou allerlei fundamentele vragen moeten trachten te beantwoorden, zoals bijv. : „Waarom werd Paulus verlaten?" „Hoe kon de Kerk zich vormen zonder rekening te houden met het onderwijs van Paulus?" „Wanneer werd Israël terzijde gesteld?" „Vervangt de Kerk Israël?" „Heeft Israël als volk en natie een toekomst?" „Indien ja, welke toekomst?" „Mag men Gods verbonden met Israël, uitbreiden tot de Kerk?"

Zo men dergelijke vragen zou willen beantwoorden door te steunen op traditie, dan zou de toestand hopeloos zijn, want die traditie heeft haar oorsprong in de tijd, waar Paulus, dus ook de Schrift, verlaten werd. Alleen de Schrift zelf moet als absolute Norm aanvaard worden. En wel, de gehele Schrift, zo letterlijk mogelijk uitgelegd.

Sommige buitenkerkelijke groepen geloven in Israëls herstel als volk en natie, en het koningschap van Israël na de wederkomst des Heren. Maar ze zien niet in, dat Israël pas aan het einde van de periode der Handelingen terzijde werd gesteld. Ze steunen daarom, voor hun godsdienstig leven op dingen, die geldig waren in die periode, in verband met Israël, maar niet in de tegenwoordige bedeling. Ook in deze kringen zou een radicale herziening noodwendig zijn.

Maar we maken ons geen illusies, want de Schrift zelf stelt de eindtijd, vóór de wederkomst van Christus, niet rooskleurig voor. Men begrijpt overigens dat het voor grote en kleine organisaties zeer moeilijk valt hun stelsel op radicale wijze te herzien. Het zullen dan ook slechts enkelingen en kleine groepjes zijn, die zich - door Gods genade - zullen kunnen onttrekken aan de algemene verblinding. Dergelijke „ketters" vindt men tegenwoordig in verscheidene landen. Ze kunnen slechts - in volkomen nederigheid en liefde - getuigen van hun geloof. Ze moeten aanvaarden door „allen" verlaten en vervolgd te worden, zoals Paulus. Hun pad zal dus eenzaam zijn, voor wat mensen betreft, maar niet voor wat de Here aangaat. Want het aanvaarden van de Schrift als Gods Norm en het herzien van de inhoud van hun geloof, kan ook betekenen: een beter begrip krijgen van de hogere geestelijke zegeningen aan Paulus geopenbaard, van de nauwe gemeenschap die men kan hebben met de Here, en van het bewust worden van zijn persoonlijke nabijheid. Hun strijd zal niet tegen mensen zijn, en ze zullen niet steeds aan zichzelf denken, maar wel aan Gods verheerlijking, als dank voor zijn bovenmatige liefde en genade in het tegenwoordige tijdperk van zuiver geloof.

De Brief aan de Romeinen

No.80.

B2 Geheel Israël behouden.

Rom. 11: 11-32.
Dit gedeelte, dat balanceert met hoofdstuk 9: 6-29 (zie structuur Rom. 9-11), bestaat uit drie onderdelen: 11: 11-16: Israëls misstap; 11: 17-24: de olijfboom: 11: 25-32: geheel Israël behouden.

Israëls misstap de verzoening der wereld.

Rom. 11: 11-16.
11. Ik vraag dan: Zijn zij soms gestruikeld opdat zij vallen zouden? Volstrekt niet. Maar door hun misstap is de behoudenis tot de Volken gekomen om hen tot jaloersheid te wekken. 12. Indien nu hun misstap rijkdom voor de wereld betekent en hun tekort rijkdom voor de Volken, hoeveel te meer hun volheid. 13. Tot u, (gelovigen uit de) Volken, zeg ik, juist omdat ik apostel der Volken ben doe ik mijn bediening eer aan 14. of ik soms (hen die) mijn vlees (zijn) tot jaloersheid wekken en enigen uit hen behouden mocht. 15. Want indien hun afwerping de verzoening der wereld is, wat zal dan de aanneming anders zijn dan het leven uit de doden? 16. En indien de eerstelingen heilig zijn, dan ook het deeg; en indien de wortel heilig is, dan ook de takken.

Rom. 11: 11. ***Ik vraag dan: Zijn zij soms gestruikeld opdat zij vallen zouden? Volstrekt niet. Maar door hun misstap is de behoudenis tot de Volken gekomen om hen tot jaloersheid te wekken.***

Strikt genomen staat er: Ik zeg dus, zij zijn toch niet gestruikeld opdat zij vallen zouden. We menen dat de logische betekenis van de eerste woorden is: Ik vraag dan (zie Vert. Brouwer) en dat het „niet" hier de betekenis heeft van „soms": Zijn zij soms gestruikeld opdat zij vallen zouden.

Paulus, die dit gedeelte vragenderwijs door een conclusie te opperen die men licht zou kunnen trekken, heeft ingeleid, wijst deze krachtig af met zijn: Volstrekt niet. Hij komt hiermee bij voorbaat op tegen wat men later is gaan leren, n.l. dat Israël moest vallen en zo door God verworpen kon worden. Paulus zegt: Zij zijn gestruikeld, zeer zeker, maar niet om te vallen, zij deden een misstap door zich te stoten tegen de Steen des aanstoots maar het was Gods wil niet dat zij zouden vallen, Zijn doel was niet hun verwerping. Hij beoogde iets anders: het heil der Volken en tevens om hun struikelen niet tot een val te doen worden maar om hen door het heil aan de Volken gegeven tot jaloersheid te wekken. Het begiftigen der Volken met geestesgaven moest hen zo prikkelen dat zij zich zouden bekeren om deze ook te erlangen.

Toen Paulus deze Brief schreef waren vele Joden al gestruikeld en stonden velen op het punt dit te doen. In alle synagogen waarin hij op zijn reizen sprak, was verzet gekomen: Antiochië, Iconium, Lystra, Thessalonica, Korinthe, Efeze (Handelingen 13-19). Nog niet in Rome, want daar was hij nog niet geweest. Echter, hoewel al meerdere takken afgehouwen waren, was Israël als volk nog niet uitgeschakeld. God was nog bezig hen tot jaloersheid te wekken.

Rom. 11: 12. ***Indien nu hun misstap rijkdom voor de wereld betekent en hun tekort rijkdom voor de Volken, hoeveel te meer hun volheid.***

Hun misstap. Het Gr. woord is "paraptoma"; dit hebben de St.-Vertalers vele malen overgezet door „misdaad of misdaden" enkele keren door „zonden" (Rom. 4: 25 en 2 Kor. 5: 19) en alleen in deze verzen 11 en 12 door "val". Dit kan in deze tekst beslist niet want vs. 11 spreekt over een struikelen maar niet opdat zij vallen zouden, het is dus zeer onlogisch hier „val" te zetten; men leze „misstap".

Hun tekort. Het Gr. woord „hèttèma" komt alleen nog voor in 1 Kor. 6: 7 en is daar vertaald door „gebrek". Er was onder de Korintiërs „gebrek" doordat ze onder elkaar rechtszaken hadden; dit was een geestelijk tekort. Ook Israël had een tekort, weliswaar in ander opzicht maar daarom niet minder een deficit. We kunnen hier niet van „verlies" spreken omdat dit veronderstelt dat men iets gehad heeft en dit kwijt geraakt is. Israël was echter tot iets niet gekomen dat het had kunnen verkrijgen, het bleef achter, kreeg een achterstand, een tekort.

Israëls misstap was rijkdom der wereld, rijkdom der Volken; beide keren staat er een tweede naamval die een betrekking uitdrukt: het was rijkdom voor de wereld, en met deze wereld bedoelt de apostel: de Natiën, de Volken buiten Israël.

De misstap van Israël was eerst het verzet tegen de bediening der Twaalf, het afwijzen van hun uitnodiging zich te bekeren. Toen riep de Here Saulus en gaf hem het evangelie der Voorhuid. Hierin wordt een nieuwe weg des heils geopenbaard en geopend, buiten Israëls nationale beloften om en steunend op de beloften aan Abraham gedaan in Gen. 17: 4 en 5 waar hij gesteld wordt tot een vader van menigte der Volken, Rom. 4: 11, 12. Hierdoor verkregen de Volken een geestelijke positie waarin Jood noch Griek was, slaaf noch vrije, man noch vrouw, Gal. 3: 26-29. Het was het evangelie der rechtvaardiging en der verzoening.

Dit evangelie heeft een diepere betekenis dan alleen het roepen der Volken tot het geloof tot in Christus en het hun ook geven van geestesgaven. Het bedoelde hun een toegerekende gerechtigheid te schenken ver uitgaande boven de betrekkelijke van het houden der wet, het hun vereenzelvigen met Christus in Zijn lijden, dood en opstanding door hen in de geest mede te kruisigen, met Hem, mede te laten begraven,

Gal. 2: 20. Het was een nieuwe schepping worden. Dit kon door in de verzoening te treden door de toepassing van het werk van Christus door de Geest, het zich met God laten verzoenen, 2 Kor. 5: 20. Men ziet hoeveel rijkdom het bracht, tevens hoe groot Israëls tekort of achterstand was door er

zelf niet in te treden, omdat het struikelde over de gekruisigde Christus die hun een ergernis was.

Rom. 11: 13. ***Tot u, (gelovigen uit de) Volken, zeg ik, juist omdat ik apostel der Volken ben doe ik mijn bediening eer aan - 14. of ik soms (hen die) mijn vlees (zijn) tot jaloersheid wekken en enigen uit hen behouden mocht.***

In vs. 13 richt de apostel zich tot een deel der gemeente van Rome, met uitsluiting van het andere deel. Hij spreekt hen aan met dezelfde naam die hij in vs. 11 en 12 heeft gebruikt: Volken. Waar hij echter slechts het gelovige deel der Volken bedoelt, hebben wij gezet: Gelovigen uit de Volken. Tot hen richt hij nu het woord en dit loopt tot vs. 24; pas in vs. 25 richt hij zich weer met het „broeders" tot allen.

Mogelijk vormden de heidengelovigen een minderheid en was het nodig zich apart tot hen te richten omdat het voorafgaande: zijn hartenleed over Israël en de verdere uiteenzetting verbazing kon wekken: hij was immers de apostel der Volken en ruimde nu zoveel plaats in voor zijn volk. Daarvan geeft hij dan rekenschap en zegt: Voor zoveel ik, d.i.: juist omdat ik apostel der Volken ben, breng ik mijn bediening tot eer opdat ik mijn vlees, d.i. hier: mijn volk, tot jaloersheid zou wekken, om zo enigen van hen te behouden. Zijn bediening betreft allermeest het evangelie voor de Voorhuid, de Volken, maar voor zijn eigen volk, bijzonder in de Verstrooiing (echter niet daar alleen, maar ook in het Land, getuige zijn Brief aan de Hebreeën, vooral de Joden in Palestina) is hem ook een zending opgedragen. Vandaar dat zijn eerste gang steeds was naar de synagoge: „eerst de Jood". Dit ingevolge zijn opdracht: „dit volk en de Heidenen tot wie Ik u zend", Handelingen 26: 17. Daaraan heeft hij zich gehouden; hij predikte eerst te Damascus in de synagoge, later te Jeruzalem en in het gehele land. Doch ook „tot u, Heidenen", vs. 20.

Rom. 11: 15. ***Want indien hun afwerping de verzoening der wereld is, wat zal dan de aanneming anders zijn dan het leven uit de doden?***

In dit vers werkt Paulus vs. 12 op andere wijze uit. Dit blijkt duidelijk als we deze verzen onder elkaar zetten.

Vs. 12. ***Hun misstap: de rijkdom der wereld.***	-	***Wat hun volheid.***
Vs. 15. ***Hun afwerping: de verzoening der wereld.***	-	***Wat hun aanneming.***

Men ziet zo duidelijk de balancerende delen: de misstap brengt voor Israël de afwerping, voor de Volken de rijkdom vervat in de verzoening. Omgekeerd zal de aanneming volheid voor Israël brengen.

Het woord dat de S.V. en Nwe Ver. door „verwerping" hebben overgezet is te sterk; het Gr. heeft "apobolè", d.i. afwerping; het komt nog eens voor in Handelingen 27: 22 en is daar vertaald door „verlies" (n.l. van het leven). Het er bij behorende werkwoord "apoballo" vinden we in Mk. 10: 50: Bar-Timeus wierp zijn mantel af; maar daarom wierp hij die nog niet weg, hij zal hem zeker weer teruggehaald of weergekregen hebben. Het staat ook in Hebr. 10: 35: men moest zijn vrijmoedigheid niet wegwerpen; maar wie dit toch gedaan had, zal deze zeker hebben moeten hernemen. De afwerping drukt, mede in het licht van het werkwoord, geen absolute verwerping uit.

Dit komt te meer nog uit doordat tegenover deze afwerping, deze "apobolè", staat de aanneming, de "proslèmpsis". Het er bij behorende werkwoord "proslambano" komt bij Paulus nog voor in deze Brief in hoofdstuk 14: 1, 3 en 15: 7: het elkaar aannemen zoals Christus hen aangenomen heeft en in Filemon vs. 12 en 17; in deze laatste verzen betekent het in genade tot zich nemen. Dit zal ook de aanneming van Israël wezen.

De misstap van Israël bracht hun verlies maar geen finale verwerping. Men heeft dit wel geleerd en doet dit nog wel, maar toen Paulus deze Brief schreef was de "apobolè" er al, het tekort, maar was Israël nog geen Lo-Ammi, er was wel vereelting maar niet de verharding van hoofdstuk 9: 18. En al zou Israël toen al verworpen zijn, dan nog blijft er de aanneming.

Veelal meent men dat dit de individuele Jood betreft die tot Christus komt, maar dit gaat niet op: het gaat hier over Israël als natie; deze werd afgeworpen, de aanneming is dus ook nationaal. Als de individuele Jood tot Christus komt gebeurt dit niet omdat hij een lid van het overblijfsel is maar op een andere basis: hij komt niet als Jood om het tekort in te halen, hij komt tot Christus als Middelaar Gods en der mensen, gelijkgeschakeld als hij is met de andere mensen.

De afwerping leidde tot de verzoening der wereld. Dit is niet de geestelijke verzoening waarbij de gelovige, na wedergeboren te zijn, met Christus samengeplant wordt in Zijn dood, maar de verandering van bedeling waarin God Zich door Paulus' bediening tot de Volken richtte. De apartheid van Israël in het O.T. en in de Evangeliën ging over in de prediking tot de Volken op basis der bredere Abrahamietische belofte waardoor de Volken meer kregen dan Israël wilde aannemen.
Bracht Israëls tekort rijkdom voor de wereld, zijn volheid zal hun geven leven uit de doden. Dit is allereerst het geven van leven aan de dorre doodsbeenderen van Ez. 37, het inplanten in het Nieuwe Verbond waarin zij allen de Here zullen kennen, Jer. 31: 31-34.

Dit verbond, waarvoor Christus Zijn bloed gestort heeft en dat dus rechtskracht heeft, is opgeschort om Israëls uitschakeling, het moet en zal ook eenmaal voleindigd worden, grondtekst. Hebr. 8: 8. Deze volheid zal hun geven de Profeet, Priester en Koning die hun beloofd is, het verheven Middelpunt van Wie alles afhankelijk is. Hij zal hun geven de vervulling der beloften, de nationale maar ook de hogere. En in dat heil zullen de Volken massaal delen, doordat Israël het grote zendingsvolk zal worden en zijn bestemming zal bereiken n.l. te zijn een priesterlijk koninkrijk.

Leven uit de doden. Hoewel nergens van de opstanding der doden gesproken wordt als leven uit de doden, kan er, daar het hier gebruikte woord voor doden twee betekenissen heeft, n.l. lichamelijke en geestelijke doden (zie Mt. 8: 22), ook de lichamelijke opstanding van doden in vervat zijn n.l. een (of meer) opstandingen in de toekomende eeuw. We kunnen deze „doden" o.i. echter beter nemen in bredere zin; de geestelijke dode volken uit welker midden Israël eens als levend volk herrijst, er staat immers leven *uit* de doden, niet: dèr doden.

Rom. 11: 16. ***En indien de eerstelingen heilig zijn, dan ook het deeg; en indien de wortel heilig is, dan ook de takken.***

Het toebrengen van sommigen uit Israël als vrucht van Paulus' arbeid waarborgt de toebrenging van het volk als geheel. De toegebrachten zijn de eerstelingen van het deeg (zie Num. 15: 19-21). Zijn deze nu heilig, dan is het ook het deeg waaruit zij gevormd zijn; dat deeg is Israël dat een heilige natie was en zal zijn, een volk afgezonderd voor God. Dan, het beeld veranderend, gaat Paulus voort: En is de wortel heilig, dan zijn het ook de takken. Dit geeft mede hoop voor het geheel. De eerstelingen zijn het overblijfsel naar de verkiezing der genade, de takken de tot geestelijke wasdom gekomen loten die Israëls geestelijke stam vormen, maar ontsproten zijn uit een dieper liggende wortel.

De Wederkomst des Heren

(Vervolg van Dan. 2)

10.- Er is in Dan. 2 een verborgenheid achter de verborgenheid, deze dat er eerst een opeenvolging der rijken is en daarna hun terugkeer als totaalbeeld. Dit is te veel uit het oog verloren. Er staat dat de Steen (die geen rijk is) zal vermalen ijzer, koper, leem, zilver, goud, vs. 35, (volgens de Griekse Vert. gaat leem voorop; leem, ijzer, enz. wat veel beter is). Dan is dus het gehele beeld er weer. Vs. 44 bevestigt dit: het zegt dat de God des hemels in de dagen van die koningen een koninkrijk zal verwekken. Over dit punt weidt Daniël bij Nebukadnezar niet uit en dit verklaart hij de koning niet. Mogelijk begreep hij het zelf niet en is hem dit pas later geopenbaard. (Daniël 7).

11.- Nu Israël weer een natie is geworden, wat inhoudt een eigen bestuur in eigen land te hebben, kan het vijfde rijk zijn niet sterke macht (modderig leem) gaan uitoefenen. Tot op heden is het vijfde rijk voor ons waarschijnlijk de Verenigde Staten van Noord-Amerika en het Britse Gemenebest, gewoonlijk aangeduid door: Amerika - Engeland. Niet Rusland. Uit Dan. 7: 7, dat we later behandelen, volgt dat er in de eindfase een westelijke macht is, geen oostelijke. Rusland kan er uiteindelijk mee samengaan maar niet als apart rijk maar in zijn volken of in een deel er van (Europees Rusland). Het zal geen eindrol spelen, het Monsterrijk van Dan. 7 en Openb. 13 is een westelijk rijk. Maar voor deze fase er komt, moet eerst het vijfde rijk zijn loop hebben. We leven nu nog vóór de komst van dit rijk, d.w.z. voordat het op de aarde zijn invloed uitoefent als alleen-grootrijk. Pas als Rusland, hoe dan ook, als rijk is uitgeschakeld, kan dit plaats hebben en is er vervulling van Dan. 2: 41-43.

12.- Pas na de opeenvolging van de rijken van Dan. 2 kan hun terugkeer als totaalbeeld komen. Niet het vijfde rijk immers wordt geslagen, maar het beeld als zodanig. In de eindtijd is het gehele rijkencomplex dus weer aanwezig. Niet met hun annexaties of grootste uitbreiding maar naar hun kerngebieden terwijl de randen elkaar raken. Pas dan kan de Here wederkomen om Zijn koninkrijk op te richten. „***In de dagen van die koningen***", de koningen van die rijken, vs. 44. Dit koninkrijk zal volgens de S.V. en Nwe Vert. "in eeuwigheid" niet verstoord worden. Maar volgens de grondtekst staat er: in de "olamiem", en dit betekent: in de eeuwen; dit zijn de (twee) toekomende eeuwen van Ef. 2: 7. Deze vangen aan bij 's Heren wederkomst en het dan op te richten koninkrijk zal zijn het rijk van Israël, het Huis Jakobs van Lk. 1: 33 waar, naar het Gr., staat dat Christus er koning over zal zijn in de aionen. De eerste dezer toekomende aionen loopt van Zijn wederkomst tot de nieuwe hemel en aarde, de tweede tot in een in Op. 21 en 22 onafzienbare tijd. Dit rijk zal alle andere vermalen en wel door de Steen die zonder handen, d.i. zonder menselijke inwerking, zal afgehouwen worden. Het woord „Steen", figuurlijk gebruikt, duidt steeds de HERE aan die als Christus in het vlees verschenen is. De Steen is dus geen rijk of wat anders.

Al geven we toe dat alles in de eindtijd zich snel zal kunnen voltrekken, niettemin is er voor de vervulling toch tijd nodig. Mede omdat er ook nog andere dingen moeten gebeuren, kan men nu niet op een wederkomst rekenen.

EEN PAAR „LISTIGE OMLEIDINGEN" DES DUIVELS

Een der listige omleidingen van de satan is zijn eigen bestaan als boze persoonlijkheid te ontkennen. De moderne mens is dan geneigd hem slechts te beschouwen als een verpersoonlijking van het abstracte begrip „kwaad".

Bij de christen slaagt hij niet steeds daarin, maar dan tracht de satan de gedachte in te blazen dat hij nu al „geketend" is, en Christus al nu als Koning heerst over alles. Dit heeft niet alleen het voordeel dat men hem niet meer vreest, dat men met hem niet behoeft te worstelen en men de „wapenrusting

Gods" niet aandoet, maar ook dat hij het veronderstelde tegenwoordige koninkrijk van Christus op aarde tot een schandaal maakt, dat met een catastrofe zal eindigen.

Wie enigszins met de Schrift vertrouwd is, weet dat de duivel overwonnen is door Christus, in de zin dat de christen nu geheel kan ontsnappen aan zijn macht, maar dat hij nog steeds de god der tegenwoordige aioon is en rondgaat als een brullende leeuw.

Het is duidelijk dat men aan deze listige omleiding geheel kan ontkomen als men inziet dat we nu in een tussenbedeling leven, waar Christus wel al alle macht heeft ontvangen, maar deze nog niet in gebruik neemt. Het is pas bij zijn wederkomst dat dit zal gebeuren en dat Hij op aarde zal heersen.

Men zal bemerken hoe belangrijk het is voor het leven van de christen en voor de verheerlijking van Christus een duidelijk onderscheid te maken tussen de bedelingen. S.V.M.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII No. 3 MAART 1961

Adam en de Zonde

door S. Van Mierlo

1. *INLEIDING*

Mede door een betere kennis van de natuur en van de oude geschiedenis van het mensdom, is de leer der erfzonde, zoals ze vroeger geformuleerd werd, sinds de laatste tientallen jaren ernstig in het gedrang gekomen.

Volgens deze leer werd de eerste mens in een staat van rechtheid geschapen, maar, door hoogmoed gedreven, verbrak hij zijn geestelijke gemeenschap met God, en werd dan niet slechts van zijn relatief volkomen staat beroofd, maar werd een zondaar in positieve zin. Zijn nageslacht, dus, volgens deze leer, alle mensen, werden door het erven van de gevallen staat en van de schuld, geboren als zondaars, onmachtig het ware goede te doen en zich in eigen kracht, door werken, te rechtvaardigen.

Onder meer door de invloed van de organische evolutieleer en van het feit dat de eerste mensen minstens 500.000 jaren geleden leefden, werden de meeste theologen, die al verleid waren door de moderne Schriftkritiek en dus bereid de volkomen inspiratie der Schrift op te geven, er toe gedreven de eerste hoofdstukken van het boek Genesis niet langer te beschouwen als geschiedkundige waarheid, maar als mythe, sage of legende. Die schriftdelen zouden bijv. in latere tijden opgesteld zijn door een „Elohistische school" en een „Jahvistische school" (ongeveer in de zevende eeuw voor Christus) en zou de algemene gedachte der Joodse schrijvers weergeven aangaande de oorsprong der zonde. Dit verhaal zou tot doel hebben de verzoeking van ieder mens voor te stellen.

Anderen, die geloven in het soevereine Schriftgezag, maar die de goed gefundeerde resultaten der Biologie en der Antropologie niet langer kunnen loochenen, en die daarom de gedachte hebben aanvaard van een (door God geleide) evolutie en ook van de zeer hoge ouderdom van het mensdom, hebben toch de leer der erfzonde - zoals ze in vroegere tijden werd geformuleerd - trachten te behouden. Ze veronderstellen dan bijv. dat Adam en Eva niet enkele duizenden jaren, maar meerdere honderdduizenden jaren vóór Christus geleefd hebben. Maar dan zijn ze verplicht de chronologie van Gen. 5 en 11 op te geven en kunnen ze wat over het leven van Adam en zijn onmiddellijke nakomelingen gezegd wordt, niet langer als werkelijke geschiedenis opvatten.

Door vast te houden aan de gedachte dat Adam de stamvader van alle mensen is, en aan de leer der erfzonde zoals ze vroeger begrepen werd, komt dan de volkomen inspiratie der Schrift in het gedrang en blijft men ook nog in conflict met de gegevens der wetenschap. Inderdaad, de mening dat er 500.000 jaren geleden een mensenpaar geleefd zou hebben in een staat van rechtheid en relatieve volkomenheid naar lichaam, ziel en geest kan niet verdedigd worden. Want de eerste mensen waren (zonder te spreken over hun kannibalisme) nauwelijks onderscheiden van de dieren. Ook de relatieve volkomenheid van hun omgeving (de tuin van Eden) past absoluut niet in het Oud-Pleistoceen tijdperk. Daarbij is de gedachte dat alle mensen van één enkel paar afstammen (Monogenisme, Monofylie) min of meer problematisch, want de resten van de oudste mensenrassen verschillen onderling en werden in ver van elkaar liggende werelddelen gevonden.

De vraag is dan of men, ter wille van een traditioneel leerstuk, het geloof in de volkomen inspiratie wil ondermijnen. Dit zou echter des te onredelijker zijn omdat juist de wetenschappelijke feiten de inspiratie en de geschiedkundige waarde van de eerste hoofdstukken van Genesis op schitterende wijze bevestigen.

Velen die hun ogen niet willen sluiten voor deze problemen, en enigszins op de hoogte zijn, zowel van de leer der Schrift als van de gegevens der natuurwetenschap, bevinden zich in een zeer lastige positie. Het zou dus zeer nodig zijn vele dingen grondig te herzien, ook de leer der erfzonde. Al zou een dergelijk nieuw onderzoek moeten gebeuren door de samenwerking van meerdere schriftgetrouwe theologen, willen we nu al - op beknopte wijze - trachten uiteen te zetten tot welke resultaten een dergelijk onderzoek zou kunnen voeren.

2. ENKELE VASTSTAANDE GEGEVENS BETREFFENDE HET MENSDOM

1. 5000 jaren vóór Christus.

Het geschiedkundig feit van hun overtreding. Bij een nieuw onderzoek zal men natuurlijk zowel rekening moeten houden met betrouwbare gegevens der natuurwetenschap en der Archeologie als met de aanduidingen der Schrift. Men moet er steeds aan denken dat onze *uitleg* van de Schrift niet de Waarheid zelf is, maar slechts onze, steeds gebrekkige, kennis weergeeft *van* de Waarheid. De uitleg van sommige delen wordt onvermijdelijk in zekere mate beïnvloed door de (gebrekkige) kennis die we hebben van de natuur en van de oude geschiedenis van het mensdom. Het moet dus duidelijk zijn, dat het soms nodig kan zijn de uitleg te herzien en opnieuw na te gaan of wat men vroeger meende te kunnen afleiden uit de Schrift wel degelijk door de Schrift geleerd wordt.

Vroeger bestond er geen bezwaar te veronderstellen dat de gebeurtenissen van Gen. 1 plaats hadden enkele duizenden jaren vóór Christus, en dat Adam de eerste mens was. Nu echter is het volstrekt nodig deze uitleg te herzien, uitgaande van het feit dat er, meer dan 500.000 jaren geleden, wezens bestonden die min of meer op de moderne mens geleken en die werktuigen vervaardigden. Het waren dus wezens die men niet meer onder de dieren, maar onder de mensen moet rangschikken. In latere tijden leefden er verschillende mensenrassen die op een enigszins hoger cultureel niveau stonden en ook lichamelijk dichter bij onze structuur kwamen. Verder had er, in het tijdperk van de gepolijste steen (Neolithicum), een volkomen omwenteling plaats, gekenschetst door de overgang van het voedsel-zoeken tot het voedsel-produceren (bewerking van de aardbodem en veeteelt). Toen veranderde de levenswijze volkomen en begon men huizen en dorpen te bouwen.

Dergelijke vaststaande gegevens der wetenschap maken het duidelijk dat de oude uitleg, volgens welke de eerste mensen enkele duizendtallen jaren vóór Christus geleefd zouden hebben in een min of meer ideale omgeving, niet langer kan verdedigd worden.

De meeste theologen, die niet meer geloofden in de volkomen inspiratie van de Schrift, beweren dan dat die uitleg toch wel overeenstemt met de bedoeling van de schrijver. En waar die voorstelling van het begin van het mensdom niet overeenstemt met onze wetenschappelijke kennis, zijn ze dan tot de conclusie gekomen dat de eerste hoofdstukken van Genesis geen geschiedkundige waarde hebben. Blijkbaar hebben ze zich niet de minste moeite getroost om na te gaan of de verwerping van de oude *uitleg* wel noodzakelijk moest voeren tot het loochenen van de geschiedkundige waarde van de tekst zelf, en of er niet een uitleg bestaat die van die waarde niets afdoet.

In ons werk *De Openbaring Gods* hebben we er op gewezen dat er een merkwaardige overeenkomst bestaat, zowel tussen de beknopte mededelingen van Gen. 1 over de *kenmerkende* gebeurtenissen van de oude geologische tijdperken, als tussen de aanduidingen van de volgende hoofdstukken met wat ons heden bekend is over het Neolithicum. Hieruit blijkt dat de zesde „dag", namelijk de zesde

periode van Gods scheppingsuitwerking, overeenstemt met het begin van het tijdperk „Kwartair" genaamd, en de schepping van de eerste mensen - in Gen. 1: 27 vermeld dus meer dan 500.000 jaren geleden plaats had. Hieruit moet men ook besluiten dat Adam ongeveer 5000 jaren vóór Christus geformeerd werd. Alle details betreffende het leven van Adam en zijn nageslacht, die we in de volgende hoofdstukken van Genesis vinden, stemmen zo goed overeen met de resultaten der hedendaagse opgravingen, dat de geschiedkundige waarde van die schriftdelen niet langer betwijfeld kan woorden. Ze staat minstens even vast als de geschiedkundige waarde van de geschriften die over latere tijden handelen. Zelfs zonder geloof in de inspiratie der Schrift zou een redelijk mens, die op de hoogte is van de feiten, er in moeten toestemmen dat alles wijst op het werkelijk bestaan van de mensen waarover de Schrift spreekt en op de betrouwbaarheid van alle hun betreffende mededelingen.

Men kan natuurlijk toegeven dat die oude verhalen een kinderlijke, dat wil zeggen „eenvoudige", klank hebben; dat ze gebruik maken van een terminologie die van de onze verschilt; dat ze aangepast zijn aan de intellectuele ontwikkeling van de mensen waarvoor die verhalen in de eerste plaats bestemd waren. Maar men mag niet zeggen dat er werkelijk *foutieve* aanduidingen zijn. Wat *voor ons* duister kan schijnen, kunnen we trachten te begrijpen door ons zoveel mogelijk te verplaatsen in de oude gedachtenwereld en goed rekening te houden met de inlichtingen die andere schriftdelen ons kunnen verstrekken. We moeten niet te snel over sagen en legenden spreken en beweren alles beter te weten dan de schrijvers die door Gods Geest gedreven werden.

Men moet er ook acht op geven dat in die eerste hoofdstukken geen poëtische taal gebruikt wordt, maar dat we te doen hebben met een nuchter, precies verhaal; met een opsomming van elkaar opvolgende gebeurtenissen. Men mag deze schriftdelen ook niet vergelijken met de geschriften der profeten, die moeite hadden hun geestelijke toekomstgezichten in gewone mensentaal uit te drukken en die zich dan ook vaak niet aan een chronologische volgorde hielden.

We hebben dus de volgende vaststaande gegevens:

2. De oudheid van het mensdom, naar lichaam, ziel en geest, onderworpen aan de dood.
3. Het geschiedkundig bestaan van Adam en Eva, ongeveer

3.- EEN EN ANDER OVER DE ZONDE

In het O.T. zijn er een twintigtal termen, die min of meer in verband staan met zonde. Ziehier een kort overzicht van de voornaamste:

1. Chête, Zonde, bijv. in Gen, 41: 9.
   Chata. Zondigen, bijv. in Gen. 20: 9. Meer letterlijk: „het doel missen". Richt. 20: 16.
   Ook „een misstap begaan", Spr. 19: 2. of „struikelen".
   Chatah. Zondigheid, Ps. 32: 1.
   Chattah. Zondigheid, Ex. 34: 7; Jes. 5:18.
   Chattat. Zondigheid, Gen. 4: 7. Dikwijls voor „zondoffer" gebruikt.
   Chatta. Zondaar, Gen. 13: 13.

2. Asjam. Schuld, Gen. 26: 10; Lev. 5: 7. Meestal voor „schuldoffer" gebruikt.
   Asjam. Schuldig zijn, Lev. 4: 13. Al deed de zoon Israëls iets tegen de Wet zonder opzet, toch was hij schuldig zodra de zonde bekend was. Zie ook Lev. 5: 2, 17.
   Asjemah. Schuldigheid. Lev. 4:3 (in schuld gebracht).

3. Aven. Boosheid, onheil. Num. 23: 21; 1 Sam. 15: 23 (afgoderij); Spr. 6: 12 (onheilstichter).

4. Avon. Tekortkoming en zo „ongerechtigheid", Gen. 15: 16; Ex. 20: 5; 34: 7. Door

„misdaad" vertaald in Gen. 4: 13. Het kan een onbewust handelen tegen de geboden betreffen, Lev. 5: 17.

4. Abar. Doorgaan, Gen. 15: 17. Ook voor het overtreden der geboden, Deut. 26: 13.

5. Pesja. (en werkwoord pasja). Rebellie, opstand tegen de overheid, ontrouw, 1 Kon. 8: 50 (overtreding); 2 Kon. 3: 7 (afvallen); 8: 20 (onttrekken). Ook t.o.v. God, Lev. 16: 16: Jes. 1: 2; Jer. 2: 8, 29; 3: 13.

6. Rasja, resja (en werkwoord rasja). Het kwade (tegen over het goede), Gen. 18: 23. Dus ook „goddeloosheid".

7. Ma-al (en werkwoord ma-al). Ontrouw, Num. 5: 12. Dikwijls t.o.v. God, Lev. 6: 2.

8. Sjaga. Dwalen, Job 6: 24. Zonder opzet een gebod niet volbrengen, Lev. 4: 13; Num. 15: 22 (tegenover „met voorbedachten rade", v. 30).

9. Sarar. Weerspannig, Jes. 65: 2 (opstandig); Hos. 4: 16 (weerspannige koe).

10. Marad. In opstand komen, Gen. 14: 4. Ook tegen de Here, Jes. 36: 5; Ezech. 2: 3. Toch vergeving, Dan. 9:9.

11. Marah, mery. Weerspannig zijn, Num. 20: 24; Kl. 3: 42 (geen vergeving).

12. Zado n, zêd, zoed. Overmoed, Deut. 17: 12; Ps. 119 ; 21; Ex. 21: 14.

13. Tamê. Onrein, Job 14: 4.

Men vindt hier allerlei schakeringen der zonde, en het betreft zowel een gezindheid als daden. De woorden van 1 tot 7 worden voor alle mensen gebruikt, zowel voor als na de wetgeving. „Abar" in de zin van overtreding der Wet, komt natuurlijk slechts na de wetgeving voor.

De woorden onder 8 tot 14 worden alleen gebruikt nadat de Wet bekend is.

Er wordt gesproken over het zondigen zonder opzet of met opzet, ja over ware rebellie tegenover de Here en zijn geboden.

Vooral de termen „pesja", „sarar", „marad" en "marah" betreffen een weerspannige opstandige houding. In meerdere gevallen, waar het een houding t.o.v. God betreft, staat er dat er geen vergeving is (bijv. Ex. 23 ; 21 Jos. 24: 19; Ps. 5: 11; Kl. 3: 42), dat ze verdelgd worden (Ps. 37: 38), niet in het land zullen komen (Num. 20: 24; Ezech. 20: 38). Jes. 66: 24 schijnt naar het eindoordeel te verwijzen.

Voor wat „zadon" (overmoed) betreft, lezen we dat deze gezindheid met de dood gestraft werd, Ex. 21: 14; Deut. 17 ; 12; Ps. 119: 21, Ze wordt vermeld in verband met Babel, Jes. 13: 11; Jer. 50: 31, 32 en de dag des Heren, Jes. 13: 11; Mal. 4:1.

De offers waren alleen voor onopzettelijke zonden. Wie iets met voorbedachten rade deed (met "opgeheven hand"), die de Here lasterde, moest uit zijn volk uitgeroeid worden, Num. 15: 29-31.

In menig geval is er dan ook sprake van „vervloeking" (arar). Niet slechts de „Slang" van Gen. 3: 14 en Kaïn, maar velen werden voor allerlei overtredingen vervloekt, Deut. 27: 15-26; 28: 16-19. In het algemeen was er vervloeking voor hen die de Wet niet stipt volbrachten, Deut. 27: 26; Jer. 11:3.

Al in het O.T. werd uitdrukkelijk gewezen op de onmacht van de mens in eigen kracht Gods geboden te houden, Deut. 8: 17, 18. In Jer. 17:5 lezen we zelfs: „Vervloekt is de man die op een mens vertrouwt en vlees tot zijn arm stelt, wiens hart van de Here wijkt", in kontrast met de man die op de Here betrouwt.

Laat ons hier nog iets aan toevoegen aangaande de term „rechtvaardig" (zaddiq). Hij wordt voor alle mensen gebruikt, ook vóór de Wet (Gen 6:9; 18: 23-28 enz.). Hij duidt een mens aan die handelt in overeenstemming met met wat „recht" is, hetzij volgens de mensen, hetzij volgens de Here. Een „rechtvaardige" is een mens die gewoonlijk gewillig is te doen wat God verlangt en staat dan tegenover de „goddeloze" (rasja). Ezech. 33: 13 leert ons dat, indien de „rechtvaardige" ***vertrouwt*** op zijn (relatieve) gerechtigheid en onrecht doet, er met geen van zijn gerechte daden rekening gehouden zal worden, en hij zal sterven. Het is dus duidelijk dat het hier gaat over een relatieve gerechtigheid, die men heeft als men doet wat men zelf kan doen.

Het is dan ook deze betekenis die Jakobus, de wetsgetrouwe broeder des Heren, die men „de rechtvaardige" noemde, aan dit woord hecht in zijn brief aan de twaalf stammen in de verstrooiing. Maar Palus, in verband met de bijzondere openbaringen die hij ontving, handelt meestal over de absolute gerechtigheid voor God, die niet een handelen, maar een staat betreft. Het is door het geloof „in" en „van" Christus dat men door genade deel krijgt aan deze gerechtigheid, en naar die positie geen „zondaar" meer is.

De Brief aan de Romeinen

No. 81.

De Olijfboom.

Rom. 11: 17-24.

17.Indien echter sommige der takken afgebroken zijn en gij (Gr.: enkelv.: jij), de wilde olijfboom, onder hen ingeënt zijt en de vetheid van de olijfboom mededeelachtig wordt, 18. verhef u niet tegen de takken. Indien gij echter roemt, niet gij (jij) draagt de wortel maar de wortel u (enkelv.: jou). 19. Gij (jij) zult dan zeggen: Takken worden afgebroken opdat ik zou ingeënt worden. 20 Het is zo: Door het ongeloof worden zij afgebroken en gij (jij) staat door het geloof. Wees niet hooggevoelend maar vrees. 21. Want indien God de natuurlijke takken niet spaart, zo zal Hij ook u (jou) niet sparen. 22. Zie dus de goedheid en de strengheid van God: over hen die vallen de strengheid, over u (jou) echter de goedheid, wanneer gij (jij) in de goedheid blijft, want anders zult ook gij (jij) worden af gehouwen. 23. Ook zij, indien zij in het ongeloof niet blijven, zullen ingeënt worden, want God is machtig hen opnieuw in te enten. 24. Want indien gij (jij) uit de van nature wilde olijfboom af gehouwen wordt, en tegen nature in de tamme olijfboom ingeënt, hoeveel te meer zullen zij die van nature (er toe behoren), in hun eigen olijfboom ingeënt worden.

Vs. 17-24. Eerst een taalkundige opmerking over dit gedeelte.

Het is opmerkelijk dat Paulus hierin telkens de tweede persoon enkelvoud gebruikt. In onze vertaling hebben we dit weergegeven door het voornaamwoord „jij" of „jou" dat we in de gemeenzame taal gebruiken (al klinkt het niet zo welluidend). In vs. 25 komt dan weer de meervoudsvorm en spreekt Paulus tot alle broeders (en zusters). Dat hij in vs. 17-24 het „jij" of „jou" gebruikt dient om de Heidensgelovigen als een aparte groep, een afzonderlijke eenheid aan te wijzen. Zij vormen met elkaar een geheel dat staat tegenover de Jodentakken.

Tot deze eenheid uit de Volken richt Paulus nu een vermanend woord. De Heidengelovigen moeten zich niet boven Israël verheffen. Hun positie was er niet allereerst door Israëls misstap maar door Gods verzoening der wereld. Ondanks de misstap is Israël er nog. Wel zijn er, dit moet hij toegeven, enkele takken afgebroken (in zijn liefde voor Israël gebruikt hij het woord enkele) en zijn zij Heidengelovigen, als een wilde olijftak, onder hen ingeplant en hebben zij zo deel gekregen aan de vetheid van de wortel van de tamme olijf, maar zij moeten zich daar niet op verheffen en bedenken dat zij niet de wortel zijn of sterker nog dat zij die zouden dragen, maar dat deze hen draagt. De Heidengelovigen zouden er echter op kunnen wijzen dat er niet maar enkele takken afgebroken zijn maar meerdere en hij moet dit toegeven, was er wel één synagoge waarin blijvend plaats voor hen was? Maar al zijn zij dan door ongeloof afgebroken en staan zij, de Romeinse Heidengelovigen, door het geloof, laten zij niet hooggevoelend zijn alsof zij het er beter afgebracht hebben. Zij moeten letten op Gods goedheid enerzijds, op Zijn gestrengheid anderzijds: dezen over Israël, genen over hen, en in het oog houden dat ook zij afgehouwen kunnen worden. Tevens dat God de natuurlijke takken weer kan inenten. Dan besluit hij met het beeld van het tegen nature inenten op de tamme olijf en het veel meer natuurlijke van het inenten van tamme takken op zo n olijf.

Na dit korte overzicht moeten enkele dingen nader nagegaan worden.

Vs. 17. Dit vers kan op tweeërlei wijze gelezen worden, al naarmate men er "en" invoegt, tussen wortel en vetheid. Dit voegwoord komt voor in de verbeterde Sinaiticus. Men kan zo met de S.V. lezen: "en aan de wortel en de vettigheid des olijfsbooms deelachtig wordt" of zonder "en": en „dat de wortel der vettigheid des olijfsbooms deelachtig wordt". We menen dat de laatste lezing beter is, want daar de takken op de wortel geënt worden en niet op de stam, verkrijgen ze hun vetheid, hun oliegehalte, uit die wortel en is deze de wortel der vetheid waaraan ze deel krijgen. De Leidse Vert. laat het "en" weg en zet: "de wortel der vetheid van den olijfboom", de Nwe Vert. heeft met Brouwer „aan den saprijken wortel van de olijfboom"; deze vertalingen laten het "en" dus ook weg. We menen echter dat de Leidse Vert. hier beter de bedoeling van Paulus weergeeft, iets dat we bij vs. 24 zullen uiteenzetten.

Vs. 24. Het tweede gedeelte van vs. 16 geeft, naar we al enigszins zagen, een wending naar het beeld dat Paulus nu verder uitwerkt. We willen hierbij op vijf punten letten: op de boom, op de wortel, op het karakter ervan, op de enting, op het oogmerk.

De olijfboom. We vinden in de fabel van Jotham in Richt. 9 vierderlei boom genoemd: de olijfboom, de vijgenboom, de wijnstok en de doornenbos, vs. 8-15. O.i. ligt hierin de volgende symboliek: De doornenbos is de staat van Israëls afvalligen in de eindtijd, de wijnstok is Israël als zendingsvolk dat het hart van God en de mensen vrolijk maakt, de vijgenboom Israël in zijn nationale voorrechten (in deze aioon geen vrucht meer, Mt. 21: 19), de olijfboom Israëls geestelijke zegeningen.

De olijfboom illustreert Israël. Niet Christus. Dit blijkt duidelijk uit Jer. 11: 16a "De Here had uw naam genoemd een groene olijfboom, schoon van lieflijke vruchten " Daar echter ook de vijgenboom Israël illustreert, o.i. in zijn nationale voorrechten, is het de vraag wat de olijfboom dan aanduidt. Dit zijn voor ons niet de nationale maar de hogere geestelijke beloften die de Here, naast de nationale, al aan Abraham beloofd heeft. Ps. 52: 10 wijst hierop: David zegt dat hij een groene olijfboom zal zijn in Gods Huis. Zo ook Zacharia; in hfdst. 4 ziet de profeet een visioen van de gouden kandelaar met zeven lampen, een oliekruikje en twee olijfbomen welker takken de lampen van olie voorzien. In beide Schriftplaatsen is sprake van een zijn in het Heiligdom wat het priesterlijke inhoudt en dit ligt op het terrein van de hogere, geestelijke beloften, die het ten zegen zijn inhouden.

***De wortel*.** Ook deze is o.i. niet Christus maar Abraham en dan niet als mens maar als uitverkorene (Neh. 9: 7) die tot een vader gesteld is van menigte van volken, Gen. 17: 2, 3a. Zijn figuur stelt Paulus in deze Brief ons voor als vader van velen uit Besnijdenis en Voorhuid, mits zij in zijn voetstappen des geloofs wandelen; in Gal. 3: 8 is het Abraham met wie anderen gezegend kunnen worden.

Het karakter ervan. Dit hebben we al enigermate aangegeven, het is antitypisch bezien een stellen in het Heilige of Heilige der heiligen, of met Romeinen uitgedrukt de rechtvaardiging en de verzoening (het Heilige) en de vrede tot God (het Heilige der heiligen). Dit houdt ook in het zijn ten zegen der Volken, dit is de rijkdom der wereld en heeft tot basis de verzoening dier wereld.

De enting tegen nature. Er wordt van Paulus beweerd dat hij, de stedeling, geen goede kennis had van het kweken van vruchten en bomen en dat hij daarom hier een fout maakt in zijn beeld van het enten van wilde takken op een tamme olijfboom. Een kweker, zegt men, ent nooit een wilde tak op een tamme boom; wel het omgekeerde: hij zet een tak van een veredelde boom op een wilde boom; zo krijgt die tak de sappen van de sterkere wilde boom maar zet die om in goede vrucht. Echter vergeet men, dat Paulus zegt dat het in zijn beeld tegen nature is, dus dat hij zeer goed weet dat men dit, in het algemeen, niet doet.

Toch is Paulus' beeld geheel juist en was het inenten tegen nature geen inenten tegen de toenmalige praktijk. Lucius Junius Moderatus Columella, een Latijns schrijver, ± 40 jaar na Christus, heeft over "Landbouw, Tuinbouw en Bomen teelt" geschreven en spreekt ook over het kweken van de olijfboom. Hij zegt dat men er wanneer een olijfboom ophield vrucht te dragen, een wilde loot op entte en dat deze de boom aanzette tot nieuwe vruchtvorming.

(Ontleend aan Chas. H. Welch' uiteenzetting van The Epistle tot the Romans in The Berean Expositor, dl. XXVIII, bl. 112-1938).

We kunnen er nog aan toevoegen dat men in zo'n geval ook wel alle takken afkapt en nieuwe loten op de wortel ent. De olijf heeft gewoonlijk geen stam, de opgaande takken die dicht bij elkaar staan, schijnen een stam te zijn. De olijfboom, d.i. „stam" - wat dan de gezamenlijke takken zijn - kan dus afgehouwen worden, terwijl de wortel nog levenskracht heeft; niet deze schiet dan te kort, maar de takken.

Het oogmerk der enting. Wat de kweker in die dagen met de olijfboom deed, deed God met Israël. Hij entte wilde takken op de tamme olijf. Deze kregen nu niet alleen deel aan de vetheid van de wortel maar moesten het volk prikkelen tot jaloersheid en zo teweegbrengen dat het ook die rijkdom deelachtig wilde worden. De inenting gebeurde dus allereerst om Israëls wil, het verdere oogmerk was de Volken deelachtig te maken van de vetheid des wortels.

Men lette er op dat de S.V. onjuist is met haar overzetting "in hun plaats". Zij heeft "plaats" al cursief geschreven, dat woord staat er dus niet; het "in hun" moet zijn „onder hen", te midden van hen", n.l. van de tamme takken.

Voor we nu nagaan of Paulus' beeld ook voor nu nog geldt, willen we eerst enkele beschouwingen hierover weergeven.

Een eerste beschouwing. Er zijn uitleggers die zeggen: De hele volkenwereld is ingeënt op de stam Israël en ontvangt nu de geestelijke zegening der rechtvaardiging en verzoening die Israël had kunnen verkrijgen. Nu hebben de Volken die onder het evangelie leven zich aan Paulus' vermaning niet veel gestoord: zij hebben geroemd tegen de takken, de Joden, dezen veracht en vervolgd en zelfs gedood en gedaan alsof zij de wortel droegen. Zij hebben gezegd: De takken zijn afgebroken opdat wij ingeënt zouden worden. Maar Paulus heeft hiertegen gewaarschuwd en gezegd dat, al zijn de

tamme takken door ongeloof afgebroken, God hen, als zij daarin niet blijven, weer in zal enten en tevens dat Hij de wilde takken niet zal sparen. De Volken, bijzonder van Europa, hebben Christus beleden, zeker, gebrekkig maar er was toch een sterke Christelijke inslag. Echter, zoals het in Israël was, zo is het ook bij hen geweest of geworden: ook zij eerden, evenals dit volk, God merendeels met de lippen maar hun hart was verre van Hem. Het afhouwen is nog niet gebeurd maar de tijd schijnt nabij te zijn; er is voor een deel een zich af keren van en haat tegen het christendom, voor een ander deel een sterke verwereldlijking; de wereld wordt anti-en onchristelijk. Dan zal Israëls herstel komen en worden de takken weer ingeënt; het begint ermee dat Israël zijn ongeloof laat varen en in Christus gaat geloven; al zien zij in Hem een groot leraar en eens zullen zij Hem als hun Verlosser te voet vallen.

Naar men ziet worden in deze beschouwing de tamme takken voor nu geheel uitgeschakeld; als takken kunnen toch met betrekkelijk zeer weinige Jodenchristenen die tot de Christelijke Kerk zijn toegetreden aangemerkt worden. De takken zijn groepen: Joodse synagogen en Christelijke gemeenten van Paulus' dagen.

Een andere beschouwing. Dit is er een die tegenwoordig veld wint; ze is de volgende: De Heidengelovigen worden ook nu nog tussen hen, de Jodengelovigen, ingeënt en verkrijgen zo deel aan hun beloften. Nog steeds is het eerst de Jood, dan de Griek en we moeten bij het evangeliseren dus met de eerste beginnen.

We achten de laatste visie, om daarmee te beginnen, niet goed doordacht en onjuist. Men zegt daarin dat de Heidengelovigen bij Israël ingelijfd worden. Wij vragen aan de voorstanders hiervan of het erfdeel van de Heidengelovigen dan het land Palestina zal zijn dat immers aan Israël beloofd is en of zij dan ook aan Israëls ceremoniën die er in de toekomst komen zullen moeten deelnemen, en ook de sabbat, en de besnijdenis zullen moeten gaan houden. Als we immers onder of tussen hen ingeplant zijn, zou ook dit alles moeten doorwerken. We menen dat men hier beter moet onderscheiden en niet moet spreken van een inlijving *in Israël*, want dit zou, als men althans aan de toekomst van dit volk gelooft, ook de nationale zegeningen voor de gelovigen die een Huis in de hemelen verkrijgen meevoeren. Men moet, Paulus navolgende, teruglopen op Abraham die gesteld wordt tot een vader van vele volken (Rom. 4: 16, 17) en zien dat hij, naast het erfgenaam zijn van het Land (Gen. 13 en 15) ook een bovennationale zegening ontvangt: het erfgenaam zijn der wereld. Men spreke daarom niet van een inlijving in Israël en houde daarmee de wortel niet voor Israëlitisch, want dit leidt tot inconsequentie, maar onderscheide tussen olijf- en vijgenboombeeld, d.i. tussen bovennationale en nationale zegeningen; de eerste houden o.a. rechtvaardiging in en stellen tot erfgenaam der wereld, een gezegend worden *met* de gelovige Abraham, de andere o.a. wedergeboorte en een beërven van het Land. Voor beide groepen is er geestelijke zegening maar de rechtvaardiging gaat uit boven de wedergeboorte, evenals de hemel is boven de aarde. De wedergeboorte is voor de aarde, (Joh. 3: 12), de rechtvaardiging voor de hemel (2 Kor. 5). Door Paulus' bediening komt er duidelijker onderscheiding en verdere verlichting in dezen.

Trekt de tweede visie de tamme takken sterk naar voren, de eerste ziet deze eigenlijk in het geheel niet en spreekt alleen over de wilde. Ook deze is daarom niet juist, al is er veel in de beschouwing over de Christelijke Volken van Europa dat we kunnen onderschrijven.

Maar hoe dan met de Olijfboom van Rom. 11 als noch de tamme takken mogen ontbreken noch de Heidengelovigen in Israël worden ingelijfd. Wij menen dat *Paulus' beeld van de Olijfboom* er *een was voor die tijd;* dit noemen we bedelingwaarheid. Immers, waar is de Olijfboom nu. Hij is er niet. Er zijn geen Christelijke gemeenten die deels uit Joden, deels uit Heidengelovigen bestaan, er zijn ook geen Heidengelovigen die, omdat zij zijn gaan geloven, deel zijn gaan verkrijgen aan Israëls beloften. De Olijfboom stond zolang Israël als Gods Volk werd aangemerkt, het beeld verdween toen Israël in het jaar 70 Lo-Ammi werd. Van de Olijfboom, d.i. wat Israël als drager der hogere Abrahamietische beloften had kunnen zijn, staat in Jer. 11: 16 en 17a: ***"(maar nu) heeft Hij met***

een geluid van een groot geroep een vuur om dezelve (n.l. de Olijfboom) aangestoken en zijn takken zullen verbroken worden. Want de Here der heerscharen die u geplant heeft, heeft een kwaad over u uitgesproken om der boosheid des Huizes Israëls en des Huizes van Juda".
Dit ziet mede op de ondergang van Israël in het jaar 70. De Olijfboom (de gezamenlijke takken) zijn afgehouwen en daar tussen kunnen nu dus geen Heidengelovigen geplant worden. Daarom gaat Paulus' beeld voor nu niet door, waaronder we dan, hetzij nogmaals herhaald, verstaan het als Christen-Jodengroep leven in een Heiden-christengroep. En dit niet alleen, maar om als met heilige geest begiftigde Heiden-christengroep het vereelte Israël tot jaloersheid te wekken. Dit heeft toch zeker nu absoluut niet plaats. De inenting was immers, tegen nature, om de olijfboom tot vrucht te prikkelen. Wie dit voor ogen houdt, ziet dat noch de eerste noch de tweede beschouwing juist kan zijn.

Vanzelf kan de vraag rijzen: Wat is er dan nu, nu de Olijfboom die onlosmakelijk aan Israël verbonden is en met het oog op welk volk de wilde takken ingeënt werden, er niet is. Paulus spreekt daar vanzelf niet van, zijn Brief is geschreven voor de grote krisis van Handelingen 28, d.i. vóór God de Behoudenis aan de Volken zond (vs. 28), maar in Zijn evangelie is een doorgaande waarheid te vinden: de verzoening der wereld met de rechtvaardiging door het geloof van Christus. Na Israëls uitvallen, valt wel de Olijfboom weg en vervalt mede het "eerst de Jood" maar blijft, wat Paulus later mede duidelijk aangeeft: het Middellaar-Gods-zijn van Christus voor de mens, onverschillig wie hierin nu eerst is, „Jood" of „Griek". Dit is de vaste blijvende basis, het „eerst de Jood" en de Olijfboom, zijn bedelingwaarheden, dingen voor een zekere tijdsperiode. Deze konden veranderen en zijn veranderd, niet het vaste fundament. Dit geeft Paulus, behalve in 1 Tim. 2: 5 en 6 mede aan in 1 Tim. 3: 15 en 16.

We leven nu niet in Rom. 11 maar in een geheel andere sfeer: die van de bedeling der genade Gods, aan Paulus, en aan hem alleen, geopenbaard na Handelingen 28, Ef. 3:1. Deze heeft wel tot grondslag de verzoening der wereld maar openbaart een nog hogere genade, Ef. 3: 3 en 6-12. Voor de geroepenen uit Israël is er nu het wonder dat hun juist door het verlies van de positie van hun volk, nu een nog hoger heil ten deel kan vallen dan het gezegend worden met de gelovige Abraham, n.l. het in Christus gezegend worden met alle geestelijke zegeningen in de overhemelen. En voor de gelovige Heiden is het nu niet een geplant worden te midden van de takken van de Olijfboom maar het één Lichaam vormen met de gelovige Israëliet onder Christus als Hoofd. De twee zijn tot een gemaakt, Ef. 2: 16.

Men onderscheide wèl tussen bedelingwaarheid en - genade en doorgaande en persoonlijke genade. De eerste geeft een sfeer aan die kan veranderen; het is er een waarin God hetzij een groep gebruikt hetzij begiftigd tot een bijzonder doel, en die Hij kan doen ophouden, de andere beoogt het persoonlijke heil door de inwoning van Zijn Geest, zij het naar trappen en deze genade wordt niet teruggenomen maar blijft, al kan de begenadigde verachteren. Rom. 11 is voorbij maar de behoudenis in en door Christus is gebleven, Hij blijft als Middelaar Gods en der mensen.

De Wederkomst des Heren

2. De herbouw van de Tempel

In de visie van vele gelovigen heeft Israëls ceremoniële dienst bij het Kruis volkomen afgedaan (Art. 25 der Ned. Geloofsbelijdenis). Men grondt dit op Hebr. 10: 18: „***Waar nu vergeving derzelve is, daar is geen offerande meer voor de zonde***", maar verliest hierbij meer dan één ding uit het oog. Petrus en Johannes onderhielden het opgaan naar de tempel, Hand. 3, Paulus de feesten, Hand. 18: 21; hij leerde niet van Mozes af te vallen, zoals men van hem vertelde, Hand. 21: 21, en wilde het offer der nazireeërs brengen, vs. 26. Men leze daarom in Hebr. 10: 18 niet dat alle offers zijn opgehouden maar dat er nu niet meer nodig is dat er nogmaals een Christus moet komen die Zich offert voor de zonde. Er is nu vergeving der zonde, vroeger was er bedekking, geen ware wegneming. De-

ze is er nu wel en daarover spreekt dit vers.

Daarvan waren de offers in de tempel afschaduwing. Deze afschaduwing kon doorgaan voor hen die het ware Offer al zagen, voor hen die dit niet deden waren de offers voorschaduwing van wat voor hen nog komen moest.

Al hebben de Heidengelovigen nu geen offers, hebben zij daarom geen afschaduwing van Christus' offer? Wat anders is dan hun waterdoop en hun avondmaal? In de eerste zien zij de afwassing der zonden gesymboliseerd, in het tweede 's Heren dood. Hoewel dit onbloedige symbolen zijn, zijn het daarom geen symbolen? En waarom houdt men die, nu de volle realiteit gekomen is? Tussen bloedige en onbloedige symbolen is in wezen geen verschil, het zijn beide symbolen. Nu kan men zeggen: De Here heeft de eerste ingesteld, maar daartegenover kan gezegd worden: Hij had de andere toen nog niet opgeheven.

Men moet het daarom niet vreemd vinden dat Israël eenmaal zijn offers herneemt en weer een tempel zal hebben. Men zal zeggen: Zij zullen in ongeloof weer bloedige offers gaan offeren. In Ezech. 43-46 lezen we echter dat zij voorschrift des Heren zijn en wel na de wederkomst. Maar ook al er voor zullen zij plaats hebben.

Dat er voor 's Heren wederkomst weer een tempel zal zijn leert 2 Thess. 2: 4. Paulus schrijft daar dat de mens der zonde in de tempel Gods zal zitten d.i. in het heilige of het heilige der heiligen (waarschijnlijk het laatste), zichzelf vertonende dat Hij God is.

De term "tempel Gods" komt in vierderlei zin voor: het lichaam van de gelovige is een Tempel Gods, 1 Kor. 6: 19, de Korinthe gemeente als geheel was een tempel Gods, 1 Kor. 3: 16, 17; 2 Kor. 6: 16, het stenen gebouw in Jeruzalem wordt zo genoemd, Mt. 26: 61 en er is een tempel Gods in de hemel, Op. 3: 12; 11: 19. Waar de mens der zonde zeer zeker niet in enig menselijk lichaam zal zitten en ook niet in de Gemeente Gods, daar deze dan geen Gemeente Gods meer zou wezen, blijft er, daar de tempel Gods in de hemel vanzelf uitgesloten is, niet anders over dan te concluderen dat met de tempel Gods in 2 Thess. 2 het stenen gebouw bedoeld wordt dat er in de eindtijd weer zijn zal. We zien deze tempel Gods ook in Openb. 11, daar wordt hij opgemeten (iets wat toch zeker niet gezegd kan worden van de Gemeente Gods), is er sprake van het altaar (hetzij het reukoffer - hetzij het brandoffer altaar) en in vs. 2 van de voorhof, duidelijke bewijzen dat er sprake is van het stoffelijke bouwwerk.

Voor de Here wederkomt zal Israël weer een tempel bouwen. Zolang dit niet gebeurd is kan de mens der zonde daarin niet gaan zitten en zolang hij dit niet heeft gedaan en zich ook mede daardoor als de ongerechtige heeft geopenbaard, kan de verschijning van de toekomst onzes Heren niet plaats vinden, 2 Thess. 2: 8. We houden het gaan zitten van de mens der zonde dus voor een letterlijk lichamelijk zich zetten in het stenen gebouw dat hier de tempel Gods genoemd wordt; hij zal hiermee lichamelijk Christus' geestelijk zitten in Gods Rechterhand nabootsen.

ISRAËL ALS GETUIGE

In Deut. 6 ; 4 lezen we: „***Hoor, Israël: de Here is onze God; de Here is één***". In de Hebreeuwse tekst eindigen de woorden, die door „hoor" en „één" vertaald worden, met de ***hoofdletters*** E en D. Voor zover we weten is dit de enige plaats waar zo iets voorkomt. Die twee letters vormen het Hebreeuwse woord „ed", dat de betekenis heeft van „getuige". Zie ook Jes. 43: 9-13, waar Israël moet getuigen van de eenheid van God, tegenover de volken.
Waarom die verwijzing naar de getuigenis in Deut. 6: 4? Omdat de joodse belijdenis, „Sjema Israel" (Hoor Israël), met dit vers begint. Steunende op Deut. 6: 7, wordt deze belijdenis 's morgens en 's avonds opgezegd.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII No. 4 APRIL 1961

Adam en de Zonde

door S. Van Mierlo

(Vervolg)

Ziehier, nu de voornaamste termen die het N.T. gebruikt in verband met de zonde:

1. Anomia. Letterlijk „wetteloosheid". „Anomos" duidt een „wetteloze" aan. Die term wijst niet slechts op een leven zonder, apart van, of buiten een wet, maar kan ook een opstandige houding aanduiden. Zie bijv. Mat. 24: 12 (wetsverachting). Die term stemt nagenoeg overeen met „pesja".

2. Asebeia (en het werkwoord „asebeo "). Letterlijk duidt het een gebrek aan verering aan. Maar het betreft gewoonlijk niet een neutrale houding, maar een positief boze. Zie bijv. Judas 4 en 15 (verloochenen, tegenspreken).

3. Akathartos. Betekent „onrein", Hand. 10: 14, 28 en 2 Kor. 6:17 (aanhaling van Jes. 52: 11).

4. Adikia, heeft de betekenis van gebrek aan wat recht is, dus „ongerechtigheid". We vinden dit woord in Rom. 1: 18 in verband met de mensen „***die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden***".

5. Apeitheia drukt uit de onwil van iets overtuigd te worden, een weerspannigheid. Dit woord wordt gewoonlijk door „ongehoorzaam" vertaald, maar zie onder „parakoè".

6. Parabasis betekent het overtreden van een wet. Een dergelijke overtreding kan natuurlijk slechts plaats hebben als de wet bekend is: „***Waar echter geen wet is, is ook geen overtreding***", Rom. 4: 15. Zie ook Rom. 2: 23; Gal. 3: 19; Hebr. 2: 2; 9: 15. En voor het naamwoord „parabatès" (overtreder), Rom. 2: 25, 27; Jak. 2: 9, 11. „Parabasis" wordt voor Adam gebruikt in Rom. 5: 14. Hij kende Gods wil.

7. Parakoè wijst op „ongehoorzaamheid", en daarom kan men „apeitheia" beter door „weerspannigheid" vertalen. In Hebr. 2: 2 wordt „parakoè" tegelijk met „parabasis" vermeld. Het is, in het bijzonder, ongehoorzaamheid aan wat God verlangt. In Rom. 5: 19 betreft het Adam.

8. Paraptoma betekent een schuldige misstap of fout. Dit woord wijst niet op een overtreden van de wet, want we vinden het in Rom. 5: 20: „Maar de Wet is er bijgekomen, zodat de paraptoma toenam". Er waren dus „misstappen" vóór de Wet, in een tijd waar er dan ook eigenlijk niet van overtreding der Wet gesproken kon worden. Dit woord wordt meermalen voor Adam gebruikt. Rom. 5: 15, 17, 18.

9. Epithumia. Een begeerte. Deze kan goed of slecht zijn.
Bijv. goed in Luk. 22: 15 en slecht in Joh. 8: 44. Rom. 6: 12 spreekt over de begeerten der zonde, Ef. 4: 22 over misleidende begeerten van de oude mens, Gal. 5: 16, 17 over de begeerte van het vlees. (Ook „pathèma", in Rom. 7: 5, door „hartstocht" vertaald in de N.V., heeft niet

noodzakelijk een ongunstige betekenis. In 1 Thess. 4: 5 staat: „gevoel (pathos) van begeerte").

10. Phthonos betekent „nijd". Zie bijv. Mat. 27: 18: Rom. 1: 29; Jak. 4: 5.

11. Hamartia, steeds door „zonde" vertaald, vraagt een grondig onderzoek. De letterlijke betekenis is, zoals die van „chête", „missing", namelijk een missen van het doel dat men zou moeten bereiken. Het werkwoord „hamartano " stemt nagenoeg overeen met het Hebreeuwse „chata".
Vóór we de term „hamartia" verder onderzoeken, geven we in de volgende tabel aan, hoe de Hebreeuwse en Griekse woorden nagenoeg overeenstemmen. Dit, op grond van de aanhalingen in het N.T. van delen uit het O.T,

Oud Testament	Aanhaling of verwijzing in het N.T.		
Mat. 7: 23	anomia	Ps. 6: 8	aven
Mat. 13:41	anomia	Zef. 1: 3	rasja
Mark. 15: 28 en Luk. 22: 37	anomos	Jes. 53: 12	pasja
Luk. 13: 27	adikia	Ps. 6: 8	aven
Rom. 4: 7	anomia hamartia	Ps. 32: 1	pesja chatah
Rom. 4: 8	hamartia	Ps. 32: 2	avon
Rom. 10: 21	apeitheo	Jes. 65: 2	sarar
Rom. 11: 26	asebeia	Jes. 59: 20	pesja
Rom. 11: 27	hamartia	Jes. 27: 9	chattat
2Kor. 6: 17	akathartos	Jes. 52: 11	tame
2Thess. 2: 8	anomos	Jes. 11: 4	rasja
2Tim. 2: 19	adikia	Num. 16: 26	rasja
Hebr. 1: 9	anomia	Ps. 45: 7	resja
Hebr. 8: 12 en 10: 17	adikia hamartia anomia	Jer. 31: 44	avon chattat
Hebr. 10: 6	hamartia	Ps. 40: 6	chattah
Hebr. 13: 11	hamartia	Lev. 16: 27	chattat
1Petr. 2: 22	hamartia	Jes. 53: 9	chamas
1Petr. 4: 8	hamartia	Spr. 10: 12	pesja
1Petr. 4: 18	asebes hamartolos	Spr. 11: 31	rasja chata

Door de schakering van betekenis die elk woord kan krijgen, is de overeenstemming natuurlijk niet volkomen. In vele gevallen gaat het over *daden,* maar in andere over een gezindheid. Bij „hamartia" zal men (behalve in de drie eerste Evangeliën) zelfs meestal aan een zondige gezindheid moeten denken. Vooral bij Paulus.

Het woord „hamartèma" betreft het gevolg van die zondige gezindheid: een zondige daad, 1 Kor. 6:18. Het woord „hamartia" kan men dus dikwijls door „zondigheid" vertalen, vooral in het enkelvoud. Daarom vinden we bijv. in Joh. 9: 41; 15: 22, 24 dat men „zondigheid" kan hebben. In Rom. 7: 5 staat „hartstochten (pathèma) der zonden".

Evenals bij de Joden en de Grieken wordt die zondigheid door Paulus dikwijls verpersoonlijkt. Dit is vooral het geval als „hamartia" in het enkelvoud en met het lidwoord gebruikt wordt: „de zonde" of „de zondigheid". Die zondigheid is dan als het ware een boze macht die handelt en heerst:

ze heerst als een koning, Rom. 5: 21; 6: 12,
ze misleidt en doodt, Rom. 7: 11; Hebr. 3: 13,
ze wekt allerlei begeerlijkheden op, Rom. 7: 8,
we zijn *onder* de zonde, namelijk als slaven, Rom. 3: 9; Gal. 3: 22; Joh. 8: 34; Rom. 6: 16, 17, 20; en dienen ze als een slaaf, Rom. 7: 26,
we zijn er onder verkocht, Rom. 7: 14, en moeten er vrijgemaakt van worden, Rom. 6: 18, 22.
ze woont en werkt in ons, Rom. 7:17, 20,
er is een „wet" der zonde, die strijd voert, en waarvan we vrijgemaakt moeten worden, Rom. 7: 23, 26; 8: 2,
haar machtsgebied is het sterfelijk lichaam, Rom. 6:12.

Er is ook, op figuurlijke wijze, sprake van een "lichaam der zonde", Rom. 6: 6, ook „lichaam des vleses", Kol. 2:11 en „lichaam dezes doods", Rom. 7: 24, genoemd. Het is niet zozeer het fysische lichaam dan de macht die dit lichaam beheerst. Uit Rom. 6: 6 blijkt dit overeen te stemmen met de „oude mens", en uit Rom. 7: 24 leren we dat we er uit verlost moeten worden. Van de „oude mens" wordt ook gesproken in Ef. 4: 22 en Kol. 3: 9. Hij gaat ten verderve, naar zijn misleidende begeerten (epithumia), Ef. 4: 22.

Men ziet het nauw verband tussen zonde, oude mens en het „vlees" (in overdrachtelijke zin). Als men „in het vlees" is, werken de zondige hartstochten (pathèma) in onze „leden", Rom. 7: 5. In het „vlees" woont geen goed, Rom. 7: 18. Het is „met het vlees" dat men als een slaaf de wet der zonde dient, Rom. 7: 26. De eis der wet wordt vervuld in degenen, die niet naar het vlees wandelen, Rom. 8: 4. Zij, die naar het vlees zijn, hebben de gezindheid van het vlees, Rom. 8: 5. Deze gezindheid is de dood, Rom. 8: 6, ja, vijandschap tegen God, want het onderwerpt zich niet aan de wet Gods, en kan dat ook niet, Rom. 8: 7. Door de begeerten (epithumia) van ons vlees en het handelen naar de wil van het vlees en van de gedachten, is men kind des toorns, Ef. 2: 3. Er is een „vleselijk denken", Kol. 2:18.

Uit dit alles blijkt dat Paulus aan „de zonde" de betekenis hecht van een demonische macht die in de mens woont en werkt, en die in het bijzonder het lichaam beheerst. Dit blijkt ook uit het inwendig conflict van Rom. 7. Hier gaat het niet over een ongelovige, maar over een wedergeboren mens, die zich verlustigt in de wet Gods, vs. 22, maar nog gevangen is door de wet der zonde, vs. 23. Hij wenst wel het goede, maar kan het goede niet uitwerken, vs. 18. Het betreft hier niet het feit dat alle mensen door dwaling of nalatigheid zondigen, want de bedoelde mens heeft een afkeer van wat hij doet, vs. 15, hij doet het ***tegen zijn wil*** vs. 16, 19, 20. Hij is ***verplicht*** te doen wat hij ***niet*** wil, als een gevangene van de wet der zonde.

Alleen als men „in Christus" is, is men vrij gemaakt van de wet, Rom. 8: 2. En in deze geestelijke positie komt men door wat Paulus in Rom. 6 uiteenzet: het met Christus der zonde sterven, het in Christus gedompeld zijn in zijn dood, het kruisigen van de oude mens. Dan is men, naar zijn positie voor God, geen zondaar meer, maar gerechtvaardigd van de zonde.

Men ziet dus dat, vooral bij Paulus, de zonde in dergelijke gevallen veel meer is dan zuivere „doelmissing". Hier is werkelijk sprake van een positieve vijandige gezindheid tegenover God, waarvan men min of meer bewust kan zijn, Rom. 5: 10; Kol. 1: 21. Rom. 8: 5-7 zegt duidelijk dat die gezindheid bestaat in het zich niet (Gr. „ouch" = absoluut niet) onderwerpen aan de wet Gods. En het betreft alle mensen, Rom. 3: 19, 20; Ef. 2: 3; Kol. 1: 2, voor ze met Christus gestorven en in Hem gerechtvaardigd zijn.

Het is steeds van groot belang dit verschil tussen zonde als daad, en zonde als gezindheid en macht goed voor ogen te houden. Ook als men over het „kennen" der zonde spreekt. Iedereen bemerkt - vooral bij anderen - zondige daden en kwade handelingen, maar wie kent de zonde als demonische gezindheid en macht in zichzelf?

Dit verschil tussen zonde als gezindheid (en macht) en als daad, blijkt ook uit de schriftplaatsen waar Paulus spreekt over het gestorven of dood zijn t.o.v. de zonde of van de zonden:

Rom. 6:2 „***wij, die der zonde gestorven zijn***",

Rom. 6:11 „***dat gij wel dood zijt voor de zonde***".

Ef. 2: 1 „***en u zijnde doden der misstappen (parapto ma) en der zonden (hamartia) van u***",

Ef. 2:5 „***ook wij zijnde doden der misstappen (parapto ma)***".

Kol. 2: 13 „***en gij zijnde doden der misstappen (parapto ma) en der voorhuid des vleses van u***".

We hebben deze drie laatste verzen zo letterlijk mogelijk vertaald. De gewone vertalingen zijn bepaald foutief. Het werkwoord „zijn" wordt in het Grieks in de tegenwoordige tijd gebruikt: „ontas". Er staat ook niet „door", maar „der" (tois of tais = datief meervoud) namelijk: „ten opzichte van". Evenals in Rom. 6: 2, 11 (tè = datief enkelvoud).

In de brief aan de Romeinen betreft het de zonde als gezindheid en macht, namelijk de inwendige vijandschap van de „oude mens", het willen zelfstandig zijn, het zich niet onderwerpen aan de wet Gods. Daartegen valt niet te strijden. Men kan er, door Gods genade, alleen van verlost worden door de „oude mens" met Christus te laten kruisigen, Rom. 6: 2, door het „met Christus sterven", Rom. 6: 8.

In de gevangenschapbrieven betreft het mensen die al der zonde dood zijn, maar nu gaat het over de misstappen en zondige ***daden.*** Als men der zonde dood is, bevindt men zich niet meer ***onder*** de zonde als een slaaf, is men vrij van de wet der zonde, Rom. 8: 2. Die gelovige moet er nu mee rekenen dat hij werkelijk der zonde dood is, Rom. 6:11, dus niet meer ***behoeft*** te zondigen, niet tegen zijn wil moet zondigen, zoals dat vroeger wel het geval was, Rom. 7: 15-21. Maar in zijn latere brieven gaat Paulus nog een stap verder. Wie der zonde dood is, kan toch nog verleid worden zondige dingen te doen, er in zekere zin nog in te leven. Nu moet de gelovige, door Gods genade, ook der zondige ***daden*** dood zijn, er volstrekt niet meer in leven, nooit meer op bewuste wijze iets doen of denken dat niet overeenstemt met Gods wil. Dan is zijn geestelijke gemeenschap met Christus volmaakt en is deze getrouwe gelovige met Christus mede-levendgemaakt, mede-opgewekt, mede-gezet in de overhemelse in Christus Jezus en heeft hij bereikt de volle kennis van de Zoon Gods, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus.

In Rom. 6 is de „oude mens" gekruisigd, de boze gezindheid gedood; in Kol. 3: 9 is die „oude mens" niet slechts afgelegd (eigenlijk: volkomen uitgedaan), maar ook zijn „praktijken", namelijk de boze daden die hij voortdurend uitwerkte. Eertijds leefden ze in die zondige daden, Kol. 3: 7, maar waar ze er nu dood voor zijn, er niet de minste lust meer in hebben, moeten ze er steeds aan denken ze geheel te vermijden.

In de gehele Schrift wordt een wandel gevraagd die overeenstemt met de geestelijke positie van de mens, In dit opzicht bestaat er dus een zekere overeenkomst tussen vele schriftplaatsen van het Oude en het Nieuwe Testament. Maar, hoe meer volmaakt de positie, hoe meer vermogen heeft de

mens, hoe groter is zijn verantwoordelijkheid en hoe méér wordt van hem verlangd.

Als de mens dood is t.o.v. de zondige, vijandige ***neiging***, niet meer gedwongen wordt te zondigen, dan moet dit een grote verandering te weeg brengen in zijn leven. Toch kan het vaak gebeuren dat hij nog een zeker genoegen heeft in zondige daden.

Als de mens echter ook t.o.v. die daden dood is, dan wordt nog veel méér van hem vereist, en moet zijn wandel, in principe, perfect zijn. Toch kan hij nog zondigen. Maar dan is het niet uit vijandschap of weerspannigheid, ook niet omdat hij nog een zekere lust heeft in een zondige daad; maar omdat hij zich heeft laten misleiden door uitwendige invloeden. Hij zondigt niet met opzet en in volle bewustzijn.

De Brief aan de Romeinen

No. 82.

Israëls vereelting tijdelijk.

De volheid der heidenen.

Geheel Israël behouden.

Rom. 11: 25-32.
25. Want ik wil niet, broeders, dat gij onkundig zijt van dit geheimenis - opdat gij niet eigenwijs zijt - dat de vereelting ten dele over Israël gekomen is totdat de volheid der Volken ingaat. 26. En zo zal geheel Israël behouden worden gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen en Hij zal de goddeloosheden afwenden van Jakob. 27. En: Dit is Mijn verbond wanneer Ik hun zonden wegneem.
28. Wat nu het evangelie betreft (zijn zij) wel vijanden om uwentwil, doch naar de verkiezing beminden om der vaderen wil, 29. Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk. 30. Want, evenals gij eertijds aan God ongehoorzaam waart maar nu ontferming hebt verkregen, 31. zo zijn ook dezen nu ongehoorzaam geworden door de aan u (bewezen) ontferming, opdat ook zij nu ontferming mogen verkrijgen. 32. Want God sluit die allen op in ongehoorzaamheid opdat Hij Zich over allen ontfermen zou.

Rom. 11: 25. ***Want ik wil niet, broeders, dat gij onkundig zijt van dit geheimenis - opdat gij niet eigenwijs zijt - dat de vereelting ten dele over Israël gekomen is totdat de volheid der Volken ingaat.***

In dit vers spreekt Paulus met zijn "broeders" weer de gehele gemeente aan. Nergens echter worden ook de „zusters" genoemd, zij kunnen er zeker van zijn dat zij in de „broeders" begrepen zijn.

Paulus wil de Romeinen gelovigen van iets niet onkundig laten. Zij zouden „wijs bij zichzelve" kunnen worden, d.i. eigenwijs en menen dat het met Israël nu weldra gedaan zou zijn en dat zij hun plaats zouden gaan innemen. Maar dat is niet zo: de vereelting van Israël is slechts voor een tijd, dan komt er verandering; dit is een „verborgenheid" die hij hun wil bekendmaken.

De „verborgenheden" zijn geen zaken die onkenbaar zijn maar die tot op de tijd hunner bekendmaking onbekend waren. Ze zijn door het verstand niet te ontdekken, maar zodra ze geopenbaard zijn, kunnen ze verstaan worden, zij het niet door allen, daarom zijn het „geheimenissen".

Behalve dit woord vragen nog andere in dit vers onze aandacht: dat wat we door „vereelting" vertaald hebben, het „ten dele" en de duur, „de volheid der heidenen" met het „totdat".

De vereelting. Dit is een ander woord dan wat staat in hoofdstuk 9: 8; daar staat een vorm van het werkwoord "sklèruno", hier het zelfstandige naamwoord "porêsis". Men ziet zo het uiterlijk verschil. Het eerste, voorkomend in Handelingen 19: 9; Rom. 9: 18; Hebr. 3: 8, 13, 15 en 4: 7, is sterker dan het tweede, te vinden in Mk. 6: 52; 8:17; Joh. 12: 40; Rom. 11: 7 en 2 Kor. 3: 14; het eerste geeft een grote onbuigzaamheid aan, het laatste een zekere hardwording, zoals eelt hard vel is; bij vereelting is de hardheid nog niet dusdanig voortgeschreden dat zij tot geestelijke dood leidt.

De Eng. Vert. heeft dit woord in 2 Kor. 3: 14 door „verblind" vertaald en het woord "porosis", voorkomend in Mk. 3: 5; Rom. 11: 25 en Ef. 4: 18 in deze twee laatste teksten door „blindheid".

Deze blindheid of vereelting heeft Jes. 6: 9 en 10 op het oog; daar zegt de profeet: ***„Ga heen en zeg tot dit volk: Horende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar bemerkt niet. Maak het hart van dit volk vet en maak hun oren zwaar en sluit hun ogen, opdat het niet zie met zijn*** ogen, noch hore met zijn oren, noch met zijn hart versta, noch zich bekere, en Hij het geneze".

Als de profeet nu vraagt: "Hoe lang Here?" krijgt hij hierop geen rechtstreeks antwoord maar een aanduiding, vs. 11 en 12. ***„Totdat de steden verwoest worden zodat er geen inwoner zij, en de huizen zodat er geen mens zij, en het land met verwoesting verstoord worde, want de Here zal die mensen verre wegdoen en de verlating zal groot zijn in het binnenste des lands".***

Dit deel kan men vervuld zien in de Babylonische wegvoering. Echter er is nog meer, want de Here gaat voort en zegt in vs. 13e: ***"En is nog een tiende deel daarin, dan zal dit weer verwoest worden".*** Dit is dan vervuld in het jaar 70 na Chr. Echter, er blijft een hoop, want de Here zegt in vs. 13b: ***"(Doch) gelijk van een terebinth en eik na het vellen een tronk overblijft, zo zal zijn tronk een heilig zaad zijn"*** (S.V. en Nwe Vert.). Er is dus geen complete ondergang, er blijft een tronk over en deze zal weer uitbotten, wat andermaal een bewijs is van Israëls herstel en wederkeer**.**

De woorden van Jes. 6: 9 en 10 zijn voor het grootste belang voor Israëls historie. Ze worden in het N.T. zeven maal aangehaald. Mt. 13: 14; Mk. 4: 12; Lk. 8: 10; Joh. 12: 40; Handelingen 28: 26, 27 en Rom. 11: 8. In 11: 25 wordt er zijdelings naar verwezen en verder iets geopenbaard dat Jesaja graag wilde weten maar voor hem verborgen bleef: het hoelang.

Ten dele. Dit woord kan tweeledig opgevat worden: naar aantal en naar graad. In Handelingen 23: 6 duidt het een zeker aantal aan, in Handelingen 5: 2 een onderdeel, in Lk. 24: 42 en Openbaring 16: 19 een gedeelte, maar in 1 Kor. 13: 9, 10. 12 en 2 Kor. 1: 14 een graad. De vereelting van Israël ten dele kan o.i. beide aanduiden: het aantal en hier staat dan een aantal uitverkorenen - het overblijfsel - tegenover een groot aantal niet-in-Christus-gelovigen in Israël, en de graad: het Jodendom hield (en houdt voor een deel nog) vast aan zijn Schriften en heeft kennis van God. In Paulus' dagen waren de twaalf stammen God nog gedurig dienende, hopende tot de hoop der belofte, door God aan de vaderen geschied, te komen. Handelingen 26: 7. Men ziet hierin sterk de graad van het ten dele.

De vereelting is nadien zeer toegenomen en al heeft Israël God niet verworpen, dan nog is de blindheid dusdanig dat zij het blinde volk genoemd worden, Jes. 43: 8.

De volheid ("plèroma") der Volken. We menen dat door velen hier iets gelezen wordt dat er niet staat; de tekst zegt niet: de volheid ***uit*** de Volken. Toch hebben velen de gedachte, dat het een groep gelovigen uit de Volken is die bedoeld wordt, te meer daar de S.V. zet: de volheid der Heidenen. Nu is dit laatste woord in het Gr. hetzelfde als Volken, maar hangt het van het verbond af of men daar een groep gelovigen uit de Volken in moet zien of de Volken als zodanig bedoeld worden. We me-

nen dat dit laatste hier het geval is.

Menen nu velen dat het een groep is uit de Volken, dan legt men dit woord toch nog verschillend uit. De een meent dat het een groep gelovigen is die moet worden toegebracht voor 's Heren wederkomst, de ander gaat nog wat verder en ziet in deze groep wat zij noemen dè Gemeente die opgenomen wordt de Here tegemoet in de lucht, en dat er dan op aarde zal overblijven of komen een ten dele gelovig Israël, zoals Openbaring ons tekent in de 144.000 verzegelden en de Vrouw die vluchten moet.

We kunnen geen van deze standpunten delen, al stemmen we toe, dat Israël er in Openbaring weer is en ten dele gelovig is. De volheid der Volken is voor ons echter iets anders. Deze volheid is niet het aantal gelovigen dat toegebracht wordt tussen de beide komsten des Heren maar heeft evenals de volheid van Israël een figuurlijke betekenis al concentreert deze zich. evenals bij Israël, in een persoon die er de drager en het middelpunt van is. Ze is het streven der Volken, hun ideologie, d.i. hun gedachtenwereld met hun aspiraties, hun strevingen die hun eindpunt zullen vinden in de mens der zonde. Dit zal leiden tot de oogst der wereld, Openbaring 15: 15. Ze is dus zo bezien een streven en jagen in verkeerde zin.

Deze volheid houdt verband met het zich vervullen ("plèroo") van de tijden der Heidenen, d.i. der Volken, Lk. 21: 24. Als we nu de tekst niet vertalen zoals de St. Vertalers dit deden: „zal ingegaan zijn" maar door „ingaat", zoals zij deden in Mk. 14: 14 en Joh. 10: 39, is er geen noodzaak om in Paulus' woorden te lezen dat er een groep gelovigen mee bedoeld wordt, noch deze groep opgenomen te zien vóór de grote verdrukking; de Volken zelf moeten tot een volheid komen en als deze dan haar eindpunt gaat bereiken, gaat de vereelting in Israël, dat dan weer een staat geworden is, (wat we in onze dagen al beleefd hebben), wijken: dan zijn al de 144000 verzegeld en gaat de tweede helft van de zeventigste jaarweek van Dan. 9 in, vlucht de Vrouw naar de woestijn en wordt Jeruzalem van de Volken vertreden, Op. 11:2; dan komt de grote verdrukking waarin zich een onafzienbare schaar zal bekeren en zo wordt de weg gebaand voor wat de apostel nu verder zegt. De volheid der Volken is zo voor ons geen groep *uit* die Volken maar zijn die Volken zelf die tot ontwikkeling in een verkeerde zin gekomen zijn, wat leiden zal tot een haat tegen God en Zijn Gezalfde, Ps. 2, en wat hen tevens rijp maakt voor de "oogst der aarde", Gods oordelen van Op. 15: 1.

Rom. 11: 26. ***En zo zal geheel Israël behouden worden gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen en Hij zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.***

Israël gaat niet onder, het wordt behouden. Dit drukt het werkwoord "sozo" uit; dit behouden is dan een op zichzelf bewaren (ook wel genezen) of een behouden tot iets. De S.V. heeft het ongelukkigerwijze hier vertaald door „zalig worden" en hiermee uitgedrukt het „naar de hemel gaan". Beide dingen zijn onjuist.

De behoudenis zal er zijn door de Verlosser. Nu gebruikt Paulus een ander woord, "ruomenos", een vorm van het werkwoord "ruomai"; dit drukt steeds een verlossen uit het een of andere gevaar, of de een of andere boze macht uit. Men kan dit nagaan in: Mt. 6: 13; Lk. 11: 4; 1: 74; Mt. 27: 43; Rom. 15: 31; 2 Kor. 1: 10; 1 Thess. 1: 10; 2 Thess. 3: 2; 2 Tim. 3: 1; 2: 17, 18; 2 Petr. 2: 7, 9; Rom. 7: 24; Col. 1: 13.
De verlossing zal zijn „alzo", d.i. op deze wijze, d.i. zoals geschreven staat, n.l. dat de Verlosser tot en uit Sion zal komen**.**

Sion. Dit is voor ons de stad Davids. 2 Sam. 7 (1 Kron. 11: 5) en deze is dan de gedeeltelijke aanduiding voor Jeruzalem waarmee het vaak in parallellisme staat, 24 maal, zie o.a. Ps. 51: 20; Jes. 2: 3. Het is niet de Christelijke Kerk of enige Christelijke gemeenschap, wat gemakkelijk te constateren valt door in plaats van dit woord, en mede voor „geheel Israël" de term „Christelijke Kerk"

te leren. Dan zou er dus staan: De Verlosser zal uit de Christelijke Kerk komen om de goddeloosheden van die Kerk af te wenden. Men ziet waar men met „vergeestelijking" uitkomt. Men neme daarom Sion Israëlicentrisch en zie er de stad Jeruzalem in.

Geheel Israël. Deze term komt ongeveer 150 maal voor in het O.T. en slechts 1 maal in het N.T., hier. Hoewel hij steeds nakomelingen van de aartsvader Jakob aanduidt, heeft hij niet overal dezelfde inhoud. Merendeels geeft hij het gehele volk aan, dit is het geval in 115 teksten; in 34 duidt hij echter de tien stammen aan en in 2 de twee, n.l. 2 Kron. 24: 5 en 28: 23. Dit laatste is echter slechts schijnbaar want in deze twee stammen (zoals men ze meestal noemt) was „gans Israël" vertegenwoordigd. Waren er immers niet uit *alle* stammen naar Juda getrokken, 2 Kron. 11: 16; 15: 9. Er was een „gans Israël" in Juda, 2 Kron. 11:3, er is dus een „gans Israël" weggevoerd naar Babel, en een „gans Israël" wedergekeerd. En wie het aantal personen optelt van de families van de hoofden der vaderen van Juda en Benjamin, gegeven in Ezra 2, *zal* zien dat hij komt tot een aantal van 29818 en niet tot de 42360 van vs. 64, dus waren er nog 12542 anderen, dit is bijna 30 procent, niet uit Juda en Benjamin,

In verhouding tot de achtergeblevenen waren die 42360 er weinigen, het merendeel is in den vreemde gebleven en aan hen schreef Jakobus zijn Brief. Ook zij waren „gans Israël". De splitsing loopt dus niet naar er tegenwoordig door gelovigen geleerd wordt, tussen de twee en de tien stammen maar tussen het wedergekeerde deel, dat ook gans Israël heet en het achtergebleven deel, dat evenzo die naam kon en kan dragen. Beide delen vat Paulus samen in Handelingen 26: 7, waar hij in het Gr. niet spreekt van de twaalf geslachten maar er één woord van maakt: het twaalfstammigtal, hij ziet er dus een eenheid in.

Israël-Jakob, Jakob-Israël. Het „gans Israël" van Rom. 11 wordt nader bepaald door het parallellisme Israël-Jakob, of zoals het nog vaker voorkomt door dat van Jakob-Israël. Het eerste is beperkt tot vier teksten: Deut. 33: 28; Klaagl. 2: 3; Ez. 20: 5 en Rom. 11: 26: het laatste vindt men 7 maal in Num. 23 en 24, 6 maal in de Psalmen, 12 maal in Jesaja (zonder de toevoeging van „Mijn knecht", anders 17 maal), verder nog in Micha en Nahum, samen 28 maal.

Wij zijn van mening dat, als we de naam Jakob-Israël vermeld vinden, deze steeds al de stammen omvat, de twee Huizen Israëls, Jes. 8: 14, de volken Israëls, Handelingen 4: 27, Geheel Israël in Rom. 11: 26 omvat dan ook het twaalfstammig Israël. Dit staat tegenover het overblijfsel van Rom. 11:5.

Geheel Israël is niet totaal Israël, d.i. hoofd voor hoofd, maar naar zijn stammen, geslachten en huisgezinnen (Joz. 7). Dit is in al zijn geledingen. De opzettelijke zondaars van het volk zullen uitgeroeid worden (Ps. 101; Jes. 66: 24).

In het slot van het vers geeft Paulus aan hoe het zal gebeuren, het zal zijn gelijk geschreven is. Men kan achter „is" een dubbelpunt zetten; het zal zijn doordat er een Verlosser komt, uit Sion en Deze zal de goddeloosheden van Jakob afwenden.

Tot en uit Sion. Paulus citeert hier Jes. 59: 20, maar gewijzigd. In het Hebr. staat: En daar zal een Verlosser te Sion komen. De Septuaginta heeft het Hebr. voorzetsel ***l(e)*** overgezet door: "eneken", d.i. met het oog op, ter wille van. Nu heeft dit Hebr. voorzetsel die betekenis in sommige teksten, maar we menen dat dit niet het geval is in Jes. 59 en dat het daar „te" betekent, dus voorzetsel van plaats is. Vanzelf heeft de Verlosser eenmaal in Sion zijnde daar een werk te doen, maar dit is „voor degenen die zich bekeren van de overtreding in Jakob"; niet voor geheel" Sion; daarom kan de overzetting van de Septuaginta niet juist zijn. Dit blijkt ook uit Paulus' citaat, waarin hij de Septuaginta niet overneemt en niet zet „eis", zoals we dit vinden bij andere plaatsnamen tot welke men ging, zo bijv. Jozef te Bethlehem, en later te Nazareth, Lk. 2: 4 en 51, of de Elf te Jeruzalem, Han-

delingen 1: 12, of onze Heer te Kapernaüm, Mt. 8: 5, Hij zet "ek", d.i. „uit", en dit wijst niet op het komen te Sion, maar op het uitgaan uit Sion. Men vergelijke hiermee bijv. uit Jeruzalem, Handelingen 12: 25; 28: 17, uit Antiochië, 14: 19, uit Athene, 18:1, waar steeds het "ek" staat gevolgd door een plaatsnaam. Dat Paulus Jes. 59: 20 verandert is maar niet een citeren uit het hoofd geweest maar moet een diepere betekenis hebben die we menen te kunnen aangeven**.**

De niet door Paulus, maar de door de Geest aangebrachte verandering van het voorzetsel, houdt een dubbele bediening van onze Heer in. Hij zal eerst te (tot) Sion komen voor hen die zich bekeren van de overtreding in Jakob. Dit is Zijn komst in nederigheid, die van de Koning gezeten op een ezelin, zachtmoedig. Hij zal dit andermaal doen om Sion letterlijk te verlossen, Ps. 69: 36, door er voor te strijden, Jes. 31: 4; 34: 8, maar ook geestelijk, Jes. 4: 4; 52: 1; er dan voorts te wonen, Joël ***3:16;*** Zach. 8: 3, nadat Hij er andermaal Zijn intocht gehouden heeft, Mt. 21: 39. Maar Hij zal er, om geestelijk te reinigen, ook uit gaan om Jakobs goddeloosheden (verder) af te wenden. Als Hij (de tweede maal) tot Sion komt, zal Zach. 12: 9-44 in vervulling gaan, als Hij uit Sion uitgaat zal dit mede zijn om het twaalfstammige Israël in de Verstrooiing bijeen te vergaderen en Ez. 36: 22-37 en 37: 21-28 te vervullen. En mede om te heersen te midden Zijner vijanden, Ps. 2: 8, 9; 110: 2, 6. Rom. 11: 26 heeft zo een andere aspect geopend dan Jes. 59: 20; in het laatste is sprake van een deel, zeker het overblijfsel van Jes. ***6:13,*** het eerste ziet op het geheel, en is in overeenstemming met Jes. 40: 9; 46: 13.

Het afwenden der goddeloosheden is een verlossen van alle onreinheden, Ez. 36: 36: 29 en reinigen van alle ongerechtigheden. vs. 33 door de Geest des oordeels en der uitbranding, Jes. 4: 4. Dit zal zijn in het Nieuwe Verbond, „Mijn verbond" dat wat God houdt, al heeft Israël wat zij beloofd hadden, verbroken.

De Wederkomst des Heren

3. Het herrijzen van Babel

Behalve de bouw van de tempel moet nog gebeuren het herbouwen van de stad Babel, in de Openbaring geheten: het grote Babylon.

Voor vele gelovigen is Babel geen stad maar aanduiding van de zondige wereldmacht in het algemeen of van het godsdienstig systeem van Rome. Het eerste wordt voorgestaan o.a. door het Calvinisme en mede door de Jehovah-getuigen, het tweede door de Adventisten. Wij geloven dat Babel een stad is en dat daarin een godsdienstig-economisch wereldsysteem zal heersen, echter niet dat van het Pausdom maar van het afvallige Jodendom.

Wij achten geen enkele noodzaak aanwezig om van de letter der Schrift af te wijken en van Babel iets anders te maken dan wat de Schrift zegt: „de grote stad die het koninkrijk heeft over de koningen der aarde", Op. 17: 18 (zie ook 18: 2) die, door afgodische verleiding godsdienstige, en door handel economische macht heeft.

Reeds Jeremia spreekt over dit Babel in hoofdstuk 50 en 51. Wel niet uitsluitend, want er zijn ook gedeelten in die op het vroegere Babel betrekking hebben, maar meerdere dingen betreffen de toekomst. Dit blijkt als we zijn woord naast dat van Johannes zetten.

Jer. 51.	Openb. 17, 18.
Gij die aan vele wateren woont, die machtig zijt van schatten, uw einde is gekomen, de maat uwer gierigheid, 51: 13.	Ik zal u tonen het oordeel der grote hoer die daar zit op vele wateren, 17:1.
Babel is een gouden beker in de hand des Heren	Die de aarde bewonen, zijn dronken geworden

die de ganse aarde dronken maakte; de volken hebben van haar wijn gedronken, daarom zijn de volken dol geworden, 51: 7.	van de wijn harer hoererij, 17:2. En de vrouw ….. had in haar hand een gouden drinkbeker, vol van gruwelen 17: 4.
Gaat uit mijn volk uit het midden van haar en redt een ieder zijn ziel vanwege de hittigheid van de toorn des Heren, 51: 45.	Gaat uit van haar mijn volk, opdat gij aan haar zonden geen gemeenschap hebt, 18: 4.
Haar oordeel reikt tot aan de hemel en is verheven tot aan de bovenste wolken, 51: 9.	Want haar zonden zijn de ene op de andere gevolgd tot de hemel toe, 18: 5.
Schielijk is Babel gevallen en verbroken, 51: 8.	Zij is gevallen, zij is gevallen, de grote stad Babylon, 18: 2.
En het zal geschieden, als gij geëindigd zult hebben dit boek te lezen, dan zult gij een steen daaraan binden, en werpen het in het midden van de Frath (de Eufraat) en zult zeggen: Alzo zal Babel zinken en niet weer opkomen vanwege het kwaad dat Ik over haar zal brengen en zij zullen mat worden, 51: 63, 64.	En een sterke engel hief een steen op als een grote molensteen en wierp die in de zee, zeggende: Aldus zal de grote stad Babylon met geweld geworpen en zal niet meer worden gevonden, 18: 21.

Jeremia zag de profetie over „Babel, in het land der Chaldeeën", 50: 1. Dit is dus niet over Rome in Italië, noch over een wereldsysteem dat geen centrum heeft. Hij ziet twee Babels, het ene van Nebukadnezar, het andere van de eindtijd. Een deel zijner profetie is vervuld, het andere nog niet; beiden betreffen echter een stad aan de Eufraat. De eerste stad was er nog in de Romeinse tijd en van hieruit schreef Petrus zijn eerste zendbrief, 1 Petr. 5: 13; ze werd in 117 na Chr. door de Romeinen ingenomen; pas in de Middeleeuwen is ze ondergegaan, maar niet door een plotseling oordeel zoals Jeremia en Johannes beschrijven. Dit moet nog komen en kan alleen vervuld worden als weer een Babel gebouwd is. Dit behoeft niet precies op dezelfde plaats te liggen als de ruïnes die nu te zien zijn en die men mogelijk wil bewaren, maar zal zeker ergens liggen aan de Eufraat.

We nemen de Schrift zoals ze daar ligt. Rome is Rome en Babel is Babel. Zo eerst houdt Gods Woord zijn vastheid. Jeremia ziet een complex maar achteraf blijkt dat het twee Babels zijn, het een is geweest, het ander is nog komende. Zo bezien zal de herbouw van Babel eenmaal een teken des tijds worden; als men begint het te doen herrijzen is dit een bewijs dat de wederkomst des Heren een hele stap dichterbij gekomen is. Men versymbolisere de naam niet en houde vast aan een letterlijke stad Babel gelegen aan de Eufraat.

Men zie voor een en ander „Uit Israëls Profetie" bij Jer. 50 en 51.

In dit verband zij opgemerkt dat niet alleen Babel wordt herbouwd maar dat dit ook het geval is met Ninivé. Dit leert de profetie van Zefanja. „***Hij zal Zijn hand uitstrekken tegen het Noorden en Hij zal Assur verdoen, Hij zal Ninivé stellen tot een verwoesting, droog als een fontein***", 2:18. Ook andere steden zullen er dan weer zijn: Gaza, Asdod, Askelon, vs. 4 en 7. Veel van het oude keert dus terug.

Over de naam die Babylon voor God heeft, n.1. de grote Hoer, zij dit opgemerkt. **De** Schrift tekent ons vier symbolische vrouwen. Er is de eens ondertrouwde vrouw: Israël van eertijds in de woestijn en later, Ez. 16: 8-14; dan de verlatene en verdrukte: Israël verstrooid, Jes. 54: 6-15; voorts de Bruid: Israël ondertrouwd in de toekomende eeuw, Hos. 2: 18-22; verder de grote Hoer: het afvallig deel van Israël dat grote invloed krijgt, in Dan. 8 aangeduid als de afvalligen. Allen betreffen Israël, ook de grote Hoer. De laatste is de Vrouw van Mt. 13 die zuurdeeg doet in het deeg en alles doet doorzuren. Zuurdeeg is in de Schrift steeds symbool van bederf; de Hoer zal Christus' ambten van profeet, priester en koning dusdanig vervalsen en verbasteren dat men allerwegen, zowel in Israël als daarbuiten, op de uitverkorenen na, aan haar leer geloof zal hechten. Dat is haar zwijmel-drank.

WAT DE KONKORDANTIE LEERT

Werd het paaslam gebraden of gekookt?

Er schijnt een tegenstelling te bestaan tussen Ex. 12: 8, 9, waar het vlees van het paaslam moet *gebraden* worden, en Deut. 16:7, waar het moet *gekookt* worden. De Hebreeuwse tekst gebruikt inderdaad twee verschillende woorden: „zali" in het eerste geval en „basjal" in het tweede. Ook in dit geval kan een Hebreeuwse concordantie ons helpen om de juiste betekenis van deze twee termen te bepalen.

Het woord „zali" vinden we nog in Jes. 44: 16: „***braadt een gebraad****"*, in verband met vlees en vuur. Ook wordt hier het werkwoord „zalah" (braden) gebruikt. 1 Sam. 2: 15 handelt over „***vlees om te braden***", en er volgt op: „***want gekookt vlees wil hij van u niet aannemen alleen rauw***". Het werkwoord „basjal" (koken) staat hier in tegenstelling met „rauw".

Laat ons nog het verwante woord „zeloel" vermelden, dat een „koek" (van gerstebrood) aanduidt, dus iets dat in het vuur gebakken wordt.

In geen geval hebben deze termen iets gemeen met koken *in water*. Wat moeten we dan denken van Deut. 16:7, waar sprake is van „koken"? Zowel de S.V. als de N.V. gebruiken dit werkwoord als vertaling van „basjal". Maar we vinden dit laatste ook bijv. in de volgende schriftplaatsen:

Gen. 40: 10 „***zijn trossen*** **droegen** ***rijpe vruchten***".

2 Sam. 13: 8 „***Tamar..... nam deeg..... maakte er.....koeken van en*** **bakte** ***ze***".

Joël 3:13 „***de oogst*** **is** ***rijp****"*.

Natuurlijk konden de vertalers niet schrijven dat de druiven, de koeken en de oogst *gekookt* waren. In andere plaatsen zou men voor „basjal" het werkwoord „koken" kunnen gebruiken. Zo bijv. in 2 Kon. 4: 38, waar „moes" gekookt wordt in een pot, en in Ex. 23: 19, waar staat dat men een bokje niet mag koken in de melk zijner moeder. Het blijkt echter, dat „basjal" een meer algemene betekenis heeft dan „koken", waarvoor we in het Nederlands geen passend woord voor hebben. Het betreft een handeling waardoor, of een toestand waarin, het aangeduide geschikt is om gegeten te worden: zo de rijpe druiven en de oogst, het gekookte bokje en het gebraden paaslam. Het werkwoord „koken" heeft natuurlijk een bredere zin dan „koken *in water "*, maar het zou beter zijn deze term niet te gebruiken, vooral in het geval van het paaslam, om verwarring te voorkomen. Men zou bijv. het werkwoord „toebereiden" kunnen aanvaarden. Dan zouden we lezen:

Ex. 12: 9 „***geenszins in water toebereid***".

2 Kron. 35: 13 „***zij bereidden het Pascha toe op het vuur***".

Dan is het duidelijk dat deze teksten handelen over het *braden* op het vuur, en niet over het *koken* in water. Zodat men dan Deut. 16:7 als volgt kan vertalen:

„***Gij zult het toebereiden*** (d.w.z. op vuur braden, volgens Ex. 12: 8, 9) ***en het eten***".

Laat ons hier nog aan toevoegen, dat het paaslam *gebraden* moest worden, en niet *geroosterd* (d.i. op een metalen rooster toebereid, *Misjna:* Pes. 7:2).

Tot heden toe volgen de Samaritanen deze voorschriften nog getrouw op; in een diepe groeve worden de stenen, die zich rondom bevinden, roodgloeiend gemaakt door een houtvuur, en de lammeren - die afzonderlijk aan houten spiesen zitten - worden dan vertikaal in die groeve geplaatst, op zodanige wijze dat de dieren gelijkmatig gebraden worden. S. v. M.

DE ZONECLIPS VAN 15 JUNI 763

In de Assyrische kronieken is er sprake van een zoneclips, die plaats had onder het bestuur van Poer-Sagale. Waar men ongeveer wist in welke tijd deze magistraat leefde, konden de astronomen berekenen dat deze zoneclips plaats had op 15 juni 763 (vóór onze jaartelling). Daardoor kende men ook de jaren van de andere bestuurders van Assyrië, minstens tussen de jaren 911 en 649, daar men lijsten heeft gevonden waar, jaar op jaar, die magistraten vermeld worden. En zo had men ook een vast punt voor de chronologie van de koningen van Israël en Juda. Het bleek, onder meer, dat Achab in het jaar 853 gedood werd en dat Jehu in 841 schatting betaalde aan Salmaneser III.

Door de chronologische inlichtingen van het tweede boek der koningen weet men verder, dat in het jaar 763 Azaria (ook Uzzia genoemd) koning van Juda was en Jerobeam II koning van Israël. Welnu, de profetie van Amos is gedateerd van „***twee jaar voor de aardbeving***" (Amos 1:1), namelijk de aardbeving van Amos 8: 8 en 9: 5, en in Amos 8: 9 lezen we: „***Te dien dage zal het geschieden, luidt het woord van de Here Here, dat Ik op de middag de zon zal doen schuilgaan en bij klaarlichte dag het land in het donker zal zetten***". Dit verwijst, zonder twijfel naar de zoneclips van 763. Het betreft hier niet de verduistering van zon, maan en sterren, gedurende de gehele „dag des Heren" (namelijk de laatste dag van onze aioon), waarover we lezen in Jes. 13: 10; Joël 2: 2, 10, 31; 3: 15; Zef. 1 ; 15; Zach. 14: 6; Mat. 24: 29; Hand. 2: 20; Op. 6 ; 12-14. In Amos 8: 9 is er inderdaad *alleen* sprake van de zon, die bij klaarlichte dag (dus geen dag van duisternis, zoals de „dag des Heren") het land in het donker zou zetten.
Amos kon naar de zonsverduistering en de aardbeving van zijn tijd verwijzen, als een voorproeve van wat er in de „dag des Heren" zal gebeuren (5: 18-20). Juist zoals Zach. 14: 5 ook naar de aardbeving in de dagen van Uzzia verwijst, als deze profeet over de aardbeving van de „dag des Heren" handelt.

Waar de profetie van Amos gedateerd is van „twee jaar voor de aardbeving" en deze (met de zoneclips) in het jaar 763 viel, weten we dat de woorden van die profetie tot hem kwamen in het jaar 765. Dit was een sabbatsjaar. S. v. M.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII No. 5 MEI 1961

Adam en de Zonde

door S. Van Mierlo

(Vervolg)

4. *DE KENNIS DER ZONDE*

De hele Schrift, zowel als de gehele geschiedenis van het mensdom en onze dagelijkse ondervinding, tonen ons dat overal zonde en kwaad heerst.

Salomo zei dat er geen mens is die niet zondigt, 1 Kon. 8: 46; de psalmist vroeg zich af wie zou kunnen bestaan, als God de ongerechtigheden in gedachtenis hield, Ps. 130: 3; David zei dat niemand die leeft, voor God rechtvaardig is, Ps. 143: 2. Deze mannen waren onderwezen door de Wet en beoordeelden de mensen naar haar vereisten.

Maar ook zonder Schrift en Wet weet iedereen te spreken over het kwaad in de wereld. Elk natuurlijk mens heeft de gezindheid zichzelf als het centrum der wereld te beschouwen. „Kwaad" is dan in de eerste plaats al wat tegen zijn eigen belangen gericht is. Toch heeft hij in vele gevallen een gevoel van recht en onrecht als het dingen betreft die hem niet persoonlijk aangaan. In familie- of sociaal verband wordt de mens er dan ook toe gevoerd iets minder op zijn onmiddellijk persoonlijk belang te letten en de noodzakelijkheid in te zien van een wet en een moraal. „Kwaad" is dan wat niet overeenstemt met die regel. Door het niet verheerlijken van God, die hij als Schepper uit de schepping kan kennen, heeft de natuurlijke mens ook geen kennis van Gods wil en vervalt hij tot allerlei kwaad, Rom. 1: 18-32. Maar hij kan ook, op onbewuste wijze, doen wat Gods wet verlangt, Rom. 2: 14. Deze mensen weten dus wel min of meer wat kwaad is, maar hebben geen ware kennis van zonde, in de zin van een schuldige verhouding tot God.

Zonder goddelijke wet kan er „anomia" zijn, namelijk een opstandige houding t.o.v. de ***menselijke*** overheid. Zo ook „adikia", ongerechtigheid, zoals in Rom. 1: 18. Verder ook „apeitheia", weerspannigheid Rom. 2: 8, en „parabasis" en „parakoè", het overtreden van menselijke wetten en het ongehoorzaam zijn. In het algemeen zijn er „paraptóma", misstappen. Maar er is geen kennis van „hamartia", van zonde t.o.v. God.

De zonde, in Schriftuurlijke zin, de verkeerde verhouding tegenover God, begint men pas te kennen door wat Hij openbaart aangaande wat goed en kwaad is.

De Wet werd aan het volk Israël gegeven omdat het Gods uitverkoren volk was, Deut. 4: 1-8; 33: 4; Ps. 147: 19, 20. Het voorrecht van de Jood was, in de eerste plaats, dat hem de woorden Gods waren toevertrouwd, Rom. 3:2. Zo kenden ze Gods wil, namelijk wat absoluut goed is, Rom. 2:17, 18. Ze wisten ook dat, al betrof een misstap een ander mens, ze toch eigenlijk tegen God zondigden, Ps. 51: 16.

Door het horen van de inzettingen en verordeningen, en door ze na te komen, zouden ze het leven met God verkrijgen (en later het wonen in het land), Deut. 4: 1; 5: 33; 8:1; 16: 20. Dus in allerlei opzichten gezegend zijn, Deut. 30: 16-20, niet slechts zouden ze leven van brood, maar van alles wat uit de mond des Heren uitgaat, Deut. 8: 3. Dit zou het deel zijn van de ootmoedigen, de verbrij-

zelden en nederigen van geest, Ps. 22: 27; 69: 33; 72: 12-15. Dat leven van hen die God van harte zoeken omvat, onder meer, het Woord onderhouden, de inzettingen overdenken en er zich in verlustigen, Ps. 119. Het gebod moest dus ,,ten leven" zijn, Rom. 7: 10; 10: 5.

Vóór Mozes was er geen Wet, en werd de zonde dan ook niet toegerekend, Rom. 5:13, 14. Maar er was al de belofte aan Abraham. De Wet is er bijgekomen ,,zodat de misstap (parapto ma) toenam", Rom. 5: 20. Dit betreft niet zozeer de kwantiteit als de kwaliteit. Wat vroeger slechts een niet toegerekende „misstap" was, omdat Gods wil niet gekend was, werd nu een overtreding (parabasis) van de Wet, Gal. 3: 19. Door de wet wordt iemand die zondigt, overtuigd dat hij een overtreder is (parabatès), Jak. 2: 9.

De zonen Israëls wisten dus het goede van het kwade te onderscheiden en hadden gehoord dat het alleen was door het goede te doen, d.i. de ganse Wet te onderhouden, dat ze tot het leven met God konden komen. Maar de Wet zegt wel wat goed is, maar geeft geen kracht om het goede steeds te doen en zo levend te maken, Gal. 3: 21. Mozes had de zonen Israëls daarvoor al gewaarschuwd: „***Zeg dan niet bij uzelf: mijn kracht en de sterkte mijner handen heeft mij dit vermogen verworven. Maar gij zult aan de Here, uw God, denken, want Hij is het, die u kracht geeft om vermogen te verwerven, ten einde het verbond gestand te doen",*** Deut. 8: 17, 18. Zie ook Ps. 127 en Spr. 10: 22. Het tragische van het geval was, dat ze onder de vloek lagen zodra ze zich niet hielden aan ***alles*** wat geschreven stond in het boek der Wet, om dat te doen, Deut**.** 27: 26; Gal. 3: 10. Jakobus zegt heel beslist: „***Wie de gehele wet houdt, maar op een punt struikelt, is schuldig geworden aan alle***n", Jak. 2: 10. Zie ook Ezech. 33: 13.

Door de Wet werd zo de mond gestopt van de Joden, die ,,in" de Wet zijn, namelijk in de sfeer der Wet, Rom. 3: 19 (Gr. tekst). Want de Wet doet zonde (en zondigheid) kennen, Rom. 3: 20. De Wet is niet in strijd met de belofte aan Abraham gedaan, Gal. 3: 21, alsof door de Wet een andere mogelijkheid aangeboden zou worden om tot het leven te komen, alsof men gerechtvaardigd zou kunnen worden voor God door de werken der Wet. Integendeel, de gerechtigheid kan niet uit een wet voortkomen.

En toch hebben de zonen Israëls, in het algemeen, gemeend dat ze in eigen kracht Gods wil konden doen. En zo staat het ook met de andere mensen, die iets van Gods wil kennen. Die gezindheid, zelf iets te zijn en te kunnen, toont het vijandig karakter van de natuurlijke mens, zijn weerspannigheid, zijn gebrek aan nederigheid t.o.v. God, in het kort zijn zondigheid. Allen die de rechtvaardiging voor God van de werken der wet verwachten, liggen dus onder de vloek, Gal. 3: 10; Jer. 17:5.

Zo heeft de Schrift dan allen besloten ***onder*** de zonde, opdat, ten gevolge van Christus' geloof, de belofte het deel zou worden van hen, die geloven, Gal. 3: 22. Tot op de komst van dit geloof werden (in het bijzonder de Israëlieten) in „verzekerde bewaring" gehouden met het oog op (Gr. „eis" = tot-in) het geloof, dat geopenbaard zou worden, Gal. 3: 23. De Wet was dus een „tuchtmeester" (paidagogos) voor de Joden tot-in (eis) Christus, opdat ze door het geloof gerechtvaardigd zouden worden, Gal. 3: 24. Als onmondige kinderen (nèpios), die in niets van een slaaf verschillen, stonden ze onder voogdij en toezicht, in slavernij onder de beginselen der wereld.

Het ontvangen van de Wet was dus wel een voorrecht van de Jood, maar, waar deze Wet niet levend kon maken, was er geen uitweg voor de natuurlijke mens, voor hen die op eigen kracht rekenden. Ze waren door de Wet gevangen, als slaven. Echter, waar ze nu wisten dat een „misstap" eigenlijk een „overtreding" van Gods wil was, dat ze niet eenvoudig met een wet-code, een reeks voorschriften zoals de mensen die opstellen, te doen hadden, maar dat ze tegenover God stonden en onmachtig te doen wat Hij van hen verlangde, konden ze tot een nederige houding en zelfs tot vertwijfeling gebracht worden, zoals we verder bij Rom. 7: 24 zullen nagaan.

De Wet, als „paidagogos", hield ze dus wel vast, hield ze in bewaring, maar kon hen er toch ook toe leiden een uitweg te zoeken. Er staat dan ook dat de Wet een „tuchtmeester" geweest is „tot-in" Christus. Er staat niet „tot-op" (mechri). De Wet heeft hen niet op positieve wijze tot Christus geleid, maar wel door het verwekken van het bewust zijn van onmacht en schuld, en het zoeken naar Gods genade.

Die toestand hield in principe op bij de komst van het geloof in Christus. Deze gelovigen waren dan niet langer als slaven ***onder*** de Wet, ***onder*** de tuchtmeester, Gal. 3: 25, ***onderworpen*** aan de eerste beginselen, Gal. 4: 5, maar waren nu vrij gekocht. Ze waren niet langer onmondige kinderen, maar ontvingen het zoonschap, Gal. 4: 5, door het geloof in Christus Jezus, Gal. 3: 26.

Het is op deze wijze dat Christus het „einde" der Wet is, tot-in gerechtigheid voor een ieder, die gelooft, Rom. 10: 4. Niet alsof Gods wet (bijv. de Wet van Mozes voor de Joden) ophield van kracht te zijn. Het was juist door het geloof in Christus dat de Christen-Joden de inzettingen der Wet konden houden, ditmaal in Gods kracht, door Gods genade. De eis der Wet kon in hen vervuld worden, Rom. 8: 4.

Men bemerkt dat Gal. 3: 19-25 niet slechts handelt over het algemeen historisch gebeuren: Adam, Mozes, Christus, maar ook over de persoonlijke beleving: natuurlijke mens, wet wedergeboorte (maar nog onmondig kind), geloof in Christus en zoonschap. Zodra een Jood tot het geloof in Christus kwam, hield voor hem de wet op een tuchtmeester te zijn, bevond hij zich niet langer in slavernij, in „verzekerde bewaring" ***onder*** de Wet. Maar hij bleef nog, als Jood, „in" de Wet en kon nu de geboden waarnemen door Gods genade. Christus had hem vrijgekocht van de ***vloek*** der Wet, Gal. 3: 13, maar niet vrij van de Wet alsof hij de geboden en inzettingen niet langer meer behoefde waar te nemen.

Laat ons een en ander nog eens nagaan, maar ditmaal meer in het bijzonder naar aanleiding van de brief aan de Romeinen, vooral van het zevende hoofdstuk.

De zonde wordt door de Wet gekend. Zo zou men bijv. op de begeerlijkheden geen acht geslagen hebben, als de Wet niet zeide: gij zult niet begeren, vs. 7. Het is naar aanleiding (aphormè) van het gebod, dat de zonde allerlei begeerlijkheden opwekt. Door middel van de Wet komt de boze gezindheid tot uiting in boze daden. Zo is dan, apart van de Wet, de zonde „dood", vs. 8, maar door de Wet begint zij te „leven", vs. 9.

Saulus, als farizeeër, „leefde" eertijds, in de mening dat hij door de werken der Wet door God als een rechtvaardige beschouwd kon worden. Feitelijk „leefde" hij dan apart (choris) van de Wet, want hij begreep niet dat ze eigenlijk van de mens de volmaaktheid vereiste. Ter wille van de overlevering had hij het Woord Gods van kracht beroofd, Mat. 15: 6, het gebod Gods buiten werking gesteld, Mark. 7: 9. In het kort, Saulus kende zichzelf niet als een onmachtige zondaar. Maar door zijn bekering en wedergeboorte, door het geloof dat Jezus de Christus was, begon hij zijn positie als zondaar voor God in te zien. Op deze wijze „kwam" het gebod persoonlijk tot hem, het kreeg nu zijn ware betekenis. En als hij dan begreep wat God eigenlijk van de Jood (en van alle mensen) verlangt, begon hij bewust te worden van de macht der zondige gezindheid die in hem was. De zonde begon nu te „leven", maar hij begon „te sterven", vs. 9. Naar aanleiding van het gebod werd hij door de zonde misleid want hij meende vroeger het in eigen kracht te kunnen houden. Waar dit onmogelijk bleek werd hij volledig bewust van zijn slavernij en zijn onmacht. Hij werd als het ware „gedood" door het gebod, v. 10, 11.

Zo bleek dan de zondigheid bij uitstek zondig te zijn door het gebod, en Saulus verkocht te zijn onder de zonde, vs. 13, 14. Als wedergeborene verlustigde Saulus zich in de wet Gods, vs. 22, maar, al wilde hij het goede, toch kon hij het goede niet uitwerken, door de zondige gezindheid die in hem „woonde". Hij was dus een gevangene van een wet der zonde die in zijn leden was, vs. 15-23.

Door de Wet werd de wedergeborene Saulus dus tot een betere kennis der zonde gevoerd, tot het inzien van zijn inwendige gezindheid, van zijn slavernij. En het was niet het gebod dat hem kon verlossen, vs. 24.

Laat ons hier een parenthese opnemen.

De Wet had wel medegewerkt om Saulus tot een betere kennis der zonde te voeren, maar de uitermate zondigheid der zonde kende hij pas na zijn wedergeboorte en zijn geloof dat Jezus de Christus was. Hij begreep nu dat de Here Jezus niet alleen de Messias was die Israël op nationaal gebied zou verlossen, maar bovenal de Zoon Gods die door zijn offer aan het kruis verlossing had gebracht voor zondaren. Door de Wet ondervond hij zijn onmacht alles te doen wat de Here van hem vroeg. Door het offer van Christus begreep hij dat het niet slechts ging over onmacht, maar over weerspannigheid. Beide Wet en kruis waren nodig om de ware aard der zonde te leren kennen en om hem dan tot vertwijfeling te brengen.

Ook bij de 12 Apostelen der besnijdenis bemerkt men dat de Wet alleen onmachtig was hen de volle zondigheid der zonde te doen inzien. Zij deelden, vóór het kruis en de opstanding, de algemene gedachte der zonen Israëls, dat ze in eigen kracht de inzettingen der Wet konden houden. Toen de Here Jezus hun leerde dat de „rijke", namelijk hij die meent door het „doen" het aionische leven te kunnen verwerven, onmogelijk dat doel kon bereiken, vroegen de discipelen: „***Wie kan dan behouden worden?***" Mat. 19: 25. Het antwoord treft de kern van de zaak: „***Bij de mensen is dit onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk***". De Here had er steeds de nadruk op gelegd, dat, al waren de Joden het uitverkoren volk, ze toch *zondaren* waren t.o.v. God. Hij was gekomen om *zondaren, verloren* schapen te redden, Mat. 13: 15. De volle draagwijdte van die term „zondaar" hadden de discipelen echter nog niet begrepen, daartoe was de Wet niet voldoende. Daarom begrepen ze dan ook niet de noodzakelijkheid van het lijden en sterven van Christus, Mat. 16: 21, 22. Tot vier maal toe kondigde de Here zijn lijden aan en wees er heel in het bijzonder op bij de laatste Paschamaaltijd. Het was pas door en na de opstanding dat hun verstand „geopend" werd. Nu zagen ze in Hem de vervulling van de schaduw-offers der Wet. Het was door zijn offer dat de zonden werkelijk vergeven konden worden. Jezus was de Christus zowel voor de toen nog nabij zijnde nationale verlossing van Israël als voor de individuele verlossing van zonden.

Na zijn bekering was Saulus ook zo ver gekomen. Maar nu kwam bij hem ook het bewustzijn van de macht der zonde, het gevangen zijn in de wet der zonde. Al was Saulus vervuld met „heilige geest", d.i. de kracht van de Heilige Geest, Hand. 9: 17, 22, toch begreep hij nog niet hoe hij kon verlost worden van die zondige slavernij. Tot op het ogenblik waar God hem riep tot een nieuw werk, Hand. 13: 2 en hij een nieuwe openbaring kreeg, nodig voor het verkondigen van zijn bijzonder evangelie, Rom. 2: 16; 16: 25, 26. Voortaan kon hij niet alleen, zoals de Twaalf, verkondigen dat Jezus de Christus was, maar nu bracht hij de blijde boodschap aan alle mensen dat ze al, los van Israël, konden deel hebben aan de hogere, hemelse Abrahamietische zegeningen. Ze konden zich laten verzoenen, Rom. 5 en 2 Kor. 12, door het geloof in Christus gerechtvaardigd worden voor God, Rom. 4: 9-13; Gal. 3: 6-9.

Vroeger bevond Saulus zich dus in de toestand die we uit Rom. 7: 7-24 hebben nagegaan, nu echter wist hij hoe men vrij gemaakt kon worden van de wet der zonde: door Jezus Christus, Rom. 7: 25, namelijk door het „zijn" in Christus Jezus, Rom. 8: 1,2. Om tot deze nieuwe positie te komen moet men der zonde sterven, tot-in Christus gedompeld worden, naar de oude mens met Christus gekrui-

sigd worden, met Christus gestorven zijn, Rom. 6: 2-10.

Toen Saulus dit alles zelf doorleefd had, werd hij als het ware een andere mens. Van Saulus werd hij Paulus, Hand. 13: 9.

We herhalen dus, dat de mens, al is hij wedergeboren, toch nog de gezindheid kan hebben zelf iets te zijn. In dit opzicht moet die mens zich nu door God laten doden en dan ook t.o.v. de Wet gedood worden, Rom. 7: 4 (ethanato - thète, lijdende vorm). Vrij van de slavernij der Wet, wordt dan de eis der wet in de mens vervuld door Gods genade, Rom. 8: 4, door de Geest Gods die in hem woont, Rom. 8: 9.

De wedergeborene die eerst nog een onmondig kind was (nèpios) en als zodanig slaaf, komt dan tot het zoonschap, Rom. 8: 14, 15; Gal. 4: 5-7. Van „zondaar" wordt hij naar zijn *positie* t.o.v. God, een „rechtvaardige" in Christus, Rom. 4 en Gal. 3.

Indien de Wet onder meer tot doel had de zonen Israëls - die dan toch behoorden tot het uitverkoren volk - te voeren tot kennis der zonde, dan spreekt het vanzelf dat ook alle andere mensen zondaars zijn. In het derde deel hebben we al enkele schriftplaatsen aangehaald die spreken over die algemeen zondige staat en de min of meer bewuste vijandschap t.o.v. God. Laat er ons nog enkele vermelden:

Rom. 3: 9	***alle mensen onder de zonde***.
Rom. 3: 19	***alle mond gestopt en de gehele wereld strafschuldig voor God.***
Rom. 5: 10	***vijanden van God***.
Rom. 8: 5-7	***vijandschap tegen God, geen onderwerping aan de wet Gods.***
Rom. 11: 32	***allen besloten onder de weerspannigheid*** (apeitheia).
Gal. 3: 22	***allen besloten onder de zonde***.
Ef. 2: 3	***van nature allen kinderen des toorns***.
Kol. 1: 21	***vijandig gezind.***

In het kort, het blijkt dat de afstammelingen van Adam kinderen waren naar het verstand en geen kinderen naar de boosheid.

We hebben tamelijk uitvoerig over Paulus gesproken omdat hij de hele weg der behoudenis zelf heeft doorlopen en door zijn geschriften aangetoond dat deze weg omvat: geloof en bekering tot God als Schepper, kennis der wet (maar nog in eigengerechtigheid), wedergeboorte en geloof dat Jezus de Christus is (maar nog onder de zonde), der zonde gestorven en gerechtvaardigd door geloof in de verheerlijkte Christus Jezus, volle gemeenschap met Christus.

Maar hoe stond het met de Apostelen der besnijdenis? Zoals we al gezien hebben geloofden ze in den beginne wel dat Jezus de Christus was, maar ze hielden Hem slechts voor de nationale Verlosser. Dus nog niet als het Lam dat hun zonden moest bedekken of wegnemen. Na het kruis en de opstanding werd hun verstand geopend zodat zij de Schriften begrepen. Bijv. dat er geschreven stond dat de Christus moest lijden en opstaan uit de doden, en dat in Zijn naam gepredikt moest worden bekering tot vergeving van zonden, Luk. 24: 45-47. Er bestond nu een geheel nieuwe toestand en de zonde bleek uit het ongeloof, Joh. 15: 22-25. Ze begrepen dus dat de schaduwen der Wet vervuld waren in Christus, dat Hij de lijdende Knecht was, waarover Jesaja gesproken had. Hij was, volgens 1 Petr. 1: 19, het onberispelijke en vlekkeloze Lam van Ex. 12: 5-9; van de zondoffers, Lev. 4: 32; 5: 6, brandoffers, Lev. 9: 3; 23 ; 12, schuldoffers, Lev. 12: 6, 21; 14: 12, vredeoffers, Lev. 23: 19, enz. Het Lam, dat volgens 1 Joh. 3: 5 de zonden opnam.

Petrus denkt aan het brandoffer, waar het geofferde - in de vorm van rook - opstijgt, Lev. 14: 20 (Hebr. „alan" = opstijgen), als hij in 1 Petr. 2: 24 zegt dat Christus de zonden in zijn lichaam op het hout heeft „gebracht" (anaphero = opvoeren, op doen stijgen; door „ten offer gebracht" vertaald in Hebr. 7: 27 en „geofferd" in Hebr. 9: 28). Waar de offers slechts een ceremoniële reiniging leverden, kwam door het offer van Christus de mogelijkheid van werkelijke reiniging, 2 Petr. 1: 8, 9 (en zie Hebr. 1:3). Ook Johannes dacht, in 1 Joh. 1: 7, voorzeker aan Lev. 16: 30 toen hij schreef dat het bloed van Jezus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden. Jezus Christus was de ware „hilasmos", 1 Joh. 2: 2; 4: 10, de ware „bedekking" voor de zonden.

In 1 Petr. 3:18; „opdat Hij u tot God zou brengen", stemt het werkwoord „prosago " overeen met het Hebreeuwse „qa-reb", dat letterlijk „nabij brengen" betekent, maar dikwijls in verband met de offers gebruikt wordt.

Petrus en Jakobus schijnen meer te denken aan het „bedekken" der zonden, zoals in het O T. wordt voorgesteld, maar nu werkelijk gebeurd was door het offer van Christus, dan aan het „wegnemen", 1 Petr. 4: 8; Jak, 5: 20. In 1 Joh. 3: 5 staat wel „wegnemen", maar het werkwoord „airo " duidt eigenlijk een „opnemen" aan al kan het ook voor „wegnemen" gebruikt worden, Had Johannes bepaald "wegnemen" bedoeld dan had hij voorzeker „apairo " gebruikt, zoals in Mat. 9:15, ofwel „aphaireó", zoals in Luk. 1: 25.

Niet slechts voor de zeer wetsgetrouwe Jakobus, de overste van de eerste Gemeente der Christen-Joden, maar ook voor Petrus en Johannes kwam het „kennen" van Christus en het „in Hem" zijn, overeen met het bewaren der geboden, 1 Joh. 2: 3, 4, 3: 24; 4: 13-16. Ze hadden begrepen dat Christus niet slechts de nationale Messias was, maar de Zoon van God, de Verlosser van zonden, de vervulling der Wet. Maar niets in hun geschriften duidt er op dat ze tot de ondervinding van Paulus gekomen waren, namelijk dat, al volbrachten ze nu de geboden der Wet door Gods genade en al konden ze nu werkelijk vergeving van zonden verkrijgen, ze nog slaaf van de zonde waren en dikwijls verplicht te doen wat ze niet zouden willen doen. Ze spreken dan ook nooit over het der zonde sterven, het voor God gerechtvaardigd worden, het vrij gemaakt worden van de wet der zonde, de verzoening. Ze handelen dus nog niet over het Zoonschap.

Wellicht denkt men echter aan 1 Petr. 2: 24: „***aan de zonden afgestorven, der gerechtigheid leven zouden***". Dit betekent niet hetzelfde als „***der zonde gestorven***", Rom. 6: 2, want in dit laatste geval gaat het over de zondige gezindheid, niet de zondige daden. Daarbij gebruikt 1 Petr. 2: 24 het woord „apogenoménos" (letterlijk: „weg van worden") en niet „apothnèsko " (letterlijk: „weg van sterven"). 1 Petr. 2: 24 stemt beter overeen met Ef. 2:1, 5: „***doden t.o.v. de zonden***". In beide gevallen gaat het over zondige daden. Zowel de pas wedergeborene als de zoon en als de „volmaakte" in Christus, moet naar Gods wil leven en geen zondige daad bedrijven. Maar de positie verschilt en zo ook de mogelijkheid om niet te zondigen. Petrus herinnert er aan dat het offer van Christus tot *doel* had dat men nu zou leven voor de gerechtigheid, voor het houden der geboden. Maar we hebben gezien dat Paulus ondervonden had dat de wedergeborene dit doel niet kan bereiken, want al wil hij het goede doen, daarom kan hij dat nog niet.

Als we in 1 Joh. 3: 9 lezen: „***die uit God geboren is..... kan niet zondigen***", dan moet men daarbij niet vergeten dat hieraan voorafgaat: „***die in Hem blijft, zondigt niet***", vs. 6, en: „***Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf***", 1 Joh. 1: 8.

De Apostelen der besnijdenis hadden toen de opdracht Israël tot de wedergeboorte te voeren. Voorlopig was er bij hen geen duidelijke kennis van de hemelse en overhemelse posities, die Paulus door bijzondere openbaringen had leren kennen en waarover hij alleen spreekt. Deze dingen waren voor de Twaalf nog verborgen, want al hun aandacht moest gevestigd zijn op hun eigen boodschap. Men begrijpt daarom dat Petrus kon zeggen, in verband met de brieven van Paulus: „Daarin is een en an-

der moeilijk te verstaan", 2 Petr. 3: 16.

Nu we een overzicht gegeven hebben van wat de Schrift ons wil leren over de zonde, kunnen we er toe overgaan een ontdekkingstocht te maken in het, tot nu toe, nog ondoorzochte gebied van de zonde in verband met de pre-Adamieten, dus geheel afgezien van Adams val.

De Brief aan de Romeinen

No. 83.

De bediening van Paulus voor de Volken.

Rom. 15: 14-33.

a. De volbrachte,

Rom. 15: 14-21.
14. Voor mijzelf nu, mijn broeders, ben ik overtuigd dat gij al vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, in staat elkander terecht te wijzen. 15. Toch heb ik u hier en daar, bij wijze van herinnering, wat vrijmoedig geschreven, krachtens de mij van God geschonken genade 16. om een ambtenaar van Christus Jezus te zijn voor de Volken, die het evangelie Gods priesterlijk verkondigt, opdat het offer ***der Volken (Gode) aangenaam moge zijn, geheiligd door de Heilige Geest. 17. Ik heb dan in Christus Jezus roem tot God. 18. Want ik zal het niet wagen van iets (anders) te spreken dan van wat Christus door mij*** heeft ***bewerkt om de Volken tot gehoorzaamheid te brengen door woord en werk, 19. door kracht van tekenen en wonderen, door kracht van de Heilige Geest. Zo heb ik dan van Jeruzalem tot Illyrië toe in het rond het evangelie van Christus ten einde gebracht. 20. Ik heb er daarbij mijn eer in gesteld het evangelie aldus te verkondigen: niet waar Christus al bekend was, opdat ik niet op eens anders fundament zou bouwen, 21. maar overeenkomstig wat geschreven is: Zij aan wie aangaande Hem niet verkondigd was zullen Hem zien en die het niet gehoord hebben zullen het verstaan.***

Rom. 15: 14. ***Voor mijzelf nu, mijn broeders, ben ik overtuigd dat gij al vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, in staat elkander terecht te wijzen.***

Paulus die zo verlangend was de Romeinse gelovigen te zien ten einde hun enige geestelijke gave toe te brengen, 1: 11, 12, heeft dit door zijn Brief meer dan overvloedig gedaan en hun zeer begiftigd, hetzij door de uiteenzetting der rechtvaardiging en der verzoening, hetzij door vermaningen. Niettemin verzekert hij hun, dat hij voor zichzelf overtuigd is dat zij dit alles eigenlijk niet nodig hebben daar zij zelf al vol zijn van goedheid, d.i. goedhartigheid of welgezindheid - het woord komt ook nog voor in Gal. 5: 22; 2 Thess. 2: 11 en Ef. 5: 9 - vervuld met al de kennis van de leer des evangelies en daarbij in staat elkander te vermanen, Hij slaat hiermee deze gemeente hoog aan en betoont een grote bescheidenheid. Toch heeft hij er een bepaald doel mee, wat blijkt uit wat nu volgt.

Rom. 15: 15. ***Toch heb ik u hier en daar, bij wijze van herinnering, wat vrijmoedig geschreven, krachtens de mij van God geschonken genade***

Dat Paulus hun schrijft en dat ten dele tamelijk vrijmoedig of: hier en daar vrijmoediger, was om hen aan iets te herinneren, n.l. de hem gegeven genade om ambtenaar te zijn van Christus Jezus voor de Volken, de Natiën buiten Israël. Krachtens deze hem toevertrouwde roeping, Gal. 2: 7, schrijft hij nu ook aan de Romeinse gemeente. Men kan zeggen: deze gemeente is buiten hem om gelovig geworden, waarom moest hij haar dan nog schrijven, hij kende haar niet en zij had hem

niets gevraagd. Ten eerste was dit om deze gelovigen „zijn" evangelie te brengen, dit kenden zij blijkbaar nog niet of zeer onvolledig, ten tweede omdat hij, nu hij Klein-Azië en Oost-Europa beëvangeliseerd had, met Rome in contact wilde komen om over deze stad naar Spanje te reizen om daar een begin te maken met West-Europa; zo zou zijn boodschap in het gehele Romeinse Rijk gehoord worden.

Rom. 15: 16. ***om een ambtenaar van Christus Jezus te zijn voor de Volken, die het evangelie Gods priesterlijk verkondigt, opdat het*** *offer* ***der Volken (Gode) aangenaam moge zijn, geheiligd door de Heilige Geest.***

Paulus noemt zich een ambtenaar, een leitourgos, van Christus Jezus. We vinden hier hetzelfde woord als in hoofdstuk 13: 6 en zagen daar dat leitourgos oorspronkelijk een dienaar aanduidde die een openbaar ambt bekleedde ten bate van het volk maar door Paulus gebruikt werd voor de overheidspersonen die hij als ambtenaren in dienst ziet van God. Hier noemt hij zich zelf ook een ambtenaar, niet een in een staatsdienst maar niettemin een openbare functie bekledend. Deze is: het priesterlijk verkondigen van het evangelie Gods onder de Volken. Dit is de betekenis van het hier gebruikte werkwoord dat in de S.V. schuil gaat in het woord „bedienen", in de Nwe Vert. iets meer naar voren treedt in het „zijn in de heilige dienst".

Dat Paulus dit woord gebruikt is om drieërlei reden. Ten eerste geeft hij hiermee aan dat hij voor Israël staat en dat dit volk, het priesterlijk koninkrijk, deze dienst had moeten volbrengen als van Godswege hiertoe geroepen. Ten tweede was dit zijdelings een bewijs dat God dit volk nog niet verworpen had. Ten derde dat Paulus hoopte God een offer te kunnen brengen, niet een in de Tempel maar de Volken zelf en dat dit offer Hem welaangenaam zou zijn, geheiligd als het was door de Heilige Geest.

Ten overvloede merken we op dat „het offer der Volken" er niet een is dat die Volken God brengen, m.a.w. dat we hier geen tweede naamval van oorsprong hebben maar een van bijstellng en er dus te lezen is: het offer, (n.l.) de Volken. Zij zijn het offer dat Paulus wil brengen. Voorts dat geen enkele apostel der Besnijdenis hiertoe geroepen is noch dit kon zeggen. Alleen het Paulinische evangelie was voor de Volken, het had tot basis de verzoening der wereld en liep terug op de beloften aan Abraham voor hij besneden was. Het heeft tevens rijkere en hogere beloften.

Christus Jezus. Op Handelingen 5: 42 en 24: 24 na vinden we deze term alleen bij Paulus en wel 96 maal, waarvan 16 maal in Romeinen. Het is de benaming van 's Heren verhoging waarbij het woord Christus als tot een eigennaam gerekend kan worden en zeker niet slechts betekent „de Gezalfde" maar veel meer, n.l. Hij die kan en volbracht heeft. We geven in een Aanhangsel de teksten met deze benaming; daaruit zal blijken dat de S.V. vaak „Jezus Christus" heeft, de Nwe Vert. die van de betere handschriften „Christus Jezus".

Rom. 15: 17. ***Ik heb dan in Christus Jezus roem tot God.***

Dat de hem gegeven genade niet ijdel is geweest maar hij door haar overvloediger gearbeid heeft dan anderen, zoals hij in 1 Kor. 15: 10 zegt, doet hij ons hier op andere wijze horen: hij heeft roem, d.i. oorzaak tot roemen door Christus Jezus tot God, d.i. met betrekking tot de dingen die God toebehoren; dit betreft hier de Volken Gode tot een welaangenaam offer aan te bieden.

Rom. 15: 18. ***Want ik zal het niet wagen van iets (anders) te spreken dan van wat Christus door mij*** *heeft* ***bewerkt om de Volken tot gehoorzaamheid te brengen door woord en werk, 19. door kracht van tekenen en wonderen, door kracht van de Heilige Geest. Zo heb ik dan van Jeruzalem tot Illyrië toe in het rond het evangelie van Christus ten einde gebracht.***

Met dit al zal hij het niet wagen iets anders mee te delen dan wat Christus door hem bewerkt heeft om de Volken tot gehoorzaamheid te brengen; dit is in beginsel, in de centra gebeurd door woord en werk, d.i. door verkondiging van het evangelie in aanloop en door verdere regelmatige prediking en gemeenteleiding, verder, ter bezegeling, door tekenen en wonderen en kracht van de Heilige Geest. De uitwerking is geweest dat Paulus vanaf Jeruzalem, waar hij na Damascus getuigde, Handelingen 22: 17, 18, en rondom, wat niet wil zeggen: rondom Jeruzalem maar: in een wijde kring of: in allerlei richting (Brouwer), tot Illijrië toe, het evangelie van, d.i. aangaande, Christus ten einde gebracht heeft .Paulus schreef dit vanuit Korinthe, waarschijnlijk na zijn vertrek uit Efeze waar hij voorgenomen had naar Rome te reizen, gevoelende dat hij in het Oosten de dingen volbracht had, Handelingen 19: 21, zelfde woord als hier in Romeinen.

Het evangelie van de Christus (Gr.) vinden we in Paulus' Brieven gaandeweg ontvouwd. Hij begint met „een eenvoudig evangelie", 1 - 2 Thess.; hierin lezen we nog niets van rechtvaardiging en verzoening maar alleen over de wederkomst des Heren; in 1 Korinthe brengt hij het kruis en het kruisigen naar voren, 1: 17, 18, 23; 2: 2, in 2 Kor. de verzoening der wereld 5: 18-20; in Gal. behandelt hij als het ware in schets de rechtvaardiging en spreekt andermaal over het kruis, 5: 11; 16: 12, 14 om dan in Romeinen een bredere uiteenzetting te geven van rechtvaardiging en verzoening (zonder het kruis te noemen) om nog een stap verder te gaan en van vrede te spreken, hoofdstuk 3-5. Men zou kunnen zeggen dat hij van „Voorhof" voortleidt naar „Heilige" en „Heilige der heiligen" In Hebreeën doet hij dit ineens voor Israël door op de Persoon des Heren te wijzen als de grote en volmaakte Hogepriester achter Wie Israëls gelovigen mogen ingaan. Door allerlei menselijke afwijkingen heen die zijn evangelie belemmerden en die hij moest wegruimen (Korinthe, Galaten), heeft Paulus het evangelie der rechtvaardiging en verzoening, waartoe hij geroepen was, gepredikt en doorgevoerd vanaf Jeruzalem tot Illyricum (Gr.: het Illyrische), het tegenwoordige (= voormalige - red.) Joego-Slavië.

Rom. 15: 20. ***Ik heb er daarbij mijn eer in gesteld het evangelie aldus te verkondigen: niet waar Christus al bekend was, opdat ik niet op eens anders fundament zou bouwen, 21. maar overeenkomstig wat geschreven is: Zij aan wie aangaande Hem niet verkondigd was zullen Hem zien en die het niet gehoord hebben zullen het verstaan.***

Vs. 20, 21. In deze verzen zegt Paulus waar hij predikte: hij stelde er een eer in dit daar te doen waar van Christus nog niet gehoord was. Hij wilde niet op het arbeidsveld van anderen komen en deed dit indachtig aan het woord van Jes. 52: 13. Dit staat daar van de Knecht des Heren en het zal op veel breder schaal vervuld worden door Israël. Paulus haalt het aan om aan te geven waarom hij naar niet-beëvangeliseerde streken ging, niet om te zeggen dat dit woord toen al vervuld is geworden.

b. De voorgenomene,

Rom. 15: 22 - 29.
22. Daardoor werd ik dan ook dikwijls verhinderd tot u te komen. 23. Nu ik echter in deze streken geen arbeidsveld meer heb en sinds vele **jaren** ***het verlangen koester tot u te komen 24. wanneer ik naar Spanje reis, ik hoop u namelijk op mijn doorreis te zien en door u voortgeholpen te worden voor mijn tocht daarheen, wanneer ik eerst enigermate van u genoten Hebr. 25. Nu echter reis ik naar Jeruzalem ten dienste der heiligen, 26. want Macedonië en Achaje hebben het goed gevonden een bijdrage te geven voor de armen onder de heiligen te Jeruzalem. 27. Dit toch vonden zij goed en zij zijn het ook aan hen verplicht, want indien de Heidenen deel gekregen hebben aan hun geestelijke goederen, zijn zij ook verplicht met stoffelijke gaven hen te dienen. 28. Wanneer ik dus dit zal volbracht en hun deze vrucht zal verzegeld hebben, zal ik over een stad naar Spanje reizen. 29. En ik weet dat, wanneer ik tot u kom, ik met een volle zegen van Christus kom. 30. Ik bid u echter, broeders, bij onze Here Jezus Christus en de liefde des Geestes, met mij mee***

te worstelen voor mij in de gebeden bij God 31. dat ik behoed mag worden voor de ongehoorzamen in Judea en mijn dienstbetoon aan Jeruzalem de heiligen aangenaam moge blijken, 32. opdat ik, in blijdschap tot u komende, als God wil, mij samen met u verkwikken mag. 33. De God nu des vredes zij met u allen. Amen.

Rom. 15: 22. ***Daardoor werd ik dan ook dikwijls verhinderd tot u te komen. 23. Nu ik echter in deze streken geen arbeidsveld meer heb en sinds vele*** **jaren** ***het verlangen koester tot u te komen 24. wanneer ik naar Spanje reis, ik hoop u namelijk op mijn doorreis te zien en door u voortgeholpen te worden voor mijn tocht daarheen, wanneer ik eerst enigermate van u genoten heb.***

De prediking van het evangelie in het Oosten heeft Paulus tot dan toe verhinderd ook naar Rome te gaan, Hij was dit al lang van plan geweest, al voordat hij het uitsprak te Efeze op zijn derde zendingsreis, Handelingen 19: 21. Nu echter, hij schrijft dit te Korinthe op deze derde reis (mogelijk lente van het jaar 58) heeft hij geen arbeidsterrein meer in die streken. Hij had de grote centra van die dagen bearbeid en allerwegen was de prediking doorgedrongen, mogelijk mede verbreid door van de gestichte gemeenten uitgezonden predikers die in de omtrek ervan de boodschap verder brachten. Zo kan hij u de al vele jaren gekoesterde wens gaan verwezenlijken en hen komen bezoeken. Vs. 23. loopt niet af, we hebben de zin met enkele woorden aangevuld. Men kan ook lezen: tot u te komen zodra ik naar Spanje reis (Nwe Vert. en Brouwer) maar dan loopt vs. 24 niet af. Hoe ook genomen, de betekenis is duidelijk genoeg: Paulus hoopt op zijn doorreis hen te zien en door hen voortgeholpen te worden. Dit woord geeft aan dat de gemeente van Rome zich voor zijn arbeid in Spanje interesseert en hem van de middelen zal voorzien er heen te gaan. Echter, hij wil hen alleen niet vluchtig bezoeken en bijv. reisgeld van hen verkrijgen, hij wil ook nog iets anders van haar ontvangen: geestelijke versterking; hij moet steeds maar geven waartoe hem weliswaar Christus' genade in staat stelt, maar hij wil nu ook iets van de geestelijke gelovigen ontvangen, zijn werk met hen bespreken en aangemoedigd worden door hen.

Rom. 15: 25. ***Nu echter reis ik naar Jeruzalem ten dienste der heiligen, 26. want Macedonië en Achaje hebben het goed gevonden een bijdrage te geven voor de armen onder de heiligen te Jeruzalem. 27. Dit toch vonden zij goed en zij zijn het ook aan hen verplicht, want indien de Heidenen deel gekregen hebben aan hun geestelijke goederen, zijn zij ook verplicht met stoffelijke gaven hen te dienen.***

Voor dit alles verwezenlijkt kan worden, moet Paulus naar Jeruzalem om de heiligen aldaar te dienen. Dit plan is van Macedonië en Achaje - Griekenland - uitgegaan. Zij schiepen er behagen in een bijdrage te geven, lett. enige gemeenschap te oefenen: die gemeenschap bedoelt de gaven maar door het zo te zeggen geeft Paulus de innerlijke achtergrond aan waarom deze hulp wordt geboden, de geestelijke gemeenschap met hen. Paulus wijst daar nog eens op: zij hebben het goed gevonden, hij waardeert zeer hun gewilligheid en hun opoffering, want zij gaven boven vermogen, 2 Kor. 8, maar hij wijst er tevens op dat zij het geven zedelijk verplicht waren, want zij zijn hun schuldenaars. De behoudenis is immers uit de Joden, aan de Joden zijn de woorden Gods toebetrouwd en hijzelf is een Jood die God voor dit werk geroepen heeft. En al is het dat zijn evangelie een andere inhoud, geen andere Behouder heeft dan dat der Twaalf, het steunt op de beloften aan Abraham gegeven en in Israël bewaard. Daaruit volgt hun verplichting de heiligen die alles gemeen hadden maar nu in zorgen zijn gekomen doordat door Israëls vereelting de komst des Heren vertoeft en tevens de gemeente niet verder toeneemt met hen die hen van hun goederen konden dienen, van geld te voorzien om zo de armoede onder hen te lenigen. De Heidengelovigen hebben geestelijke goederen ontvangen, het is niet meer dan billijk dat zij stoffelijke teruggeven. Voor stoffelijke staat eigenlijk: „vleselijke", het is de tegenstelling tot „geestelijke", voor ons is dit in dit geval „stoffelijk".

Rom. 15: 28. ***Wanneer ik dus dit zal volbracht en hun deze vrucht zal verzegeld hebben, zal ik over een stad naar Spanje reizen. 29. En ik weet dat, wanneer ik tot u kom, ik met een volle zegen van Christus kom.***

Paulus zal de opbrengst der collecte persoonlijk naar Jeruzalem brengen. Dit drukt hij op bijzondere wijze uit; hij wil de vrucht verzegelen. De opbrengst is een vrucht, n.l. van zijn arbeid onder de Volken, deze heeft hij „verzegeld" d.i. zij is het zegel op zijn apostelschap voor die Volken. En dit niet alleen, zij is dan ook „verzegeld", door de veilige overbrenging. Paulus heeft dit niet alleen gedaan, Titus was er ook bij, daartoe verkoren van de gemeenten, 2 Kor. 8: 19, opdat niemand zou kunnen zeggen dat Paulus zich iets toegeëigend had, vs. 20. Van Paulus was dit uitgegaan, vs. 16, 17. Er waren ook nog meerderen, Handelingen 20: 4; ook Lukas („wij"), Handelingen 21: 1. Als dit alles nu volbracht is zal Paulus tot hen komen en dat met een volle zegen van Christus, mogelijk de verdieping van zijn evangelie en der verzwegen verborgenheid van Rom. 16: 25-27. Er zal tevens zijn het zich met elkaar verblijden over de zegening van Abraham die Joden en Heidenen ontvangen hebben en die zo rijk uitkomt in de verzoening der wereld.

Rom. 15: 30. ***Ik bid u echter, broeders, bij onze Here Jezus Christus en de liefde des Geestes, met mij mee te worstelen voor mij in de gebeden bij God.***

Als Paulus zich de reis naar Jeruzalem gaat realiseren, weet hij dat hij daar aangekomen, in grote gevaren gaat verkeren. De haat der Joden tegen hem is allerwegen groot, zeker bijzonder in die stad. Daarom bidt hij de Romeinse gemeente dringend, d.i. verzoekt dit, met hem te worstelen in het gebed voor hem; hij roept daar de Here Jezus Christus en de liefde van de Geest bij aan om hun te sterker van de noodzakelijkheid ervan te overtuigen. De bede moet tweeledig zijn: behoeding voor de zijn evangelie tegenstaande Joden en gunstige gezindheid t.o.v. de collecte. Dit laatste schijnt vreemd maar men vergete twee dingen niet: uit Handelingen 21: 20 blijkt dat er niet duizenden, zoals de S.V. zet, maar tienduizenden Joden (myriaden) waren die geloofden maar ze waren allen ijveraars voor de wet: Jeruzalem had dus een sterke Judaistische inslag en Paulus was er bij velen gehaat omdat de strenge Joden meenden dat hij afval van de wet predikte en o.a. de besnijdenis verwierp. Terwille van hen deed hij later de nazireeërbelofte om daarmee het tegendeel te bewijzen. Er waren ook vele ongelovige Joden in Jeruzalem zoals hij eenmaal er vroeger een was en door hen was hij in levensgevaar, zoals later bleek, 23: 12-14. De voorbede had ook nog een andere kant, die niet zozeer zijn persoon betrof, als wel zijn bediening. Hoe zou de gezindheid van de Jeruzalemse gemeente zijn bij het ontvangen der collecte. Hierover verkeerde hij in onzekerheid. Zouden de Joodse gelovigen die weigeren als afkomstig van de Heidengelovigen of zouden zij die aanvaarden en zich over de gemeenschap van de Heidenen verblijden. Dit betrof zijn evangelie der verzoening. Neemt de gemeente te Jeruzalem de bijdrage aan, dan erkent ze zijn evangelie en is dat de bekroning van zijn bediening, weigert ze dan kan dit leiden tot afhouwing en het oordeel over Israël mede in de hand werken. Men zal nu te beter het verzoek verstaan, niet alleen voor hem te bidden maar te worstelen in de gebeden. Het Gr. grondwoord betekent: iets met grote inspanning doen.

Rom. 15: 32. ***opdat ik, in blijdschap tot u komende, als God wil, mij samen met u verkwikken mag.***

Indien de gebeden verhoord worden hoopt de apostel bij en met hen verkwikt te worden. Dit woord vinden we alleen hier. Alles is echter onzeker maar Paulus laat de gang aan God over; als hij mag komen is het door Diens wil.

We weten dat hij te Rome is gekomen maar op geheel andere wijze dan hij zich had voorgesteld: als gevangene. Hij is naar Jeruzalem gegaan maar op deze weg liet hem de Heilige Geest van stad tot stad weten, dat hem banden en verdrukkingen wachtten, Handelingen 20: 23. Deze zijn gekomen en ongeveer twee jaar bleef hij te Cesarea gevangen, waarna hij door een beroep op de Keizer naar

Rome ging waar hij andermaal twee jaar gevangen bleef. Hij is echter vrij gekomen, zoals blijkt uit Filemon: 22, Fil. 1: 25; 1 Tim. 1: 3; 2 Tim. 4: 13, 20 en oude Kerkvaders verhalen dat hij een reis naar het Westen heeft gemaakt. Hierover zwijgt de Schrift maar als dit het geval is geweest, is Paulus de man die de basis heeft gelegd om Oost- en West-Europa in beginsel te christianiseren.

Rom. 15: 33. ***De God nu des vredes zij met u allen. Amen.***

In dit vers maakt de apostel een voorlopig slot. Hij wenst hun toe dat de God des vredes met hen moge zijn. Misschien is dit een zinspeling op de gedeeldheid in de gemeente tussen de „sterken" en de "zwakken". In elk geval voegt hij er een derde betiteling t.o.v. God aan toe; hij heeft Deze al genoemd de God der lijdzaamheid (volharding) vs. 5, de God der hoop, vs. 13 en nu noemt hij Hem de God des vredes; allemaal terreinen waarop God de gelovigen wil steunen. Met een „Amen" sluit hij dit gedeelte af.

De Wederkomst des Heren

4. Israëls gang naar en in Palestina.

Door alle menselijke, ook zondig-menselijke, factoren heen is Israël in 1948 tot een staat geboren, iets wat na het jaar 70, dus in bijna negentien eeuwen, niet meer het geval geweest is. We menen dat we daarin, hoewel dit niet door de Here zelf is gebeurd maar uit de nood der tijden is voortgekomen en we met geen bekeerd Israël te doen hebben, niettemin een vervulling van profetie mogen zien en wel die van Ez. 37, de vorming van een lichaam uit doodsbeenderen, dat bekleed met zenuwen en vlees en overtrokken met een huid, een functionerend organisme te zien geeft. Echter, zonder geest. D.w.z. zonder geestelijk leven voor God. Dit komt pas bij 's Heren wederkomst als over hen uitgestort wordt de geest der genade en der gebeden. In deze aioon geldt 's Heren oordeel uitgesproken over de vijgenboom: „***Uit u geen vrucht meer in de aioon***", Mt. 21: 19. Israël zal geen geestelijke vrucht voortbrengen vóór 's Heren wederkomst met welke de toekomende eeuw aanvangt. Niettemin zal het een staat zijn waarmee de mens der zonde een verbond sluit, voor „een week", d.i. voor zeven jaren, Dan. 9: 27.

Als Israël zijn tempel herbouwd heeft, mag dit aangemerkt worden als bewijs dat God het weer als Zijn volk erkent. Echter heeft het dan zijn Messias nog niet aangenomen. Daartoe moet het eerst in zijn brede lagen in de grote verdrukking komen. Het ondertrouwen van Israël, zijn nationale wedergeboorte, of het zetten in het Nieuwe Verbond, heeft pas plaats „in eeuwigheid", de toekomende eeuw, Hos. 2: 1-8, 19. Daarvoor heeft de Vrouw, Israël (niet Maria) de mannelijke Zoon gebaard, waarin we de 144000 verzegelden uit Israëls geslachten, van Op. 7 mogen zien. We missen hier in de stam van Dan en Efraïm; voor de laatste staat Jozef, voor de eerste Levi. In Ez. 48, bij de verdeling van het land, vinden we èn Efraïm èn Dan wel, vs. 1 en 4, „Jakobs" benauwdheid is dan voorbij, Jer. 30: 7 hij is „Israël" geworden.

Al is Israël nu ten dele in zijn land terug, men mene niet dat geheel Israël in de loop van de tijd daarheen zal gaan. Dit is het werk van de Grotere dan Mozes. Voerde de laatste uit Egypte, de Andere zal leiden uit alle landen waarheen zij verstrooid zijn, zie Jes. 11: 11, 12; 14: 1, 2; 60: 9; 66: 19, 20; Ez. 36 ; 24; Mt. 24: 31.

Uit de profetie is verder te leren dat Israëls tegenwoordige staatseenheid niet blijft. Er zullen twee staatjes komen: Efraïm en Juda, en deze zullen elkander vijandig gezind zijn, elkander benijdend en benauwend, Jes. 11 ; 13.

We krijgen dus de toestand van na de deling van het rijk onder Rehabeam terug. De Brits-Israëlleer, die meent dat Efraïm in Engeland zetelt, heeft slechts in zoverre gelijk dat er een tweedeling is, maar ze ziet niet waar deze komt n.l. in het Land en niet daarbuiten. De Kinderen Israëls vormen niet de „Heidenen" die deze leer voorgeeft dat ze zijn, wonend in N.W.-Europa (en Amerika) maar worden gehaald ***uit*** de Heidenen (de Volken) en gebracht in hun land en aldaar tot een volk gemaakt, Ez. 37: 21, 22. Maar vooraf gaat de tweespalt.

Van deze scheiding is ook sprake in Zach. 11. Zacharia is een profeet ten tijde van de terugkeer, toen de tien stammen dus al enige eeuwen weggevoerd waren. Toch spreekt hij over een verbreken van de broederschap van Juda en Israël, vs. 14. Het is wel van belang hierbij even stil te staan.

Zacharia ziet een oordeel komen waarbij de mensen overgeleverd worden in de hand huns konings - is dit soms niet de Mens der zonde die, komende in zijn eigen naam, door hen aangenomen wordt? (Joh. 5: 32), en het land te morzel wordt geslagen vs. 6. De Profeet, type van de goede Herder, weidt de slachtschapen, zij die gedood zullen worden. Hij heeft twee stokken, de een heet Liefelijkheid, de ander Samenbinding, vs. 7. De eerste is type van een verbond met „al deze volken", de ander van de broederschap tussen Juda en Israël, vs. 10 en 14. Het verbond met „al deze volken" is zeer waarschijnlijk het verbond met al die stammen, „volken" staat dan voor „stammen", zoals ook in Hand. 4: 27 het geval is. De eenheid tussen de stammen die er dan zal zijn, gaat weg. Dan wordt de tweede stok verbroken en wordt de broederschap tussen Juda en Israël teniet gedaan.

In vs. 15-17 is sprake van een dwaze herder; we zien hierin de Valse Profeet; dit gedeelte verplaatst ons dan naar de eindtijd. Hiertoe rekenen we dan ook vs. 14: het verbreken van de stok Samenbinding. Vs. 12 en 13 betreft de kruisiging van Christus, wat Mt. 27: 9 en 10 bewijst. De Profeet ziet alles in één visie, de onderbreking blijft hem verborgen, hij zinspeelt er althans niet op. Eén ding is echter zeker: waar dit woord lang na de deling in twee rijken gesproken wordt, is de hier bedoelde tweespalt voor Zacharia toekomstig. We zien dan een golving der profetie: vs. 10 en 14 zijn toekomstig, vs. 12 en 13 zijn vervuld. Mede op grond van deze profetie geloven we dat er eenmaal in Israël twee rijkjes zullen ontstaan, n.l. Israël, in Ez. 37 genoemd „Efraïm en zijn metgezellen" en „Juda". Dit komt overeen met Jes. 11. De scheiding blijft tot het einde, pas na 's Heren wederkomst wordt het weer één volk onder David, Ez. 37: 22, 24.

Niet alleen in hfdst. 11 spreekt Zacharia over de tweedeling. al in 8: 13 noemt hij apart het Huis van Juda en het Huis Israëls en in 10: 6 het Huis van Juda en het Huis van Jozef, waarmee dan het Huis Israëls van 8: 13 wordt bedoeld. In 9: 10 worden de wagens van Efraïm genoemd en de paarden van Jeruzalem, in 9: 13 vinden we Juda en Efraïm. Beide rijken zijn er dus, maar: in het Land, niet daar buiten.

Vóór Zacharia heeft na Jesaja ook Jeremia op de tweedeling gewezen. Deze spreekt in hfdst. 50 en 51 vier maal over Israël, zeker wel de „tien" stammen en over Juda, zie 50: 4-7; 17-20; 33; 34; 51: 5. De eerste kunnen dus niet in Engeland, Amerika en N.W.-Europa zetelen, zij zijn dat deel van Gods Volk dat Babylon moet verlaten.

Ook hieruit blijkt dat niet alle „Joden" naar Palestina zullen gaan; Israël is daar wel in zijn twaalf stammen als totaliteit vertegenwoordigd, maar niet in zijn massaliteit. Anders kon Jer. 50 en 51 tot hen niet zeggen uit Babel weg te vluchten en Zach. 10: 10 niet dat ze wedergebracht moeten worden uit Egypte en uit Assyrië. Jakobus' Brief geldt ook voor de eindtijd, waarin zullen zijn de twaalf stammen in de Verstrooiing, 1: 1, gezaaid onder de Volken (niet: optredend als Volken).

Uit de Schriften

DEEL XXXIII No. 6 JUNI 1961

Adam en de Zonde

door S. Van Mierlo

(Vervolg)

5. DE ZONDE BIJ DE PRE-AD AMIETEN

Gods tijdloze scheppingsgedachte werd geleidelijk verwezenlijkt in de tijd en voerde, in het algemeen, van het lagere tot het hogere. Die ontwikkelingsgang had zijn oorsprong niet in het schepsel, maar in God. Het is een „scheppende evolutie". Alleen de Schepper kan het lagere tot het hogere verheffen.

Zo ontstonden, na een ordening uit de chaos die op de oorspronkelijke schepping van Gen. 1: 1 volgde, op aarde eerst planten, dan dieren, en ten slotte de mens. De mens was onderscheiden van de hogere dieren door wat we hier in het kort „geest" zullen noemen. Door die geest kon er gemeenschap met God zijn en kon, na verdere ontwikkeling van die geestvermogens, de mens later komen tot het vervullen van de opdracht te heersen over de ganse aarde en al haar bewoners, Gen, 1: 26.

Al wat God in zijn schepselen verwekte was goed, volkomen in overeenstemming met zijn wil, en aangepast aan de toestand van hun omgeving. Ook de mens was „goed" geschapen. We moeten hier dit woord „goed" niet de betekenis geven van „volmaakt". God schept geen God.
Ons nu beperkende tot de mens, kunnen we zeggen dat hij een kind van de „natuur" was, een „natuurlijke mens", voortgebracht door de normale goddelijke inwerking in de schepping.

Van de eerste mensen weten we zeer weinig. Ze waren van de mensapen onderscheiden door het feit dat ze werktuigen *vervaardigden,* d.w.z. al de abstracte gedachte hadden van „werktuig". De oudste werktuigen werden in Afrika, China en Java gevonden. In deze twee laatste gebieden bevonden zich ook de resten van de wezens die men gewoonlijk met de namen „Sinanthropus" en „Pithecanthropus" aanduidt.

Behalve werktuigen, waren er overblijfselen van stookplaatsen met houtskool en verkoolde beenderen. Ook deze vondst wijst er op dat er toen werkelijk „mensen" leefden,

Uit het feit dat de resten (bijv. de schedels) van de Sinanthropus en de Pithecanthropus meestal verminkt waren, heeft men geconcludeerd, dat het kannibalisme toen regel was.

Van de latere mensenrassen, beginnende met de Neanderthalers (ongeveer 100.000 jaren vóór Christus), kent men iets méér. De stenen werktuigen waren beter afgewerkt, hadden verscheidene vormen en werden voor allerlei doeleinden gebruikt. De doden werden begraven, vaak samen met werktuigen, versierselen en voedsel. Hieruit blijkt dat ze geloofden in het voortbestaan na de dood.

Nadat de laatste ijstijd zijn hoogtepunt had bereikt (enkele tienduizenden jaren geleden) begonnen de toen levende mensen onder meer met de jacht op rendieren. Hun werktuigen moesten dan ook verder ontwikkeld worden. Behalve harde steensoorten werd nu ook het been veel gebruikt (bijv. voor het vervaardigen van harpoenen, naalden, enz.). Men heeft ook allerlei beeldjes van mensen en dieren gevonden, en talrijke voorstellingen van dieren en mensen op de wanden der grotten gegrift,

getekend of geschilderd. Men is nu geneigd te veronderstellen, dat aan deze kunstuitingen een magische betekenis werd gehecht. Sommige vondsten (bijv. in Zwitserland en vanuit het tijdperk van het Moustérien) wijzen misschien op het brengen van offers, dus op een godsbegrip.

Behalve dergelijke gegevens over de oude mensheid, door de opgravingen geleverd, heeft men er ook door de stammen die heden nog leven in de toestanden van het Oud-Steentijd-perk, namelijk in Australië en sommige afgelegen plaatsen in Azië.

We moeten daarbij niet vergeten dat het grootste deel , der hedendaagse mensen van de pre-Adamieten afstammen. Zo bijv. de Mongoloïden (Chinezen, Mongolen, Indianen van Amerika enz.), de Negroïden (Negers, Dwergnegers, Papoea's, Bosjesmannen, enz.). Deze worden dan ook niet vermeld in de volkenlijst van Gen. 10.

De Schrift handelt hoofdzakelijk over de (Adamietische) volken, die in de omgeving van Israël leefden en dus van belang waren voor het leven van het uitverkoren volk.

Het N.T. beperkt zich ook tot de volken die tot het Romeinse rijk behoorden en van Adam af stamden. De onbeschaafde volken (die wel, of niet tot Adams nageslacht behoorden) bleven geheel buiten beschouwing. De „heidenen" van Rom. 1: 5, 13; 2: 14, 24; 3: 29 enz. waren de volken die deel uitmaakten van het Romeinse rijk.

Laat ons nu terugkeren tot de eerste mensen, waarover Gen. 1: 27 handelt. In vs. 28 staat: „***En God zegende hen en God zeide tot hen; Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar***". De Woorden „God zeide tot hen" moet men niet opvatten alsof de eerste mensen werden toegesproken op hoorbare wijze. Ook in de verzen 3 tot 24 staat telkens „En God zeide". Het betreft hier Gods scheppend Woord. De uitdrukking „weest vruchtbaar" vindt men ook in verband met allerlei dieren.

Men heeft er echter op gewezen dat er alleen in vs. 28 bijgevoegd wordt „tot hen". Waar de mensen naar Gods beeld geschapen werden bestond er tussen God en hen een geheel andere verhouding dan tussen God en het overige der schepping. De woorden „tot hen" kunnen wijzen op een goddelijke werking in hun geest om ze tot verdere ontwikkeling te leiden, zodat veel latere geslachten tot de mogelijkheid konden komen de aarde te onderwerpen.

De Schrift leert ons niets méér over de eerste mensen. Hoogstens kunnen we uit het gebruik van de Godsnaam „Elohim" de bevestiging afleiden van onze veronderstelling, dat God zich nog niet aan hen geopenbaard had. Inderdaad, het is deze naam die steeds in Gen. 1 gebruikt wordt, en die, zoals in het overige der Schrift, God aanduidt als Schepper en Onderhouder. Daarentegen wordt de naam Jahweh gebruikt in verband met de heils- en verbondsverhouding t.o.v. de mensen.

Wat moeten we nu over die eerste mensen denken in verband met de zonde? We kunnen in dit opzicht niet verwijzen naar de Schrift, maar kunnen hun toestand vergelijken met de mensen waarover Rom. 1: 18-32 en 2: 14-16 handelt. Paulus denkt hier misschien zowel aan de andere volken die in vroegere tijden met Israël in aanraking kwamen, als aan de volken die op dat ogenblik leefden. Sommige waren „beschaafd", zoals de Grieken en de Romeinen, andere werden door de Grieken „Barbaren" genoemd, Hand. 28: 2, 4. De meesten waren genoeg ontwikkeld om God als Schepper te leren kennen uit de natuur, Rom. 1: 19, 20. Maar dit kan van de eerste mensen, die nauwelijks van de dieren onderscheiden waren, waarschijnlijk niet gezegd worden. Maar toch hadden ze, als mensen, een zekere verantwoordelijkheid, hoe gering dan ook. Waarschijnlijk was er bij hen, zoals bij de latere volken, een zekere boosheid die hen toegerekend kon worden, hoewel in mindere mate dan bij de Ninevieten, Jon. 1: 2.
In verband met de eerste mensen kan men dus misschien spreken van „ongerechtigheid", in de zin

van wat niet overeenstemt met wat recht is. Maar niet van zonde in de zin van „overtreding" of ,,ongehoorzaamheid", want ze kenden Gods wil niet.

In zekere zin is het woord „hamartia" in zijn letterlijke betekenis van „doelmissing" ook niet op hun toepasselijk. Inderdaad, wel was het Gods doel dat de mens eens zou heersen over de gehele aarde, Gen. 1: 26, en had God dan ook dit doel in het geval van Adam, zoals we verder zullen nagaan, maar de eerste mensen konden dit doel nog niet bereiken. Ze waren slechts een schakel die moest voeren tot een volkomen Mens, en hun opdracht was beperkt tot het vermenigvuldigen. Als deze mensen niet handelden in overeenstemming met wat recht is, dan was dat in hun geval geen ware doelmissing.

Kan de Schrift ons nog verder helpen voor wat betreft de toestand der pre-Adamieten in het algemeen? Ze spreekt vaak over de zwakheid van de mens. Natuurlijk betreft dit in de eerste plaats de afstammelingen van Adam. Maar, zoals we later zullen nagaan, bevond zich de mens na de val van Adam, nagenoeg in dezelfde toestand als vóór Adam. We menen dan ook, dat we vele dingen betreffende het latere mensdom ook in zekere mate kunnen toepassen op het vroegere mensdom. Zo bijv. wat er gezegd wordt van de „natuurlijke" (phusikos) en de „psychische" (psuchikos) mens.
In verband met de opstanding, schrijft Paulus: „***er wordt gezaaid in vergankelijkheid in oneer in zwakheid... een natuurlijk (hier eigenlijk „psychisch") lichaam***", 1 Kor. 15: 42-44. De psychische mens „aanvaardt niet wat van de Geest Gods is, want het is hem dwaasheid en hij kan het niet verstaan", 1 Kor. 2: 14. Het kontrast met de wedergeboren mens, blijkt uit de woorden van de Here aan Nicodemus: „***Wat uit het vlees geboren is, is vlees, en wat uit de Geest geboren is, is geest***", Joh. 3: 6. Wie uit de aarde is, spreekt uit de aarde, Joh. 3: 31.

We menen dat meerdere dergelijke aanduidingen ook op de pre-Adamieten toepasselijk zijn. Evenals hun hedendaagse nakomelingen waren ze zwakke, onvolmaakte schepselen, die door de levensomstandigheden gedrongen werden tot zelfverdediging, dus tot een zekere zelfzucht, en in vele gevallen niet handelden zoals het, in principe, recht zou zijn. De oude volken hadden, evenals de tegenwoordige onbeschaafde, nagenoeg geen begrip van wat „goed", „kwaad", „recht" of „onrecht" is. Naar de gaven die ze al van God ontvangen hadden, waren ze verantwoordelijk, maar voor vele dingen die ze uit onwetendheid deden, of door gebrek aan de nodige vermogens, waren ze niet werkelijk schuldig voor God. Voor zover we kunnen vermoeden kan men ook niet spreken over een vijandelijke gezindheid t.o.v. God.

Als het oude mensdom dan slechts in geringe mate verantwoordelijk was voor al het kwaad dat er toen bedreven werd, kan men de vraag stellen of God dan niet, in zekere zin, de oorzaak is van dit kwaad. We komen hier tot het probleem van de oorsprong van kwaad en zonde.

Voor iemand die God heeft leren kennen uit de Schrift, kan er geen sprake zijn dat het kwaad en de zonde hun oorsprong zouden hebben in Hem. Maar men moet erkennen dat wat God schept niet onmiddellijk volmaakt is. Daarbij is de mens geen automaat, worden zijn handelingen niet volledig bepaald door uitwendige invloeden en beschikt hij dus over een beperkte „vrijheid". Het blijkt dus dat het in Gods raadsbesluit past verheerlijkt te worden door middel van een ontwikkelingsgang van relatief vrije schepselen, die, vanuit het dierlijke, door Gods genadige inwerking kunnen komen tot méér volmaaktheid.

Maar er blijft dan toch weer de vraag waarom de mens blijkbaar niet steeds gehandeld heeft naar de vermogens die hij al van God had ontvangen. Door de zwakheid en de relatieve vrijheid begrijpen we wel de ***mogelijkheid*** van een gebrekkige wandel, maar daarom nog niet hoe deze tot ***werkelijkheid*** is gekomen.

Als men alleen aan de mens denkt, kan op die vraag geen antwoord gegeven worden. Maar de

Schrift beperkt zich niet tot de mens. Het eerste vers van Genesis verwijst naar het heelal. Andere schriftdelen maken het duidelijk dat het door een opstandige houding van Satan en zijn engelen was dat de oorspronkelijke kosmos tot een chaos werd. Heel de Schrift door vinden we overigens verwijzingen naar een geestelijke wereld en naar kosmische gebeurtenissen van overweldigende aard. Het spreekt dus van zelf dat we tot geen voldoening gevende oplossing kunnen komen van het vraagstuk der zonde in het mensdom als we ons onderzoek beperken tot het aards gebeuren en tot de mensen.

Laat ons hier in het kort een en ander aanstippen aangaande Satan. Zijn naam zelf drukt zijn wezen uit: hij is de Tegenstander bij uitnemendheid. Deze „overdekkende keroeb" was „volkomen" geschapen, maar wou de Allerhoogste gelijk worden, Ezech. 28: 12-17; Jes. 14: 12-14. Hij zondigde van den beginne, 1 Joh, 3: 8, en is de vader der leugen, Joh. 8: 44. Als god dezer aioon, 2 Kor. 4: 4, ligt de gehele kosmos in het boze, 1 Joh. 5: 19, en leven we in een boze aioon, Gal. 1: 4. Zoals we later nog zullen nagaan, in verband met Adam, staat Satan steeds tegenover God en het verwezenlijken van Gods Voornemen. De Duivel Wil namelijk zijn eigen koninkrijk oprichten, het koninkrijk der duisternis.

Waar Satan een mensenmoordenaar was van den beginne, Joh. 8: 44, kan er geen twijfel bestaan over zijn werking, en die van de gevallen engelen, op alle mensen. Hun hoofddoel is steeds de mens te verleiden zichzelf of andere schepselen te vereren en te dienen, boven de Schepper, daarom tot afgoderij en mitsdien - door gebrek aan gemeenschap met God - tot allerlei boze gedachten en handelingen te drijven. Ziehier enkele schriftplaatsen waar van die afgoderij der volken en zelfs van Israël sprake is:

Deut. 32: 17 „***Zij hebben aan de duivelen (sjedim) geofferd en niet aan God, aan de goden (elhim) die zij niet kenden***" (St. Vert.)

Ps. 6: 5 „***Want alle goden (elhim) der volken zijn afgoden*** (elilim)".

Ps. 106: 37 „***Zij offerden hun zonen en hun dochters aan de boze geesten*** (sjedim)".

In verband met deze laatste Schriftplaats, citeren we ook: 1 Kor. 10: 20 „***dat hun offeren een offeren is aan boze geesten (daimonion) en niet aan God".***

Die demonische werking kent men ook door de opgravingen, evenals door wat we heden nog zien gebeuren in de volken, zowel beschaafde als onbeschaafde, die ten dele van de pre-Adamieten af stammen.

We kunnen dus verzekerd zijn, dat we in deze werking der boze machten ook de oorsprong moeten zoeken van de neiging der eerste mensen zich van God af te wenden en niet te handelen in overeenstemming met wat ze hadden kunnen doen. door de goede gaven die ze al van God hadden ontvangen. Voorzeker, al wat werkelijk voortkwam uit Gods scheppingswerking was „goed", en zelfs „zeer goed' , al was het onvolmaakt.

De eerste mensen waren belangrijke elementen in de reeks goddelijke werken die uit de chaos van Gen. 1: 2 een nieuwe kosmos moesten maken. Maar ze waren blootgesteld aan de werking van die boze machten.

We zullen het probleem van de oorsprong der zonde nader onderzoeken als we over Adam spreken.

We vatten nu een en ander samen aangaande de zonde bij de pre-Adamieten. Deze waren kinderen van de natuur, die door Gods scheppende inwerking van het lagere tot het hogere werden gevoerd.

Toen hun zeer beperkte geestvermogens voldoend ontwikkeld waren, konden ze God als Schepper leren kennen uit de natuur, maar ze hadden nog geen openbaring aangaande zijn wil.

Ten gevolge van de zeer moeilijke levensomstandigheden en de strijd om het bestaan, hadden ze voorzeker een neiging tot zelfzucht. Blijkbaar hebben ze de geestvermogens die ze hadden niet, of niet steeds, gebruikt zoals het behoorde. Er was dus „ongerechtigheid", maar geen overtreding van een geopenbaarde wet, en ook waarschijnlijk geen wel bepaalde vijandige houding t.o.v. God, geen ware „zonde".

Deze mensen waren goed geschapen, in de zin dat ze overeenstemden met Gods bedoeling te hunnen opzichte en dat ze aangepast waren aan hun omgeving. Hun neiging de goede vermogens niet steeds op de juiste wijze te gebruiken, moet men niet beschouwen als een gevolg van hun onvolmaaktheid en ongunstige levensomstandigheden, maar de oorzaak van hun ongerechtigheid moet gezocht worden in het feit dat ze leefden in een wereld beheerst door de boze machten.

De Brief aan de Romeinen

No. 84.

XIII ***DE LEVENDE OFFERANDE***

Rom. 12 en 13.

Hoofdstuk 12 en 13 vormen een nieuw gedeelte, dat betrekking heeft op het praktische leven der gelovigen: het zich Gode ter beschikking stellen in de verschillende levensverhoudingen. We vinden daarin vijf onderdelen: 12: 1,2; 12: 3-16; 12: 17-13: 7; 13: 8-10; 13: 11 - 14.

Deze eeuw niet gelijkgedaantig worden.

Rom. 12*:* **1**, **2**.
1. Ik wek u dan op, broeders, bij de barmhartigheden Gods, uw lichamen ter beschikking te stellen tot een levend, heilig en Gode welgevallig *offer* ***(wat) een redelijke eredienst (is). 2. En wordt niet van gelijke gedaante als deze eeuw,*** **maar** ***wordt omgevormd door de vernieuwing van uw inzicht, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welgevallige en volmaakte wil van God is.***

Andermaal gebruikt Paulus hier de aanspreking; broeders (zie hfdst. 10: 1) gevolgd door een „dan", een: dus. Dit laatste geeft meer een geestelijk argument aan dan een logische conclusie, het staat er als bij voorbaat.

Bij de barmhartigheden. Meerdere vertalingen zetten hier het enkelvoud, zo ook de S.V. en de Leidse. Brouwer heeft: bij al de barmhartigheid, hij ziet het dus als een intensiteitmeervoud. De Nwe Vert. zet het meervoud. We menen dat men dit zeer goed kan handhaven als men onderscheid maakt tussen de rechtvaardiging en de vrede, zoals wij deden in hoofdstuk ***5: 1.***-Het voorzetsel "dia" wordt ook verschillend vertaald: de Nwe Vert. heeft: „met beroep op", de Leidse „bij", zo ook Brouwer.

Paulus wekt de Romeinengelovigen op, met het oog op de hun gegeven barmhartigheden die we hierboven noemden, zich Gode ter beschikking te stellen, zich Hem toe te wijden, iets waarop hij al gewezen heeft in hoofdstuk 6: 13, 16 en 19.

Hun lichamen. Dit is een gedeeltelijke aanduiding voor: zichzelven. Paulus gebruikt dit woord met

het oog op wat hij verder schrijft: Zij moeten een offer zijn, een levend offer. Bij de gewone offers werd het dier gedood en kon slechts éénmaal geofferd worden; zij moesten een gedurig offer zijn, zich voortdurend toewijden. Daarbij een „heilig" offer, een offer aan God. Tevens welbehaaglijk, door te beproeven wat de wil des Heren was.

Hun redelijke eredienst. Het zich zo Gode ten dienste stellen was hun redelijke eredienst; voor „redelijk" heeft het Gr. hier „logisch". Paulus gebruikt dit woord alleen hier, Petrus doet het in zijn eerste Brief, 2: 2. Met de redelijke eredienst wordt geen godsdienst der rede bedoeld, ook niet de bestudering van de godsdienst langs de weg der rede maar een eredienst die, in tegenstelling tot Israël dat uiterlijke offers bracht, steunt op redelijke gronden, de behoeften van de geest bevredigt en het gemoed heiligt.

Israël en zijn priesters hadden nauwkeurige voorschriften wat zij moesten doen, maar bij de redelijke godsdienst komt het aan op het denkend uitwerken van Gods verlangen in allerlei omstandigheden, niet op het volgen van een voorgeschreven gebod of wet.

Eredienst. Gr.: "latreia". Dit woord duidt in Rom. 9: 4 Israëls ceremoniële dienst aan, evenzo in Hebr. 9: 1 waar sprake is van de rechten, d.i. de inzettingen ervan; Hebr. 9: 6 zegt dat de priesters in de eerste tabernakel, d.i. het Heilige, ingingen om deze eredienst te volbrengen, het aansteken van het reukwerk voor het aangezicht des Heren (Ex. 30: 1-10). Dit betrof geen offer ter verzoening maar ter verering. De Romeinen (en andere) gelovigen nu moesten ook een eredienst onderhouden, waarbij zij zichzelf Gode offerden, Hem welgevallig waren in geheel hun leven.

Het woord ***„welgevallig"*** komt alleen bij Paulus voor: Rom. 12: 2; 2 Kor. 5: 9; Ef. 5: 10; Fil. 4: 18; Col. 3: 20; Tit. 3: 9; Hebr. 12: 2 en 28. Het werkwoord „welgevallig zijn" gebruikt hij in Hebr. 11: 5, 6 en 13: 16. Het grond-woord vinden we o.a. in Joh. 8: 29 waar onze Heer zegt dat Hij altijd doet wat de Vader behaaglijk is. Het voorvoegsel „eu" (wel) bij Paulus versterkt dit.

Men zal vragen hoe de gelovige - ook voor ons gaat dit door - dit kan volbrengen daar hij zich vaak zo zondig en zwak gevoelt. Hij moet zien op de ontfermingen Gods en daarin zijn kracht vinden om zijn leden te stellen tot wapenen der gerechtigheid en de zonde niet in zich te laten heersen. Men moet zo trachten en leren leven ***„als uit de doden levend geworden"*** Rom. 6: 13, het er voor houden, dat men Gode levend is in Christus, vs. 11.

Rom. 12: 2. ***En wordt niet van gelijke gedaante als deze eeuw,*** **maar** ***wordt omgevormd door de vernieuwing van uw inzicht, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welgevallige en volmaakte wil van God is.***

Wordt deze eeuw (aioon) niet gelijkgedaantig. Zo staat er in het Gr. Niet wat de S.V. zet: Wordt deze wereld niet gelijkvormig. We hebben het omschreven door: Wordt niet van gelijke gedaante als deze eeuw.

We kunnen deze zinsnede als een ellips opvatten en lezen: Wordt de mensen dezer eeuw niet gelijkgedaantig, d.i., laat u door de zondige wereldgang niet meevoeren zoals de mensen dezer eeuw dit in het algemeen doen, door het bevredigen van hun lichamelijke lusten en uitspattingen, wat Petrus noemt ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen (1 Petr. 4: 3). Een gelovige heeft zich hiervan verre te houden, maar ook van die welke zijn geest bezoedelen, bijv. het lezen van onzedelijke lectuur, het zien van dito films of toneelstukken; tevens het jagen naar menselijke eer en streven naar hoogheid. Johannes vat al dit terrein samen in zijn woord: de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens, 1 Joh. ***2: 16;*** dit zijn alle dingen uit de wereld; ze besmetten lichaam en geest, 2 Kor. 7: 1 en behoren tot de wandel van de oude mens.

Maar wordt omgevormd. Geeft het woord „gelijkgedaantig" een uiterlijke overeenkomst aan, het omgevormd worden wijst op een innerlijke werkelijkheid. Het Gr. heeft: gemetamorfoseerd; hierin zit het woord "morfè" dat een werking van binnenuit aanduidt. Deze ontstaat door de vernieuwing van het inzicht. De S.V. zet: „gemoed", dit woord ligt meer in de gevoelssfeer; het Gr. woord geeft echter de sfeer van het inzicht, die der rede aan.

Niet alleen de uiterlijke levenshouding moet veranderd worden - dit zou een bekering tot de deugd kunnen zijn - maar de innerlijke gezindheid moet vernieuwd worden. Dit reikt verder dan alleen het veranderen. Voor het oude moet iets anders in de plaats komen, het blijft dan niet bij een deugdzaam leven leiden maar een zich Gode ten dienste stellen en een voortdurend offer voor Hem willen zijn; daarbij een toetsen wat Hem welgevallig is, een beproeven wat Zijn wil is.

Gegeven genade.

Rom. 12: 3-16.

Rom. 12: 3-16 heeft drie geledingen die handelen over:

- de maat van het geloof met haar zeven aspecten, vs. 3-8,
- de aard der liefde met haar zeven zijden, vs. 9-11
- en het verwachten der hoop met haar zeven ontplooiingen, vs. 12-15,
- terwijl vs. 16 alles samenvat.

a. De zeven gaven des geloofs.

Rom. 12: 3-8.
3. Want krachtens de genade die mij gegeven is, zeg ik tot ieder onder u niet hoger van zichzelf te denken dan betaamt, maar dat hij gezind zij tot bezonnenheid gelijk God aan een ieder een maat van geloof toebedeelt. 4. Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben maar de leden niet allen dezelfde dienst verrichten, 5. zo vormen wij, de velen, één lichaam in Christus, doch ieder op zichzelf zijn wij leden ten opzichte van elkander. 6. Wij hebben dan, naar de genade die ons gegeven is, verschillende gaven:
7. is het profetie,
(men beoefene die) naar het richtsnoer van het geloof;
is het bediening,
(men blijve) bij het bedienen;
8. wie onderwijs geeft,
(houde zich aan) het onderwijzen;
wie vermaant,
(ga voort) in het vermanen;
wie (liefdegaven) uitdeelt,
(geve die) in eenvoud;
wie leiding geeft,
(betone) ijver;
wie barmhartigheid bewijst,
(doe het) met blijmoedigheid.

Rom. 12: 3. ***Want krachtens de genade die mij gegeven is, zeg ik tot ieder onder u niet hoger van***

zichzelf te denken dan betaamt, maar dat hij gezind zij tot bezonnenheid gelijk God aan een ieder een maat van geloof toebedeelt.

Heeft de apostel in vs. 1 en 2 een algemene vermaning gegeven, in dit vers gaat hij over tot een woord voor een ieder onder hen. Hij spreekt hier krachtens de hem verleende genade, n.l. die van het apostelschap. Zie hoofdstuk 1: 5 en 15: 15. Hij doet dit in een stijlfiguur die paronomasia heet, het terugkeren van hetzelfde woord of van dezelfde woordstam en zegt dan tot een ieder onder hen, zijn gedachten niet hoger te laten gaan dan wat hij moet bedenken maar zo gezind te zijn dat hij bezonnen zij, want God heeft een ieder een mate van geloof toebedeeld en niemand al de volheid. De een moet niet boven de ander willen uitblinken of meer gaven na jagen dan die welke hem gegeven is, ieder moet tevreden zijn met de maat van geloof die hem is toebedeeld. Dit is vanzelf niet het geloof ter behoudenis, dat wat men meestal noemt „het zaligmakend geloof", maar een bijzondere gegeven genadegave.

Zulke gaven vinden we ook in 1 Kor. 12 maar, als we deze naast die van Rom. 12 plaatsen, blijkt er een groot verschil te zijn. Rome had andere gaven dan Korinthe. We komen hierop terug.

Rom. 12: 4. ***Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben maar de leden niet allen dezelfde dienst verrichten, 5. zo vormen wij, de velen, één lichaam in Christus, doch ieder op zichzelf zijn wij leden ten opzichte van elkander.***

Paulus vergelijkt hier ter illustratie de Romeinse gemeente met een lichaam, waarin elk lid zijn plaats heeft. Al de leden tesamen vormen dit lichaam maar niet allen hebben dezelfde dienst, de functies zijn verschillend.

In 1 Kor. 12 heeft Paulus dit beeld breed uitgewerkt, hier stipt hij het meer in het kort aan. In 1 Kor. 12 spreekt hij van „***Lichaam van Christus***" (niet: hèt Lichaam van Christus zoals de St. en de Nwe Vert. zetten), hier van „één Lichaam in Christus". Beide groepen zijn afzonderlijke „Lichamen" die Christus toebehoren, dit blijkt uit de verschillende gaven die hun gegeven waren en die we aan het slot van dit gedeelte zullen vergelijken.

Volgens 1 Kor. 12 waren de leden van het Korinthe lichaam „leden in het bijzonder", d.i. uit dele (in 1 Kor. 13: 9 is dit woord vertaald door „ten dele",) d.w.z. de leden staan niet op zichzelf, zijn niet volledig in zichzelf maar zijn op elkaar aangewezen, zonder elkaar kunnen zij niet goed functioneren. Dit is ook het geval met het Romeinen lichaam, de velen vormen één lichaam.

Deze twee „Lichamen", elk met aparte gaven (op één na, de profetie), moet men wel onderscheiden van het Efeze lichaam. Hiervan kan elk lid op zichzelf staan omdat *"****allen gekomen zijn tot de volkomen man „tot de maat van de wasdom der volheid van Christus*****"**, *Ef. 4: 13.* Uit het noemen van oor en oog in 1 Kor. 12 blijkt dat deze gemeente een eenheid vormde waarin leden en het hoofd waren; zeker de apostelen en profeten. Het Lichaam van Efeze heeft geen ander Hoofd dan Christus Zelf uit Wie het opwast, Ef. 4: 15, ***het Hoofd boven alle dingen die alles in allen vervult****, Ef. 1: 23.*

Men mag niet zeggen dat het Efeze lichaam al bestond in de Handelingentijd, het werd pas daarna gevormd. Het verschil in gaven tussen de Korinthe en de Romeinen gemeente bewijst dat er Lichamen waren die gevormd werden door de gezamenlijke leden, niet het ene Lichaam welks leden in de tijd van na Handelingen 28 tot op heden opwassen uit het Hoofd maar geheel zelfstandig kunnen en meestal ook moeten staan.

Rom. 12: 6. ***Wij hebben dan, naar de genade die ons gegeven is, verschillende gaven:***

7. is het profetie,
(men beoefene die) naar het richtsnoer van het geloof;
is het bediening,
(men blijve) bij het bedienen;
8. wie onderwijs geeft,
(houde zich aan) het onderwijzen;
wie vermaant,
(ga voort) in het vermanen;
wie (liefdegaven) uitdeelt,
(geve die) in eenvoud;
wie leiding geeft,
(betone) ijver;
wie barmhartigheid bewijst,
(doe het) met blijmoedigheid.

Er zijn verschillende gaven en de leden vullen elkander aan, al naar de gegeven genade.

De gaven worden nu door de apostel nader genoemd. Als eerste is er de „profetie". Dit is niet allereerst de gave om dingen die later gebeuren zullen vooruit te openbaren maar om Gods Woord en Zijn openbaring in Christus uit te leggen en voor ieder der leden begrijpelijk te maken en dat tot stichting, d.i. opbouw, vermaning en vertroosting voor hen. Deze uitlegging moet gebruikt worden „naar mate des geloofs", Gr.: naar analogie des geloofs" waaronder we wel „de mate des geloofs" van vs. 5 zullen moeten verstaan. De werkzaamheid van de leden die de gave der profetie hebben moet niet uitgaan boven of buiten de ontvangen gave. Zij moeten alleen spreken over datgene waarin zij licht hebben ontvangen en niet streven naar gaven die zij niet hebben om boven anderen uit te blinken. Zij moeten bezonnen zijn en blijven, niet wijs zijn boven wat men behoort wijs te zijn om zo bewaard te worden voor hoogmoed.

Een tweede gave is de „bediening", de dienst, Gr. de "diakonia", wat hier niet betekent de diaconale dienst, de zorg voor de armen maar dienst in ruime zin, het bewijzen van een of andere hulp of bijstand aan de andere leden. Zie bijv. Rom. 11: 13; 1 Kor. 12: 5; 2 Kor. 4: 1. Wie deze gave ontving, moest deze ook werkelijk gebruiken in het dienen der gemeente en niet om er zich door te verheffen of er mee te pralen.

Een derde gave is die van het leren, het onderwijzen. Dit is de meer stelselmatige uiteenzetting der geopenbaarde waarheden.

Een vierde is de gave van het vermanen, welk woord ook door vertroosten vertaald kan worden. (Handelingen 13: 15). Al zijn deze derde en vierde gave niet scherp te scheiden, het zijn verschillende gaven en het ene lid had de ene, het andere de andere, op duidelijke wijze.

Een vijfde gave is het uitdelen. Dit ziet op de regelmatige uitdeling aan de armen. Er waren er die hiervoor bijzonder begiftigd waren, zeker ook om hen te bemoedigen. Zij moesten hun werk echter doen in eenvoud, zonder invloed of aanzien te willen verwerven.

Een zesde gave is het over anderen gesteld zijn (S.V.: voorstander, ook zo vertaald in 1 Thess. 5: 12). Deze gave diende om te leiden en te besturen. Zulken moesten dit doen met ijver, zonder te verslappen of hierdoor eigen eer te willen zoeken.
Een zevende gave is het barmhartigheid oefenen. Dit is wel geweest het bezoeken, mogelijk ook het verplegen van zieken, het zorgen voor wezen en weduwen, wat gebeuren moest met blijmoedigheid, met een opgewekt gezicht, daardoor de misdeelden mede opheffend.

Al deze gaven waren toen nodig om de in verschillende plaatsen ontstane gemeenten de nodige steun en openbaring te geven. Ze werden gegeven naar de Geest dit wilde en de begiftiging is ongetwijfeld zodanig geweest dat het geheel der gelovigen zodanig gediend werd als toen nodig was.

Als we nu de gaven van 1 Kor. 12 naast die van Rom. 12 zetten, hebben we het volgende:

1Kor. 12.	***Rom. 12***
1.-Woord der wijsheid	
2.-Woord der kennis	
3.-Geloof	
4.-Gezondmakingen	
5.-Krachten	
6.-Profetie	1.-Profetie
7.-Onderscheiding der geesten	
8.-Talen	
9.-Uitlegging der talen	
	2.-Bediening
	3.-Lering
	4.-Vermaning
	5.-Uitdeling
	6.-Leiding
	7.-Barmhartigheid

Men ziet dat ze alleen de profetie gemeen hebben.

Het is opmerkelijk dat de gaven van Romeinen en die van Korinthe verschillen. Korinthe had er negen, Romeinen zeven. Bij de laatste ontbreken bijv. gaven der gezondmaking, werking der krachten, talen, uitlegging der talen. We zouden kunnen zeggen dat Romeinen al een overgang vormt naar de instelling der ambten die we vinden in 1 Tim. en Titus, die gekomen is na Israëls terzijdestelling en geldt voor de bedeling des geloofs. Tevens blijkt er duidelijk uit dat er destijds meerdere „Lichamen" waren in die tijd en nog niet het ene Lichaam.

De Wederkomst des Heren

II. HET KARAKTER VAN HET BOEK:

DE OPENBARING

1. Vierderlei visie.

Voor we nu nader het profetisch perspectief, voor zover wij het nu zien, nagaan, moet een enkel woord gewijd worden aan het karakter van het boek Openbaring.

Meestal noemt men het: de Openbaring van Johannes; volgens de Schrift heet het de openbaring van Jezus Christus. 1:1. Het Gr. woord voor openbaring, apocalypsis, betekent: wegneming van een bedekking, iets uit een bedekking te voorschijn doen komen. Hier is dit echter geen zaak maar een Iemand, Jezus Christus. Deze is nu in God verborgen, Col. 3: 3; in het laatste Bijbelboek nu wordt beschreven hoe God Hem uit dit verborgen-zijn zal doen uittreden, hoe Hij tenslotte zichtbaar zal verschijnen.

Van dit boek zijn velerlei verklaringen gegeven. Men kan ze onder vierderlei hoofd rangschikken.

1e. De kritische. Deze ziet er allerlei fantasie en dromerijen in die van geen waarde zijn.

2e. De allegorische. Deze meent dat hier in beelden allerlei geestelijke toestanden van de Kerk worden beschreven.

3e. De kerkhistorische. Deze meent in dit Boek de gang der Kerk in de tijd tussen de eerste en tweede komst te moeten zien.

4e. De apocalyptisch-profetische. Deze houdt dit Boek voor de tijd van de voleinding der eeuw, ziet er niet in de beschrijving van de geschiedenis der Christelijke Kerk, maar die van een vervulling die pas in de eindtijd komt over Israël en de Volken. In deze visie is het Boek dus nog geheel toekomstig.

Over de eerste visie, die het Boek als menselijke dromerij verwerpt, zou, als men er dan nog iets over wilde zeggen, op te merken zijn dat dit Boek een wonderlijk knap samengesteld geheel is waarvan de opstelling geen dromerij is geweest. Zie hiervoor de structuur aan het slot van dit hoofdstuk.

T.o.v. de tweede visie zij gezegd, dat de dingen te bepaald zijn om ze als allegorie aan te merken. Geestelijke toestanden vinden hun beeld niet in wat door Johannes als werkelijkheid beschreven werden. De verklaring staat er vaak bij en deze mag niet nog eens verklaard worden, ze geeft de zuivere werkelijkheid.

De derde visie, die meent dat alles op de loop der Chr. Kerk betrekking heeft, kan bij haar verklaring, niet anders dan afwijken van wat er staat. Zij houdt overal waar ze een groep gelovigen ziet deze voor de Kerk. Zo zijn de zeven gemeenten de Chr. Kerk, de 144.000 verzegelden uit Israël zijn eveneens de Kerk, de Vrouw die vervolgd wordt, is mede de Kerk, de schare uit de grote verdrukking is weer de Kerk. In andere plaatsen ziet zij zalige Kerkleden, zo in de zielen onder het altaar en de zielen die met Christus de duizend jaar heersen. In wezen neemt deze visie de Schrift niet zoals ze daar ligt, doet er dus af of bij en kan daardoor tot geen sluitend geheel komen. De oorzaak hiervan is een diepere, n.1. dat men de sleutel tot de Schrift, Israël, niet hanteert maar weggeworpen heeft. Daarvoor komt alles scheef te staan.

De vierde visie ziet in Openbaring niet de geschiedenis der Christelijke Kerk, maar die van het einde dezer eeuw. Dan is Israël er weer, komt de laatste fase van het Monsterrijk van Daniël 7, de openbaring van de Mens der zonde en zijn helper, de Valse Profeet. En allermeest de openbaring van Gods toorn over een Hem vijandige wereld. Het Boek spreekt niet over de Christelijke Kerk maar over Israël, hetzij als Christelijk Joodse gemeenschappen, d.i. als zulke die in Christus hun Messias zien, de zeven gemeenten, hetzij als vervolgd volk, de Vrouw, hetzij als verzegelden uit Israël. Wie het Boek onbevangen leest, moet tot de conclusie komen dat het een Hebreeuws karakter heeft, wie het dieper onderzoekt zal dit sterk bevestigd vinden.

Men make onderscheid tussen het evangelie des Koninkrijks, Gods heerschappij op aarde door de grote Koning Israëls, uitgewerkt door Zijn volk Israël, en het evangelie der genade Gods aan Paulus gegeven dat nu wordt uitgewerkt. Beide betreffen één Persoon, Christus, maar hebben tot inhoud verschillende beloften, omdat deze er zijn in die ene Persoon, 2 Kor. 1: 20. In het evangelie des Koninkrijks werkt God iets anders uit dan in het Evangelie Zijner genade.

2. ***Het Israëlitische karakter.***

Heeft het O.T. zeer vaak tot onderwerp het rijk Gods op aarde in belofte (profetie), de Evangeliën tonen ons de Koning ervan, zij het in nederigheid, de Vervuller der beloften. Nog niet de vervulling; deze vinden we ingeleid in de Openbaring en wel door gericht en macht. Tussen het eind van Handelingen, waarin andermaal het Koninkrijk en de Koning aan Israël worden aangeboden en de Openbaring ligt dan de bijzondere bedeling der genade Gods waarin we nu nog leven. De Koning is opgenomen in de hemel, de prediking van het Koninkrijk is onderbroken en vervangen door die der genade. Als we deze hoofdlijnen in het oog houden, zullen we met de plaats der Openbaring geen moeite hebben en het karakter er van als Israëlitisch des te beter zien. We willen, om dit nog nader uiteen te zetten, op enkele dingen wijzen waarover we al eerder schreven in ons werk ***Uit Israëls Profetie.***

WAAROM BRAK DE VROUW DE KRUIK?

We bedoelen de vrouw waarover Mark. 14:3 handelt, die de kostbare nardusmirre over het hoofd van de Here Jezus goot.

Waarom ***brak*** zij die kruik (of die fles), in plaats van er de stop af te nemen?

Het blijkt dat kostbare zalven zo goed werden afgesloten, dat men de hals van de fles moest afbreken om ze te kunnen gebruiken. Maar, wellicht was er nog een andere reden. Men weet dat de Joden bij de bruiloft de gewoonte hadden glazen vaten te breken om een meer ernstige stemming te verwekken. Mogelijk had ook het breken van de fles met nardusmirre hetzelfde doel, want de zalving kondigde immers de dood aan van de Here Jezus? (vs. 8).

Uit de Schriften

DEEL XXXIII **No. 7** **JULI 1961**

Adam en de Zonde

door S. Van Mierlo

(Vervolg)

6. DE ZONDE BIJ ADAM

We kunnen nu het probleem van de zonde bij Adam onderzoeken. Maar om de aanduidingen die het boek Genesis geeft goed te begrijpen, moeten we ook rekening houden met latere schriftgegevens. We moeten vooral denken aan het overweldigend kosmische drama, waarin de boze machten een overwegende rol spelen, en waaraan we al enkele regels gewijd hebben.

Het einddoel van God betreffende de mens en de aarde, was dat de mens als koning zou heersen over die aarde, Gen. 1: 26. In het O.T. lezen we dan ook in vele plaatsen over een dergelijk koninkrijk. In de toekomst zou de Here zelf Koning zijn, Jes. 44: 6, maar in David kreeg Israël al een vertegenwoordiger, 2 Sam. 7: 7-29. Door Israëls ongerechtigheid werd de komst van het ware Koninkrijk uitgesteld, maar zelfs in die tijden bleef de belofte. Die toestand, waar de kroon werd weggenomen, zou niet altijd blijven duren, maar wel „***Totdat Hij komt, die er recht op heeft en aan wien Ik het geven zal***", Ezech. 21: 26, 27. De profetie van Zacharia „***Zie, uw Koning komt tot u***" werd dan ook, volgens de woorden van de Here zelf, vervuld bij zijn komst, Mat. 21: 4, 5. Maar Hij kwam toen in vernedering en Hij zal pas plaats nemen op zijn troon bij zijn wederkomst in heerlijkheid, Mat. 25: 31; Op. 19: 6. Dan zal Satans macht niet slechts overwonnen zijn, zoals dat al het geval was na het kruis, maar ook geheel buiten werking gesteld zijn.

Adam was een beeld (letterlijk „type") van de Komende, Rom. 5: 14. Als eerste ware Mens had hij al de nodige gaven ontvangen om als koning te heersen over de aarde en door hem had het Koninkrijk al moeten beginnen. Om beter in te zien wat die eerste Mens was, moeten we onze blik richten op de tweede Mens, Christus, die - als Zoon des mensen - ons toont wat de volkomen Mens is, in zijn aardse bestaanswijze.

God had Hem de geest niet met mate gegeven, Joh. 3: 34. Hij kende de Vader, Mat. 11: 27. Ook de gedachten der mensen, en wist dus wat er in de mens was, Mat. 9: 4; 12: 25; Joh. 2: 24, 25, enz. Hij „zag" Nathanaël, al was deze voor het zintuiglijk oog onzichtbaar, Joh. 1: 48- 51. Zijn kenvermogen was dus niet beperkt tot dat der zintuigen, zoals dit bij ons het geval is. Hij had macht over de zee, de storm, de planten, de dieren, de mensen en de demonen.

Adam, de eerste volkomen Mens, bevond zich niet juist in dezelfde staat, maar was er toch al toe voorbereid. Ook hij had gemeenschap met God, Gen. 2: 16, 17; 3: 8, wat een staat van „rechtheid" veronderstelt, Pred. 7 ; 29. Hij was dus geen slaaf der zonde. Verder blijken zijn bijzondere geestvermogens, die van een volkomen Mens, uit het feit dat hij het wezen der dieren kende en aan deze dan ook een naam kon geven, Gen. 2: 19.

In verband met Adam kan men wel spreken over een staat van „kindsheid", maar dan moet men goed onderscheiden tussen kind en kind. Dit deed Paulus in 1 Kor. 14: 20: „***Broeders, weest geen kinderen in het verstand, maar in de boosheid; wordt in het verstand volwassenen***". Dit laat ons

toe beter het verschil te herkennen tussen de pre-Adamieten en Adam. De vroegere mensen waren in een staat van kindsheid, voor wat betreft het werkelijk boze (tenminste zoals ze geboren werden) als voor wat betreft het verstand. Zelfs als hun daden niet recht waren, kon hen dat niet steeds toegerekend worden, want ze wisten niet wat ze deden. Adam was, van geboorte, ook een kind in de boosheid, maar door Gods bijzondere inwerking geen kind in het verstand. In Gen. 2: 7 lezen we inderdaad over een inblazing van de levensadem, die Adam tot een „levend wezen" maakte. Hierover wordt niets vermeld bij de schepping der eerste mensen (Gen. 1: 27) en de betekenis er van kunnen we beter begrijpen door andere schriftplaatsen, zoals:

Job 32: 8 „***Voorwaar, het is de geest in de stervelingen en de adem des Almachtigen, die hun inzicht geeft***".

Job 33: 4 „***De Geest Gods heeft mij gemaakt, en de adem des Almachtigen doet mij leven***".

Het „leven" betreft hier het kenmerkende mensenleven, en in het bijzonder dus de geestvermogens van de mens. We menen dat die bijzondere goddelijke inwerking pas in verband met Adam vermeld wordt, omdat hij eerst het volle leven ontving behorende tot de aardse bestaanswijze van de mens, een volkomen structuur naar lichaam, ziel en geest. Adam was zo de eerste volkomen Mens, gelijkend aan de tweede Mens Christus.

We mogen dus concluderen dat Adam al de nodige gaven had om een begin te maken met het oprichten van Gods Koninkrijk op aarde. We zeggen „een begin", want hem was allereerst slechts de opdracht gegeven de „hof van Eden" te bewerken en te bewaren, Gen. 2: 15. Blijkbaar had God een begrensd gebied buiten Satans macht geplaatst en moest Adam beginnen te zorgen voor dit gebied, en het tegen de boze machten beschutten. Zie ook Gen. 3: 24, waar hetzelfde werkwoord „bewaren" gebruikt wordt als in Gen. 2: 15.

In dit verband is het nodig op Gen. 2: 8 te letten, waar de Nwe Vert. schrijft: „***Hij plaatste daar de mens***". Dit schijnt hetzelfde te zijn als wat we in v. 15 lezen: „***en plaatste hem in de hof***". De statenvertalers, die blijkbaar méér moeite deden om de geïnspireerde woorden goed weer te geven, gebruiken in het eerste geval het werkwoord „stellen" en in het tweede geval „plaatsen". In de Hebreeuwse tekst staat inderdaad, in Gen. 2: 8, het werkwoord „soem", dat in meerdere gevallen de betekenis heeft van „bestemmen". Terwijl we in Gen. 2:15 het woord „janach" vinden, dat steeds betekent „laten", „zetten" of „neerzetten".

Het blijkt uit een aandachtig onderzoek dat Adam buiten de tuin geformeerd werd, maar toen al door God *bestemd* was om in die tuin te verblijven en werkzaam te zijn. Het is pas nadat die tuin ingericht was, Gen. 2: 9, dat Adam er in *gezet* werd.

Toen begon een uiterst belangrijke fase van het aards aspekt van het kosmisch drama. Door Adam kon het Koninkrijk Gods op aarde een aanvang nemen. Maar de aarde lag feitelijk in het machtsgebied van de Boze, zoals dat zelfs nu nog het geval is met de totale kosmos, 1 Joh. 5: 19. Adam was dus de uitverkoren Mens om de strijd tegen die boze macht te beginnen, en hij werd daarvoor in een bijzondere staat en in een bijzondere omgeving geplaatst. God openbaarde hem de weg die hij moest volgen en ook de gevolgen van ongehoorzaamheid.

Het is dus niet alsof Adam toen voor de keuze gesteld werd tussen twee evenwichtige mogelijkheden die God hem voorhield. Zoals alle mensen, was Adam sterfelijk geschapen. Maar hij behoefde niet te sterven, zoals de anderen. In geval hij zich zou onderwerpen aan Gods leiding (wat tot uiting zou komen door het eten van de vrucht van de boom des levens) zou hij „in eeuwigheid" leven, Gen. 3: 22. Anders gezegd, de aioon van het Koninkrijk op aarde zou begonnen zijn.
Maar, in geval hij zich niet zou onderwerpen, autonoom willen zijn, beweren zelf te kunnen beslis-

sen wat goed en kwaad is (wat tot uiting zou komen door het eten van de vrucht van de boom der kennis van goed en kwaad) zou hij de geestelijke gemeenschap met God verbreken, geestelijk sterven en ook de natuurlijke dood tegemoet gaan.

Wel was hier dus kwestie van een zedelijke beslissing, maar de eerste mogelijkheid was logisch en drong zich op, de andere was onlogisch, absurd.

En toch overtrad Adam Gods gebod, was ongehoorzaam, deed een misstap en miste het doel waartoe God hem bestemd had. In alle opzichten was dit zonde, in de sterkste zin van het woord. Zo leren we al uit dit schriftdeel de ware aard der zonde kennen: een ten volle bewuste opstandige houding t.o.v. God.

Het is in verband met Adam dat we in het bijzonder voor het probleem staan van de *oorsprong* der zonde. Terecht heeft men, vooral in de laatste tijden, er op gewezen dat de zonde essentieel onredelijk, absurd, is. Dat men dan ook niet moet trachten, met de rede, de oorsprong van de zonde te verklaren. Maar, al kan de menselijke rede ons inderdaad in deze niet helpen, toch moet ons dit niet beletten na te gaan of de Schrift er ons niet een en ander over wil leren.

Men heeft gezegd dat God de zonde slechts heeft „toegelaten". Maar dan mag men dit „toelaten" niet verstaan in de zin dat God ze ook wel had kunnen vermijden en Hij ten slotte de zonde in de schepping had gebracht. Sommigen hebben zelfs beweerd dat God de zonde *nodig* had om zijn liefde te bewijzen.

Meestal wijst men er op, dat de *mogelijkheid* der zonde een gevolg is van de relatieve vrijheid van de mens. Door zijn bijzondere staat van Adam veel minder onderworpen aan zijn omgeving en aan de boze machten. Ook t.o.v. God was hij „vrij", in de zin dat hij niet als een automaat door God bestuurd werd, en bijgevolg verantwoordelijk was voor zijn denken en handelen. Hij kon niet weerstaan aan Gods wil in de zin van „besluit", maar wel aan Gods „verlangen", en zo zondigen. Men ziet nu misschien nog beter het absurde van Adams zonde: hij kon aan de boze misleiding weerstaan en deed het niet, maar weerstond Gods genade.

Dat God in zijn raadsbesluit van te voren het inkomen der zonde kent en er dan ook van te voren rekening mee houdt, en dat Hij de boze gevolgen der zonde ten goede kan gebruiken (nadat de zonde er al is), wil niet zeggen dat Hij die zonde gewild heeft of in zekere zin nodig heeft. Het is een bewijs van zijn macht, zijn liefde en zijn verdraagzaamheid; het is door de vrijheid en de zonde heen, dat Hij het schepsel tot zijn einddoel wil voeren. Al is de weg der vrijheid nog zo „gevaarlijk", het is slechts in die weg dat Hij door het schepsel verheerlijkt kan worden.
Maar nu blijft nog steeds de vraag, zoals bij de pre-Adamieten, hoe die mogelijkheid tot zondigen tot werkelijkheid kon worden. Hoe ontstond bij Adam die gezindheid zich op welbewuste wijze tegenover God te stellen?

Een antwoord op die vraag kan slechts gegeven worden vanuit het grote kosmisch drama. Door het formeren van Adam en door diens opdracht de aarde te beheersen werd Satans heerschappij ernstig bedreigd. Hij moest die eerste, zeer bepaalde aanval onmiddellijk afweren. Hij kende de zwakheid van de vrouw, 1 Petr. 3: 7, en misleidde Eva op sluwe wijze, 2 Kor. 11: 3; 1 Tim. 2: 14. Deze was toen waarschijnlijk nog een jong meisje. Door Eva kwam ook Adam in overtreding, Rom. 5: 14. In hetzelfde hoofdstuk waar Paulus over de misleiding van Eva spreekt, zegt hij ook: „***de satan zelf doet zich voor als een engel des lichts***", 2 Kor. 11: 14. Waar Satan in Op. 20: 2 „de oude slang" genoemd wordt, schijnt het duidelijk dat het woord „slang" in Gen. 3: 1 geen dier aanduidt, maar Satan zelf. Overigens kan de voorspelling van het vermorzelen van de kop der „slang" door het zaad der vrouw alleen Satan betreffen. Hij zal zich aan Eva voorgedaan hebben als een schitterende engel. Sterk onder de indruk van deze verschijning, werd ze misleid door de sluwe taal van de Boze.

Door de hoogmoedige neiging zelf iets te willen zijn, door te beweren zelf te kunnen beslissen wat goed en kwaad is en soeverein te zijn voor wat betreft het persoonlijke leven, werd de geestelijke gemeenschap met God verbroken. Adam hield dan op een volkomen Mens te zijn naar lichaam, ziel en geest, en verloor aldus wat hem van de pre-Adamieten had onderscheiden. Hij werd een „natuurlijke", zwakke mens zoals al de anderen, en bleef sterfelijk.

Satan had dus de eerste „manche" gewonnen, er bestond voorlopig geen gevaar zijn macht over de aarde te verliezen, maar nu moesten er maatregelen genomen worden om de komst van het zaad der vrouw te vermijden. De gehele Schrift door vinden we aanduidingen over zijn pogingen de lijn te onderbreken waar langs dit Zaad zou komen.

Men ziet dus welke gevolgen Adams overtreding had. Zonder deze zou de satan weldra van zijn macht over de aarde beroofd geweest zijn en had het Koninkrijk Gods op aarde kunnen beginnen. Van Gen. 2 had men kunnen overgaan tot Op. 20 en zou de méér dan 6000 jaren lange lijdensgeschiedenis van het mensdom vermeden geweest zijn. Het voorval met Adam was dus van overwegend belang voor alle mensen zonder uitzondering. De toen levenden bleven onder de invloed der boze machten en ook de latere geslachten zouden er onder blijven, tot op de komst van de tweede Mens.

Als men dit alles min of meer inziet, bemerkt men ook hoe ernstig het is het geschiedkundig bestaan van Adam te loochenen, dit verhaal van Gen. 3 als een sage of legende te beschouwen en het tot een bagatel te herleiden, die slechts tot doel zou hebben de verleiding tot zonde van alle mensen voor te stellen. Natuurlijk kan men toegeven dat Adams overtreding wel iets gemeen heeft met die van alle latere mensen, want ze is bij allen een uiting van hoogmoed en verzet tegen God. Maar daarom is de zonde van Adam op verre na niet vergelijkbaar met de zonde van andere mensen, zowel voor wat betreft de omstandigheden, het belang der gebeurtenis, als de gevolgen.

We menen dus dat volgens de Schrift de oorsprong van de zonde in de *mensenwereld,* gezocht moet worden in de werking van Satan, die steeds God weerstaat, ook in de uitwerking van zijn voornemen in verband met de aarde. Natuurlijk heeft men dan nog geen antwoord op de vraag hoe de zonde in de *engelenwereld* kwam, maar dit ligt buiten wat God ons wil openbaren. We moeten het niet trachten te zoeken door een redenering, want de zonde valt geheel buiten het redelijke.

De oorsprong der zonde in de eerste schepping (van Gen. 1:1) blijft dus voor ons een geheimenis, maar men kan zich wel afvragen waarom God aan de boze machten zoveel vrijheid laat. Waar we hier echter tot het randgebied komen waar de Schrift ons nagenoeg geen inlichtingen meer geeft, moeten we uiterst voorzichtig zijn met onze redeneringen. Men zal hier moeten denken aan het feit dat alle hogere schepselen, engelen en mensen, over een relatieve vrijheid beschikken, zodat ze geen poppen of mechanismen zonder verantwoordelijkheid zijn, en God anders ten volle de schuld zou dragen van alle kwaad en alle zonde. Verder, dat God niet verheerlijkt wordt door een betoning van kracht. Hij is vóór alles liefde en kan alleen door wederliefde van het schepsel verheerlijkt worden. We weten uit Schrift en geschiedenis hoe lankmoedig en genadig Hij is t.o.v. de mensen. Hij wil niet dat sommigen verloren gaan, maar wel dat allen tot bekering komen. Er is dus een genadetijd, die door de schuld van het schepsel ook een lijdenstijd is. En deze duurt heel lang, naar ons menselijk tijdsbegrip. Maar eigenlijk talmt God niet en Hij zal zijn heilsbelofte voor de ganse aarde vervullen, 2 Petr. 3: 8, 9.

Lettende op Gods lankmoedigheid t.o.v. de mensen, is het redelijk aan te nemen, dat Hij evenzo handelt t.o.v. de engelenwereld en ook daar geen onmiddellijk oordeel op de zonde volgt. In Gen. 15 lezen we dat Abrahams nakomelingen vierhonderd jaren verdrukking lijden „want eerder is de maat van de ongerechtigheid der Amorieten niet vol". Die Amorieten waren Israëls vijanden en in

het bezit van het beloofde land. We mogen dit misschien beschouwen als een type van de bezetting der aarde door de „geestelijke Amorieten", namelijk de „wereldbeheersers dezer duisternis", Ef. 6: 12. Ook in verband met deze grijpt God niet onmiddellijk in op machtige wijze, hoewel ze in principe zijn overwonnen door de betoning van liefde aan het kruis. al toen kon de Here zeggen, dat Hem alle macht in hemel en op aarde *gegeven* was, Mat. 28: 18, maar het is pas bij zijn wederkomst in heerlijkheid dat Hij zijn grote macht *zal opnemen* en zijn koningschap zal *aanvaarden,* Op. 11: 17; 19: 6. Dan pas zal Satan gebonden zijn, Op. 20: 1, en, na nogmaals voor een korte tijd vrij gelaten te worden, zal hij in „de poel des vuurs" geworpen worden, Op. 20: 7-10.

We menen dus te mogen besluiten, dat het in Gods voornemen past ook aan de boze machten een betrekkelijke vrijheid te laten, gedurende een beperkte tijd.
In het volgende hoofdstuk willen we de toestand van het mensdom, na Adams val, en het probleem der „erfzonde" onderzoeken.

De Brief aan de Romeinen

No. 85.

b. Zeven aspecten der liefde.

Rom. 12: 9-11.

Rom. 12: 9. ***De liefde zij ongeveinsd. Hebt een afschuw van het kwade, hangt het goede aan. 10. Hebt elkander hartelijk lief met broederlijke liefde, elkander ten voorbeeld zijnde in eerbetoon, 11. Weest niet traag in ijver, zijt vurig van geest, dient de Here.***

Na de zeven gaven des geloofs van vs. 6-8 volgen nu de zeven aspecten der liefde waarin de Here gediend moet worden.

Als inleiding en motief staat de liefde. Deze is, naar 1 Kor. 13, de meeste. Ze moet ongeveinsd zijn. Velen schijnen haar te hebben maar als men hen beter leert kennen blijkt dat dit slechts uiterlijk vertoon is en de (z.g.n.) liefde niet in het hart woont, maar een veinzing of verkapte eigenliefde is.

Als aspecten der liefde wordt nu het volgende genoemd. Men hange het goede aan, verafschuwe het kwade, zij er innerlijk ten volle afkerig van. Men hebbe elkander hartelijk lief met broederlijke (en vanzelf ook zusterlijke) liefde. Op deze liefde heeft Paulus al gewezen in 1 Thess. 4: 9, hij doet het ook in Hebr. ***13:1.*** We vinden een gelijke vermaning bij Petrus, 1 Petr. 1: 22; 2 Petr, 2: 7. In Rom. ***12:10*** spreekt Paulus van een „hartelijk liefhebben"; hij gebruikt hier een woord dat inhoudt dat deze liefde warm en sterk moet zijn, zoals tussen nauwe verwanten. Men zij elkaar ten voorbeeld in eerbetoon, zie niet op iemand met minder gaven neer, maar houde elkaar hoog . Men zij niet traag in ijver voor Gods zaak, kome niet tot routine of sleurgang bij het betonen van broederlijke liefde. Men zij integendeel vurig van geest, men diene in alles de Here, zowel in de gaven des geloofs als in de openbaring der liefde. Als zevende aspekt staat vs. 16, dat tevens het in vs. 3 begonnen gedeelte afsluit.

c. Het verwachten der hoop,

Rom. 12: 12-16.
12. Verblijdt u in de hoop. Weest geduldig in de verdrukking. Volhardt in het gebed. 13. Draagt bij in de noden der heiligen. Streeft naar gastvrijheid. 14. Zegent hen die u vervolgen, zegent en vervloekt niet. 15. Verblijdt u met de blijden, weent met de wenenden. 16. Weest eensgezind onder elkander, zint niet op hoge dingen maar gaat mee met de nederigen.

Als we deze vermaningen nagaan blijkt dat vs. 12 ***henzelf*** betreft, vs. 13 ***anderen***, vs. 14 ***henzelf***, vs. 15 ***anderen***, vs. 16 ***henzelf***.

Men verblijde zich in de hoop. Deze was voor de hoorders en lezers de wederkomst des Heren met als gevolg de verlossing van het sterfelijk lichaam en het verkrijgen van aionisch leven. Komt er verdrukking om des geloofs wil, men zij geduldig dragend want men weet dat een hoger geluk wacht (2 Kor. 4: 17, 18). Onder alles volharde men in het gebed, dit geeft de beste troost en kracht. Men drage bij in de nood der heiligen; dit zijn niet de arme broeders in Rome of althans niet in de eerste plaats, maar waarschijnlijk de gelovigen in Palestina voor wie Paulus juist in die tijd een inzameling hield, 2 Kor. 8: 4; 9: 1, 12; 1 Kor. 16: 1; hij komt hierop in Romeinen terug in hoofdstuk 15: 25, 26, 31 waar hij de gelovigen in Rome opwekt om mee te doen aan de ondersteuning der arme heiligen in Jeruzalem. Men legge zich ook toe op (letterlijk: men vervolge) gastvrijheid, vooral nodig voor hen die door vervolging van hun huis en goed beroofd waren. Men verblijde zich met de blijden, met hen wie het wèl gaat, en wene met de wenenden, met hen die in nood zijn bijv. door verlies van verwanten. Beide woorden zeggen: De gelovigen moeten alleszins met elkaar meeleven, in vreugde en in droefheid.

Rom. 12: 16. ***Weest eensgezind onder elkander, zint niet op hoge dingen maar gaat mee met de nederigen.***

Het begin, het eensgezind zijn onder elkander, wijst terug naar vs. 4 en 5: het leden zijn van elkander, het verdere deel: Streeft of tracht niet naar hoge dingen wijst terug op vs. 3a: het geen dunk van zichzelf hebben boven wat men behoort te denken en het zich voegen tot de nederigen wijst naar vs. 3b: het bescheiden of gematigd denken en het niet „wijs zijn bij zichzelf", d.i. eigenwijs.

De zinsnede, zich voegen tot de nederige(n) moet even nader bekeken worden. Men kan deze zien in tegenstelling tot de voorafgaande: Streeft niet naar hoge dingen, en dan lezen: voegt u tot de nederige (dingen). Dit schijnt logisch te zijn, echter duidt het woord, in het meervoud gebruikt, steeds personen aan: Lk. 1: 52; 2 Kor. 7: 6; Jak. 4: 6; 1 Petr. 5: 5 of is een eigenschap van personen: Mt. 11: 29; 2 Kor. 10: 1; Joh. 1: 9. Zo genomen staat er consequenterwijze: voegt u tot de nederigen, de nederige personen; voor "voegt u" kan men dan beter zetten: laat u meevoeren, dus gaat met de nederigen mee als metgezel.

Wraak en burgerlijk bestuur.

Rom.12: 17-13: 7.

Dit gedeelte heeft twee leden: de houding van de gelovige t.o.v. de medeburger, 12: 17-21 en de overheid, 13: 1-7.

a. De houding van de gelovige t.o.v. de niet-gelovige.

Rom. 12: 17-21.
17. Vergeldt niemand kwaad voor kwaad. Weest bedacht op hetgeen goed is voor het oog van alle mensen. 18. Indien het mogelijk is, houdt, voor zoveel het aan u ligt, vrede met alle mensen. 19. Wreekt uzelven niet, geliefden, maar laat dat over aan de toorn, want er staat geschreven: Mijne is de wraak, Ik zal vergelden, zegt de Here. 20. Maar wanneer uw vijand hongert, geeft hem te eten, wanneer hem dorst, geeft hem te drinken, want door dit te doen zult gij vurige kolen op zijn hoofd hopen. 21. Wordt van het kwade niet overwonnen maar overwint het kwade door het goede.

Hebben de vermaningen van de apostel vanaf hoofdstuk 12: 3 betrekking op de houding van de gelovigen tot elkaar, nu opent hij een nieuw gedeelte, dat handelt over de houding t.o.v. hen die buiten zijn, dat zijn de niet-gelovige medeburgers en het burgerlijk bestuur; het eerste wordt behandeld in hoofdstuk 12: 17-21, het tweede in hoofdstuk 13: 1-7.

Vs. 17-21. Als iemand zonder aanleiding ons kwaadgezind is, mogen we zijn kwaad niet met kwaad vergelden. Dan past geduldig dragen (lijdzaamheid), geen tegenzet. - Verder zij men bedacht het goede te doen. al in 1 Thess. 5: 13a had Paulus geschreven zoals hier in vs. 17a, en in 13b gezegd het goede na te jagen; hier, in vs. 17b, zegt hij daarop bedacht te zijn voor het oog van alle mensen, letterlijk, van te voren te bedenken op welke wijze men het goede zal doen. We zullen zorg moeten dragen dat onze daden de toets der openbaarheid kunnen doorstaan, ze dus van te voren goed moeten overwegen. Voorts moet ieder, zoveel het aan hem ligt, vrede houden met alle mensen; niet een vrede waarbij Christus zou verloochend worden of men maar met anderen meegaat of meedoet om geen spelbreker te zijn maar waarin men t.o.v. zijn naaste zijn goede gezindheid betoont. Verstoort de ander de verstandhouding, dan moet men trachten deze te herstellen, althans de dan ontstane verhouding niet te verergeren. Uitgesloten moet zijn het zichzelf willen wreken (zoals al Lev. 19: 18 leert). Men late plaats voor de toorn, het oordeel van God, Hij zal eenmaal de rechtmatige vergelding (in O.T. en N.T. „wraak" genoemd) geven. - Men moet niet alleen geen haat koesteren of vergelding zoeken (dit is negatief), maar moet zijn vijand liefde bewijzen. Wanneer hem hongert, geve men hem te eten, zo hem dorst te drinken (citaat van Spr. 25: 21). Dit houdt meer in dan hem aan de deur wat brood of water geven; het is hem nodigen aan zijn tafel, hem als gast een ereplaats geven, hem bijzonder onthalen om hem te tonen dat men hem niet vijandig gezind is, ja hem als naaste lief heeft. Dit zal op hem inwerken als werden er vurige kolen op zijn hoofd gelegd, d.i. als iets onverdraaglijks en hij zal aan de liefde geen weerstand kunnen bieden tenzij hij zich in het kwade zou verharden. In elk geval heeft men dan Paulus' vermaning betracht. Alles nu samenvattend zegt de apostel: Wordt van het kwade niet overwonnen maar overwint het kwade door het goede; alleen het goede kan het kwade overwinnen, omdat het positief sterker geladen is.

Over enkele dingen uit dit gedeelte drieërlei aantekening.

Beminden of geliefden. De apostel gebruikt deze term hier voor de tweede maal in Romeinen: in 11: 28 voor Israël, hier voor de Romeinen gelovigen. Dezen heeft hij in 1: 7 echter al "geliefden Gods" genoemd. In zijn andere Brieven komt hij ook voor: 2 Kor. 7: 1; 12: 19; Fil. 4: 1b; Hebr. 6: 9; meer verborgen staat hij in 1Thess. 2: 8 (zeer genegen) en 1 Tim. 6: 2 (gelovig en geliefd). Verder spreekt hij van geliefde zonen, 1 Kor. 4: 10, geliefde kinderen, Ef. ***5:1,*** mijn geliefden, 1 Kor. 10: 14; Fil. 4: 12, geliefde broeders, 1 Kor. 15: 58; Fil. 4: 1a. In totaal 15 maal.

Vurige kolen op het hoofd. Het woord "hoofd" in vs. 20 is een gedeeltelijke aanduiding die de gehele persoon aanwijst maar past in het verband. De uitdrukking bedoelt niet dat men zijn vijand aan Gods gericht wil prijs geven zoals dit gedaan wordt in het O.T.: Ps. 18: 13; 78: 48; 140: 11; Hooglied 8: 6; in Rom. 12: 20 zou dit in strijd zijn met vs. 19 en 21. Die vurige kolen dienen hier niet ter bestraffing maar ter overwinning van het kwaad.

Het citaat in vs. 19 is ontleend aan Deut. 32: 35; daar heeft het betrekking op Israël: God zal Zijn volk eenmaal recht doen en hun lot ter hand nemen. Paulus verbreedt dit tot allen die anderen onrechtvaardig, en zeker ook onbarmhartig en onmenselijk behandeld hebben. God zal ieder werk in het gericht brengen, het openlijke maar ook het verborgene, het zij goed het zij kwaad, Pred. 12: 14. Daartoe zullen er tribunalen of rechterstoelen der gelovigen zijn, 1 Kor. 6: 2; dit alles pas in de opstanding.

Al is Rom. 12 voor een andere bedeling geschreven, we menen dat het naast bedelingwaarheid, bijzonder wat vs. 5-8, betreft, veel doorgaande waarheid bevat, vs. **9**-21. Al is de inhoud van de roeping tot het éne Lichaam, dus van ons geloof, een andere, de uitwerking ervan hangt voor een groot deel af van onze individuele karaktertrekken en al hebben we geen verschillende gaven, we zijn verschillende personen onder verschillende omstandigheden en moeten in eigen tijd en sfeer zien uit te werken wat God inwerkt. De kracht van onze liefde mag daarbij zeker niet minder zijn, veeleer meer, dan die de apostel de Romeinengelovigen voorhoudt. De hoop is veranderd maar de gezindheid van ons leven, het zich verblijden in onze hoop, kan geen andere zijn dan een gerichtheid op de oplossing die God voor ons in het vooruitzicht gesteld heeft en die eenmaal komen zal. Ons leven staat niet minder in het teken der hoop, ons doen zij "in hope", niet als een vage verwachting maar als een vaste zekerheid.

Rom. 12 geeft lijnen die van het grootste nut zijn voor onze bedeling en die we niet mogen laten voorbijgaan en geeft t.o.v. de wandel in de liefde een uitgewerkt geheel dat ten volle kan overgenomen worden voor de sfeer van Efeze. Daar vat Paulus het in een enkel woord samen: geworteld en gegrond in de liefde, Ef. 5:17.

Men weet dat al de Schrift nuttig is voor ons, al gaat elk deel ervan niet over ons; er zijn naast het doelstellende voor elke groep - dat is de hoop - veel doeldienende waarheden die ons helpen kunnen het doel te bereiken. We menen dat Rom. 12 in zeer sterke mate doeldienend is voor onze bedeling.

De Wederkomst des Heren

(Het Israëlitische karakter van Openbaring)

*a. De **titels van Christus.***

Er zijn dan ten eerste de titels die aan Christus worden toegekend.

1. ***Zoon des mensen.*** 1: 13. Deze titel draagt Hij in verband met Zijn Heer-zijn over de aarde. We vinden hem het eerst in Ps. 8: 6 en 7: waarin sprake is van het met eer en heerlijkheid gekroond zijn van de Zoon des mensen en het heersen over de werken van Gods handen.

In de Evangeliën komt hij 84 maal voor, dan nog in Hand. 7: 56 en Hebr. 2: 6 als citaat van Ps. 8. Nergens echter in de Paulinische Brieven, aan Heidengelovigen. In Openb. 2 maal: 1: 14 en 14: 14. Zegt Mt. 8: 20: „***De Zoon des mensen heeft niet waar Hij het Hoofd nederlegge***", Op. 15: 14 laat dat Hoofd zien, gekroond met een gouden kroon. De titel heeft, zoals gezegd, betrekking op Zijn heerschappij op aarde, tot het geslacht der hemelen en de hemel staat de Drager er van in een andere verhouding, als Zoon Gods of als Hoofd. Uit Op. 14: 14 zien we o.m. dat wat in het Boek beschreven wordt aardse dingen betreft.

2. ***De Almachtige.*** Deze titel vinden we 9 maal: 1: 8; 4: 8; 11: 17; 15: 13; 16: 7, 14; 19: 6, 15; 21: 22. In het Gr. staat: Pantokrator, d.i. Een die over alles heerst. In de Septuaginta, de Gr. vertaling van het O.T., is de titel de vertaling van het woord Zebaoth; Jehovah Zebaoth is de Here die voor Israël strijdt, 1 Sam. 1: 3; 4: 4 e.a. Hij zal dit andermaal doen in de Eindtijd.

3. ***De Eerste en de Laatste***. 1: 11, 17; 2: 8; 2: 13. Nergens komt deze titel voor met betrekking tot de „Kerk". We vinden hem in Jes. 41: 4 en 44: 6 waar de Koning Israëls (dit is Christus, Joh. 1: 50; 12: 13; Mt. 27: 42; Mk. 15: 32) spreekt en in Jes. 48: 12 waar het gaat over Jakob en Israël. Als we deze aanwijzing volgen, moeten we de titel ook in Openb. nemen met betrekking tot Israël.

4. ***Die komt***, Gr.: de Komende. Deze titel komt in de Evangeliën vaak voor met betrekking tot Christus, Mt. 3: 11, 11: 3; 21: 9; 23: 39; Lk. 19: 38; we vinden hem ook in Op. 1: 4, 8; 4: 8, maar nergens in de Paulinische Brieven.

5. ***Die leeft.*** 1 ; 18, Gr.: de Levende. Deze titel staat in Dan. 4: 34; 12: 7 en 5 maal in Openb.: 1: 18; 4: 9, 10; 10: 6; 15: 7. In Dan. 12: 7 is sprake van de Levende in eeuwigheid (in de aionen), in Op. 10: 5,6 eveneens; deze verzen lopen dus parallel, alleen spreekt Op. 10: 5 van de aionen der aionen, de tekst bedoelt echter dezelfde aionen.

b. Andere aanduidingen.

1. ***Het volk in dit Boek heet knechten,*** Gr.: slaven. Van de gelovigen aan wie Paulus schrijft staat dat ze geen knechten meer zijn maar zonen, Gal. 4: 7. Israël wordt in het O.T. echter wel knechten genoemd. Het Gr. woord doulos wordt in het N.T. 124 maal gebruikt, hiervan 39 maal voor gewone slaven en 85 maal voor knechten Gods. Hiervan 59 maal in de Evangeliën en Hand. en slechts 8 maal in Paulus' en 4 maal in de Algemene Brieven. In de Openb. 14 maal. In de Brieven zegt het woord dat men „zoon" zijnde kan dienen als een „knecht" en in die zin knecht kan heten. Alle „knechten" zijn echter nog geen zonen of kinderen. Een kind of zoon kan knecht genoemd worden wat zijn dienst betreft maar een knecht geen zoon wat zijn staat aangaat. In dit opzicht is Israël knecht, Lev. 25: 42.

2. ***„Die ons heeft liefgehad",*** 1: 3; lees: die ons liefheeft; het werkwoord staat in de onbepaalde tijd (aoristus). De Here heeft in meerdere O.T. plaatsen Zijn liefde t.o.v. Israël betuigd. Zo in Deut. 7: (7), 8: ***omdat de Here ulieden liefhad***". Hos. 11:1: „***Als Israël een kind was, heb Ik hem liefgehad***" (Zie ook vs. 4). Jes. 43: 4: „***Ik heb u liefgehad***". Jer. 31: 3 als Jes. 43: 4. Openb. 1: 3 wijst hierop terug en betreft ook Israël. Men late het voor dit volk staan en zij verzekerd dat Gods liefde tot hen die van Christus zijn zeker niet kleiner is dan die tot Israël.

3. ***Koningen en priesters.*** 1: 6. „***Die ons gemaakt heeft (maakt) tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader***". Het Gr. heeft: tot een koninkrijk, priesters voor God en Zijn Vader. Zo ook in 5: 10. De Nwe Vert. heeft deze overzetting. - Deze woorden worden in 5: 10 gesproken door de vier „dieren" (lees: levende wezens) en de 24 „ouderlingen" (lees: oudsten). Hierbij zij opgemerkt dat er niet staat wat de S.V. zegt: Gij hebt ons onze God gemaakt". Het woord „ons" staat niet in de betere handschriften, er staat „hen". Dit heeft de Nwe Vert. Niet de vier levende wezens en de 24 oudsten zijn of worden gemaakt tot een koninkrijk en priesters maar zij getuigen dit van anderen aan wie dit te beurt valt en dit geldt dan Israël. Dit volk moest zijn een priesterlijk koninkrijk, Ex. 19: 5, 6. In 1 Petr. 2: 9 is hiervan ook sprake en naar men zien kan uit het opschrift van zijn Brief is deze gericht aan de uitverkoren vreemdelingen, d.i. Israël. Op. 1: 6 en 5: 10 wijzen zo op Israël. We merken hierbij nog op dat het slot van 5:10 luidt: "***en zij zullen als koningen heersen op de aarde***", iets wat duidelijk op een aardse bestemming wijst. Paulus spreekt echter van een Huis aionisch in de hemelen, 2 Kor. 5:1 (dit geldt de Abrahamietische gelovigen) en van overhemelse gewesten, Ef. 1:3 (daarin wordt het Lichaam van Christus gezet).

4. ***Zijn Vader.*** 1: 6; 14: 1. Ook dit is een belangrijke uitdrukking die verschilt van de Paulinische. Deze spreekt van: Onze Vader Rom. 1: 7; 1 Kor. 1: 3; 2 Kor. 1: 2; Gal. 1: 4; 1 Thess. 1: 1, 3; 3: 11, 13; 2 Thess. 1: 1, 2; 2: 16; 1 Tim. 1: 2; Ef. 1: _2; Fil. 1: 2; 4: 20; Col. 1 ; 2; Filemon ; 3. Het „Zijn Vader" komt nimmer bij Paulus voor, en „onze Vader" nergens in Openbaring. In de Evangeliën alleen in Mt. 6: 9 en Lk. 11:2.

5. ***Die oren heeft om te horen***. Deze uitdrukking komt behalve 8 maal in Openbaring (2: 7, 11, 17, 29; 3: 6, 13, 23 en 13: 9) alleen in de Evangeliën voor, 6 maal (Mt. 11: 15; 13: 9, 43; Mk. 4: 23; 7:16; Lk. 14: 35) en betreft de hoorders in Israël. Mt. 11: 15 laat ons zien hoe deze woorden voorkomen juist na het geweld doen op het Koninkrijk der hemelen, zie vs. 12. Als men het wilde aannemen was Johannes de Elia die komen zal, d.i.: dan was Johannes' arbeid voldoende om hen er toe te leiden. Wie (daarnaar) oren heeft, die hore, zegt de Here. In de Openbaring richt deze Here Zich weer tot Israëls gelovigen en voegt er telkens de vermaning bij te horen.

6. ***De gemeenten.*** De engel der gemeente. Het woord gemeente Gr.: ekklèsia, mag ons niet verleiden tot de gedachte dat in Openbaring sprake is van de Christelijke Kerk omdat Paulus het woord ook gebruikt en hij schrijft voor wat men noemt christelijke gemeenten. Als men daarbij de geadresseerden nagaat aan wie Paulus schrijft, blijkt dat hij, in strikte zin genomen, slechts aan één gemeente geschreven heeft, die van Thessalonica; zie 1 en 2 Thess. 1:1. Hij betitelt geen enkele andere groep aan wie hij verder geschreven heeft meer met: gemeente. Men ga de opschriften zijner Brieven maar na.

Dit is het eerste wat valt op te merken. Het tweede is dat het woord een bredere inhoud heeft dan alleen aanduiding te zijn van een groep gelovigen uit de Heidenen, het wordt n.1. ook van andere bijeen geroepen groepen gebruikt. Zo heet Israël in de woestijn een ekklèsia, Hand. 7: 38; St. en Nwe Vert. zetten hier „vergadering". Ook de wettige „vergadering" van Hand. 19: 39 heet een ekklèsia. Het woord betekent letterlijk: een uit- en samengeroepen groep of menigte; Israël was een menigte, geroepen en samengebracht uit de Volken, de groep in Hand. 19 was er een uit de burgers gekozen en telkens weer samengeroepen wanneer dit nodig was. De doeleinden waren verschillend, het overeenkomstige ligt in het uit- en samengeroepen of - brengen.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII **No. 8** **AUG. 1961**

Adam en de Zonde

door S. Van Mierlo

(Vervolg)

7. OVER HET BEGRIP „ERFZONDE"

Beiden het O.T. en het N.T. leren de algemeenheid der zonde bij de mensen. Niet slechts in de zin dat alle mensen door hun zwakte en onvolmaaktheid in allerlei te kort komen, hun doel missen of allerlei kwaad doen, maar in de zin van een schuldige gezindheid t.o.v. God bij hen die voldoende ontwikkeld zijn om een bewuste gezindheid te hebben. De mens wil zelf iets zijn en in zekere zin, in eigen kracht tot volmaking komen. Bij velen kan die gezindheid minder uitgesproken zijn dan bij anderen, of minder bewust, maar ze bestaat blijkbaar bij alle natuurlijke mensen.

Toen men meende, dat Adam de eerste mens was, kon het niet anders of men was geneigd uit meerdere schriftplaatsen af te leiden, dat die schuldige gezindheid werd overgeërfd van Adam. Nu we echter weten dat er „zondige" mensen bestonden lang vóór Adam, is het nodig dit begrip van „erfzonde" te herzien. De hoofdvraag moet zijn wat een kind eigenlijk van zijn ouders erft: is het slechts een zwakke „structuur", daarbij nadelig beïnvloed door de gevolgen der zonde bij de ouders (en mogelijk ook een zekere aanleg tot boze neiging); ofwel is het een schuldige gezindheid t.o.v. God, die later aanleiding geeft tot boosheid en verzet tegen Hem. Anders gezegd, is er „erfsmet" of „erfschuld"?

Bij dit onderzoek zal men ook moeten letten op een ander onderscheid. Men kan er in toestemmen, dat de Schrift van vijandschap en schuld spreekt in verband met alle mensen die voldoende ontwikkeld zijn om een verantwoordelijke gezindheid te hebben, maar de vraag moet gesteld of die schuld er al is vanaf de geboorte. Men kan zonder moeite zeer talrijke schriftplaatsen aanhalen waar sprake is van onreinheid, kwaad en zonde in verband met alle mensen. Maar het komt er op aan, na te gaan of er, desnoods slechts een paar, plaatsen te vinden zijn die bepaald leren dat vijandschap en schuld al bestaan bij de geboorte.

Laat ons dan allereerst het O.T. raadplegen.

Men kan denken aan Ps. 51: 7; 58: 4 en Jes. 48: 8. Deze laatste tekst kunnen we onmiddellijk uitschakelen, want hij betreft geen individuele mensen, maar Israël als volk.

In Ps. 51: 7 zegt David: „***Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen***". Het woord „ongerechtigheid" is de vertaling van avon, dat ongeveer de betekenis heeft van tekortkoming, zoals we al gezien hebben in het derde hoofdstuk. Het betreft niet noodzakelijke zonde. Verder is „zonde" de vertaling van „chata", het doelmissen. Al spreekt David in andere verzen over zijn eigen zonde, toch is het niet duidelijk of vers 7 niet verwijst naar zijn moeder.

In Ps. 58: 4 lezen we: „***De goddelozen (rasja) zijn van de geboorte aan afvallig, de leugensprekers dwalen van de moederschoot aan***". Dit schijnt op het eerste gezicht te wijzen op een schuldige gezindheid vanaf de geboorte. Het blijkt echter uit andere schriftplaatsen dat we de uitdrukking „van de moederschoot aan" (of van de geboorte aan) niet steeds letterlijk moeten opvatten. Soms is dit

wel het geval (bijv. Richt. 13: 5, 7 en Jes. 44: 2, 24), maar in andere gevallen niet (bijv. Job 31: 18; Ps. 71: 6; Jes. 46: 3). Daarbij kan men wijzen op andere schriftplaatsen, die dezelfde stijlfiguur gebruiken, en waar de schrijver ons bijv. zegt dat hij op God gesteund heeft „van de moederschoot aan", Ps. 71: 6. En men herinnert zich ook dat, volgens Ps. 8: 3, in Mat. 21: 16 aangehaald, God lof kan toekomen uit de mond van jonge kinderen. Laat ons ook op Ps. 106: 38 wijzen, waar sprake is van het offeren van „onschuldig bloed", namelijk van kinderen.

Op andere plaatsen wordt gesproken over het zondigen van de *jeugd* aan (bijv. Gen. 8: 21 en Ps. 25: 7). Hier betreft het boze voortbrengselen, doelmissingen, overtredingen, dus werkelijk zondige daden. Daar tegenover waren er mensen die van hun jeugd af God vreesden, 1 Kon. 18: 12; Ps. 71: 5, 6. 17; Jer. 22: 21 enz.

We menen dus dat we uit de bovenvermelde schriftplaatsen niet tot de conclusie kunnen komen dat alle mensen van hun geboorte af *schuldige* zondaars zijn.

Daarbij moeten we zeer voorzichtig zijn als we die term „schuld" gebruiken. Teksten zoals Lev. 4: 13-27; 5: 2, 3, 17, maken het duidelijk dat iemand die zonder opzet iets gedaan had tegen de geboden, alleen „schuldig" geheten wordt als hij bewust wordt dat hij gezondigd heeft. Hij is „schuldig" omdat hij had moeten weten, of er aan denken, dat hij iets verkeerds deed. Men ziet dat het woord „schuld" hier niets te stellen heeft met een opstandige gezindheid.

Overigens waren de offers alleen bestemd voor dergelijke onbewuste, onopzettelijke zonden. Wie iets met voorbedachten rade deed, het Woord des Heren verachtende, werd uitgeroeid, Num. 15: 29, 30. In geval van louter afdwaling of onbewuste zonde moest een zondoffer, een schuldoffer of een brandoffer gebracht worden.

De leer der erfzonde steunt in zekere mate op de woorden van Job 14: 4: „***Komt ooit een reine uit een onreine - niet één***". Het woord ,,tamê" (onrein) staat hier tegenover „tahor" (rein). Iemand was onrein ook als hij er niet bewust van was, Lev. 5: 3. Het Griekse woord ..akathartos" stemt overeen met „tamê" in de aanhaling van Jes. 52: 11 in 2 Kor. 6: 17. Voor een Jood was een niet-Jood ,,onrein". Hand. 10: 28.

Men ziet dus dat „onrein" niet wijst op een opzettelijk zondigen, op een schuldige gezindheid. Ook Job 14: 4 laat niet toe te beweren dat alle mensen (of zelfs sommigen) al „erfschuld" hebben bij hun geboorte, in de zin van een schuldige houding t.o.v. God.

Wat leert het N.T, hier over? Voor zo ver we weten is Joh. 9: 34 de enige plaats waar over zonden gesproken wordt in verband met de geboorte. De Farizeeën vroegen: „***Gij zijt geheel in zonden geboren en wilt gij ons leren?***" Wat bedoelden ze hiermee? Het meervoud „zonden" wijst op zondige *daden* en kan dus niet op een pasgeboren kind betrekking hebben. In de Joodse uitleg (Midrasj) van het Hooglied wordt gezegd dat de volken van de moederbuik af de afgoden dienen, omdat de zwangere vrouw met haar ongeboren kind zich neerbuigt voor de afgoden. De Farizeeën hadden overigens, evenals de discipelen in den beginne, verkeerde begrippen aangaande de zonde, zoals blijkt uit de verzen 2 en 3. We kunnen dus niet steunen op Joh. 9: 34 om iets met zekerheid te zeggen over de zonde van een pasgeborene.

Kan Joh. 3: 6 ons helpen? „*Wat uit het vlees geboren is, is vlees, en wat uit de Geest geboren is, is geest*". Zowel het Hebreeuwse basar als het Griekse sarx duiden aan: ofwel het letterlijke vlees, Gen. 2: 21; Joh. 6: 52; ofwel de mens of de menselijke bestaanswijze, Gen. 6: 3, 12-19; Jes. 40: 5, 6; Mat. 16: 17; 24: 22; Joh. 1: 14, Hoe ver Johannes er van was aan het woord „vlees" een bepaald ongunstige betekenis te hechten, blijkt, onder meer, uit het feit dat hij (in Joh. 1: 14) schrijft: „Het Woord is vlees geworden". In beide O.T. en N.T. wijst dit woord hoogstens op de zwakheid van

de menselijke bestaanswijze. Daarom is de geboorte uit de Geest 20 nodig, Joh. 3: 6. Ook in 1 Joh. 4: 2, 3; 2 Joh. 7 gebruikt Johannes het woord „vlees" voor de nederige bestaanswijze van de Here Jezus.

Maar heeft dit woord toch geen ongunstige betekenis in 1 Joh. 2: 16? Er staat toch „***de begeerte des vleses***". Hierop volgt echter: „***de begeerte der ogen en een hovaardig leven***". Waar noch de ogen, noch het leven op zichzelf slecht zijn, kan men dit ook niet van het vlees zeggen. Het is, in een dergelijk geval het woord „begeerte" dat een ongunstige betekenis geeft.

Het is vooral bij Paulus dat „vlees" soms een pejoratieve betekenis schijnt te hebben. In Rom. 8: 7 schrijft hij: „***dat de gezindheid van het vlees vijandschap is tegen God***". Maar hier ook is het niet het vlees, maar de gezindheid die vijandschap is. De term „vlees" wordt ook hier gebruikt voor de zwakke mens die zo gemakkelijk tot een boze, vijandige gezindheid gedreven kan worden. Hoe ook, Paulus spreekt niet over een dergelijke gezindheid bij de pasgeboren mens. In 1 Kor. 14: 20 zegt hij: „***weest geen kinderen in het verstand*** (phrenes)" en bevestigt zo wat we allen overigens weten, namelijk dat een kind (hier „paidon" = een jong kind) nog geen verstand heeft, en dus ook geen werkelijke eigen gezindheid.

Meer nog. Er kan slechts vijandschap zijn als men de vijand kent. Wil men een vijandige gezindheid hebben tegenover God, dan moet men Hem in zeker opzicht kennen. Ook dit kan niet het geval zijn bij pasgeboren kinderen. Men zou kunnen denken aan een „gezindheid" en een vijandschap", die toch zou kunnen bestaan in potentie, op onbewuste wijze. Maar dan komen we op het nagenoeg onbekende gebied der psychologie. Bij een volwassen mens kan men wel spreken over het onbewuste of het onderbewuste. Maar dan bedoelt men daarmee gewoonlijk een gezindheid die bijv. in de kinderjaren verwekt werd en die „verdrongen" werd tot het onbewuste. Ook dit is dus niet toepasselijk op een pasgeboren kind.

Laat ons, na deze menselijke beschouwingen, terug gaan naar de Schrift. Zie hier enkele plaatsen waar sprake is van jonge kinderen:

Mat. 11: 25 „***Ik dank U, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, maar aan kinderkens geopenbaard***."

Mat. 18: 3,4 „***Voorwaar, Ik zeg u, wanneer gij u niet bekeert en wordt als de kinderen, zult gij het koninkrijk der hemelen voor zeker niet binnengaan. Wie nu zichzelf gering zal achten als dit kind, die is de grootste in het Koninkrijk der hemelen***."

Van Johannes de Doper lezen we dat hij vervuld zou worden met heilige geest van de schoot zijner moeder aan, Luk. 1: 15 (en zie v. 41-44).

Uit dit onderzoek besluiten wij, dat ook het N.T. ons niet leert dat de mens als schuldige zondaar *geboren* wordt. Wat de Schrift echter wel leert, is - zoals al gezien - dat alle mensen schuldige zondaars *worden*, Vóór we nader onderzoeken hoe dat gebeurt, zal het nuttig zijn een en ander na te gaan over de zonde na de val van Adam.

Na Adams overtreding, lezen we in Gen. 4 over de toorn van Kaïn omdat de Here geen acht sloeg op zijn offer, en over het vermoorden van Abel. Naar de Wet van Mozes geoordeeld, was dit een zware zonde, maar blijkbaar was het niet een zonde „met opgeheven hand", een uiting van een bepaald opstandige houding t.o.v. God. We vernemen verder dat Kaïn zijn misdaad (avon = ongerechtigheid) erkent, niet met de Dood gestraft wordt, maar integendeel door de Here beschermd wordt, vs. 15. Ook wordt er niet meer over andere boze handelingen van Kaïn gesproken. Van zijn nageslacht wordt ons ook niets ongunstigs medegedeeld, uitgezonderd van Lamech, Gen. 4: 23, 24.

We lezen verder niets over boosheid in verband met de nakomelingen van Adam. Van Enos af wordt er zelfs gezegd dat men de naam des Heren begon aan te roepen (Gen. 4: 26). En Henoch wandelde met God en werd opgenomen. Gen. 5: 24.

De algemene toestand van het mensdom was dus niet zo duister als men hem soms heeft voorgesteld. Het waren niet *de mensen,* die vervloekt waren, maar *de aardbodem,* Gen. 3: 17; 5: 29. In plaats dat de aarde verlost zou worden uit de macht van Satan, bleef ze er nu aan onderworpen, was de komst van het Koninkrijk tot later uitgesteld.

De opgravingen tonen dat er na Adam toch een radicale verandering plaats greep in de levenstoestanden. Dit was niet alleen te danken aan de gunstigere klimaatgesteldheid, maar vooral aan de meer ontwikkelde geestvermogens van de Adamieten. Adam had wel de *volkomenheid* van zijn geestesstructuur verloren, kende nu - zoals wij de dingen slechts door middel van zijn zintuigen en had geen geestelijke macht meer op zijn omgeving, maar zijn geestesontwikkeling was toch nog ver verheven boven die van de pre-Adamieten. En dit was ook het geval met zijn nageslacht. De Adamieten waren dus in staat de aardbodem op systematische wijze te bewerken, aan veeteelt te doen, huizen en dorpen te bouwen om allerlei takken van nijverheid te ontwikkelen. Niet alleen werden potten gebakken en weefsels vervaardigd, maar men begon toen ook met het bewerken van koper en ijzer, Gen. 4: 22. Voor wat kunst betreft, bleef het niet bij tekeningen en versierselen, maar we lezen ook over het bespelen van citer en fluit, Gen. 4: 21.

Adams zonde had dus wel de radicale verandering belet, die zou samengegaan hebben met het oprichten van het Koninkrijk, maar toch begon met hem een revolutie in de ontwikkeling van het mensdom.

Men lette er wèl op, dat het pas in Gen. 6 is, dus ongeveer 1500 jaren na de val van Adam, dat we iets vernemen over de algemene boosheid van de mensen, die aanleiding zou geven tot de Zondvloed. En deze boosheid was niet het gevolg van Adams overtreding, maar ontstond door de verderfelijke invloed van de "godenzonen", namelijk de ***engelen „die hun oorsprong ontrouw werden***", Jud. 6. Zoals we in de Aanhangsels van ons werk *De Openbaring Gods* hebben uiteengezet, leert de Schrift ons heel wat over de Nefilim, de Enakieten en de Refaieten die voortkwamen uit het komen van die godenzonen tot de dochters der mensen. Het was deze demonische invloed die tot gevolg had „***dat de boosheid des mensen groot was op de aarde, en al wat de overleggingen van zijn hart voortbrachten, te allen tijde slechts boos was***", Gen. 6: 5. Zie ook Gen. 8: 21. Die aanval der boze engelen was blijkbaar de tweede ernstige poging van Satan om zijn macht over de aarde te behouden en de komst van het Zaad der vrouw te verhinderen.

Door de Zondvloed werd de verdere uitwerking van die boosheid in zekere mate ingetoomd en kon met Noach de lijn behouden blijven, die het Zaad zou voortbrengen.

Over de algemene neiging van een groep Noachieten horen we iets in verband met het voorval in Babel. Ze waren het allen eens in wat ze ondernamen, namelijk tegen Gods wil handelen, in opstand komen. Maar God „heeft die hoogmoedigen in de overlegging huns harten verstrooid", Luk. 1: 51.

Maar al was (en is) Satan nog steeds de god dezer aioon, 2Kor. 4: 4, en stelde hij alles in het werk om zijn heerschappij te behouden, dit kon natuurlijk God niet beletten zijn Voornemen verder uit te werken. We lezen over het verbond dat Hij sluit met Noach, daarna met Abraham en zijn zaad, en ten slotte met de zonen Israëls.

In het overige van het O.T. is er steeds sprake van de zwakte, de zinnelijkheid en de zondigheid van de mens, maar het is treffend dat er *nooit* naar Adam verwezen wordt als *oorsprong* van die toestand.

De eigennaam „Adam" komt slechts voor in 1 Kron. 1: 1, in verband met het geslachtsregister van Abraham, en waarschijnlijk in Pred. 7: 29 (Adam ,,recht" gemaakt).

Zelfs in het N.T. wordt Adam slechts genoemd in Luk. 3: 38; Rom. 5: 14; 1 Kor. 15: 22, 45; 1 Tim. 2: 13, 14; Jud. 14 en alleen in twee dezer schriftplaatsen wordt, door Paulus, verband gelegd tussen Adam en de zonde der mensen. De algemene zondige toestand wordt door hem voorgesteld als een *gevolg* van Adams overtreding, maar niet alsof Adam de *oorsprong* er van zou zijn. Paulus zegt niets méér dan „dat tengevolge van Adams overtreding, alle mensen zelf persoonlijk zondaren geworden zijn". Is het niet treffend dat de Schrift zo zelden Adam vermeldt en nooit op besliste wijze van erfzonde spreekt? Als het *erven* zo belangrijk was, zou er dan niet nu en dan de nadruk op gelegd worden?

De Brief aan de Romeinen

No. 86.

De gelovige en de overheid.

Rom. 13: 1-7

1. Ieder mens zij de over hem gestelde machten onderdanig, want er is geen macht dan van God en de bestaande (machten) zijn van God ingesteld. 2. Wie zich derhalve tegen de macht verzet, wederstaat de ordening Gods en wie haar wederstaat zullen een oordeel over zichzelven brengen. 3. Want de overheidspersonen zijn niet een (voorwerp van) vrees voor de goede maar voor de slechte (daad); wilt ge nu onbevreesd voor de overheid zijn, doe het goede en gij zult door haar geprezen worden, 4. Want zij is Gods dienares, u ten goede; wanneer gij echter kwaad doet, weest bevreesd, want zij draagt het zwaard niet te vergeefs; want zij is Gods dienares, een wreekster om strafgericht te brengen over hem die het kwade bedrijft. 5 Daarom is het noodzakelijk zich te onderwerpen, niet alleen om straf te ontgaan maar ook om des gewetens (wil). 6 Hierom brengt gij immers ook belastingen op, want zij zijn ambtenaren van God, juist hierin voortdurend werkzaam. 7. Betaalt allen het schuldige, belasting aan wie gij belasting, accijns aan wie gij accijns, ontzag aan wie gij ontzag, eer aan wie gij eer schuldig zijt.

Hier willen we, behoudens een paar slotopmerkingen, de tekst nagaan, in een Aanhangsel zullen we enkele nadere beschouwingen behandelen.

Rom. 13: 1. **Ieder mens zij de over hem gestelde machten onderdanig, want er is geen macht dan van God en de bestaande (machten) zijn van God ingesteld. 2. Wie zich derhalve tegen de macht verzet, wederstaat de ordening Gods en wie haar wederstaat zullen een oordeel over zichzelven brengen.**

Elk mens (Gr.: elke ziel, een Hebraïsme voor: elk mens) zij de over hem gestelde machten onderdanig. Dit veronderstelt een persoon die deze machten heeft aangesteld, een centrale machthebber. Petrus wijst hierop in zijn eerste Brief, hoofdstuk 2: 13, 14: ***„Zijt dan alle menselijke ordening (Gr.: schepping) onderdanig om des Heren wil, hetzij de koning als de opperste machthebbende, hetzij de stadhouders als die van hem gezonden worden."*** "De koning" is ook een Hebraïsme, Petrus wist zeer goed dat het Romeinse rijk een keizer had. Maar voor zijn Israëlitische hoorders en lezers brengt hij de opperste machthebber in de term van „koning" naar voren. Hij aanvaardt daarin mede het toenmalige geordende staatsbestel met zijn centrale machthebber en aan hem ondergeordende

machtbeklеders. Aan beide moet men onderdanig zijn, zij zijn de van God gewilde overheid.

Noch Paulus noch Petrus kennen revolutietijden waarin op macht beluste personen zich ten koste van burgeroorlogen naar boven werken, noch bezettende machthebbers. Paulus wijst op de machten die bestaan, Gr.: de zijnde machten. We vinden deze vorm van het werkwoord „zijn", de meervoudsvorm, alleen hier, in het enkelvoud staat hij in Mk. 5: 25 en Lk. 8: 43 (waarin sprake is van een vrouw zijnde in haar bloedvloeiing), Handelingen 5:17 (welke was de sekte der Sadduceën, Gr.: zijnde de sekte der S.) Handelingen 9: 39 (Dorkas bij hen zijnde) en 1 Kor. 8: 7 (zwak zijnde); in al deze teksten wijst het op een (lang) bestaande toestand. Zo zijn de „zijnde" machten de vertegenwoordigers van een gevestigd staatsbestel, een stabiele macht. Wie zich nu daartegen verzet, verzet zich tegen de ordinantie, d.i. de beschikking van God die de overheid heeft verordend om een menselijk leven in een zondige wereld mogelijk te maken.

Indien men zich tegen dit gezag verzet, heeft men te vrezen een oordeel over zich te halen; dit is niet het oordeel dat God eenmaal zal vellen maar dat der overheid zelf die het verzet tegen haar breekt.

Rom. 13: 3. ***Want de overheidspersonen zijn niet een (voorwerp van) vrees voor de goede maar voor de slechte (daad); wilt ge nu onbevreesd voor de overheid zijn, doe het goede en gij zult door haar geprezen worden, 4. Want zij is Gods dienares, u ten goede; wanneer gij echter kwaad doet, weest bevreesd, want zij draagt het zwaard niet te vergeefs; want zij is Gods dienares, een wreekster om strafgericht te brengen over hem die het kwade bedrijft. 5 Daarom is het noodzakelijk zich te onderwerpen, niet alleen om straf te ontgaan maar ook om des gewetens (wil).***

Paulus ziet de overheidspersonen niet als aanmoedigers van het kwaad, als ophitsers tot boosheid en ongerechtigheid, maar als zulken die hen die goede werken verrichten prijzen, maar het kwade straffen. Zulk een overheid is Gods dienares (in het Gr. staat de mannelijke vorm diakonos, dienaar, met welk woord hij de overheid twee maal aanduidt in vs. 4). Wie haar niet wil vrezen moet het goede doen en zal dan door haar geprezen worden, "lof van haar ontvangen", maar wie het kwade bedrijft, d.i. voortdurend in praktijk brengt, heeft haar te vrezen want zij is een macht die een zwaard draagt. Dat zwaard draagt zij niet slechts voor uiterlijk vertoon, zij kan het, waar nodig, gebruiken om het kwaad te wreken aan de bedrijvers ervan. Zij doet dit en moet dit, als Gods dienares, doen ten goede van haar onderdanen, om een maatschappelijk leven mogelijk te maken en te onderhouden. Daarom is het noodzakelijk aan de overheid onderdanig te zijn en dit niet alleen uit vrees voor straf maar ook om des gewetens wil, omdat zij er is door Gods verordening, anders gaat men niet alleen tegen haar maar tegen God zelf in die een gezag heeft ingesteld door menselijke schepping heen.

Rom. 13: 6. ***Hierom brengt gij immers ook belastingen op, want zij zijn ambtenaren van God, juist hierin voortdurend werkzaam. 7. Betaalt allen het schuldige, belasting aan wie gij belasting, accijns aan wie gij accijns, ontzag aan wie gij ontzag, eer aan wie gij eer schuldig zijt.***

Paulus noemt de overheidspersonen ambtenaren van God. (Leidse Vert.: beambte). De S.V. zet hier: dienaars, maar de grondtekst heeft hier niet het woord van vs. 4: "diakonos", maar: "leitourgos". Bij de Grieken was een leitourgos (ou = oe) iemand die een openbaar werk voor het volk verrichtte, een staatsambt bekleedde. Het volk riep hem daartoe en daaraan ontleende hij het gezag waarmee hij bekleed was. De overheidspersonen nu, zegt Paulus, zijn ook zulke machtdragers, maar niet door het volk geroepen maar door God verordend, allen, de hoogste ingesloten, zijn ambtenaren Gods.

De vraag of men de Keizer schatting moest betalen of niet, kon ook de gelovige Jodenchristenen in en buiten Palestina bezig houden, zoals het vele Joden in het algemeen waarschijnlijk deed. Men weet hoe men de Here met deze vraag in het nauw had willen drijven, maar hoe Hij hen die Hem

verzochten er op gewezen had dat zij, als zij de Keizers munt in het dagelijks leven gebruikten, ook de Keizer belasting moesten betalen, Mt. 15: 15-22. Paulus zegt dit ook in Rom. 13. Hij gebruikt hier hetzelfde woord phoros als de Farizeeën in Lk. 22: 20 en later in 23: 2. Oorspronkelijk was deze wat door de afhankelijke gewesten aan Rome betaald moest worden maar later de lasten die op burgers en vreemden drukten, zoals uit Rom. 13 blijkt; de Romeinen brief was immers aan gelovige Romeinen en mede aan Jodenchristenen geschreven. Er moeten gelden opgebracht worden, zegt Paulus; deze zijn nodig om de uitgaven van de overheid mogelijk te maken, waardoor zij haar gezagdragers en ambtenaren kan bezoldigen en in een baat te krijgen voor werken die het volk ten goede komen, De overheidspersonen moeten daardoor in staat gesteld worden de staatsdienst een goed verloop te doen hebben. In wezen zijn zij allen ambtenaren van God, haar onderdanen ten goede. Daarom moet men aan hen allen het schuldige, het verplichte, betalen; belasting aan wie men belasting schuldig is - inkomsten uit bezit - accijns aan wie men accijns schuldig is - inkomsten uit handel of beroep - , vrees aan wie men vrees, d.i. gepaste eerbied moet betonen, wellicht lagere ambtenaren als uitvoerders der wetten - eer aan wie eerbetoon moet worden bewezen - de hogere ambtenaren of magistraatspersonen wegens hun rang of ambt.

Uit het bovenstaande blijkt hoe Paulus zowel de Joden als de Heidengelovigen vermaant te gehoorzamen aan de overheid van het land waarin zij leefden. Dit hadden de eersten nodig omdat dezen eigen wetten hadden, van God gegeven en zij het ongeoorloofd konden achten heidense wetten en overheden te gehoorzamen, terwijl de tweeden zouden kunnen menen dat zij niet langer verplicht waren te gehoorzamen aan wetten door afgodische mensen ingesteld. Beide groepen konden zo niet de nodige eerbied t.o.v. de overheidspersonen bewijzen. Waar dit gevaar voor de hand lag, geeft Paulus hier aanwijzingen voor hun gedrag hierin, waarbij hij zeker ook in het oog hield dat zo van het evangelie geen kwaad zou worden gesproken. De gelovigen moesten de menselijke goede wetten gehoorzamen, al waren deze ontworpen door niet-gelovigen. Was dit de ene zijde, hij geeft ook de andere.; de magistraten voorhouden dat zij ten goede voor hun onderdanen bezig moesten zijn door geen anderen dan kwaaddoeners te straffen en de goedwilligen te beschermen en te bemoedigen. Hierin wijst hij de heidense overheden op de ware betekenis van hun ambt; dit ligt dan in het ten goede werkzaam zijn voor hun onderdanen. De overheid is niet autonoom, zichzelf tot wet, zij is een dienares van een veel hogere Autoriteit, God en voor Hem zijn haar gezagdragers aangestelde ambtenaren. Zo maakte hij twee dingen duidelijk: 1e dat het evangelie dat hij predikt geen oproerige beginselen aankweekt bij de aanhangers ervan, 2e dat het zich niet mengt in de politieke samenstelling van enige staat en dat het zijn aanhangers verplicht zijn overheden, in niet zondige dingen, te gehoorzamen, welke vorm van gevestigd bestuur er ook moge zijn. Zo spreekt hij tot de Jodengelovigen die door Keizer Claudius (41-54) uit Rome verbannen waren maar enige jaren voor zijn Brief in Rome hadden mogen terugkeren, zo spreekt hij tot Heidengelovigen die met de Staatsgodsdienst te maken hadden, zo spreekt hij met slechte landvoogden voor ogen die in trotsheid neerzagen op de burgers van het gewest waarover zij gesteld waren, zo kan hij ook spreken met het oog op het Romeinse wetsbestel dat, mits goed toegepast in het algemeen aanvaardbaar was en gehoorzaamd kon worden.

De wet vervuld door de liefde.

Rom. 13: 8-10.
8. Weest niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben, want wie de andersoortige lief heeft, heeft de wet vervuld. 9. Immers dit: Gij zult geen overspel doen, gij zult niet moorden, gij zult niet stelen, gij zult geen valse getuigenis spreken, gij zult niet begeren en indien er enig andersoortig gebod is, wordt in dit woord samengevat: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. 10. De liefde doet de naaste geen kwaad, de vervulling der wet is dus de liefde.

Rom. 13: 8. ***Weest niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben, want wie de andersoortige lief heeft, heeft de wet vervuld.***

Men betale al zijn schulden en zij zo niemand iets schuldig. In één opzicht echter zullen de gelovigen steeds elkanders schuldenaars blijven n.l. om elkander lief te hebben. Dit is een fijnzinnige herinnering aan een voortdurende verplichting, die tevens een hoogst aangename is, want in plaats van er door te verarmen wordt men er door verrijkt. Wie, de ander liefheeft, heeft de wet vervuld.

De „ander" is de andersoortige. Paulus heeft het hier niet over de broederliefde in de gemeente maar over de gelovige in de maatschappij, en de "ander" is uit een andere kring, het is "de naaste" van vs. 9, hij die voor hulp en liefde in aanmerking komt. Paulus predikt hun hier dus geen broederliefde maar algemene mensenliefde.

Rom. 13: 9. ***Immers dit: Gij zult geen overspel doen, gij zult niet moorden, gij zult niet stelen, gij zult geen valse getuigenis spreken, gij zult niet begeren en indien er enig andersoortig gebod is, wordt in dit woord samengevat: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. 10. De liefde doet de naaste geen kwaad, de vervulling der wet is dus de liefde.***

Paulus noemt nu bij wijze van voorbeeld enige geboden van de z.g.n. tweede tafel der wet. Dat hij die der eerste niet noemt, wil niet zeggen dat hij niet zou rekenen met de liefde tot God, maar omdat het hier gaat over de verhouding tot de medemens. Wat de opsomming betreft, kan men zien dat deze niet die is van Ex. 20: 13 e.v., noch ook dat ze volledig is (er ontbreekt: gij zult geen valse getuigenis geven). Paulus bedoelt niet volledig te zijn, hij noemt er bij wijze van voorbeeld slechts enigen en voegt er bij dat er nog wel meer zijn: welk andersoortig gebod er is; dit woord wordt hier gebruikt in de zin van: op verschillend terrein liggend gebod: (bijv.: gij zult niet begeren), dus een uit meer dat van deze verschilt. Al deze geboden kunnen onder één hoofd samengevat worden: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.

Het afleggen van de werken der duisternis.

Rom. 13: 11 - 14.
11. En dit (te meer) daar wij het tijdperk weten dat het al de ure is om uit de slaap opgewekt te worden, want nu is de behoudenis dichter bij ons dan toen wij gelovig werden. 12. De nacht is (ver)gevorderd en de dag is nabijgekomen. Laat ons dus afleggen de werken der duisternis en aandoen de wapenen des lichts, 13. Laat ons, als op klaarlichte dag, welgevoegelijk wandelen, niet in brasserijen en dronkenschap, niet in ontuchtigheden en ongebondenheid, niet in twist en na-ijver, 14. maar doet aan de Here Jezus Christus en besteedt geen zorg aan het vlees (die) tot begeerlijkheden (leidt).

Al wat Paulus zijn hoorders en lezers heeft geschreven moet betracht worden en dit te meer omdat zij het tijdperk weten n.l. dat de nacht der heidense duisternis en onwetendheid ver gevorderd is en de dag staat aan te breken. Die dag is hier de wederkomst des Heren, de dag waarin alles openbaar zal worden, 1 Kor. 3: 13, die niet als een dief moet bevangen maar verwacht, 1 Thess. 5: 4, de dag des lichts, 5: 5. Voor hen is die dag, althans het morgenlicht ervan, aangebroken en daarom moeten zij uit de slaap van nog zondige begeerten opgewekt worden. De complete donkerheid is verdwenen door het licht van het evangelie dat zij gehoord en aangenomen hebben; sindsdien is er weer tijd verlopen en is de wederkomst dichter bij gekomen. Daarom moeten zij zich gedragen als zonen des lichts en zonen des daags; zij zijn niet meer zonen des nachts en der duisternis, en daarom moeten zij niet slapen maar ontwaken en nuchter zijn, 1 Thess. 5: 5, 6. Dit beeld voortzettende spreekt Paulus over het afleggen en aantrekken van klederen, het eerste betreft het nachtgewaad, hier genoemd de werken der duisternis, hij noemt deze in het volgende vers, het tweede de kledij des daags; hier genoemd de wapenen des lichts. In de laatste kledij, die men overdag aan heeft, moet men welgevoegelijk wandelen, zoals het betaamt en ook verwacht wordt. De werken der duisternis moeten ten volle afgelegd worden en wel op drieërlei terrein: die van onmatig eten en drinken: brasserijen en

drinkgelagen, die van sexuele uitspattingen: ontuchtigheden en ongebondenheid, en die welke betrekking hebben op de verhouding en omgang met de naaste: nijd en na-ijver of afgunst. Tegenover dit gewaad der duisternis houdt hij nu voor het gewaad des lichts, het aandoen van de Here Jezus Christus, het in grote volheid verkrijgen van Zijn leer en voorschriften en volgen van Zijn voorbeeld.

De Wederkomst des Heren

De gemeenten in de Openb. zijn geen Christelijke gemeenten zoals wij die kennen maar Christen-Jodengemeenten. Dit blijkt uit meer dan één ding.

Ten eerste uit het woord „***engel***". Paulus gebruikt dit woord nergens in die zin; hij spreekt van opzieners: Hand. 20: 28; Fil. 1: 1; 1 Tim. 3: 2; Tit. 1: 7. Het woord „engel" werd gebruikt met betrekking tot de synagoge. Daar was de „engel", de schliach zibbur, een dienaar die stond onder de overste der synagoge, de hoofdleider; de schliach zibbur, wat letterlijk betekent de gezondene, de zendbode der vergadering (schliach komt van schalach, zenden) (zibbur = vergadering), was de leider van de samenkomst. Zijn werk bestond in het openlijk bidden voor en in de samenkomsten, hij sprak dan als het ware als de gezondene ervan tot God met Deze. Men weet dat het Gr. woord angelos, engel, zendbode of gezondene betekent. Dit behoeft niet steeds een hemelbode te zijn, in Lk. 7: 24 wordt het woord gebruikt om de boden van Johannes aan te duiden en in 9: 52 voor de discipelen die de Here uitzond; in Mt. 11: 10, Mk. 1 ; 2 en Lk. 7: 27 heet Johannes de Doper een „engel". Men ziet dat het dus ook mensen kan aanduiden en dit is nu ook het geval in Openb. 2 en 3.

Ten tweede uit het woord „***synagoge***" in hoofdstuk 2: 9 en 3: 9. Al wordt dit dan gebruikt van een vergadering van de Tegenstander, de sfeer is Israëlitisch. Dit woord komt alleen voor in de Evangeliën, Handelingen en in Jak. 2: 2, in welke laatste tekst het als enige uitzondering, door „vergadering" is vertaald; hier had ook synagoge moeten staan, Jakobus schrijft immers aan de twaalf stammen in de Verstrooiing.

Uit dit en al het voorgaande menen we te moeten besluiten, dat Openb. 2 en 3 niet handelt over de Christelijke Kerk maar over Christen-Jodengemeenten en van meetaf al een Israëlitisch stempel draagt. We zullen zien dat dit door latere zaken bevestigd wordt.

3. De Dag des Heren

a. De term van Openb. 1: 10.

Als derde punt is daar de term: ***de dag des Heren***, 1: 10. De gangbare mening is dat hiermee de zondag wordt aangeduid; deze wordt in de hand gewerkt door de S.V. en de Nwe Vert.; beide zeggen dat Johannes in de geest werd op de dag des Heren en dit drukt uit dat het op zekere dag was dat hij de neergeschreven dingen zag; we zeggen immers niet dat iets „in" een dag gebeurt of dat iemand „in" een dag komt, we gebruiken dan het voorzetsel „op". Het Gr. heeft hier het voorzetsel „en", evenals voor het woord „geest", er staat dus dat Johannes in de geest in de dag des Heren (eigenlijk in des Heren dag) werd. Dus niet dat hij op de dag des Heren in de geest werd.

De mening dat de dag des Heren de sabbat of de zondag is, is een puur menselijke opinie, de eerste die der Sabbattisten (Adventisten, Zevendedagsbaptisten), de tweede die van de brede Christenheid. Beiden worden weerlegd door Paulus en Petrus; de eerste zegt dat de dag des Heren (niet: de dag van Christus, zoals de S.V. zet, maar, zoals de Nwe heeft) eerst komt na de openbaring van de mens der zonde, 2 Thess. 2: 3, iets wat toekomstig is, dus nu kan er die dag des Heren nog niet wezen, de tweede dat hij komt als een dief in de nacht, 2 Petr. 3: 10. Noch de sabbat van Israël noch de zondag der Christenheid kan dus die naam van „dag des Heren" dragen daar deze term een toekomstige dag

is en de sabbat er al was, evenals, volgens de brede Christenheid, ook de zondag want zij houdt die dag (zij het zeer ten onjuiste) voor de opstandingdag van Christus.

Terloops zij opgemerkt dat, als men de zondag de dag des Heren noemt, een heidens begrip overneemt. De oosterse volken noemden de zon: heer (Baal), de Romeinen wijdden een der dagen aan heer Zon; dit was de Dies (Di-es Dominica), de dag van de heer, n.1. heer zon. Deze dag is gaandeweg in de Westerse Christenheid ingevoerd, het eerst in de gemeente van Rome. Hij was er al in het jaar 140, wat blijkt uit de Geloofsverdediging die Justinus de Martelaar toen schreef voor en aan de vervolgende Keizer, waarin hij o.m. zegt dat zij, de Christenen, vergaderden op Zon-dag, wat inhoudt, dat zij de dag waarnamen waarop hun medeburgers de zon vereerden. Deze dag is ingevoerd of om de Heidenen de overgang tot het Christendom te vergemakkelijken of omdat men dan beter kon samenkomen óf uit afkeer tegen de Joodse sabbat (die vooral Justinus had) of om andere onbekende redenen. Door Keizer Constantijn werd hij officieel in het Rijk ingevoerd, in 321, en door zijn invloed, die beheerst werd door zijn afkeer van de Joden, door het Concilie van Nicea, in 325, „kerkelijk" goedgekeurd. De Oosterse Christenheid hield lang de sabbat; ze geloofde t.o.v. de opstandingdag de Schrift die niet leert dat Christus opgestaan is op de eerste dag der week, zoals de vertalingen luiden, maar: op een der sabbatten, zoals de Kanttekening der S.V. terecht het Grieks weergeeft.

De zondag is evenmin als de sabbat de dag des Heren. Is de laatste een teken tussen de Here en Israël, Ex. 31: 13, tot een eeuwig verbond, vs. 16, de zondag is een officiële instelling van Keizer Constantijn.

Sommige gelovigen menen dat men in Op. 1: 10 toch wel de zondag moet zien, want, zeggen zij, er staat niet „dag des Heren", maar „des Heren dag", niet hèmera Kuriou, maar kuriakè hèmera. Het woord kuriakè is de vrouwelijke vorm van kuriakos; dat komt voor in 1 Kor. 11: 20 in verband met het avondmaal. We lezen daar: „***Dat is niet des Heren avondmaal***" (lees: maal). Dit is het maal dat we de Heer moeten toewijden, zeggen deze gelovigen, en zo is des Heren dag (zoals in Op. 1: 10 had moeten vertaald worden) de dag die we de Heer moeten afzonderen en wijden en dat is dan de zondag.

We menen dat deze visie onjuist is. Ten eerste kan men niet zeggen dat men het avondmaal aan de Heer toewijdt alsof het een vrijwillige instelling was die van de mens uitgaat, terwijl het door Hem, en dan nog voor een bepaalde groep, gegeven is. Ten tweede trekt men de vergelijking niet zuiver; men laat deze lopen tussen „dag" en „maal", terwijl ze ligt tussen de Heer en de mens. „Des Heren dag" staat in tegenstelling tot „des mensen dag", de anthro pinès hèmera. Deze term vindt men in het Gr. in 1 Kor. 4: 3 maar niet in S.V. noch Nwe Vert.; de eerste zet „oordeel", de tweede „gericht". Paulus spreekt hier over des mensen dag. Deze is echter geen dag aan de mens gewijd (welke de dag der week is dit dan?) maar het is de dag, d.i. het tijdperk, ingezet bij Noach, waarin aan de mens de beschikking over de dingen des levens wordt overgelaten. In tegenstelling hiermee staat nu des Heren dag van Op. 1: 10, wat geen etmaal maar eveneens een periode is waarin de Heer de regeermacht in handen heeft. Des Heren dag is zo niet een etmaal van rust voor ons maar een periode waarin Hij gaat werken en Zijn oordelen komen en Hij gaat zitten op de troon des gerichts.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII **No. 9** **SEPT. 1961**

Adam en de Zonde

door S. Van Mierlo

(Vervolg hoofdstuk 7)

In de eerste eeuwen na Christus werd er eigenlijk niet over erfzonde gesproken, maar ook slechts over het verband tussen Adams zonde en die van zijn nakomelingen.

We zullen nader terugkomen op het feit dat Paulus de tegenstelling Christus-Adam maakte gedurende het tijdperk der Handelingen, toen het Koninkrijk op aarde nog verwacht kon worden in de naaste toekomst. En dat het in deze kritieke tijd was, dat hij sprak over Adam als type van de Komende:

> door Adam had het Koninkrijk al kunnen beginnen, nu verwachtte men het Koninkrijk bij de wederkomst van Christus,
> door Adams val bleef zonde en dood heersen, nu zou het aionische leven komen door Christus.

Maar in de derde eeuw van onze jaartelling, in de tijd van Augustinus, begon men in te zien dat die gedachte van een zichtbare wederkomst herzien moest worden. Men kwam tot het besluit dat het Koninkrijk eigenlijk al aangebroken was door de ontwikkeling van het christendom. Het feit dat Adam een type van Christus was voor wat betreft de zichtbare komst van dat Koninkrijk werd toen over het hoofd gezien. Alle uitspraken van het O.T. werden „vergeestelijkt", en de goede dingen die aan Israël beloofd waren, werden toegewezen aan de „Kerk", het „ware Israël". Natuurlijk werden dan de schriftplaatsen van Rom. 5 en 1 Kor. 15 op een andere wijze begrepen. Men meende hier te vinden dat Adam de oorsprong der zonde was, omdat men hem toen als de eerste mens beschouwde. Men begon dan ook te spreken van „erfzonde" en van een „Verbond" met Adam.

Tijdens de Reformatie werd, voor wat betreft de leer der zonde, - tegenover Pelagiaanse, Semi-Pelagiaanse en Rooms-katholieke opvattingen - in hoofdzaak de nadruk gelegd op de schuldige gezindheid die er bij alle mensen bestaat en op het feit dat de mens door zijn werken niet behouden kan worden. Waar de gedachte van Adam als een type van de Komende tot het oprichten van het Koninkrijk helemaal op de achtergrond was gekomen, en men vast geloofde dat Adam de eerste mens was, werd gezegd dat Paulus naar Adam verwees als *oorsprong* der zonde, en sprak men dus van erfzonde. Toch was die gedachte van „erven" niet de belangrijkste in hun strijd. Dit blijkt, onder meer, uit de paragraaf van Calvijn, waar hij in het bijzonder de betekenis wil geven van de term "erfzonde" (Inst. II, I, 8). Hij gebruikt hier *slechts éénmaal* het woord „erfelijk", maar legt de nadruk - ook in deze paragraaf - op het feit dat de zonde niet slechts bestaat in een te kort komen van het goede, maar in een corruptie van onze natuur, die ons schuldig stelt voor God en allerlei boze werkingen veroorzaakt.

Vooral de gedachte van „erfschuld" gaf aanleiding tot allerlei moeilijkheden. Als die schuld overgeërfd wordt, dan zou er een gemeenschappelijke schuld en straf bestaan. Maar hoe kan Adams overtreding aan alle mensen toegerekend worden? En op welke wijze zou dit erven van de schuld gebeuren? Is het niet duidelijk dat niemand *persoonlijk* deel kan hebben aan de schuld van een ander? In verband met de veronderstelde „erfschuld" was H. Bavinck wel verplicht te schrijven: „Die

schuld heeft niet ieder persoonlijk, individueel en actueel zich op de hals gehaald; zij rust op elk mens van Adams wege".

Een bepaald persoon kan daarbij niet voor de zonde van een ander gestraft worden. Niet alleen is dit niet het geval bij het menselijke „recht", maar de Schrift zegt: „De vaders zullen niet om hun kinderen ter dood gebracht worden; ook zullen de kinderen niet om hun vaders ter dood gebracht worden; ieder zal om zijn eigen zonde ter dood gebracht worden" (Deut. 24: 15). Toepassing van deze „wet" vinden we bijv. in 2 Kon. 14: 6 en 2 Kron. 25: 4. Toen er onder de zonen Israëls de gedachte heerste, dat God de kinderen toch straft ter oorzake van de zonden van hun vaders, kwam tot de profeet Ezechiël een „Woord des Heren", dat de nadruk legde op de persoonlijke verantwoordelijkheid van de mens. (Ezech. 18) De zoon sterft niet om de ongerechtigheid van zijn vader (vs. 17), evenmin als de vader de ongerechtigheid van zijn zoon draagt (vs. 20).

Wel kan een mens de *gevolgen* te dragen hebben van de zonden van een ander mens, maar deze zijn voor hem geen „straf". Tenzij men door „straf" verstaat het handhaven der wet van oorzaak en gevolg. Niemand kan verantwoordelijk gesteld worden als een zwak mens, onder de macht der heersende zonde, in de wereld te komen. De verantwoordelijkheid begint als de mens zelf een beslissing kan nemen en bijv. in een zondige toestand blijft als hij er, door Gods genade, aan kan ontsnappen. Een schuld kan er slechts zijn als er een persoonlijke gezindheid is. Een kind kan, door generatie uit zijn ouders, een zeer gebrekkige structuur erven, zowel wat betreft het lichaam als wat de ziel- en geestvermogens aangaat. Misschien mag men vermoeden dat ook een zekere „aanleg" tot boze gezindheid overgeërfd wordt. Maar de gezindheid zelf, die persoonlijk verantwoordelijk maakt, kan er slechts zijn als er bewustzijn, kennis, wil enz. is, dus niet bij een pasgeboren kind.

Men begrijpt de moeilijke positie van hen die de erfschuld verdedigden in verband met het lot der jong stervende kinderen, der idioten, krankzinnigen, en in het algemeen van de mensen die nooit iets van Gods wil en genade gehoord hebben.

Waar niemand de gedachte van het „erven" van een persoonlijke schuld kan verdedigen, moesten zij, die van „erfschuld" spraken, veronderstellen dat de schuld van Adam aan zijn nakomelingen wordt „toegerekend". Men wijst er dan op dat de mensen nooit alleen staan, dat ze „uit éénen bloede" geschapen werden en door allerlei banden aan elkaar verbonden zijn. Onder allen neemt Adam, die volgens hen de eerste mens was, een geheel enige en niet te vergelijken plaats in.

De „realistische" theologen, meenden te mogen zeggen dat alle mensen in Adams lendenen begrepen waren, dat Adam het hoofd was van allen, en dat wat hij deed, door ons allen gedaan werd „in Adam", H. Bavinck vond dit „realisme" ongenoegzaam tot verklaring der erfzonde. Want persoonlijk heeft alleen Adam het „proefgebod" overtreden, niet wij.

Daar de fysische „eenheid" niet voldoende was, verwees men naar een ethische, federale. Spreekt 1 Kor. 12: 26 niet van een solidariteit in het lijden en in het ontvangen van eer? De latere geslachten delen in de werken van de voorgeslachten. De Schrift zelf zegt dat God de ongerechtigheid der vaderen bezoekt aan de kinderen. Ex. 20: 5, en de Here zei tot de schriftgeleerden en de Farizeeën, dat over hen zou komen al het rechtvaardig bloed, dat vergoten werd op de aarde, Mat. 23: 35.

Maar, zoals al gezegd, deze solidariteit in het lijden verklaart nog niet een *toerekening* van Adams *zonde* aan al zijn nakomelingen. „***Om de zonde van een ander te lijden is niet hetzelfde als om de zonde van een ander gestraft en dus zelf als dader van de zonde beschouwd te worden; er is lijden zonder persoonlijke overtreding,*** Luk. 13: 1-5; Joh. 9 ; 3".

Waar moeten we dan de ware verklaring zoeken van de „erfschuld”? Volgens H. Bavinck is het God die „in Adam” allen schuldig *verklaart,* evenals Hij „in Christus” allen rechtvaardig *verklaart.* Nu kan men wel aanvaarden dat, door hun natuurlijke gemeenschap met Adam, al zijn nakomelingen delen aan de zondesmet, zoals allen die door het geloof in geestelijke gemeenschap met Christus komen, delen in zijn gerechtigheid, maar dit betreft de *schuld* niet. Als God iets „verklaart”, dan is dit werkelijkheid. Als God ons schuldig zou verklaren „in Adam”, dan zouden we werkelijk schuldig zijn aan Adams zonde. Waar blijft dan het persoonlijke der schuld? Het is niet door onze persoonlijke wil dat we in gemeenschap zijn met Adam, maar alleen door natuurlijke verbintenis. Maar in de gemeenschap met Christus betreft het een *persoonlijk geloof* en daarom een persoonlijke gemeenschap en een persoonlijk deel hebben aan Christus’ gerechtigheid. Alle mensen zijn niet gerechtvaardigd „in Christus”.

We herhalen: men kan de gedachte van „erfsmet” aanvaarden, maar het blijkt onmogelijk, hetzij uit de Schrift, hetzij door redenering de gedachte van „erfschuld” te verdedigen. De erfsmet kan aanleiding geven tot persoonlijke schuld, maar is zelf geen schuld. Een smet kan overgeërfd worden omdat ze niets persoonlijks is, een schuld echter niet, juist omdat deze noodzakelijkerwijze persoonlijk is.

De feiten komen dit bevestigen, want waar Adam nu blijkt niet de eerste mens te zijn, kan men uit zijn schuld, die van de pre-Adamieten niet verklaren en ook niet de schuld van hun nakomelingen, die nota bene, nu verreweg het grootste gedeelte vormen van de tegenwoordige wereldbevolking. Men zal toch niet beweren, dat alleen de blanke Adamieten schuldige zondaars zijn en niet de Negers of de Chinezen bijv. ?

Zij die inzien dat er al mensen leefden honderdduizenden jaren geleden, zullen moeten kiezen tussen de volgende opvattingen:

1. Of wel verwerpt men de volkomen inspiratie der Schrift en herleidt men het verhaal van Genesis tot een mythe, sage of legende en gelooft dus niet in de val van Adam als werkelijke persoon. Maar dan kan men niet over erfschuld spreken.

2. Of wel tracht men de inspiratie zoveel mogelijk vast te houden, maar wil men boven alles steunen op de belijdenis aangaande de erfschuld. Dan zou Adam toch de eerste mens geweest zijn, maar enige honderdduizenden jaren geleden geleefd hebben, en moet men de geschiedkundige waarheid van de eerste hoofdstukken van het boek Genesis ontkennen. De nauwkeurige aanduidingen van tijd, plaats en levensomstandigheden die de Schrift ons levert, zouden foutief zijn. Feitelijk doet men dan toch afstand van de volkomen inspiratie, en daarbij geeft men geen acht op de treffende overeenkomst van die schriftgegevens met de resultaten der opgravingen.

3. Of wel behoudt men de volkomen inspiratie en rekent men met de feiten der wetenschap, en dan moet men de oude uitleg der Schrift en de theologische beschouwingen die er op steunen herzien en verbeteren. Men kan dan nog steeds geloven aan de algemeen schuldige staat van alle mensen en ook aan de erfsmet, maar niet meer aan de erfschuld.

Indien we dan de algemeen schuldige staat der Adamieten niet kunnen uitleggen door het erven van een schuldige gezindheid van Adam, waar moeten we de oorsprong van de individuele schuld van alle mensen dan zoeken? Evenals we de min of meer boze neiging bij de pre-Adamieten hebben toegeschreven aan de invloed van de boze machten op ieder persoonlijk, evenals we de oorzaak van Adams zware overtreding hebben gevonden in de misleiding van Eva door Satan, zullen we ook de oorsprong van de schuldige gezindheid der Adamieten (en van de andere mensen) moeten toeschrijven aan de inwerking van de Boze.

Satan zet inderdaad zijn strijd voort. Zijn doel is niet de mens te drijven tot oorlog, moord, diefstal, overspel en dergelijke. Deze dingen zijn slechts de gevolgen van de zonde, Mat. 15: 18, 19; Rom. 1: 24-32. De werking van Satan is steeds gericht tegen God, tegen Christus (het Zaad der vrouw), tegen de oprichting van Gods Koninkrijk op aarde, tegen het vertrouwen op Gods genade om van zonde verlost te worden, in het kort tegen al wat God kan verheerlijken. Hij is de grote humanist die de mensen wijs wil maken dat ze zelf iets zijn, dat ze in eigen kracht zich kunnen opwerken en ten slotte niet alleen de aarde zullen kunnen beheersen, maar zelfs de kosmos.

Maar we moeten ons beperken tot wat meer in het bijzonder ons onderwerp betreft, en nagaan of de Schrift inderdaad spreekt over een werking der boze machten in de mensen. We hebben hierover al een en ander gezien in verband met de pre-Adamieten, maar moeten dit onderzoek nu uitbreiden tot de nakomelingen van Adam.

Gods geschreven Woord geeft ons niet alleen inlichtingen over de algemene strijd van de duisternis tegen het licht, over het heersen der duisternis waaruit alleen Christus kan verlossen, Joh. 1; Hand. 29: 18; Kol. 1: 13; 1 Petr. 2: 9; over de algemene verblindende werking, onder meer in verband met Israël, Jes. 6: 8-10 (drie maal aangehaald in het N.T.); maar ook over een werking in de individuen.

Laat ons enkele schriftplaatsen aanhalen die hierover handelen:

2 Kor. 4: 3, 4 ,,Indien dan nog ons evangelie bedekt is, is het bedekt bij hen, die verloren gaan, ongelovigen, wier overleggingen de god dezer aioon met blindheid heeft geslagen, zodat zij het schijnsel niet ontwaren van het evangelie der heerlijkheid van Christus."

2 Kor, 11:3 ,,Maar ik vrees, dat misschien, zoals de slang met haar sluwheid Eva verleidde, uw gedachten van de eenvoudige (en loutere) toewijding aan Christus afgetrokken zullen worden."

Ef. 2: 1, 2 ,,Ook u, doden zijnde t.o.v. de overtredingen en de zonden, waarin gij vroeger gewandeld hebt overeenkomstig de aioon dezer wereld, overeenkomstig de overste van de macht der lucht, van de geest die thans werkzaam is in de zonen der weerspannigheid" (Zie Hoofdstuk 3 voor de vertaling).

Ef. 4: 17, 18 ,,Dat gij niet langer moogt wandelen zoals ook de heidenen wandelen, in de ijdelheid van hun denken, verduisterd in hun verstand."

Zelfs de getrouwe gelovigen waartoe Paulus zich in Ef. 6: 10 - 17 richt, hebben nog persoonlijk te strijden tegen de wereldheersers dezer duisternis. Velen zijn gevangen in de strik des duivels, 2 Tim. 2: 26. In de eindtijd van de tegenwoordige boze aioon zal die satanische werking nog veel heviger worden. De komst van ,,de wetteloze" is ,,naar de werking des Satans met allerlei krachten, tekenen en bedrieglijke wonderen, en met allerlei verlokkende ongerechtigheid (adikia), voor hen, die verloren gaan, omdat zij de liefde tot de waarheid niet aanvaard hebben", 2 Thess. 2: 9, 10. De valse christussen en valse profeten zullen grote tekenen en wonderen doen, zodat zij, ware het mogelijk, ook de uitverkorenen zouden verleiden, Mat. 24: 24. De Here vroeg daar ook of Hij bij zijn komst het geloof zou vinden op aarde, Luk. 18: 8.

Zoals door Gods levendmakende inwerking in de mens, velen kinderen Gods worden, worden anderen, door Satans inwerking, kinderen van de duivel, Mat. 13: 38; Joh. 8: 44; Hand. 13: 10; 1 Joh, 3: 10. Natuurlijk was die inwerking nog sterker toen Satan zijn vijandschap in het bijzonder tegen de Here Jezus richtte: hij gaf Judas in het hart Hem te verraden, Joh. 13: 2.

Samenvattende, kan men zeggen dat Satan de mens tot weerspannigheid of opstand tegen God wil drijven, beletten zich te bekeren, de gelovige van de waarheid af leiden.

Satan was dus werkelijk een mensenmoordenaar van den beginne, Joh. 8: 44. Niet in de zin dat hij de oorzaak is van de fysische dood, maar van de geestelijke dood, het gebrek aan gemeenschap met God.

We menen dus te mogen besluiten dat ook bij de Adamieten de oorsprong der schuldige gezindheid gezocht moet worden bij de boze machten.

De Brief aan de Romeinen

No. 87.

XIV ***DE HEERLIJKHEID VAN GOD BETOOND EN ONTVANGEN.***

Rom. 14: 1 - 15: 7.

Dit gedeelte dat begint met het: Ontvangt de zwakken, 14: 1 en eindigt met: Ontvangt elkander, 15: 7 is in drieën in te delen: 14: 1-12; 14: 13-23; 15: 1-7.

Rom. 14: 1. ***Neemt de zwakke in het geloof aan, (maar) niet om zijn overwegingen te beoordelen. 2. De een meent wel alles te (mogen) eten, wie zwak is eet (slechts) plantaardig voedsel. 3. Wie (alles) eet verachte hem niet die niet eet en wie niet eet (ver)oordele hem niet die (wel) eet, want God nam hem aan. 4. Gij, wie zijt gij dat gij eens anders huisknecht oordeelt. Of hij staat of valt, gaat zijn eigen heer aan. Hij zal echter staande blijven want de Here is bij machte hem staande te houden.***
5. De een stelt wel de ene dag boven de andere, maar de ander rekent alle dagen (gelijk). Ieder zij in zijn eigen denken ten volle verzekerd. 6. Wie een dag houdt, houdt hem de Here en wie (alles) eet doet het tot eer van de Here, want hij dankt God. En wie (sommige spijzen) niet eet, laat het na terwille van de Here en dankt God (eveneens). 7. Want niemand van ons leeft voor zichzelf en niemand sterft voor zichzelf. 8. Want hetzij wij leven, wij leven voor de Here, hetzij wij sterven, wij sterven voor de Here. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij behoren de Here toe. 9. Want daartoe is Christus gestorven en herleefd, opdat Hij over doden en levenden Heer zou zijn. 10. Gij echter, wat oordeelt gij uw broeder of ook gij, wat veracht gij uw broeder. Wij allen toch moeten voor Gods rechterstoel gesteld worden. 11. Want er staat geschreven: (Zo waarachtig) Ik leef, spreekt de Here, voor Mij zal alle knie zich buigen en alle tong zal God belijden.12. Zo zal dus ieder van ons voor zichzelf rekenschap geven (aan God).

In hoofdstuk 14 gaat Paulus een paar kwesties behandelen die in zijn dagen in meerdere gemeenten aan de orde waren en ook in Rome bestonden, n.l. het zich al of niet onthouden van sommige spijzen en het al of niet waarnemen van dagen. We vinden de eerste kwestie ook in de Brief aan de Korintiërs, de andere in die aan de Galatiërs. Deze dingen bestaan in onze dagen in onze omgeving niet maar Paulus behandelt de zaak van algemeen standpunt en leert ons daarmee wat onze houding moet zijn als het andere kwesties betreft. Hij geeft hiervoor tweeërlei leidraad: een negatieve: Niet elkaar aannemen tot „twistige samenspreking", 14: 1, en een positieve: Elkander aannemen zoals Christus ons aangenomen heeft, 15:7.

1 „Spijzen" en „dagen".

Rom. 14: 1. ***Neemt de zwakke in het geloof aan, (maar) niet om zijn overwegingen te beoordelen.***

De apostel vermaant de Romeinen gelovigen de zwakke in het geloof aan te nemen. Dit werkwoord vinden we bij Paulus alleen in Romeinen, n.l. 14: 1, 3 en 15: 7 en in Filemon: 12 en 17. Uit de twee laatste teksten blijkt de aard waarin Paulus dit aannemen ziet. Hij vermaant Filemon de weggelopen slaaf Onesimus aan te nemen. Hij noemt deze zijn ingewanden, vs. 12, d.i. deel van zichzelf, zijn zoon, in zijn gevangenschap verwekt (vs. 10); Filemon moet deze, zelfs aannemen als hem, Paulus, zelf, vs. 17. Verder licht valt op dit woord door Handelingen 18 waarin we lezen hoe Aquila en Priscilla Apollos tot zich namen, vs. 26, in Handelingen 28: 2 wordt het gebruikt van de barbaren die de schipbreukelingen opvingen; zij ontstaken een groot vuur om hen te verwarmen en bewezen ongemene, buitengewone vriendelijkheid. Al deze teksten wijzen op de aard waarin Paulus wenst dat het aannemen van de zwakke zal plaats vinden.

Het woord „samenspreking" der S.V., in de Nwe Vert. „overwegingen", is elders vertaald door "bedenkingen", Mt. 15: 19, „gedachten", Mk. 7: 21; Lk. 2: 35, „overdenkingen", Lk. 5: 22, „overlegging", Lk. 9: 46, 47; 24: 38. Het geeft bijzonder de gedachtegang aan, de innerlijke denkwereld. In de regel wordt deze beheerst door de zondige bron, in Lk. 24: 38 en hier door de beperktheid, door te weinig perspectief, te grote gebondenheid.

Over de zwakken in het geloof had Paulus ook al geschreven in 1 Kor. 8: 9, 11 en 12. Daaruit blijkt hoe Paulus over de dingen die zulken bezig houden denkt. Hij ziet op hen echter niet hooghartig neer, gezien zijn verwachting, maar geeft de ware houding aan: men moet hen aannemen, verdragen en dragen, hen verder in de geest der liefde zien voor te lichten en hopen dat zij „sterk" mogen worden, voldragen in het verstand, 1 Kor. 14: 20.

De apostel geeft negatief aan waarin het aannemen niet moet bestaan, n.l. met de vooropgezette bedoeling de denkwijze van de ander te gaan be- en veroordelen. Men moet de zwakke in het geloof erkennen als medegelovige maar als zulk een die de betekenis van het heil in Christus nog niet ten volle begrepen heeft, maar men moet niet met hem gaan redetwisten om het ongegronde van zijn onvrije houding aan te tonen.

Op zichzelf heeft het hier gebruikte woord diakrisis geen ongunstige betekenis, het wordt in goede zin gebruikt in 1 Kor. 12: 10: het onderscheiden der geesten en in Hebr. 5: 14: het onderscheiden van goed en kwaad: in Rom. 14 wil Paulus dan ook niet het onderscheiden op zichzelf, het vermogen er toe, veroordelen, maar de onvriendelijke toepassing t.o.v. de zwakke in het geloof verhinderen. Priscilla en Aquila zouden bij Apollos weinig succes gehad hebben als zij hem ineens en openlijk zijn dwalingen hadden aangetoond in de synagoge; nu zij hem meenamen en thuis verder inleidden, namen zij hem op de juiste wijze aan en aanvaardde hij hun woord met vreugde.

Rom. 14: 2. ***De een meent wel alles te (mogen) eten, wie zwak is eet (slechts) plantaardig voedsel. 3. Wie (alles) eet verachte hem niet die niet eet en wie niet eet (ver)oordele hem niet die (wel) eet, want God nam hem aan.***

De kwestie die ook in de kring der Romeinen gelovigen velen bezighielden betroffen vooral twee dingen: die van het al of niet eten van bepaalde spijs en het al of niet waarnemen d.i. onderhouden van de dag, de sabbat.

Het vlees eten. In de wereld van die dagen werd het vlees niet verkocht in slagerswinkels maar in het vleeshuis; dit was een deel van de afgodstempel. Wanneer een dier aan een der afgoden die men diende, geofferd werd, werd een klein gedeelte op het altaar verbrand en de rest verkocht. Zulk vlees was dus eigenlijk aan de afgoden gewijd vlees, al zullen vele Heidenen dit niet meer dan een gewone vorm beschouwd hebben. Maar wat moest nu een Heiden doen die gelovig was geworden. En vooral een gelovig geworden Jood, die van huis uit niet met afgoden te maken wilde hebben. Sommigen onder de gelovigen stonden daar vrij tegenover: zij zeiden: een afgod is niets, het vlees wordt er niet minder van of een klein gedeelte op het altaar is verbrand, de plaats en manier van slachten is van geen betekenis. Wie zo oordeelde at het offervlees met een gerust geweten en dankte God voor Zijn gave. Anderen echter oordeelden dat het vlees door de offerande aan een afgod onrein was geworden en daar er in het algemeen geen ander vlees te krijgen was, onthielden zij zich ervan en gebruikten alleen plantaardig voedsel, zij „aten" niet, d.i. geen vlees, dankten nochtans evenzo God voor Zijn andere goede gaven.

Hetzelfde was het geval met wijn. Al noemt Paulus die hier in dit gedeelte niet, in vs. 21 spreekt hij wel over het wijn drinken en deze kan men hier in vs. 2 en 3 er in begrepen zien, te meer daar het woord „eten" zich niet behoeft te beperken tot het alleen tot zich nemen van vast voedsel; onze Here "at" met de zondaars (Mt. 9: 11) en hierbij is Hem zeker ook wijn, de gewone volksdrank, gegeven. Een deel nu van de in Rome en elders te kopen wijn was ter ere van de afgoden geplengd, het andere werd door de priesters verkocht. Nu onthielden zich sommige gelovigen ook van wijn en zij zullen dan water gedronken hebben. De gelovige Jood, nu Christen-Jood geworden, kon daarbij wijzen op een Daniël en zijn vrienden die om dezelfde redenen de spijs en drank van Nebukadnezar hadden geweigerd want ook in des konings paleis was offervlees en offerwijn. Hij kon zijn opvoeding maar niet in eens omzetten en wilde zich daarbij ook in een Heidense stad rein bewaren. Zo ontstond dan in de gemeenten, ook in die te Rome, de kwestie van het al of niet eten van vlees en het nuttigen van wijn en beide partijen hadden hun redenen voor hun standpunt en nu dreigde het gevaar dat de ene groep de andere voor te kleingeestige hield, verachtte degenen die niet aten en de andere hen die wel aten voor zondig en hen veroordeelden.

4. Gij, wie zijt gij dat gij eens anders huisknecht oordeelt. Of hij staat of valt, gaat zijn eigen heer aan. Hij zal echter staande blijven want de Here is bij machte hem staande te houden.

Om tweespalt te voorkomen zegt Paulus nu dat niemand het recht heeft de huisknecht van een ander te be- en veroordelen. Zo'n knecht, d.i. slaaf, was aan niemand rekenschap schuldig dan aan zijn eigen heer. Deze staat of valt hij, d.i. alleen deze heeft het recht zijn doen of laten goed of af te keuren. Zo nu ook met de gelovigen. Zij zijn verantwoording schuldig aan hun Heer. Daarbij behoeft de „zwakke", in dit vers richt hij zich ongetwijfeld het meest tot hen, evenals in vs. 1 tot de niet-zwakken, zich niet zo bezorgd te maken of zij die alles eten en voor hen het te licht opnemen, op den duur wel staande zullen kunnen blijven en niet weer terug zullen vallen in het Heidendom, zij hebben een Heer die in staat is hen vast te stellen of vast te doen staan, Hij heeft daartoe de macht en deze is voldoende hen, ook zonder dat ze zich van wat de afgoden geofferd is onthouden, staande te houden te midden der Heidense wereld.

Rom. 14: 5. ***De een stelt wel de ene dag boven de andere, maar de ander rekent alle dagen (gelijk). Ieder zij in zijn eigen denken ten volle verzekerd. 6. Wie een dag houdt, houdt hem de Here en wie (alles) eet doet het tot eer van de Here, want hij dankt God. En wie (sommige spijzen) niet eet, laat het na terwille van de Here en dankt God (eveneens)***.

Een andere kwestie was die van het onderhouden van de sabbat, want deze zal wel bedoeld zijn met „de" dag. De Heidense Romeinen hadden geen sabbat; deze was alleen een „eeuwig verbond" tussen de Here en Israël, een teken tussen Hem en hen, Ex. 31: 16, 17. Wel vereerden de Romeinen op de eerste dag der week de zon, die ze „heer", dominicus, noemden, de dag aan hem gewijd was de

dies (di-es) dominica, de ***heer-zon-dag.*** Die eerste dag was echter voor hen geen afgezonderde rust-dag. Voor de Joodse gelovigen was dit natuurlijk anders, zij hadden een Goddelijk gebod voor het houden van de zevende dag en zo is het te begrijpen dat de Christen-Joden voortgingen de sabbat te onderhouden. Dit deden de Heidengelovigen niet, vandaar de wrijving.

Paulus' standpunt in dezen is dat hij hierin vrijheid laat. Dat de Christen-Jood in Rome (en elders) de Sabbat houdt, kan hij billijken, wie die dag waarneemt, doet dit terwille van de Here die dit aan Israël geboden heeft en die de Christen-Jood vaak als nog voor hem geldig erkende. Hij weet echter dat zij niet recht inzien dat de wet van Mozes in wezen niet meer geldt voor hen die met Christus gestorven zijn, der wet gedood zijn. De sabbat is geen teken tussen de Here en Abrahamietische gelovigen, zij die in de hemelse sfeer geplaatst worden. - De Heidengelovigen die nimmer bij de sabbat opgevoed waren stonden er vrij tegenover, voor hen waren alle dagen gelijk en alle moesten voor de Here bestemd zijn. Ieder zij in eigen besef ten volle verzekerd, zegt Paulus. Wie de (sabbat)dag houdt doet dit terwille van het gebod des Heren, wie afgodenvlees eet houdt daarmee nog niet aan het Heidendom vast, hij eet de Here, want hij dankt Deze voor de goede gave. Wie geen vlees eet doet dit uit eerbied voor de Here en dankt God eveneens, nu voor de andere spijzen.

(De woorden: Die de dag niet waarneemt, neemt hem niet waar de Here, zijn er later bijgeschreven; de betere teksten hebben ze niet. Zie Nwe Vert.).

Rom. 14: 7. ***Want niemand van ons leeft voor zichzelf en niemand sterft voor zichzelf. 8. Want hetzij wij leven, wij leven voor de Here, hetzij wij sterven, wij sterven voor de Here. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij behoren de Here toe.***

Wanneer we voor de Here leven, leven we niet meer voor ons zelf, d.i. met het oog op onszelf maar om Hem welbehaaglijk te zijn; ons leven wordt dan een leven dat alleen Hem aangaat en ons sterven is er mede een met het oog op Hem. En in leven èn in sterven zijn we des Heren, Zijn eigendom, voor Zijn rekening en zo worden al die dingen van al of niet eten, al of niet houden van dagen uiterst betrekkelijk, dingen van geen betekenis. De kern is of we des Heren zijn, met Hem in betrekking staan, de dingen in dit leven doen met het oog op Hem; dan kunnen we ons ook in het sterven volkomen aan Hem overgeven.

Rom. 14: 9. ***Want daartoe is Christus gestorven en herleefd, opdat Hij over doden en levenden Heer zou zijn.***

Deze Here is er een die gestorven is en herleefd. Daarbij heeft de dood nu geen heerschappij meer over Hem: Hij kan nimmer meer sterven, Rom. 6: 9. Er is echter meer: een der oogmerken Zijner herleving is dat Hij nu Zelf heerschappij heeft over doden en levenden. Heeft Satan de macht, het geweld des doods, Hebr. ***2:14***, d.i. dat hij doden kan, hij heeft niet de heerschappij over de dood, omdat hij die zelf niet overwonnen heeft; daarom kan hij niet over doden en levenden heersen. Christus kan onsterfelijkheid en onverderfelijkheid schenken zoals Hij wil (1 Kor. 15: 51).

(Een vroegere overschrijver heeft tussen het „gestorven" en „herleefd" nog ingevoegd „opgestaan" of men heeft twee handschriften, het ene met „gestorven en opgestaan", het andere met „gestorven en herleefd" samengevoegd; het laatste was wel de beste lezing).

Rom. 14: 10. ***Gij echter, wat oordeelt gij uw broeder of ook gij, wat veracht gij uw broeder. Wij allen toch moeten voor Gods rechterstoel gesteld worden.***

Dat Christus Heer is moet èn „zwakke" èn „sterke" bedenken. Beiden spreekt Paulus met een nadrukkelijk „gij" aan. De zwakke moet niet oordelen over de „sterke" die door deze Heer is aangenomen, de „sterke" moet niet met minachting op de bekrompenheid neerzien van de „zwakke" die

Paulus een „broeder" noemt. Want zij moeten bedenken dat Christus niet alleen heerst over doden en levenden en allen in wezen onder Zijn hogere heerschappij zijn gekomen, maar ook dat allen voor de Rechterstoel Gods moeten verschijnen en rekenschap moeten afleggen voor wat zij na hun roeping tot het geloof in hun leven hebben gedaan, waaronder dan ook valt hun houding t.o.v. de broeders.

Paulus had daarop al gewezen in 2 Kor. 5: 10, waar hij spreekt over het geopenbaard worden voor de Rechterstoel van Christus opdat een ieder zou wegdragen wat door het lichaam geschied is naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed hetzij kwaad. Hier in Rom. 14: 10, spreekt hij over de rechterstoel Gods. Als deze lezing juist is en er ook hier niet gestaan heeft: rechterstoel van Christus, zoals verschillende handschriften hebben, dan volgt hieruit niet dat er twee rechterstoelen zouden zijn maar dat Christus God is, d.i. tot het Goddelijk Wezen behoort. Dat er geen twee rechterstoelen zijn bewijst het woord dat God Hem al het oordeel gegeven heeft.

Het woord „rechterstoel" is de vertaling van twee Griekse woorden: kritèrion en bèma. Alleen het eerste, slechts voorkomend in Jak. 2: 6, had door rechterstoel of rechtbank vertaald moeten worden: ***"trekken zij (de rijken) u niet voor de rechterstoelen?"*** (of rechtbanken). Het andere, bèma, betekent eigenlijk stap, schrede of trede. Stefanus gebruikt het in de eerste zin in Handelingen 7: 5 (voetstap). In de tweede betekenis geeft het een spreekgestoelte aan, waarin men met een opstap kon plaats nemen, een soort podium. In de Griekse schouwplaats - de oude Stadions - zaten daar de juryleden, de rechters die de wedstrijders moesten beoordelen; ook ***waren het spreekgestoelten van waaruit een rechter zijn oordeel uitsprak. We vinden het woord in Mt. 27: 19; Joh. 19: 13; Handelingen 12: 21; 18: 12, 16, 17; 25: 6, 10, 17; Rom. 14 ; 10 en 2 Kor.*** 5:10.

De bèma van Christus niet de „rechterstoel" waar uitspraak" wordt gedaan over de schuld of vrijspraak van de gelovige - van de schuld is hij ontdaan door met Christus te sterven, en zijn vrijspraak kwam voor hem door geestelijk met Hem op te staan - maar over zijn gang in het leven des geloofs. 2 Kor. 5: 10 laat dit duidelijk zien. Er zijn afkeuringen te wachten maar ook lofprijzingen, er is verlies te vernemen maar er zijn ook prijzen te ontvangen.

Rom. 14: 11. ***Want er staat geschreven: (Zo waarachtig) Ik leef, spreekt de Here, voor Mij zal alle knie zich buigen en alle tong zal God belijden.12. Zo zal dus ieder van ons voor zichzelf rekenschap geven (aan God).***

Paulus licht de uitspraak van vs. 10 toe met een beroep op de Schrift, n.l. een citaat van Jes. 45: 23, dit met een kleine verandering van de tekst die hij aanhaalt naar de Septuaginta, de Gr. vert. van het O.T. De Hebr. tekst heeft: „alle tong zal God zweren", Paulus zet „belijden", wat in wezen het „zweren" inhoudt; verder zet hij in plaats van „Ik zweer bij Mijzelve" de woorden „Ik leef", die we vinden in Jes. 49: 10 en door de S.V. aangevuld zijn met: „Zo waarachtig als". Opgemerkt zij nog dat deze Here van Jes. 45 de Christus van het N.T. is.

Alle knie zal de Here gebogen worden, alle tong zal Hem belijden. Velen menen dat dit voor tallozen een gedwongen buigen en een afgeperst belijden zal zijn. Dit laat het woord „belijden" niet toe, nergens is dit van gedwongen aard, nog minder het versterkte werkwoord dat hier staat. Het grondwoord is homologeo, dit drukt steeds een vrijwillig overeenstemmen en uitspreken uit. We vinden dit in deze Brief in hoofdstuk 10: 9 en 10 en verder o.a. in Lk. 12: 8 en Joh. 1: 20 en 1 Joh. 4:15. In Rom. 14: 10 staat echter het versterkte woord exomologeo, merendeels ook door „belijden" vertaald (Mt. 3: 6; Mk. 1: 5; Handelingen 19: 18; Jak. 5: 16; Openbaring 3:1; Rom. 15: 9, maar in Mt. 11: 25 en Lk. 10: 21 door „danken" (Ik dank U, Vader). In Lk. 22: 6 is het overgezet door „beloven" (Judas beloofde iets). Met Rom. 14: 11 en Fil. 2:11 zijn dit alle teksten waarin het voorkomt. Wie ze nagaat, zal erkennen dat er nergens van enige dwang sprake is; het woord betekent: uit innerlijke drang iets doen, hetzij zonden belijden, hetzij op blijde dankbare toon God loven en prijzen.

Paulus citeert dit woord hier vooral om aan te tonen dat ieder rekenschap zal afleggen en dat men daarmee moet rekenen bij het beoordelen van de broeder, in Fil. 2:11 zal hij het aanvoeren ter ere van Christus en Diens verheven verlossingswerk.

De Wederkomst des Heren

b. De termen in O. en N.T.

De term „dag des Heren", vinden we 16 maal in het O.T.: Jes. 13: 6, 9; Ez. 13: 5; Joël 1: 15; 2: 1, 11, 31; 3: 14; Am. 5: 18, 18; Ob.: 15; Zef. 1: 7, 14, 14; Mal, 4: 5. Daarnaast vinden we 4 maal „dag voor de Here": Jes. 2: 12; Jer. 46: 10; Ez. 30: 3 en Zach. 14: 1. De eerste 16 teksten duiden de toekomstige dag des oordeels aan, Jer. 46: 10 en Ez. 30: 3 het door Nebukadnezar voltrokken oordeel, Zach. 14: 1 wijst op de eindtijd, Jes. 2: 12 op de gehele gerichtstijd.

In het N.T. vinden we de dag des Heren 4 maal: 1 Thess. 5: 2; 2 Thess. 2: 2 en 2 Petr. 3: 10; de vierde tekst is dan Op. 1:10 met zijn des Heren dag of de Heerlijke dag.

4. De structuur van Openbaring.

Tot slot van dit hoofdstuk geven we de structuur van het Boek, ontleend aan Dr. Bullinger's Apocalypse oder Der Tag des Herrn.

Al/1 Inleiding.
Bl / 2, 3 De mensen op aarde.
D1 / 4, 5 In de hemel. De troon, het boek, het Lam.
E1 / 6: 1 - 7: 8. Op aarde. De zeven zegelen en de 144.000.
D2 / 7: 9 - 8: 6. In de hemel. De grote Schare en het zevende zegel.
E^2 / 8: 7- 11: 14. Op aarde. De zes bazuinen.
D3 / l 1: 15-19. In de hemel. De zevende bazuin.
E3 / l 1: 19. Op aarde. De aardbeving.
D4 / 12: 1 - 12. In de hemel. De Vrouw, het Kind, de Draak.
E4 / 12: 13 - 13: 18. Op aarde. De Draak en de twee Dieren.
D5 / 14: 1 - 5. In de hemel. Het Lam en de 144.000.
E5 / 14: 6 - 20. Op aarde. De zes engelen.
D6 / 15: 1 - 8. In de hemel. De zeven toornschaalengelen.
E6 / 16: 1 - 18: 24. Op aarde. De zeven toornschalen.
D7 / 19: 1 - 46. In de hemel. De bruiloft des Lams.
E7 / 19: 17 - 20: 15. Op aarde. De vijf eindgerichten.
B2 / 21: 1- 22: 5 De mensen op de nieuwe aarde.
A2 / 22: 6 - 21 Slot.

Men ziet hoe systematisch het geheel is opgebouwd, zeker niet het werk van een fantast. Het oog van Johannes ziet telkens wisseling van sfeer: nu eens blikt hij in de hemel of hoort hij iets uit de hemel: 4: 1; 8: 1; 11: 15; 12: 1; 14: 2; 15: 1; 19: 11, dan weer ziet hij tonelen op aarde: 6: 4; 8: 7 (9: 1); 11: 19; 12: 13 (16 en 13: 11); 14: 15-49; 16: 1 (18: 24); 19: 19. Dit gebeurt tot zeven maal. Dat wat hij in de hemel ziet of van daar hoort, vindt zijn uitwerking op aarde. Dit geeft het Boek een grote levendigheid.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII **No. 10** **OKT. 1961**

Waarom gaat het bij Uit de Schriften?

door S. Van Mierlo

Toespraak op de zaterdagavond bijeenkomst te Baarn op 13 mei 1961.

In mijn toespraak van verleden jaar, heb ik al, ten dele, een antwoord gegeven op de vraag waarom het gaat bij ***Uit de Schriften.*** Ons tijdschrift staat „ten dienste van het onderzoek der Schriften", dat is: van de gehele Schrift en niet alleen van enkele bijzondere onderwerpen. Bij dit onderzoek wordt in het oog gehouden, dat het van zeer groot belang is te onderscheiden de dingen die verschillen.

Verleden jaar heb ik er vooral op gewezen, dat een dergelijk onderscheiden onontbeerlijk is om te leven naar Gods wil. Ik heb er ook de nadruk op gelegd, dat we de ***kennis*** van de Schrift niet moeten stellen tegenover het leven naar Gods wil; dat een goede kennis van wat God ons, door zijn geschreven Woord, wil leren, onontbeerlijk is om een leven mogelijk te maken, dat naar Zijn wil is en Hem werkelijk verheerlijkt. Vooral in onze tijd van algemene verwarring, lopen we gevaar te worden verleid door de leugen, als we geen goede kennis hebben van wat God ons heeft geopenbaard.

Ingaande op de kritiek van sommigen, heb ik toen ook gezegd, dat ***Uit de Schriften*** verplicht was vele „zware" stukken op te nemen, omdat vele dingen van meet af aan herzien moeten worden en we ons niet willen vergenoegen slechts de resultaten van ons persoonlijk onderzoek te doen kennen, resultaten die dan in een gemakkelijk leesbare vorm opgesteld zouden zijn. Inderdaad, in dit laatste geval zouden we onszelf als geleerde autoriteiten voordoen, naar wie de lezers slechts zouden te hebben luisteren. Feitelijk hebben we toch, naast die zware stukken, ook anderen geleverd, die wat gemakkelijker te lezen waren, maar dan konden we verwijzen naar de meer fundamentele, voor hen die zelf onze resultaten willen nagaan uit de Schrift. Waarschijnlijk zouden we nog méér in die richting moeten werken, maar de ruimte en de tijd is zeer beperkt.

Overigens hebben we steeds gehoopt, dat de lezers voldoende geïnteresseerd zouden zijn, om zich de moeite te geven niet eenvoudig te ***lezen***, maar zelf te ***onderzoeken.*** En bovenal, dat een betere kennis hen zou helpen in hun leven.

Een probleem dat zich voordoet, is dat van nieuwe lezers. Natuurlijk zijn ze niet voorbereid voor het goed begrijpen van een deel van wat in ***Uit de Schriften*** staat. Maar we hebben een lange reeks uitgaven, die hen zouden kunnen helpen op de hoogte te komen van onze algemene visie en in staat zouden stellen veel van wat wij schrijven beter te begrijpen. Waar we ons niet beperken tot enkele bijzondere onderwerpen, kunnen we niet steeds herhalen wat er vroeger al geschreven werd.

Voorts schijnen sommige lezers mij te verwijten te veel te verwijzen naar de menselijke wetenschap, en over dingen te schrijven, die nu nog zouden moeten blijven „in de studeerkamer". Men heeft het dan vooral tegen wat ik over Adam en de Pre-Adamieten schreef. Waarom ons niet beperken tot dingen die ze achten van meer belang te zijn en die al beter onderzocht werden?

Ik heb gedurende mijn leven voldoende tijd en gelegenheid gehad om de geestesgesteldheid te leren kennen van vele christenen, en vanuit hun standpunt bezien, begrijp ik zeer goed een dergelijke kritiek op sommige van mijn geschriften. Maar zouden die kritisch gezinde lezers, door het betonen van een werkelijke liefde tot de waarheid, zich ook niet enige moeite kunnen getroosten om mijn

standpunt beter te begrijpen, zodat ze geen gevaar zouden lopen mij zonder geldige reden te veroordelen?

Volgens dat standpunt is de Schrift een eenheid, hangt alles van alles af, en kunnen we wel in een bepaald geschrift trachten ons te concentreren op een deel van die eenheid, maar moeten er rekening mee houden, dat dit deel slechts een stukje is van het geheel. Zo staat natuurlijk het werk van Christus in nauw verband met de zonde, en de zonde met Adam. Wat met Adam gebeurde is dus van groot belang, en daarom ook de vraag of Gen. 2 ons geschiedkundige waarheid geeft, of Adam werkelijk bestaan heeft. Nu weet ik wel dat die kritische gezinde lezers dit zelf aanvaarden en het voor hen misschien niet nodig is erover uit te wijden, vooral met verwijzing naar de wetenschap opgedaan door de spade. Maar moeten we geen rekening houden met de toestanden waarin we leven? Weinigen geloven nog aan de geschiedkundige waarde van de eerste hoofdstukken van het boek Genesis. Dit is zeer begrijpelijk voor wat betreft de wereld in het algemeen, maar ook de grote meerderheid der theologen - en van degenen die door hen worden opgeleid, d.w.z. tenslotte de christenheid in het algemeen - gelooft er niet in. Zelfs in de meest rechtzinnige groepen, waar men nog steeds de gedachte van de volkomen inspiratie der Schrift tracht vast te houden, begint men te twijfelen.

Het gevolg hiervan is. dat ook in de naaste omgeving van de UdS-lezers, in het bijzonder bij de kinderen, men weinigen zal vinden die nog geloven in het werkelijk bestaan van Adam. Welnu, het blijkt dat het feit, dat men de geschiedenis van Adam meent te kunnen herleiden tot een legende, een der hoofdargumenten is om de waarheid van de gehele Schrift in twijfel te trekken. Men tracht deze houding t.o.v. het boek Genesis dan vaak te verontschuldigen door te zeggen: Wat belang heeft het ten slotte voor mijn tegenwoordig praktisch leven en mijn toekomend heil, of Adam ooit bestaan heeft en of alles wat over hem gezegd wordt geschiedkundig waar is?

In wat ik heb geschreven, en dat slechts ten dele gedrukt werd, heb ik trachten aan te tonen, dat:

1. de feiten, die door de opgravingen bekend zijn, de grote geschiedkundige waarde van de eerste hoofdstukken van Genesis bevestigen, wat ieder mens die de waarheid lief heeft zou moeten treffen;

2. de geschiedkundige gebeurtenissen in verband met Adam, tot de meest belangrijke gebeurtenissen behoren voor het mensdom en voor het overige waarover de Schrift handelt, en dat, als men die steen weg neemt uit het fundament, het gehele gebouw dreigt ineen te storten;

3. dat, zoals het overige van de Schrift, ook de geschiedenis van Adam van het grootste belang is voor ons dagelijks leven, want Paulus verwijst naar deze geschiedenis om uiteen te zetten wat zonde en rechtvaardiging voor God is;

4. dat dus blijkt, dat die geschiedenis onontbeerlijk is om ons Christus en zijn werk te doen kennen.

Mijn standpunt is derhalve, dat we geen deel van de Schrift mogen verwaarlozen en we bij het onderzoeken van de Schrift een goed gebruik moeten maken van de betrouwbare resultaten der menselijke wetenschap, vooral als deze juist de waarheid der Schrift bevestigen, de Schriftkritiek in het ongelijk stellen en ons toelaten Gods Woord beter te begrijpen.

Ik herhaal dat ***Uit de Schriften*** door ons gesticht is „ten dienste van het onderzoek der Schriften". Het wil niet een blad zijn van een sekte, die zich er toe zou beperken de nadruk te leggen op een zeer bepaald aspekt van de Schrift. In verband met mijn studie over Adam en de Pre-Adamieten heeft men, schijnt het, gesproken van een „stokpaardje". Gedurende mijn leven heeft men mij al vele „stokpaardjes" verweten, te beginnen met de leer der grote Verborgenheid. In zekere zin hebben

die lieden gelijk, namelijk in de zin dat ik soms meer in het bijzonder de nadruk leg op een bepaald onderwerp. Waarom? Omdat het tot nu toe weinig de aandacht had getrokken. Maar nooit heb ik dat onderwerp beschouwd als min of meer onafhankelijk van al het overige van de Schrift, of als het voornaamste. Het is steeds gebleken dat men zijn toevlucht neemt tot spotten, als men niet goed het belang inziet van iets, of als men niet beschikt over goede argumenten.

In verband hiermee, vermoed ik, dat op de Landdag, twee jaar geleden, toen ik over de oude kalender bij de Hebreeën sprak, menige aanwezige het hoofd heeft geschud. Al heb ik toen gewezen op het belang van deze zaak, toch vrees ik dat men mij niet goed begrepen heeft. Sindsdien heb ik nog veel tijd besteed aan dit onderwerp, evenals aan de chronologie van de Bijbel, omdat men hier te doen heeft met feiten, die aanleiding zouden moeten geven tot het herzien van de gehele positie der Schriftkritiek. Inderdaad, steunende op een literair onderzoek, meent men dat vele delen van het O.T. van relatief late datum zijn, en dat de inhoud niet getrouw weergeeft wat er onder Mozes, de Richteren en de Koningen gebeurde, maar dikwijls de gedachten behelzen van latere schrijvers. Zo zouden ook vele instellingen van de Wet hun oorsprong niet hebben in wat de Here aan Mozes heeft geopenbaard, maar afkomstig zijn van de Joodse priesters gedurende de ballingschap. Welnu, het onderzoek betreffende de oude kalender, evenals van de chronologie van de Bijbel, toont dat de inhoud van alle schriftdelen werkelijk de tijd betreft waarheen die delen verwijzen. Al die schriftdelen werden telkens weer met gebruik van verschillende lettertekens - overgeschreven, natuurlijk ook gedurende de ballingschap en daarna, zodat de documenten in de ***vorm*** waarin ze tot ons gekomen zijn soms de indruk geven van geschreven te zijn in latere tijden. Maar de ***inhoud*** is door Gods toedoen volkomen behouden gebleven en dagtekent van de tijd die de Schrift aangeeft.

Waar de UdS-lezers in het algemeen, geloven dat de gehele Schrift door God is ingegeven, hebben dergelijke studies misschien geen onmiddellijk belang voor hen, noch voor hun dagelijkse persoonlijke problemen, maar ook in dit geval moeten we aan onze naaste denken. Morgen hoop ik te spreken over de ernst der tijden waarin we leven, en er op te wijzen dat de mensheid meer en meer bedreigd wordt door de werking der boze machten, die voo r alles het fundament van het geloof zoeken te ondermijnen, namelijk Gods geschreven Woord. Want het is juist dit Woord dat onze enige ware steun is, en niet alleen de onze, maar ook die van onze naasten. Als we, in de tegenwoordige omstandigheden beginnen met iemand te praten over zonde, bekering en andere geestelijke dingen, zullen ze er niet veel van begrijpen en het gewoonlijk afwijzen omdat ze menen dat dit alles niet meer past in de wereldbeschouwing van de moderne tijd. Daarom meen ik, dat het voor velen nodig is terug te gaan naar dingen, die ze wel kunnen begrijpen. Ze beroepen zich misschien op de wetenschap, die, naar ze menen, het ongeloofwaardige aantoont van die oude Bijbel.

Welnu, daar heeft men juist een aanknopingspunt, want door de overeenkomsten van Gen. 1 met de gegevens van de Geologie en van Gen. 2 met de meest recente resultaten der opgravingen, kan men hun opnieuw vertrouwen inboezemen in die oude Bijbel. In het algemeen kunnen we er op wijzen, dat de feiten steeds de geloofwaardigheid van dit Boek bevestigen. Het onderzoek betreffende de oude kalender en de chronologie toont ook hoe precies de informaties zijn, die we in de Schrift vinden en hoe volkomen ze overeenstemmen met wat men door de opgravingen en ander menselijk onderzoek kan kennen.

Op een dergelijke wijze kunnen we er misschien in slagen bij onze kinderen, verwanten en vrienden vertrouwen en belangstelling te wekken voor de Schrift, zodat ze dan gaan luisteren naar de geestelijke dingen, die God hun persoonlijk wil openbaren door het lezen en het onderzoek van zijn geschreven Woord.

Tenslotte nog enkele woorden over een andere kritiek op ***Uit de Schriften.*** We zouden méér moeten schrijven over de problemen van het dagelijkse leven. Ik herhaal echter nogmaals het hoofddoel van ons tijdschrift: het onderzoek der Schriften. Deze bezigheid vraagt veel meer tijd dan de meeste le-

zers zich kunnen indenken en er blijft nog veel te doen. Natuurlijk zou het wenselijk zijn een tijdschrift te bezitten dat veel uitgebreider zou zijn en dan ook op uitvoerige wijze allerlei problemen uit het dagelijks leven zou kunnen onderzoeken. Intussen hebben we toch wel al iets in die richting geleverd. Allereerst, door te wijzen op de kenmerken van onze tegenwoordige bedeling en op het feit, dat vele dingen die in andere tijden - bijv. gedurende het tijdperk der Handelingen werden voorgeschreven, nu niet toepasselijk zijn. Verder, door meer bijzondere studies, bijv. over doop en geloofsgenezingen. Ten slotte ook door aanduidingen die voorkomen in ons geschrift ***Koninkrijk en Kerk*** in verband met organisatie en ceremoniën.

Men moet er aan denken, dat het niet mogelijk is in een zeer beperkte ruimte een degelijk antwoord te geven op vele praktische vragen die zich in het dagelijkse leven voordoen.
Elke mens bevindt zich in bijzondere omstandigheden, en om aan iemand iets bepaalds aan te raden, zou men die persoon zelf, evenals zijn omstandigheden, goed moeten kennen. En in zulk geval zou ons antwoord waarschijnlijk niet gepast zijn voor de persoon en de omstandigheden van andere lezers.

Waar het ons niet mogelijk is op uitvoerige wijze te handelen over dergelijke vragen, hebben we bij herhaling gewezen op het meest belangrijke: het voortschrijden op de weg des heils. De gerechtvaardigde mens heeft de belofte door de Heilige Geest te worden geleid in alle dingen. Dat is één werkelijkheid, waaraan men te weinig gelooft hecht en waarop men te weinig rekent. En toch is het iets dat God ons belooft en wenst te verwezenlijken. We hebben hier niet te doen met een abstracte theologie of een zuiver intellectueel kennen, maar met een der werkelijkheden van het dagelijks leven.

Ook onze „zware" stukken over de bedelingen, de drie sferen van zegening, de zonde en de rechtvaardiging zijn geen zuiver theoretische beschouwingen. Ze hebben tot doel aan de lezers een betere kennis te geven van wat Christus voor ons heeft gedaan en hoe we nu kunnen leven naar Gods wil.

Dat ***Uit de Schriften*** niet aan alle lezers voldoening kan geven, weten we maar al te goed. Om die taak beter te vervullen, zou elke aflevering een honderdtal bladzijden moeten tellen en de redactie enkele tientallen medewerkers. En zelfs dan; zouden velen de Waarheid lief genoeg hebben om dit alles te lezen? In de gegeven omstandigheden trachten we met onze zeer beperkte middelen zo goed mogelijk te helpen luisteren naar, en begrijpen wat God zelf aan de lezers wil zeggen, door middel van zijn geschreven Woord, in elke omstandigheid van hun persoonlijk leven.

De Brief aan de Romeinen

No.88.

De „sterken" en de „zwakken".

Rom. 14: 13-23.
13. Laat ons dan elkander niet langer oordelen maar oordeelt dit liever; de broeder geen aanstoot of ergernis te geven. 14. Ik weet en ben overtuigd in de Here Jezus, dat niets onrein is op zichzelf maar voor hem die iets onrein acht, die is het (wel) onrein. 15. Want indien uw broeder terwille van spijs bedroefd wordt, wandelt gij niet meer in overeenstemming met de liefde. Verderf hem niet met uw spijs voor wie Christus stierf. 16. Laat dan het goede van u niet gelasterd worden. 17. Want het koninkrijk Gods bestaat niet in eten en drinken maar in rechtvaardigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest, 18. Want wie Christus hierin dient, is Gode welgevallig en beproefd voor de mensen. 19. Zo dan, laat ons jagen naar de dingen die tot vrede en onderlinge opbouw dienen. 20. Breek niet om spijs het werk van God af. Alles is wel rein maar het is een

kwaad ding voor de mens voor wie het eten een struikelblok is. 21. Het is goed geen vlees te eten noch wijn te drinken noch iets waaraan uw broeder zich stoot. 22. Houdt gij het geloof dat gij hebt voor uzelf, als voor Gods aangezicht. Gelukkig hij die zichzelf niet oordeelt in wat hij goedkeurt. 23. Wie echter twijfelt als hij eet, is (reeds) veroordeeld indien hij (toch) eet, omdat hij het niet uit geloof doet. En alles wat niet uit geloof is, is zonde.

Heeft Paulus tot dusver vooral de „zwakken" toegesproken, (behalve in vs. 10 waar hij de „sterken" op het oog heeft), in wat nu volgt richt hij zich tot de laatsten, In dit gedeelte laat hij tevens uitkomen dat de onthouding die de „zwakken" zich opleggen niet noodzakelijk is.

Rom. 14: 13. ***Laat ons dan elkander niet langer oordelen maar oordeelt dit liever; de broeder geen aanstoot of ergernis te geven.***

Omdat God eenmaal zal oordelen, moeten de gelovigen het elkander niet langer doen. Uit dit „elkander" blijkt dat er bij beide partijen een kritische houding was. Paulus vermaant nu deze te laten varen en anders te gaan oordelen. Hij gebruikt hier het werkwoord „oordelen" in tweeërlei zin: kritiek op anderen uitoefenen en: van mening zijn.

Men moest twee dingen niet doen: geen aanstoot en geen ergernis geven. Het eerste was dat wanneer een „zwakke" een „sterke" offervlees en - wijn zag gebruiken hij het voorbeeld van de „sterke" zou gaan volgen tegen zijn geweten in; het tweede was dat hij in dit eten weer afgodendienst zag en hij zo weer in het Heidendom kon terugvallen.

De ergernis die hier bedoeld wordt is niet iets waardoor iemand zich zeer geprikkeld gevoelt maar gaat veel verder. Het Gr. woord skandalon betekende oorspronkelijk een houtje dat een val deed openstaan maar bij de minste aanraking deed dichtslaan; in figuurlijke zin is het iemand tot een val brengen; aanstoot èn val moesten door de „sterken" t.o.v. de „zwakken" vermeden worden.
Rom. 14: 14. Ik weet en ben overtuigd in de Here Jezus, dat niets onrein is op zichzelf maar voor hem die iets onrein acht, die is het (wel) onrein.

Men kan dit vers het best als een tussenzin opvatten en vs. 15 als vervolg van vs. 13. Paulus spreekt dan in vs. 14 duidelijk zijn mening uit en schaart zich daarmee bij de „sterken". Er is niets onrein in zichzelf, ieder schepsel Gods dat genuttigd kan worden is goed en kan met dankzegging ervoor aan God gebruikt worden, zal hij later aan Timotheus schrijven, 1 Tim. 4: 5, meent iemand echter die nog bevangen is in de O.T. spijswetten dat hij onderscheid moet maken en dat hij nog niet in deze vrijheid des geloofs staat, dan zijn sommige dingen voor hem onrein en het gebruik ervan is voor hem zonde omdat hij niet uit geloof eet maar met een kloppend geweten.

T.o.v. „rein" en „onrein" in Leviticus zij opgemerkt dat deze onderscheiding eensdeels ceremonieel was, maar de Here anderdeels er toch dit mee op het oog had: Zijn volk van het beste voedsel te voorzien door hun herkauwende dieren te geven.

Rom. 14: 15. ***Want indien uw broeder terwille van spijs bedroefd wordt, wandelt gij niet meer in overeenstemming met de liefde. Verderf hem niet met uw spijs voor wie Christus stierf.***

Het „want" waarmee dit vers opent grijpt terug naar vs. 13: het de broeder geen aanstoot geven. Wie alleen rekent met zijn eigen vrijheid, maar de broeder bedroeft omwille van spijs, wandelt niet in overeenstemming met de liefde. Het bedroefd worden is hier niet het zich bedroeven van de „zwakke" over de voor hem losse wandel van de „sterke" die hij niet verwacht heeft, maar het zich laten overhalen om iets te doen dat tegen zijn geweten is en dat hem daarna grote spijt en droefheid brengt. En dit niet alleen, maar spijs kan hem ten verderve brengen, hem doen afvallen van het aanvankelijk geloof. En ook voor hem is Christus gestorven, Diens offer moet weerhouden om ter be-

vrediging van de smaak spijs te gebruiken die de broeder geestelijk doet vallen.

Rom. 14: 16. ***Laat dan het goede van u niet gelasterd worden.***

Hierin wijst Paulus op de indruk die al het redetwisten op de buitenstaander moest maken en waarschuwt: „Dat dan uw goed niet gelasterd worde" of duidelijker: „Laat van het goede dat gij hebt geen kwaad gezegd kunnen worden". Nwe Vert. De buitenstaander moet niet denken dat hun geloof bestaat in het al of niet eten van bepaalde spijzen waarover de belijders het daarbij nog niet eens zijn; zo zou de indruk gewekt kunnen worden dat hun godsdienst bestond in spijs en drank. Hun goed is een geheel ander.

Rom. 14: 17. ***Want het koninkrijk Gods bestaat niet in eten en drinken maar in rechtvaardigheid en vrede en blijdschap in de Heilige Geest,***

Dit geeft de apostel aan in dit vers: Het Koninkrijk Gods bestaat niet in eten en drinken maar in rechtvaardigheid en vrede en blijdschap in en door de Heilige Geest.

Paulus gebruikt het woord „rechtvaardigheid" of „gerechtigheid" hier voor de laatste maal in deze Brief (de 36ste). Het duidt hier evenals in de vorige hoofdstukken, de toegerekende geloofsgerechtigheid aan - De vrede is die van Rom. 5:1, een nieuwe genadegave na de gerechtigheid. - Het woord blijdschap komt hier het eerst voor in deze Brief: in zijn vorige Brieven had de apostel het al veel vaker gebruikt, 14 maal. Hij zal het nogmaals gebruiken in hoofdstuk 15: 13 en 32. De blijdschap staat tegenover de droefheid, is een gevolg van de gerechtigheid en de vrede die God geeft, de innerlijke vreugde over het heil dat Hij bewerkt heeft; ze is tevens de voorsmaak van de grote verheuging in het opstandinglichaam.

Het Koninkrijk Gods. Dit is zeker tweezijdig. In de Evangeliën van Mk. en Lk. loopt de term parallel met die van het Koninkrijk der hemelen van Mt., het aan Israël op te richten koninkrijk; dit geeft de aardse zijde aan, in het bijzonder die voor Israël. Maar hij is daartoe niet beperkt. Bij Paulus, die de term van de 63 maal dat hij voorkomt slechts 8 maal gebruikt, geeft hij mede de hogere sfeer aan. De term die alleen hier in Romeinen voorkomt, heeft hij eerder gebruikt in 2 Thess. 1: 5; 1 Kor. 4: 20; 6: 9, 10; 15: 50; Gal. 5: 19. Na Rom. 14: 17 vinden we hem nog in Col. 4:11.

Mogelijk mogen we onder die benaming de sfeer van aarde en hemelen verstaan. Hier boven uit gaat dan het overhemels koninkrijk van 2 Tim. 4:18**,** het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde van Col. 1: 13.

In Rom. 14: 17 en in andere teksten in Paulus' Brieven vormt het Koninkrijk Gods een tegenstelling tot het Koninkrijk der hemelen waarin men wel zal aanzitten om spijs te nuttigen: Mt. 26: 29; Mk. 14: 15; Lk. 22: 30, al gaat het daarin zeer zeker niet op.

Het Koninkrijk Gods heeft dus zeker twee sferen, in elk waarvan God heerst, maar niet op dezelfde wijze. Vandaar dat er dan ook aardse en hemelse lichamen zullen zijn en een beërven van het aardse deel; Mt. 5: 5, en van de hemelen: Joh. 14: 1,2 Kor. **5:1.** Paulus' bediening had bijzonder tot doel tot het laatste toe te bereiden en daarvoor was (en is) toegerekende gerechtigheid nodig en verder vrede en blijdschap, alle drie bewerkt door en genoten in de gemeenschap van de Heilige Geest.

Rom. 14: 18. ***Want wie Christus hierin dient, is Gode welgevallig en beproefd voor de mensen***.

Sommige uitleggers zien deze Geest ook aangewezen in dit vers; zij lezen het dan zo: „Want wie in Hem Christus dient, is Gode welgevallig". In deze zin vertaalt de Nwe Vert.: „Want wie door deze Geest dienstknecht is van Christus, is welgevallig bij God" De S.V. heeft echter: „Want die Christus in deze dingen dient". Zo hebben ook meerdere vertalingen. Die van Canisius zet: Wie zo Christus dient; de Leidse: die hierin Christus dient; Brouwer: wie op deze wijze Christus dient; zo ook de Franse vertalingen van Segond en Martin en de Oude en Nwe Eng. Vert. De meeste vertalers zien dus hier niet de Geest aangewezen. - We menen dat de zaak concordanties is op te lossen en gaan daartoe de term die hier staat: en "touto", verder na.

In de Evangeliën staat hij in Lk. 10: 20 (daarin), Joh. 9: 30 (hierin), bij Paulus in 1 Kor. 4: 4 (daardoor) 11: 22 (in dezen), Fil. ***1: 18*** (daarin), Hebr. 4: 5 (in deze [plaats]) en dan in 1 Joh. 3: 10, 19; 4: 2a, 9, 10, 13, 17 en 5: 2, (vertaald door: hieraan of hierin). Geen enkele maal wijst het terug op een persoon en daarom menen we dat het dit ook niet doet in Rom. 14: 18. We kunnen er aan toevoegen dat de verbeterde Sinaiticus hier de meervoudsvorm heeft: en toutois, welke ook staat in Rom. 8: 37 (in al deze) en men toen dus al een lezing had die terugwees op de genoemde genadegaven van rechtvaardigheid, vrede en blijdschap.

Het is ook meer logisch deze term hierop betrekking te doen hebben, want niet door het al of niet eten maar door in de geestelijke gaven Christus te dienen, is men Gode welgevallig en beproefd bij de mensen. De „zwakken" konden menen God ook te dienen door aan de onthouding gewicht te hechten maar Paulus zegt: wie Christus in de geestelijke dingen, "op deze wijze", dient, is God welgevallig en bij de mensen beproefd, S.V.: aangenaam, Brouwer: geacht, Nwe Vert.: in achting.

Het hier gebruikte woord, dokimos vinden we 6 maal bij Paulus en 1 maal bij Jakobus. De teksten zijn: Rom. 14: 18: 16: 10: 1 Kor. 11: 19; 2 Kor. 10: 18; 13: 7; 2 Tim. 2: 15 en Jak. 1: 12; behalve in Rom. 14: 18 en 1 Kor. 11: 19 heeft de S.V. dit woord steeds door „beproefd" vertaald, in 1 Kor. 11 door „oprecht" en hier door „aangenaam". Men kan voor beproefd ook lezen: proefhoudend.

We menen dat het „aangenaam" der S.V. het „in achting" der Nwe Vert. te zwak zijn. Het gaat er hier niet allereerst om of de mensen iets aangenaam vinden of hen in achting houden maar om meer: zij gevoelen dat degenen die zo Christus dienen een hoger goed bezitten, daaruit leven en proefhoudend zijn.

Rom. 14: 19. ***Zo dan, laat ons jagen naar de dingen die tot vrede en onderlinge opbouw dienen***.

Paulus trekt nu een conclusie en wel dat men moet jagen naar de dingen die tot vrede en onderlinge opbouw dienen. De „vrede" is hier niet de vrede tot God van 5: 1 maar de goede onderlinge verstandhouding. Het woord „stichting" der S.V. is Oudnederlands; het betekende in de zeventiende eeuw niet het geestelijk gevoel bevredigen maar „opbouw".

Rom. 14: 20. ***Breek niet om spijs het werk van God af. Alles is wel rein maar het is een kwaad ding voor de mens voor wie het eten een struikelblok is.***

In het beeld van „opbouw" blijvend, zet Paulus daar tegenover het „afbreken" van het werk Gods terwille van spijs. Dat werk Gods is hier datgene wat God in de „zwakken" heeft opgebouwd: geloof en heiliging.

Hij gebruikt hier voor spijs, evenals in vs. 17, het woord bronia en geeft daarmee aan dat de spijs niet slechts beperkt is tot vlees alleen maar al de vaste voedingsmiddelen betreft, evenals de drank al het drinkbare inhoudt.

Paulus komt in dit vers nogmaals op de zaak terug waarover het begin handelt. Hij schaart zich daarbij duidelijk aan de zijde der „sterken", door te zeggen dat alles rein is, maar zegt verder dat het voor iemand die dit inzicht niet heeft verkeerd is toch te eten wat hij voor onrein houdt, dit is eten met aanstoot, d.i. met iets dat zijn geloof schokt, waar hij zich met zijn verstand aan ergert of hem op de weg des geloofs doet struikelen.

Rom. 14: 21. ***Het is goed geen vlees te eten noch wijn te drinken noch iets waaraan uw broeder zich stoot.***

Die aanstoot moet men de „zwakken" besparen, vrijwillig, uit liefde. Het is daarom goed zich van (afgoden) vlees en wijn te onthouden en voorts van alles waaraan de broeder zich stoot.

De verdere woorden: „of geërgerd wordt of waarin hij zwak is" der S.V. is latere toevoeging. De Nwe Vert. en Brouwer laten ze weg.

Rom. 14: 22. ***Houdt gij het geloof dat gij hebt voor uzelf, als voor Gods aangezicht. Gelukkig hij die zichzelf niet oordeelt in wat hij goedkeurt.***

Evenals in vs. 20 en 21 spreekt hij ook hier weer de „sterken" toe en zegt tot hen dat zij het geloof dat zij in dezen hebben, voor zichzelf moeten bewaren. Zij moeten de „zwakken" hun overtuiging niet willen opdringen of hen zelfs willen overhalen tot een praktijk die in wezen tegen hun geweten ingaat. Houdt uw eigen overtuiging vast, wat betreft uw doen, maar bedenk dat ge alles als voor Gods aangezicht moet kunnen stellen en verantwoorden. Dan is hij gelukkig te prijzen die dit met een volkomen onbezwaard geweten kan doen, die zichzelf niet oordeelt in wat hij goedkeurt, d.i. in praktijk brengt.

Rom. 14: 23. ***Wie echter twijfelt als hij eet, is (reeds) veroordeeld indien hij (toch) eet, omdat hij het niet uit geloof doet. En alles wat niet uit geloof is, is zonde.***

Wie echter twijfelt d.i. wie niet zeker is of hij er al of niet toe kan overgaan, is al geoordeeld omdat hij het niet uit geloof doet, uit vaste overtuiging en alles wat daaruit niet gebeurt, is zonde.

Men gebruike dit woord niet buiten zijn verband. Paulus bedoelt niet te zeggen dat dit de maatstaf is die men moet aanleggen voor wat al of niet zonde is, alsof alles wat iemand voor zijn persoonlijke overtuiging houdt en dientengevolge doet geen zonde zou zijn; ook bijv. het kwaad dat hij met een gerust geweten bedrijft. Dan zou het geweten de maatstaf zijn voorgoed en kwaad. Men moet Paulus' woord in het verband lezen. Het gaat hier over het al of niet eten van vlees en drinken van wijn. Paulus bedoelt nu alleen te zeggen dat dit, hoewel hij het geoorloofde daarvan nadrukkelijk erkent, de gelovige die hiervan niet volkomen overtuigd is en deze gaven toch gebruikt, zich daardoor bezondigt. N.l. voor zijn besef. Het woord „geloof" betekent hier: mening, zoals in vs. 2: de een meent, Gr. „gelooft" wel …… Het „geloof" is hier iemands subjektieve mening in zeker opzicht waarvan men geen algemene en objectieve maatstaf mag maken en zeggen: alles wat iemand uit overtuiging, naar eigen mening, doet is goed. We hebben dus dit: Wie vlees of wijn nuttigt niet uit overtuiging dat dit geoorloofd is maar dit doet om anderen te behagen, voor die is het voor zijn besef zonde en dit moet hij daarom niet doen, hoewel de zaak zelf geoorloofd is. Hij bezoedelt daarmee zijn (bekrompen) geweten en bezondigt zich zo voor zijn besef.

Enkele opmerkingen.

De Schrift vermeldt ons niet dat de gelovigen van die tijd al een bepaalde dag van samenkomst hadden. De enige samenkomst waarvan we lezen was die te Troas en deze werd niet gehouden "op de eerste dag der week", een term die de Schrift niet heeft maar puur Westerse Kerkvertaling is, maar: op een der sabbatten", deze sabbatten waren die welke vielen tussen het Joodse Pasen en Pinksteren. Op de eerste ervan is onze Here opgestaan.

Hoe de overgang van de opstandingsabbat naar de eerste dag der week gekomen is, is nog niet goed te verklaren, mogelijk speelt de Heidense zon-dag hierin een rol. De oosterse Christenheid onderhield, waarschijnlijk in het voetspoor van Petrus en Johannes, de sabbat, wat einde der tweede eeuw leidde tot een uitsluiting door de opziener van Rome (voorloper van de paus): het conflict werd bijgelegd, elk behield zijn dag, maar laat toch duidelijk zien dat het Oosten zijn sabbat hield, dat het Westen al zijn zondag had. Keizer Constantijn heeft deze dan ook niet ingevoerd, maar hem officieel bevestigd. Paulus heeft in dezen niets vastgesteld. Hij heeft de zaak van het al of niet waarnemen van een dag in die tijd geheel overgelaten aan het eigen inzicht. Hij stelt dit op een lijn met het al of niet nuttigen van vlees en wijn en weet van geen verplichting in dezen; voor de Christen, sterk in het geloof, zijn alle dagen gelijk. Hij zal een dag van rust zeer waarderen, zich dan meer met de Goddelijke dingen, wat tijd betreft, kunnen bezighouden, maar zal niet de zondag als dag des Heren erkennen of sabbattist zijn zoals sommige groepen nu voorhouden, iets wat ze alleen kunnen doen door Israëls plaats in de Schrift niet te zien.

Hoewel over de dag niet beslissend heeft Paulus zich in Galaten verzet tegen het terugkeren tot de besnijdenis en het onderhouden van dagen als middel ter rechtvaardiging, 4: 8-11. Later schrijft hij in Col. 2 dat een feestdag, nieuwe maan of sabbat slechts schaduwen zijn van wat komen moet terwijl het „lichaam", d.i. de werkelijkheid, het ware wezen, van Christus is, vs. 16. Tot in onze dagen zijn er echter „zwakken" in het geloof die menen dat de zondag boven de andere dagen staat, geheiligd als hij heet te zijn door de opstanding van Christus. T.o.v. zulken die ernst met het Woord maken en we als gelovigen mogen aanmerken, hebben we Paulus' woord in het oog te houden met zijn: God heeft hem aangenomen, geen tot twist leidende samenspreking, elk zij in eigen inzicht ten volle verzekerd.

We staan echter niet alleen voor deze kwestie in onze dagen, we ontmoeten ook allerlei wat de Kerk noemt, "sektaristen". Veelal dringen die zich aan ons op. T.o.v. hen moeten we Paulus' beginsel laten doorwerken: als zij oprecht zijn en onbewust dwalende zullen we hen moeten aannemen, om te trachten hen nauwkeuriger de weg Gods uit te leggen zoals Priscilla en Aquila deden. Willen ze horen dan hebben we hen gewonnen; blijven zij halsstarrig, dan zullen wij overtuigd moeten zijn dat God machtig is hen vast te stellen en uit hun beperktheid te verlossen om ten volle in de vrijheid te staan waarmee Christus hen in beginsel heeft vrijgemaakt. Het kan ook zijn dat zij tot een andere groep in Gods plan behoren dan waartoe wij geroepen zijn; dan zal de „Dag" dit verklaren. Voor ons blijft dan: hen lief te hebben om des Heren wil.

De Wederkomst des Heren

III DE INLEIDING VAN DE OPENBARING.

Openb. 1.

Hoewel we het geheel van het Boek zoveel mogelijk willen doornemen en beproeven zullen het te verbinden aan de vroegere profetieën, kunnen we, zowel met het oog op de opzet van de uiteenzetting als met de omvang er van niet op elk vers korter of breder commentaar geven, daar dit een boekwerk van wellicht een paar honderd bladzijden zou beslaan, we moeten daarom met kortere of

langere aantekeningen volstaan.

De bouw van het eerste hoofdstuk van dit Boek is mede zeer harmonisch en bestaat uit vier delen. Eerst geeft de gezonden engel getuigenis, vs. 1-3**,** daarna Johannes, vs. 4-8, dan Johannes andermaal, vs. 9-17, ten slotte de Here Zelf, vs. 17-20. In al deze vier delen is sprake van 's Heren komst, vs. 3, vs. 7 en 8, vs. 12-16 of van Zijn tegenwoordigheid, vs. 20.

De engel betuigt, vs. 1-4.

Vs. 1. De openbaring van Jezus Christus. Dit is de titel die God aan dit boek gegeven heeft. Niet: de openbaring van Johannes.

Openbaring, Gr.: apocalypse, d.i. afdekking, het wegnemen van een bedekking, onthulling. Het woord komt in totaal 14 maal voor, het meest bij Paulus. Merendeels heeft het betrekking op zaken en geeft het ontsluieringen aan van dingen; hier betreft het mede de ontsluiering van een Persoon.

Deze heeft God Hem gegeven om Zijn knechten, dit zijn niet alle christenen, maar de Zonen Israëls, althans hen in het bijzonder, te tonen d.i. voor ogen te stellen, de dingen die haast, d.i. van Godszijde bekeken spoedig en tevens snel zullen gebeuren.

Haast. Het Gr. woord kan tweeërlei betekenen: spoedig en snel, het eerste bijv. in Rom. 16: 20, het tweede in Hand. 12: 7. Hier kan het beide betekenissen hebben. Men zal zeggen: Na meer dan negentien eeuwen is er nog niets van vervuld, hoe kan het dan „spoedig" betekenen. We geloven dat men niet moet rekenen vanaf Johannes' tijd, maar vanaf de tijd dat de dingen die hij beschrijft in vervulling gaan. Openb. is immers een profetie, vs. 3, en waar er nog niets van vervuld is, moet men gaan rekenen vanaf de tijd der vervulling, niet vanaf die der openbaring er van. In dit geval zal de vervulling spoedig en snel zijn.

Door Zijn engel. Vinden we in de Handelingentijd dienst van engelen, in de Paulinische Brieven vóór Hand. 28 vinden we ze alleen in Hebreeën (1: 14) en daarna niet meer. In hoeverre zij nu de gelovigen dienen, weten we niet. In de Openbaring komen ze weer naar voren; een hunner is de bemiddelaar tussen de Here en Johannes en maakt hem de dingen die haast moeten geschieden bekend. In het verdere van het Boek zien we ze telkens optreden.

Vs. 2. Johannes heeft dit alles te boek gesteld en de inleiding het laatst geschreven. Hij is degene die het woord Gods betuigd heeft. Het woord Gods is vaak de aanduiding voor een Profetische mededeling. Zie 1 Sam. 9: 27; 1 Kon. 12: 22; 1 Kron. 17: 3; Gen. 15: 1. Hiertoe behoort dan ook Op. 1: 2 - Het getuigenis van Jezus Christus is dat wat Hij op aarde zijnde gegeven heeft. Dit Boek gaat in wezen daar niet boven uit, is alleen verdere uitwerking ervan. - Al wat hij zag. Niet alleen wat hij hoorde maar ook wat hij zag, stelde hij te boek. De verleden tijd wijst er mede op dat hij de inleiding het laatst schreef.

Vs. 3. Zalig, d.i. gelukkig hij die leest en zijn zij die horen de woorden dezer profetie en die bewaren wat daarin geschreven is want het tijdperk der vervulling is nabij. Het woord „bewaren" betekent tevens: ter harte nemen, overwegen. - De „tijd", is nabij, d.i. de vastgestelde, bepaalde tijd, het tijdperk waarin de navolgende tonelen zich zullen af spelen.

EVENWICHT

Alle mensen willen genieten. Godsdienstige mensen willen genieten van vrome lectuur en toespraken. Wie zou er iets op tegen hebben? Mag men niet steeds wijzen op Gods liefde, op de hoop van de gelovige, op zijn zegeningen, enz. En hoe veel te meer is dit gerechtvaardigd als die lectuur en die toespraken zich streng houden aan de Schrift.

Maar in werkelijkheid bestaat er vaak een neiging méér te luisteren naar onze eigen gevoelens dan naar de Schrift, en bestaat het gevaar dat we ons een ,,god" maken naar onze eigen gedachten.

Hoe luidt het grote gebod? „Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand". Men denkt daarbij meest aan de termen „hart" en „ziel", maar veel minder aan „verstand". Men wil genieten, maar voelt weinig voor het kennen van Gods Woord. Méér nog, het intellect wordt gewantrouwd. In zekere zin bestaat daar een goede reden voor, want hoe vaak wordt er geen misbruik gemaakt van het menselijke verstand, bijv. door zich boven Gods Woord te plaatsen of door een te eenzijdig intellectuele voorstelling te geven van wat de Schrift ons wil leren. In plaats van een levend geloof komt men soms tot een intellectueel aanvaarden van menselijke leerstellingen betreffende God en Christus.

Zo bemerken we de twee uitersten: ofwel te weinig liefhebben met het verstand, ofwel te weinig liefhebben met hart en ziel. We schreven opzettelijk „te weinig" en niet: te veel met hart en ziel, te veel met het verstand, want er kan nooit te veel zijn, we komen steeds in alles te kort. Wat er moet zijn is een goed *evenwicht*, door het zoveel mogelijk gebruik maken van alle gaven Gods, zowel van die betreffende hart en ziel als betreffende het verstand. Want er staat toch: „met *geheel* uw hart en met *geheel* uw ziel en met *geheel* uw verstand".

Willen we werkelijk God verheerlijken in al onze levensuitingen, dan moeten we een goed gebruik maken van al de vermogens die Hij ons gegeven heeft, die Hij ons geeft en geven wil. Het is gemakkelijk zich te verontschuldigen met te zeggen dat ons te kort in het gebruik van het hart, de ziel of het verstand, te wijten is aan onze opvoeding, onze omgeving, onze aanleg, onze levensomstandigheden, aan gebrek aan tijd enz. Wat we niet hebben, kunnen we krijgen. We zijn *niet* verantwoordelijk in de wereld gekomen te zijn in zwakheid, of groot gebracht te zijn in een ongunstige omgeving, of te leven in een moeilijke toestand. Maar we zijn er wel verantwoordelijk voor als we in dergelijke omstandigheden *blijven* als God ons de gelegenheid geeft er aan te ontkomen. De Schrift spreekt vaak over een streven naar meerdere volmaking, niet in eigen kracht, maar door middel van Gods inwerking. Zullen we Hem verheerlijken door te jammeren over ons gebrek aan dit of dat, en onszelf verontschuldigen door een valse nederigheid? Neen, maar door op God te vertrouwen, Die ons méér wil zegenen dan tot nu toe.

Wie heeft ooit meer nadruk gelegd op de liefde dan Paulus? Maar diezelfde Paulus heeft ook veel geschreven over „theologische" zaken, die heel wat inspanning vragen van ons verstand. Aan de Korintiërs zegt hij, dat ze de liefde moeten najagen en naar geestelijke dingen streven, maar hij zegt hun ook geen kinderen te zijn naar het verstand, maar veeleer volwassenen. Sommige theologen hebben deze Apostel voorgesteld als een gevoelsmens, anderen als een intellectueel die veel redeneert en dogmatiseert, anderen als een mysticus. Men zou er ook op kunnen wijzen dat hij veel aandacht schonk aan de aardse dingen. En inderdaad, Paulus was dit alles ten volle. Hij verwaarloosde niet het ene voor het andere. Bij hem was een goed *evenwicht*, hij maakte ten volle gebruik van al de vermogens die God hem gegeven had. Van hem kan men werkelijk zeggen, dat hij God lief had met geheel zijn hart en met geheel zijn ziel en met geheel zijn verstand.

P.S. Enkele of meerdere lezers zullen misschien de redactie vanuit *de Schriften* verwijten, dat er in ons maandblad geen goed evenwicht is, dat er te veel plaats gegeven wordt voor het „kennen" en te

weinig voor het geestelijk „eten". Onze verontschuldiging is, dat we vele dingen opnieuw moeten onderzoeken, dus vele dingen beter leren „kennen", vóór we een goede basis hebben voor het denken en handelen naar Gods wil. Om meerdere lezers tegemoet te komen, die (nog) niet gewend zijn aan persoonlijk onderzoek der Schrift, hadden we méér te „eten" moeten geven. We hopen dit dan ook in de naaste toekomst te doen. Maar de lezer zou er aan moeten denken dat we een moeilijke taak hebben, niet alleen omdat we alles moeten herzien en onze zienswijze moeten rechtvaardigen, maar ook omdat onze lezerskring een zeer gemengde is. Daarbij hadden we gehoopt dat - al waren onze artikelen dikwijls zeer „dor" - ze menige lezer er toe zouden brengen de Schrift zelf meer in handen te nemen, en daarin rechtstreeks het dagelijkse geestelijke voedsel te vinden.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII **No. 11** **NOV. 1961**

Adam en de Zonde

door S. Van Mierlo

8. ***DE METHODEN VAN DE DUIVEL*** (Ef. 6:11)

We willen nu trachten na te gaan op welke wijze de boze machten de mensen misleiden en een vijandige gezindheid t.o.v. God verwekken.

In het derde hoofdstuk hebben we, vooral op grond van Rom. 5 tot 8, gesproken over die gezindheid. Om beter in te zien waarin die boze houding bestaat en hoe ze ontstaat, kunnen we teruggaan tot de vorige hoofdstukken van deze brief.

In de twee eerste hoofdstukken gaat het meestal niet over hen, die de wet kennen, maar over de volken, die God als Schepper kennen door zijn openbaring in de natuur, maar Hem niet als zodanig verheerlijken en danken.

Maar de voornaamste reden waarvoor Paulus deze brief schrijft, blijkt al in Rom. 1: 17: de rechtvaardiging uit het geloof. Over dit onderwerp begint hij dan meer in het bijzonder te handelen in de hoofdstukken 3 en 4. De Wet gaf een goede kennis van de zonde, en de gehele wereld bleek dan onder Gods oordeel te liggen. De Wet zei wat de mens moest doen om voor God rechtvaardig te zijn, maar gaf het vermogen niet om alles te doen wat God verlangde. Daarom kon niemand voor God gerechtvaardigd worden door de werken der Wet. Dit kan slechts door het geloof (of de trouw) van Jezus Christus en door middel van het geloof van de mens in Hem.

Paulus stelt dan Abraham ten voorbeeld. De gerechtigheid is uit geloof opdat ze naar genade zij, en de belofte alzo zou gelden voor allen die uit het geloof van Abraham zijn.

In het vijfde hoofdstuk handelt Paulus dan over hen die al uit geloof gerechtvaardigd zijn. Bij hen is er geen vijandschap meer t.o.v. God, maar vrede, Rom. 5: 1. Toen ze zondaars en vijanden waren is Christus voor hen gestorven, en kwam er verzoening door de dood van de Zoon. Aan die verzoening kregen ze deel door het geloof. Ze hebben zich persoonlijk ***laten*** verzoenen. (Zie ook 2 Kor. 5: 20).

Waarom legde Paulus zo de nadruk op het feit dat geen mens door de werken der wet gerechtvaardigd kan worden? Omdat dit de algemeen gangbare gedachte was, vooral bij de Joden. Al toen Mozes hen in kennis stelde met de Wet, verklaarde het ganse volk: „***Al wat de Here gesproken heeft, zullen we doen***", Ex. 19: 18; 24: 1-3, 7, 8. Waar ze eigenlijk in eigen kracht de Wet wilden houden, kwamen ze onder de vloek, onder de Wet, Gal. 3: 10, 13; 4: 3, want ze konden de hele Wet, steunende op het grote gebod der liefde, niet daadwerkelijk volbrengen, en kwamen dus, naar hun eigen toestemming, onder de vloek, Deut. 27: 26.

Tot nu toe leren de Joden dat de Wet (de Thorah) zelf de nodige kracht levert om naar Gods wil te handelen en dat elke daad, die overeenstemt met de voorschriften der Wet als verdienste wordt toegerekend. Voor hen is de rechtvaardige de man bij wie de verdiensten overwegen t.o.v. de schuld.

Toen de Here, in zijn vernedering, tot zijn volk sprak, was het niet, zoals bij Paulus, in theologische termen, maar met zeer eenvoudige woorden en begrippen, en vooral door daden. Aan de Joden, die zichzelf als „rechtvaardigen" beschouwden door de werken der Wet, zei de Here uitdrukkelijk dat Hij gekomen was om ***zondaren*** te redden. Met de nadruk te leggen op het grondvereiste der Wet: liefde tot God en de evennaaste, trachtte Hij zijn volk te doen inzien hoe overweldigend het vereiste der Wet was en hoe onmogelijk er uit eigen kracht aan te voldoen. Zo konden ze tot de bewustheid komen dat ze werkelijk ***zondaars*** waren.

Hoe algemeen die gedachte van rechtvaardiging door de werken toen was, ook bij de discipelen, blijkt uit de vraag die deze laatsten stelden nadat de Here aan de rijke jongeling had doen begrijpen dat hij niet door het doen van het goede het aionische leven kon verwerven: „Wie kan dan behouden worden?". Hierop gaf de Here een antwoord, dat de kern van de zaak trof: „***Bij de mensen is dit onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk***", Mat. 19: 16-26.

Ook uit Mat. 16: 21-25 blijkt dat de discipelen toen nog geen goed begrip hadden van de zondige gezindheid van de mens. Zodra de Here begon te spreken over zijn lijden, dood en opstanding, drukte Petrus de heersende gedachte uit, door Hem te „bestraffen", zeggende: „***Dat zal U geenszins overkomen***". Dat de dood van de Zoon de enige oplossing was van het vraagstuk hoe God de zondaar kan rechtvaardigen, zagen zij niet in. Ze meenden toch nog zelf iets te zijn en toonden aldus dat er in hun hart een gezindheid was van autonomie, zelfbeschikking, onafhankelijkheid van God. De grote ernst van die houding blijkt dan ook uit het feit dat de Here hun toen antwoordde: „***Ga weg, achter Mij, Satan; gij zijt Mij een aanstoot, want gij zijt niet bedacht op de dingen Gods, maar op die der mensen***". En Hij wijst hen dan op de noodzakelijkheid zichzelf te verloochenen, het kruis van Christus op te nemen, zijn leven te verliezen.

Het woord „satan" kan hier Petrus als „tegenstander" aanduiden, maar men zal hier ook moeten denken aan een inwerking van Satan in Petrus. Later, toen de discipelen onder elkander onenigheid hadden over de vraag wie van hen als de eerste moest gelden, zei de Here tot Petrus dat de satan verlangd had hen te ziften als de tarwe, en hun geloof bedreigd was, Luk. 22: 31. Men bemerkt ook hier de nog heersende zelfzucht bij de discipelen.

De gedachte van eigengerechtigheid en zelfverlossing heerste openlijk bij de Farizeeën, en dan ook bij Saulus toen hij de eerste Christen-Joden vervolgde. Het was pas door de verschijning van de Here dat hij zijn vijandschap tegen Hem inzag en begon te verkondigen dat Jezus de Zoon van God is. Hij kende Hem toen als de Rechtvaardige, Hand. 22: 14, die gekomen was om ***zondaren*** te behouden, 1 Tim. 1:15. Paulus werd door de Here gezonden om allen de „***ogen te openen ter bekering uit de duisternis tot het licht, en van de macht van satan tot God***", Hand. 26: 18.

Zoals Satan, de aartszondaar, die zich steeds tegen God verzette, al Adam aandreef tot een hoogmoedige gezindheid „***als God te willen zijn***", in eigen kracht zich te verheffen en de aarde te beheersen, werkt hij ook steeds in alle mensen. De leer van de rechtvaardiging uit de werken is dan ook bepaald antichristelijk, want ze maakt het offer van Christus overbodig. De verpersoonlijkte zonde, waarover we in het derde hoofdstuk spraken, is werkelijk een demonische macht waaronder de mensen bezwijken en een min of meer bewuste vijandelijke houding gaan aannemen t.o.v. God. Wat er met Adam gebeurd is, kan daarom in zekere mate vergeleken worden met wat er met alle mensen gebeurt, met wat ze allen tot schuldige zondaren maakt. Maar toch is er een enorm verschil, zoals we al gezien hebben.

De resultaten van Satans algemene werking in de mensen ziet men in de gehele geschiedenis van het mensdom. We bedoelen hier dus niet allerlei wangedrag en onzedelijkheid, diefstal, moord en dergelijke, want dit zijn slechts de ***gevolgen*** der zonde. De fundamenteel schuldige gezindheid van de mens is zelf iets te willen zijn en kunnen, zich zelf tot ,,god" op te werken. Waar de mens licha-

melijk zwak staat tegenover de natuur, wil hij over deze tot heerschappij komen door zijn techniek. Hij wil zowel de bergtoppen als de afgronden „overwinnen". Ja, zelfs de ruimte buiten de aarde. De slechte gevolgen der zonde, zoals oorlog en sociale wanorde, zoekt hij te verhinderen of te verbeteren door wetten, grote of kleine organisaties, sociale hulp, „planning". Ziekte wil hij vermijden zonder de oorzaak te doen verdwijnen. Vrede zoekt hij door internationale overeenkomsten. Door onderwijs, cultuur en „godsdienst" hoopt hij alles hoger op te voeren en te verbeteren. Het is dus de kennis en het verstand van de mens die alles in orde zullen brengen.

Men versta ons niet verkeerd. De meeste van die humanitaire, sociale, culturele activiteiten zijn natuurlijk op zichzelf zeer prijzenswaardig, maar waar het op aankomt is de geest waarin ze ondernomen worden, de houding t.o.v. God. In de meeste gevallen is er geen sprake van het verheerlijken van God, van dankbaarheid voor zijn liefde en genade, maar wel van de verheerlijking van de mens, door steeds te wijzen op wat hij vermag. Alle „godsdiensten" en „ideologieën" hebben als grondgedachte de zelfverlossing. Godsdiensten en moralismen zeggen soms wel wat „goed" is, verlangen liefde en vrede, maar bieden geen middel aan om een dergelijk doel te bereiken. Ja ze sluiten de weg af door de mens te verleiden er in eigen kracht toe te komen.

Door de tegenwoordige internationale organisaties worden alle godsdiensten op gelijke voet gesteld met het ware Christendom. Bij gevolg wordt Christus als Zoon van God, en het feit dat de mens alleen door zijn offer behouden kan worden, impliciet geloochend. Dat deze gezindheid gewoonlijk niet uitgesproken wordt, bedekt blijft, is des te gevaarlijker, want zo laat nagenoeg iedereen zich misleiden.

De tegenwoordige algemene tendentie kan daarom slechts leiden tot de heerschappij van de Anti-Christus, wanneer Satans macht de mensen zal brengen tot het aanbidden van het beeld van het „Beest", Op. 13, van de Mens der zonde, 2 Thess. 2: 3, 4. Men vergete niet dat het getal van dit „Beest" een getal van een ***mens*** is. Zeker, de gehele wereld ligt in de boze, 1 Joh. 5: 19, en de Duivel gaat rond als een brullende leeuw, zoekende wie hij zal verslinden, 1 Petr. 5: 8.

We zijn hierboven tot de conclusie gekomen dat de jonge kinderen nog als onschuldig beschouwd moeten worden, al erven ze factoren die ze van hun geboorte af „onrein" maken. De vraag is dan wanneer de mens door de Duivel misleid, tot een vijandige, schuldige gezindheid komt.

Het Boeddhisme schrijft alle kwaad toe aan de natuurlijke ***begeerte*** van de mens, en zegt dus dat de mens zich moet inspannen alle begeerte op te geven om tot de volmaaktheid te komen. Men kan aanvaarden, dat we van nature de begeerte hebben tot volmaking, door het feit dat we naar Gods Beeld geschapen zijn. De begeerte is op zich zelf niet de oorzaak van het kwaad, maar wel het *verkeerde* gebruik van die gave Gods. Het is dan ook deze begeerte, die door Satan in de verkeerde richting wordt geleid en de mens er toe voert misbruik te maken van zijn beperkte wilsvrijheid en van zijn verstand.

De persoonlijke beslissing van de mens kan daarom slechts plaats hebben als het intellect van het kind voldoende ontwikkeld is. In het begin kan het kind (eerst min of meer als een dier, later als mens in een stadium van kindsheid naar het verstand - zoals de pre-Adamieten en vele onbeschaafde volken) een egocentrische neiging hebben, maar deze is nog niet op redelijke bewuste wijze gewild en zeker niet beslist vijandig t.o.v. God. Maar als het kind (en de onbeschaafde mens) begint te denken en een persoonlijke overtuiging gaat krijgen, dan komt het gevaarlijke ogenblik, dan kunnen Gods gaven slecht gebruikt worden. De ouders en de omgeving kunnen daarbij natuurlijk veel invloed uitoefenen. Daarom is het misschien dat 1 Kor. 7: 14 zegt dat de kinderen van gelovige ouders "heilig" zijn. Ze zijn inderdaad door de gelovige ouders in zekere mate afgezonderd van de werking der boze invloeden. Maar, bij dergelijke „natuurlijke" invloeden, kan zich ook die voegen van de rechtstreekse geestelijke werking van de boze geesten. Als het kind over vooruitgang, cul-

tuur enz. gesproken wordt in een, op zichzelf, goede zin, hoe licht kan het opgewekt worden tot een liefde voor de wereld, die vijandschap is t.o.v. God, Jak. 4: 4. Of het humanisme zich nu aan dat kind voorstelt onder de vorm van atheïsme of van godsdienstigheid, of zelfs de gedaante aanneemt van christelijkheid, zo lang er over de mens gesproken wordt alsof hij zich in eigen kracht kan opheffen tot het ware goede, zich zelf kan verlossen, is er feitelijk een demonische misleiding, een antichristelijke invloed. Hoe mooier de gedaante is waarin zich het humanisme aan het kind voorstelt, hoe meer de Verleider zich voordoet als een „engel des ‚lichts", hoe gemakkelijker het misleid zal worden.

Is dit gevoel van autonomie bij de jeugdige mens eenmaal opgewekt, dan zal hij er nog meer toe gedreven worden een bewust vijandige gezindheid tegen God aan te nemen, als hij verneemt, dat hij in Gods oog slechts een onmachtige en schuldige zondaar is.

Waar alle mensen zondaars worden, zou men de gevolgtrekking kunnen maken dat dit iets fataals is en toch wederom de schuld geven aan God, die een dergelijke inwerking van de boze omgeving en van de geestelijke boosheden toelaat. De Schrift laat er echter geen twijfel over bestaan, dat de mens zelf steeds verantwoordelijk blijft. In alle gevallen, heeft de mens van God al de nodige gaven en vermogens ontvangen om naar zijn positie te wandelen en om weerstand te bieden aan de boze machten. Aan deze wordt heel wat vrij spel gelaten, maar ze vermogen niets zonder de toelating van de mens. Ef. 4: 27 zegt dat men geen vat moet geven aan de Duivel; 1 Tim. 3: 6 dat het door opgeblazenheid is dat men in het oordeel des Duivels valt, en Jak. 4: 7 dat men de Duivel weerstand moet bieden. Dit betreft gelovigen, maar we menen dat het ook toepasselijk is op anderen. De schuld van elk mens moet gezocht worden in het feit dat hij niet doet wat hij door het vermogen, dat God hem al gegeven heeft, zou kunnen doen. En ook dat hij in eigen kracht wil doen wat hij slechts door meer genade zou kunnen doen. Alleen God kent dan ook de juiste verantwoordelijkheid van de mens. Het oordeel kunnen we gerust aan Hem overlaten.

De Brief aan de Romeinen

No. 89.

Rom. 15: 1-7.
1. Wij echter, de sterken, zijn schuldig de zwakheden der niet-krachtigen te dragen en niet onszelf te behagen, 2. Laat ieder van ons de naaste behagen tot het goede, tot opbouw. 3. Want ook Christus heeft Zichzelf niet behaagd, maar zoals geschreven staat: De smaadwoorden dergenen die, u smaden, zijn op mij gevallen. 4. Want al wat te voren geschreven is, is tot onze lering geschreven, opdat wij door de volharding en door de vertroosting der Schriften de hoop zouden behouden. 5. Doch de God der volharding en der vertroosting geve u gelijk gezind te zijn jegens elkander in overeenstemming met Christus Jezus; 6. opdat gij eendrachtig, met één mond, de God en Vader onzes Heren Jezus Christus verheerlijkt. 7. Daarom neemt elkander aan, zoals ook Christus u aangenomen heeft, tot eer van God.

De „sterken" moeten de „zwakken" dragen.

Allen moeten eensgezind zijn in Christus.

Rom. 15: 1. ***Wij echter, de sterken, zijn schuldig de zwakheden der niet-krachtigen te dragen en niet onszelf te behagen,***

In dit vers spreekt Paulus de „sterken", die hij al in hoofdstuk 14: 15 genoemd heeft, toe; daar heeft hij de negatieve kant gegeven: dat wat zij niet moeten doen, hier geeft hij de positieve: dat waartoe

zij verplicht zijn. Paulus rekent zich hier met het „wij" bij de sterken, niet omdat hij een hoog gevoel van zichzelf heeft, want hij roemt niet in eigen kracht maar juist in zijn zwakheden, 2 Kor. 12: 30, maar om de „sterken" in Rome te beschamen, althans om hun iets te leren. Als we dan de „sterken" zijn, wil hij zeggen, hebben we daarnaar te handelen en de „zwakken" niet te veroordelen of te minachten maar te dragen en te hulp komen.

Als men meer weet dan anderen, meer inzicht heeft mogen ontvangen, geestelijk sterker is, kan dit licht hoogmoedig maken, ja ook met minachting doen neerzien op hen die zover nog niet zijn. De kennis en de draagkracht die men heeft mag er echter niet toe leiden het gevoel te strelen en zich te verheffen maar moet met wijsheid aangewend worden om de „zwakken" in geloof en wandel verder te leiden en te steunen.

Rom. 15: 2. ***Laat ieder van ons de naaste behagen tot het goede, tot opbouw.***

We moeten de naaste (en niet onszelf) behagen tot het goede. Dit goede is dat van hoofdstuk 14: 16: de dingen van het hogere deel van het Koninkrijk Gods. We moeten daarbij niet een gevoel opwekken dat de zwakheid streelt, dit ware mensen behagen en hiervan is Paulus wars, Gal. 1: 10, maar met tact aan de geestelijke opbouw en versterking van de „zwakke" werken.

Voor „opbouw" zette de S.V. „stichting" wat eertijds „opbouw" betekende. We gebruiken het woord stichting nog voor verschillende instellingen, bij preken drukt het nu meer de gevoelszijde uit. Het Gr. woord is „oikodomè", het is in Mt. 24: 2; Mk, 13: 1 en 2; 1 Kor. 3: 9: 2 Kor. 5: 1; Ef. 2: 21 door „gebouw (en)" vertaald, in Ef. 4: 12, 16 door „opbouwing" en door „stichting" in Rom. 14: 19: 15: 2; 1 Kor. 14 , 3, 5, 12, 26; 2 Kor. 10: 8; 12: 19; 13: 10; Ef. 29; in al de laatste teksten had zeer wel: "opbouwing" kunnen staan, hierbij staat niet het gevoel op de voorgrond.

Rom. 15: 3. ***Want ook Christus heeft Zichzelf niet behaagd, maar zoals geschreven staat: De smaadwoorden dergenen die, u smaden, zijn op mij gevallen.***

Hier wijst de apostel op het grote Voorbeeld voor allen, Christus, Gr.: de Christus. Hij heeft Zichzelf ook niet behaagd en dit naar twee zijden niet: ten eerste heeft Hij de zwakheden der Zijnen verdragen; hun klein geloof, hun ongeloof, hun twisten, ten tweede t.o.v. de smaadwoorden der vijanden. Ten bewijze voor dit laatste citeert Paulus Ps. 69: 10 wat bijzonder op het kruislijden betrekking heeft maar Hem zeker niet vreemd is geweest tijdens Zijn gangen door Israël; getuige in het bijzonder het Joh. Evangelie. De smaadwoorden die Hem troffen, waren in wezen mede tegen God gericht: Deze en Hij werden gehaat, Joh. 15: 24.

Rom. 15: 4. ***Want al wat te voren geschreven is, is tot onze lering geschreven, opdat wij door de volharding en door de vertroosting der Schriften de hoop zouden behouden.***

Al wat vroeger geschreven is, is tot onze lering geschreven. De Schrift geeft vele lessen met het doel de gelovige te doen volharden en te vertroosten. De bijvoeging „der Schriften" behoort bij deze beide woorden. De Schriften geven „lijdzaamheid", volharding en vertroosting en dit opdat men het doel zal bereiken. De „sterken" zullen ervaren dat ook zij dit alles evenals de „zwakken" zeer nodig hebben. In wezen staan zij met elkaar gelijk, want het is niet allereerst en allermeest het inzicht dat sterk maakt maar het kracht putten uit het Woord en het hebben van het gevoelen d.i. bedenken van Christus. Zo alleen zal men de hoop behouden, de zekere verwachting dat God, hoe alles ook gaat, eenmaal Zijn belofte vervullen zal.

Er zij op gewezen dat de Schrift aan de gelovigen in het algemeen is gegeven. De een zal er dit uit nodig hebben, de ander dat. Verder houdt het in dat het Woord zo wijd en breed is dat het alle generaties omspant en de ene generatie er dit, de andere dat uit zal putten of meer tot zijn recht zal laten

komen.

De hoop is maar niet een zekere maar een bepaalde verwachting. Waar er meerdere groepen zijn, zijn er ook meerdere hopen. Er is de aardse, Mt. 5: 5, Ps. 37 en de hemelse hoop, 2 Kor. 5. De hoop hier is die van de heerlijkheid van God, hoofdstuk 5: 2.

Rom. 15: 5. ***Doch de God der volharding en der vertroosting geve u gelijk gezind te zijn jegens elkander in overeenstemming met Christus Jezus; 6. opdat gij eendrachtig, met één mond, de God en Vader onzes Heren Jezus Christus verheerlijkt. 7. Daarom neemt elkander aan, zoals ook Christus u aangenomen heeft, tot eer van God.***

Uit dit vers blijkt dat de volharding en de vertroosting mede Gods werk zijn. Hij werkt ze in en richt zo de gelovige op Hem, Hij moge ook geven onderling eensgezind te zijn, naar, d.i. in overeenstemming met de wil en het voorbeeld van Christus. Zo alleen kan deze gezindheid zich naar buiten openbaren in een eendrachtig belijden, met één mond van de God en Vader van onze Here Jezus Christus. Daartoe is nodig dat men elkander aanneemt, ook al verschilt men van inzicht over spijzen en dagen, evenals Christus de Zijnen aangenomen heeft, niet zoals ze moesten zijn maar zoals ze waren. En hiermee keert Paulus terug tot hoofdstuk 14: 1 het aannemen van elkander en sluit dit gedeelte af.

De bewoording: „de God en Vader van onze Here Jezus Christus" komt bij Paulus slechts enkele malen voor, hier, 15: 6 en 6; 2 Kor. 11: 31 en Ef. 1: 3. Ze drukt een rijke volheid uit, zowel naar de verhouding van onze Heer toen Hij op aarde was als naar die van Hem tot ons. Tevens Gods liefde in de zending van Zijn Zoon en in de werking van de Geest die Deze tot onze Heer wilde maken. Enkele andere termen benaderen deze bijv. God de Vader en de Here Jezus Christus, maar geen ervan heeft de volheid, die rijkdom en die sterke warmte die deze heeft. Het spaarzaam gebruik duidt mede de verhevenheid aan.

XV. JOOD EN HEIDEN BEIDEN BIJ GOD AANGENOMEN

Rom. 15: 8-16: 23.

Ook dit gedeelte heeft weer zijn geledingen; we behandelen de volgende vier: 15: 8-13: de bediening aan Israël zou mede ten bate der Volken zijn (en zal het dit ook eenmaal worden); 15: 14-33: de bediening van Paulus aan de Volken; 16: 1-16: wederkerige groeten tussen Besnijdenis en Voorhuid; 16: 17-23: waarschuwing en slot.

De bediening aan Israël mede ten bate der Volken.

Rom. 15: 8-13.
8. ***Want ik zeg dat Christus een bedienaar der Besnijdenis geworden is terwille van Gods waarachtigheid, om de beloften aan de vaderen (gedaan) te bevestigen en 9. opdat de Volken God zouden verheerlijken om de barmhartigheid, zoals geschreven staat:***
Daarom zal ik U belijden onder de Volken en Uw naam psalmzingen.
10.En wederom zegt Hij:Verheugt u, gij Volken met Zijn Volk.
11.En wederom:Looft de Here, al gij Volken, en laat alle Natiën Hem prijzen.
12.En wederom zegt Jesaja:Daar zal zijn de Wortel van Isai. Hij die opstaat om over de Volken te heersen; op Hem zullen de Volken hopen.
13.De God nu der hoop vervulle u met blijdschap en vrede in het geloven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes.

Rom. 15: 8. ***Want ik zeg dat Christus een bedienaar der Besnijdenis geworden is terwille van Gods waarachtigheid, om de beloften aan de vaderen (gedaan) te bevestigen***

Paulus verbindt het voorgaande met een „Want" aan het volgende, want hij wil de reden uiteenzetten waarom zij elkander moeten aannemen. Verder gebruikt hij de woorden: „***Ik zeg***"; deze komen achtmaal voor in deze Brief en ze dienen telkens om op een punt bijzondere nadruk te leggen. Zie 3: 5; 6: 19; 9: 1; 10: 19; 11: 1, 11; 12: 3; 15: 8.

Christus is een bedienaar der Besnijdenis geworden. Gr.: een diakonos. We vonden dit woord al in Rom. 13: 4; verder staat het in 16: 1. Een dienaar of bedienaar is nog geen dienstknecht of slaaf (doulos); in het bedienaar-zijn ligt het element van vrijwilligheid, in dat van slaaf-zijn dat van complete onderworpenheid.

Onze Heer is in de dagen Zijns vleses gekomen tot Israël en beperkte Zijn arbeid uitsluitend tot dat volk. Hij mocht het brood der kinderen niet aan de honden geven; slechts een der in Zijn „Huis" binnengelokte of binnengedrongen „hondjes" kreeg er een brokje van, Mt. 15: 22-28. Aan Zijn discipelen verbood Hij heen te gaan op de weg der Heidenen en ook in enige stad der Samaritanen, Mt. 10: 5, 6. Dit alles opdat Hij de waarheid, de waarachtigheid Gods, zou doen blijken en deze bestond in het bevestigen, het waar maken van de beloften aan de vaderen gedaan. Alleen Hij kon daarbij de vervulling geven, Hij die gekomen was tot Zijn land,

Zijn volk, Zijn stad, Zijn troon, Zijn tempel. Hij predikte het evangelie van het Koninkrijk der hemelen, d.i. dat der Besnijdenis. De kernen van dit Evangelie zijn de bekering tot God en daarna, door de werking van Gods Geest, geboorte uit God om te belijden dat Jezus is de Christus.

Paulus heeft dit evangelie, nader aangevuld met de opstanding van de Here, eerst ook gebracht: hij predikte het terstond in de synagoge te Damascus, later met Niger, Lucius en Manahen in de gemeente van Antiochië in Syrië. In die tijd heette hij nog Saulus. Er kwam een keer toen de Heilige Geest hem met Barnabas afzonderde tot een andere bediening, Handelingen 13: 2; welker inhoud was het Evangelie der Voorhuid. Vanaf nu werd zijn naam Paulus. Wel predikte hij in de synagogen der steden waar hij kwam dat Jezus is de Christus, dus het Evangelie der Besnijdenis, nodig voor de Joden, maar als hij verder kon gaan, verkondigde hij hun en de Heidenen het Evangelie der Voorhuid. Dit heeft tot inhoud rechtvaardiging en verzoening door Christus' lijden, dood en opstanding. Hij zet dit breed uiteen in deze Brief maar het eerste motief ervan horen we al in de synagoge te Antiochië in Pisidië (Klein Azië), Handelingen 13: 14-21, zie vs. 39.

Het Christendom heeft deze dingen niet goed onderscheiden, zich veel brood der kinderen toegeëigend alsof het er heer over was en er geen ander ware. Het heeft de nationale zegeningen vergeestelijkt en deze zo mede willen vermeesteren. God zal echter door Christus de beloften der vaderen bevestigen, ze vervullen, zoals zij er staan in Wet, Profeten en Psalmen. Het woord „bevestigen" staat in de tijdloze vorm en dit houdt in dat het een werk is dat doorgaat tot het volbracht is. Velen menen dat het O.T. vervuld wordt in het N.T., dus dat de vervulling gekomen is, zij verwarren het komen van de Vervuller met dat van de vervulling; de laatste is nog grotendeels toekomstig.

Rom. 15: 9. ***opdat de Volken God zouden verheerlijken om de barmhartigheid, zoals geschreven staat: Daarom zal ik U belijden onder de Volken en Uw naam psalmzingen.***

Echter, het was niet uitsluitend voor Israël dat Hij kwam, Zijn zending had beider doel; de Heidenen, d.i. Volken zouden ook niet vergeten worden; zij hadden wel geen beloften, maar God zou Zijn barmhartigheid ook tot hen uitstrekken en daarvoor zouden zij Hem verheerlijken. Paulus wijst hierop door het citaat uit Ps. 18: 50 (= 2 Sam. 22: 50). Dit is een woord van David; deze zal de Here loven onder de Volken. Dat woord is nog niet vervuld, het komt pas tot vervulling als hij gesteld wordt „tot eerstgeboren zoon, tot overste over de koningen der aarde", Ps. 89: 28. De onderwerping der volken in zijn dagen is hiervan maar een zeer zwakke schaduw geweest, het wordt alles nog

veel rijker. Paulus nu citeert dit woord niet om op deze vervulling te wijzen maar op de toebrenging der Heidenen.

Rom. 15: 10. ***En wederom zegt Hij: Verheugt u, gij Volken met Zijn Volk*.**

Rom. 15: 11. ***En wederom: Looft de Here, al gij Volken, en laat alle Natiën Hem prijzen.***

Rom. 15: 12. ***En wederom zegt Jesaja: Daar zal zijn de Wortel van Isai. Hij die opstaat om over de Volken te heersen; op Hem zullen de Volken hopen.***

Het nu volgende citaat: „***Verheugt u, gij Volken, met Zijn volk***" is uit Deut. 32: 43a: daarin worden deze opgeroepen zich te verheugen met Zijn volk. Ook dit is toekomstig, nadat God recht gedaan, vs. 36 en Zijn land en volk verzoend heeft, vs. 43c. Echter weer een bewijs dat de Volken in het heil zullen delen. Dit leert ook het citaat uit Ps. 117: 1: „***Looft de Here, alle Heidenen (Volken), prijst Hem alle Natiën"***. Verder citeert Paulus naar de Gr. tekst Jes. 11: 10; „***Daar zal zijn de Wortel van Isai en Hij zal opstaan om over de Volken te gebieden***". Jesaja heeft: „***dat de Heidenen naar de Wortel van Isai zullen vragen die staan zal tot een banier der Volken***". Een banier is een middel- en verenigingspunt, daarheen wordt gezien, daaromheen wordt geschaard. Christus zal het Middelpunt zijn èn van Israël èn van de Volken. Jesaja voegt er bij dat Zijn rust heerlijk zal zijn. Dit zijn allemaal bewijzen dat de Volken eenmaal in Israëls heil zullen delen. En daarom moeten Jood en Heiden elkander al nu aannemen, aldus Paulus' strekking.

Rom. 15: 13.*De God nu der hoop vervulle u met blijdschap en vrede in het geloven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes.*

Tot slot wenst hij dat de God der hoop hen moge vervullen met alle blijdschap en vrede opdat zij overvloedig mogen wezen in de hoop en in de kracht van de Heilige Geest. De blijdschap en vrede in het geloven houdt tevens de hoop levend. Die hoop is een bepaalde verwachting, de wederkomst des Heren met haar verschillende opstandingen of met haar levendmaken van het sterfelijk lichaam. De hoop van Israël is er mede in vervat, Handelingen 28: 20.

De Wederkomst des Heren

(Vervolg van hoofdstuk 1)

Johannes getuigt, vs. 4-8.

Vs. 4. Johannes schrijft aan de zeven gemeenten in Azië. We zagen al dat het woord „gemeente" een neutrale betekenis heeft en voor elke bijzondere groep gebruikt kan worden. - Met Azië wordt de vroegere Romeinse provincie bedoeld, niet Klein-Azië, al lag deze daarin, en in het geheel niet het werelddeel.

Al willen we aannemen dat deze gemeenten, waarvan we er enigen in Handelingen vinden, in die tijd er waren, dan waren dit Jodenchristengemeenten, hetzij gesticht door Petrus, hetzij door Johannes of andere apostelen der Besnijdenis, want het was Paulus' taak zijn evangelie te brengen aan de Voorhuid en aan die Joden die geroepen werden te komen tot gerechtigheid die in beginsel Abrahams deel was geworden en bovennationaal gesteld werden. Al de zeven gemeenten zijn ondergegaan maar we kunnen er zeker van zijn dat ze er in de eindtijd weer zullen wezen en dat dan de al bijna negentien eeuwen geleden gesproken woorden aan hen vervuld zullen worden.

Vs. 4. „***Genade zij u en vrede van Hem die is en die was en die komen zal***”. De laatste zinsnede is een omschrijving van de naam Jehovah of Jahweh. We vinden deze omschrijving herhaald in vs. 8 en in andere volgorde in 4: 8 en gedeeltelijk in 11: 17; in 1: 4 en 8 en 11: 17 is ,,is” beklemtoond, in 4: 8 „was”.

,,En van de zeven geesten die voor Zijn troon zijn”. Dit is niet de Heilige Geest in een zevenvoudige openbaring want die is één „Persoon” en niet vóór de troon, maar het zijn schepselen die de plaats van knechten of dienaren innemen, zoals die in 1 Kon. 10: 8 voor Salomo's troon. Men vindt deze geesten terug in 4: 5, uit 8: 2 en 6 blijkt dat het engelen zijn.

We merken nog op dat in geen enkele groet de Heilige Geest in verbinding met de Vader en de Zoon genoemd wordt, ook niet in de Paulinische Brieven. En verder, dat, zodra Israël uitgeschakeld wordt, er van geen engelenbediening meer sprake is, in Col. 2: 18 wijst Paulus engelendienst zelfs af.

Vs. 5. ***En van Jezus Christus, de getrouwe Getuige*** (Jes. 55: 4) ***de Eerstgeborene uit de doden*** (Col. 1: 18) ***en de Overste van de koningen der aarde***. En uit Jes. 55: 4 èn uit de laatste zinsnede blijkt dat het gaat over de heerschappij over de volken en koningen der aarde.

Die ons lief heeft en van onze zonde verlost heeft (niet gewassen, het Gr. heeft hier luó, niet louo) ***met of door Zijn bloed***. Het Gr. heeft hier een derde naamval, geen voorzetsel ,,in”. Niet in Zijn bloed worden de zonden gewassen. „Bloed” betekent, zondoffer; het is een stijlfiguur; bloed staat hier voor offerdood, en deze voor zondoffer.

Vs. 6. ***En maakt ons tot een koninkrijk en priesters***. We hebben hierover al gesproken. Zie Ex. 19: 6; 1 Petr. 5: 9.

Dit is een koninkrijk voor Zijn God en Vader. Wie de heerlijkheid en de kracht zij in de aionen der aionen, d.i. die Deze dan zal openbaren.

De Griekse uitdrukking eis tous (ou = oe) aiónas tón aio non (o = oo) is in de S.V. steeds vertaald door: in alle eeuwigheid, wat op zijn minst genomen zeer vreemd is; want hoe kunnen er van een eindeloosheid - en die kent men aan een eeuwigheid toe - meerderen zijn „alle”? De Nwe Vert. zet: ,,in alle eeuwigheden”. Franse en andere vertalingen hebben: in de eeuwen der eeuwen en dit staat er dan ook. De St. Vertalers hadden geen inzicht in het voornemen der eeuwen (grondtekst Ef. 3: 15) en zagen niet dat er zeker vijf grote wereldperioden zijn die de Schrift olamim of aionen noemt; hiervan zijn de hier in Op. 1 genoemde aionen der aionen de laatste en heerlijkste. Deze omvatten de toekomende eeuw. Mk. 10: 30; Lk. 18: 30; Hebr. 6: 5, beginnend bij Christus' wederkomst en de opstanding ten laatsten dage en lopend tot op de nieuwe hemel en aarde van Openb. 21 en de dan aanbrekende aioon welker einde de Schrift niet laat zien, maar die toch eenmaal haar afsluiting moet hebben omdat er is een voornemen der eeuwen.

In Openb. vinden we de term in 1: 6, 18; 4: 9, 10; 5: 13 (niet in 5: 14); 10: 6; 11: 15; 14: 11; 15: 7; 19: 3; 20: 10; 22: 5, het meest aantal keren in één Boek.

(Voor de aionen zie men verder ons werk: De Tijden der Eeuwen of de kleinere uitgave: De Eeuwigheid der Schrift).

Vs. 7. Evenals 4 verwijst vs. 7 weer naar de (weder)komst des Heren. Hij zal komen met de wolken; met , Gr.: meta, d.i. begeleid van wolken. We vinden dit meta ook in Mk. 14: 62. Er worden t.o.v. deze wolken ook andere voorzetsels gebruikt. In Mt. 24: 30 en 26: 64 vinden we dat de Here komt op (epi) de wolken en in Mk. 13: 26 en Lk. 21: 27 dat Hij komt in (en) de wolken (dit „en”

staat ook in 1 Thess. 4: 17). Als we deze wolken in beeldspraak zien als Zijn wagen, Ps. 104: 3, waarop Hij rijdt, Jes. 19: 1, dan is dit „epi" en „en" begrijpelijk: iemand kan „op" en „in" een wagen zitten, het eerste drukt uit dat de wagen hem draagt, het tweede dat hij er zich in bevindt. Zo zal de Here voor het menselijk oog eerst verborgen zijn in de wolken waarmee Hij nederdaalt en dan daaruit naar buiten zichtbaar worden op die wolken met (meta) welke Hij komt.

Aller oog zal Hem zien. Aller oog is een gedeeltelijke aanduiding voor: iedereen.

Zien. Er zijn vele woorden voor „zien" in het Gr. Volgens de Jehovah-getuigen is dit zien geen letterlijk met het lichamelijk oog zien, maar een waarnemen door feiten en gebeurtenissen. Wij geloven dat zij noch een concordante studie van de Gr. werkwoorden gemaakt hebben noch de teksten waarin verder het woord van Op. 1: 7 staat hebben nagegaan. Het is „optomai" en betekent: aanschouwen, waarnemen, passief: gezien worden (of verschijnen). Evenals van de drie discipelen Mozes en Elia gezien werden, Mt. 17: 3 en velen de Here gezien hebben in Galilea, 28: 1, 10, van Zacharias een engel gezien werd, Lk 1: 11 en de Here van Simon gezien is na Zijn opstanding, 24: 34, op de Pinksterdag verdeelde tongen van vuur gezien werden, Hand. 2: 3, Mozes door een der Egyptenaren gezien Werd, 7: 26, Paulus zei dat men hem niet meer zien zou, 20: 35 en hij later met Timotheus de Hebr. broeders zou zien, Hebr. 13: 23, uit welke greep uit de 52 teksten waarin het woord voorkomt duidelijk blijkt dat het een letterlijk zien is met het lichamelijk oog, zo zal men ook de Here zien als Zoon des mensen, Mt. 24: 30; 26: 64; Mk. 13: 26; 14: 62; Lk. 21: 27; Op. 1: 7; Hebr. 9: 28 bij Zijn wederkomst en ook later Zijn aangezicht, Op. 22: 4.

Ook die Hem doorstoken hebben. In letterlijke zin zijn dit de Romeinse krijgsknechten, in figuurlijke zin Israël en wil men nog breder: de Volken.

De Jehovah-getuigen zullen moeten aannemen dat de soldaten zich bekeerd hebben, want volgens hen is er geen opstanding der goddelozen; als zij zich niet bekeerd hebben, kan het woord van Op. 1: 7 niet bewaarheid worden. Voor ons die geloven aan een opstanding van rechtvaardigen en onrechtvaardigen, Hand. 24: 15, kan de bekering uitgebleven zijn en dit woord echter vervuld worden.

Alle stammen des lands zullen over Hem rouw bedrijven. Hoewel het woord "gè" land en aarde kan betekenen, achten we vertaling „aarde" hier foutief. Het gaat hier over de geslachten Israëls, evenals in 7: 4-8 en 21; 12 en ziet terug op Zach. 12: 10-14. Het land zal rouwklagen en elk geslacht bijzonder, vs. 12 en 14. Hoe kan men in hen de Volken zien terwijl het is een geween, geklaag en boetedoening voor wat Israël zijn grote, ja grootste Zoon heeft aangedaan. Name men toch de Schrift, waar mogelijk, letterlijk zoals ze er staat.

Ja, Amen, een Gr. en Hebr. bevestiging.

Vs. 8. ***Ik ben de Alfa en de Omega***; d.i. de eerste en laatste letter van het Gr. alfabet, voor ons dus: de A. en de Z. Deze uitdrukking wordt in vs. 17, 21: 6 en 22: 13 verklaard, in 1: 8 zijn de woorden het Begin en het Einde later bijgevoegd. In het O.T. vindt men ze in Jes. 44: 4; 43: 10; 44: 6, 8; 48: 12.

De Here God is weer een O.T. titel het eerst voorkomend in Gen. 2 - Over die is en die was en die komt, zie vs. 4. - De naam: de Almachtige is ook al besproken. Buiten Openb. wordt hij slechts éénmaal gebruikt in 2 Kor. 6: 18, als citaat van Jer. 31: 1, 9 uit de Septuaginta.

CHRISTUS, DE WIJSHEID GODS

De „wijsheid" waarover Paulus handelt in 1 Kor. 1: 24 en 30, komt niet overeen met het Griekse begrip van „wijsheid". Men moet teruggaan tot het O.T. om beter in te zien in welke zin de Apostel die term gebruikt.

In het boek der Spreuken wordt de Wijsheid verpersoonlijkt, en we lezen onder meer:

„***De Here bezat Mij (als) het begin Zijns wegs, vóór zijn werken***"

„***Ik ben van eeuwigheid af gezalfd, van de aanvang, van de oudheden der aarde aan***"

„***Toen Hij de hemelen bereidde, was Ik daar***"

„***Want die Hij vindt, vindt het leven***" (Spr. 8: 22, 23, 27, 35).

De Rabbi's meenden dat hier eigenlijk sprake is van de Messias.

Ook in de Evangeliën is de Wijsheid een Persoon. Uit een vergelijking tussen Mat. 23: 34 en Luk. 11: 49 blijkt dat de Here Jezus de Wijsheid in persoon is, en Paulus herinnert er aan in 1 Kor. 1: 24, 30.

Waar bovenvermelde delen van het boek der Spreuken de Wijsheid, dus in zekere zin Christus, in nauw verband plaatsen met de schepping, namelijk het „begin", is het alleszins aannemelijk dat Kol. 1: 15-18 ons de volle betekenis doet kennen van de woorden „in den beginne" in Gen. 1: 1.

Immers, het woord „berêsjit" (in den beginne) is een samenvoeging van „be" (dat „in", „door" en „tot-in" kan betekenen) en „rêsjit" (dat „begin", „hoofd" en „eerste" kan betekenen). Deze verschillende betekenissen vindt men dan ook in de volgende lijst, waar we ook naar Kol. 1 verwijzen:

Berêsjit =

in rêsjit „***in Hem zijn alle dingen geschapen***" (v. 16) door rêsjit „***alle dingen zijn door Hem***" (v. 16) tot-in rêsjit „***tot-in Hem geschapen***" (v. 16)

Rêsjit =

eerste „***de eerstgeboren der ganse schepping***" (v. 15)
begin „***Hij is vóór alles***" (v. 17)
hoofd „***Hij is het Hoofd***" (v. 18) S. v. M.

Uit de Schriften

DEEL XXXIII **No. 12** **DEC. 1961**

Over de ernst der tijden

door S. Van Mierlo

Toespraak op de zondag morgenbijeenkomst van de Landdag, gehouden op zondag 14 mei te Baarn.

Een vijftiental jaren geleden had ik de gelegenheid meerdere grote steden in de Verenigde Staten te bezoeken. Ik maakte toen deel uit van een internationaal comité voor het bepalen van de technische normen der komende Europese televisie. Overal werden we met grote plechtigheid ontvangen en gewoonlijk was er natuurlijk een inleidende speech. Het heeft me toen getroffen dat de Amerikanen steeds de nadruk legden op het grote humanistisch belang van het tot stand brengen van betere communicaties tussen de mensen. De algemene gedachte was, dat, door die betere communicatie, de volken elkaar beter zouden leren kennen en daardoor in vrede zouden kunnen samenleven. Daarbij was het natuurlijk ook nodig de minder ontwikkelde volken op alle gebied te helpen, en door wetenschappelijke en technische vooruitgang - en door de menselijke cultuur in het algemeen - het mensdom in zijn geheel tot een schitterende toekomst te leiden.

Natuurlijk is dit geen nieuwe opvatting, die beperkt zou zijn tot de Noord-Amerikanen. Men heeft dit geluid al eeuwen geleden gehoord, bijv. in wat men noemt: de tijd der „Verlichting". Wat zeg ik? De oorsprong van deze ideologie vinden we in de „hof van Eden", namelijk dat de mens in principe een god is, en in eigen kracht tot zijn doel kan komen. Daarom vindt men dan ook deze grondgedachte in alle tijden en bij alle volken. Alle „religies" steunen op de gedachte dat de mens zichzelf kan verheffen tot het goddelijke, en hoe meer geëvolueerd de religie is, hoe duidelijker blijkt die gedachte hun basis te zijn.

Wat is bijv. de grondgedachte van het Hindoeïsme? De mens wordt beheerst door de wet van het „karma": al onze daden hebben noodzakelijker wijze gevolgen, en daarom - in zekere zin beloning en straf; hetzij in dit leven, hetzij in een volgend leven. Het doel van de religie is dan: verlost te worden van de wet. En dit moet gebeuren door de mens zelf, namelijk door een beter inzicht.

Iets dergelijks vindt men in het Boeddhisme. Het is een religie zonder God, en dan ook zonder eigenlijke schuld van de mens. Deze staat in het centrum van het heelal en moet zichzelf verlossen.

Ook in het Judaïsme en het Christendom, al steunen ze op het bestaan van God en de gedachte van schuld t.o.v. God, vindt men dikwijls de gedachte van zelfverlossing. De Israëlieten menen dat ze door de Thora kunnen verlost worden, namelijk door de werken der Wet gerechtvaardigd worden voor God. U weet, dat het in het bijzonder deze gedachte was, waartegen Paulus zijn strijd heeft gevoerd. En, waar de Apostel der volken gedurende de eerste eeuwen van het Christendom verlaten werd, kreeg die gedachte van rechtvaardiging uit de werken, ook daar de overhand, tenminste tot op Augustinus en vooral de Hervorming. En toch is ook nu nog bij de grote meerderheid van degenen, die men „christenen" noemt, de leidende gedachte, dat men door goede werken in de hemel kan komen.

In de moderne wereld vindt men overal die humanistische neiging. Ze doet zich voor onder de gedaante van allerlei ideologieën, die elkander bestrijden, maar die ten slotte op dezelfde basis rusten.

Bij weinig ontwikkelden op geestelijk gebied heeft dit humanisme menigmaal het aspekt van een dom materialisme en atheïsme. Dit is de bekende reactie van meer wetenschappelijk ontwikkelden tegen allerlei bijgeloof. Door een betere kennis van de natuur wordt dan ingezien, dat men niet meer kan geloven in de tussenkomst van goden en demonen *in de natuur*. Maar dan is men onredelijk genoeg om alles te verwerpen wat de natuur te boven gaat, en kan men alleen steunen op de menselijke wetenschap om het mensdom tot volmaaktheid te voeren.

Maar een dergelijk materialisme is slechts een tijdelijke fase. De geschiedenis toont, dat men daarna toch wederom komt tot een meer spiritualistische opvatting.

In meer ontwikkelde kringen van het Westen voelt men heden veel voor een gemoderniseerd Boeddhisme. Laat ik u hiervan enkele staaltjes geven.

1. Indien u de gelegenheid krijgt naar Palestina te gaan, en in de omstreken van Haïfa komt, zullen de reisondernemingen er voor zorgen u te leiden tot een van de mooiste tuinen der wereld, namelijk de „Perzische tuin". In die tuin bevindt zich een gebouwtje met vergulde koepel. Het is het graf van Baha Allah, een Mahomedaan van afkomst, de stichter van het Bahaïsme. Die naam zegt u misschien niets, maar enkele tientallen jaren geleden was het een internationale beweging van groot belang, niet alleen in Perzië, Indië en Amerika, maar ook in Europa. Het Bahaïsme heeft een zekere verwantschap met het Boeddhisme: het is ook een soort Pantheïsme, waar dus geen sprake is van een persoonlijke God, maar waar alles ,,god" is, en de mens in het bijzonder. Die goddelijkheid zou zich vooral geopenbaard hebben in de bekende leiders of stichters van alle godsdiensten. Voor Baha Allah was Mahomed een grote profeet, maar hij erkende ook Christus als zodanig, en zijn volgelingen beschouwden Baha Allah zelf als een mens waarin zich het goddelijke op speciale wijze had geopenbaard.

Als u dan in die tuin komt, zal men u tot dit gebouwtje leiden, u verzoeken uw schoenen uit te doen en u te verdiepen in een religieus gepeins.

Wat was het doel van het internationale Bahaïsme? Respect voor alle godsdiensten inboezemen en het goede er van gebruiken om een nieuwe universele religie te funderen, waaraan iedereen deel zou kunnen nemen, zonder afstand te doen van zijn meer persoonlijke overtuigingen. De nadruk wordt gelegd op de ethiek: men moet luisteren naar de goddelijke stem in ons, de naaste liefhebben, zorgen voor zieken en ellendigen, nederig zijn, enz.

Ik heb die tuin bezocht met een klein gezelschap van christenen. De algemene indruk was er een van bewondering voor zulk een schone leer. Wat kon men méér vragen dan eenheid van alle mensen, broederschap, voorbeeldig leven, vrede, enz., namelijk alle kenmerken van het Christendom? Ik heb dan de verleidende kracht bemerkt van een dergelijke leer: zij, die niet zeer vast staan in de kennis van Christus naar de gehele Schrift en die niet leven in Zijn gemeenschap, lopen gevaar Hem niet langer te beschouwen als de enige Middelaar, als de Zoon van God, en in Hem slechts te zien, een mens waarin zich het menselijk-goddelijke op bijzondere wijze heeft geopenbaard. Zo wordt Christus op hetzelfde menselijke plan gesteld als andere ,,profeten".

2. Ik zou u ook kunnen herinneren aan andere bewegingen, die een zekere overeenkomst hebben met het Boeddhisme. Behalve de Theosofie, is er bijv. de groep intellectuelen, die Aldous Huxley volgt, of Vestdijk en Sierksma. Ik zou u ook kunnen wijzen op de wereldbeschouwing van een hedendaagse Nobelprijswinnaar, die, behalve zijn werkzaamheid op theologisch, medisch en muzikaal gebied, een verhandeling schreef over het Indische denken, en op zeer bepaalde wijze er de nadruk

op heeft gelegd in zijn theologische geschriften, dat de Here Jezus zich vergist heeft in zijn verwachting van de komst van het Koninkrijk op aarde voor Israël.

Maar ik wil me hier beperken tot enkele woorden over de indruk die verwekt werd, en wordt, door een boek waarvan u misschien gehoord hebt. Ik bedoel De *Toekomst van het ongeloof* door Szezesny. De inhoud van dit boek is misschien vooral aangepast aan de geestesgesteldheid van West-Duitsland, waar het een „bestseller" is, maar ook de Nederlandse vertaling vond tienduizenden lezers.

Met "ongeloof" bedoelt de schrijver niet het verouderd „atheïsme", maar wel het ongeloof aan wat - naar zijn mening - het Christendom leert. In zekere zin kan men dit ongeloof begrijpen en verontschuldigen, want het betreft in vele gevallen dingen die men niet in de Schrift vindt, maar allerlei traditionele begrippen, die het Christendom overheersen.

Laat mij een voorbeeld hiervan geven. De schrijver meent, dat het Christendom leert, dat we in onze tijd de voorschriften van de Bergrede moeten toepassen. Maar dit beschouwt hij als een „utopistische ethiek", die in de natuur van de mens geen enkel aanknopingspunt vindt. Het zijn veel te hoge eisen. Verder wijst hij ook op de machteloosheid van het Christendom na zijn 2000-jarig bestaan.

U zult gemerkt hebben, dat hij in zekere zin gelijk heeft: als men niet inziet in welke bedeling we nu leven, en de voorschriften die het toekomende Rijk betreffen in onze tijd letterlijk wil toepassen, en dit van alle mensen vragen, dan zijn natuurlijk deze eisen veel te hoog. We zien hier wederom het grote belang een goed onderscheid te maken tussen de bedelingen. En dit, niet slechts om ons eigen belang, maar om de gevolgen die door een verwarring der bedelingen veroorzaakt kunnen worden in het mensdom in het algemeen en hen tot ongeloof t.o.v. de Schrift leiden.

Wat wil dan deze auteur? Ook hij heeft de Indische filosofie bestudeerd en zijn gedachten stemmen in het algemeen overeen met de principes van het Boeddhisme en het Taoïsme. Er moet een nieuwe wereldgodsdienst komen, met zeer redelijke (en dus zeer gematigde) ethische normen en steunende op de wetenschap. De mens moet vertrouwen krijgen in zijn eigen vermogen en trachten beter te worden.

Het feit, dat dit boek zoveel gelezen wordt, is een symptoom van de hedendaagse geestesgesteldheid.

Laat me nu ook op enkele dingen wijzen in de theologische wereld. Vooreerst op een reactie op het boek van Szezesny. Een vooraanstaande universiteitspredikant schrijft het volgende in zijn bespreking van dit werk: „Het boek is een symptoom, dat het traditionele metaphysisch-dogmatische geloofssysteem, waarin de Christelijke verkondiging eeuwenlang aan de volken van Europa is voorgehouden, het niet meer „doet", dat het inderdaad ongeloofwaardig is geworden. Wat Szezesny zegt - en merkwaardig, het slaat meer op een „christelijke" scholastiek dan op de levende Waarheid van het geloof - er zijn tallozen, die het met hem zeggen. Zo is *Die Zukunft des Unglaubens* méér dan een symptoom, het is een waarschuwing en een uitdaging. Een uitdaging nl. tot het ontwerpen van een nieuwe theologe, die in zijn trouw aan het Bijbelse Kerygma ook een grote aandacht aan de dag legt voor de ontwikkeling van filosofie en wetenschap; een uitdaging om zo te spreken over de toekomst van het geloof, dat er opnieuw kan worden geluisterd."
(Wending, Jan. 1961, bl. 816).

Op meer bepaalde wijze, zegt de auteur van dit artikel in welke zin deze nieuwe theologie ontworpen zou moeten worden. Ik citeer: „In zijn kritiek op het Christendom is Szezesny uitgegaan van een type Christendom, dat nog wel voorkomt, maar dat zich inderdaad heeft vastgelegd op onhoud-

bare voorstellingen. Het is wel tot sommige christenen doorgedrongen, dat Gen. 3 anders moet worden gelezen dan onze goede vaderen hebben gedaan; het is hun ook niet onbekend, dat het Scheppingsverhaal met zijn zes dagen bij de grootste „kosmologie" van de moderne wetenschap en van het klassieke Boeddhisme afsteekt als een verhaaltje uit een prentenboek, als het nl. letterlijk wordt verstaan."

De bedoeling van deze schrijver is, dat de boodschap van Christus op de voorgrond zou moeten staan van die nieuwe theologie, maar dat men geen vertrouwen meer mag hebben in de verbale inspiratie der Schrift, vooral niet in de geschiedkundige waarde van de eerste hoofdstukken van het boek Genesis.

Laat mij hierover een paar woorden zeggen. Allereerst valt het moeilijk in te zien, hoe men een goed begrip kan hebben van wat hij noemt „de boodschap van Christus", als men niet gelooft in de „zondeval" van Adam. Vervolgens heeft hij zeker gelijk een oude *interpretatie* van die schriftdelen te verwerpen, een *uitleg*, die misschien gelijkt op „een verhaaltje uit een prentenboek". Maar de hoofdzaak is na te gaan of die interpretatie juist is, of ze niet moet herzien worden. In mijn werk over *De Openbaring Gods* heb ik trachten aan te tonen, dat die eerste hoofdstukken - op een wijze die vanaf de oudste tijden tot nu toe begrepen kon worden door mensen van goede wil - uiteenzetten wat er werkelijk gebeurd is. De hedendaagse opgravingen bevestigen op treffende wijze de grote geschiedkundige waarheid van al die Bijbelse inlichtingen.

De schrijver van dit artikel schijnt de Bijbel niet op radicale wijze te willen „ontmythologiseren", zoals een Bultmann dit tracht te doen, maar hij is een uitgesproken voorstander van de gematigde, maar afbrekende, Schriftkritiek; die tegenwoordig door de meeste theologen wordt betracht. In de nieuwe theologie, die er volgens hem zou moeten komen, zou men vrij moeten zijn niet te geloven wat de Schrift ons wil leren, maar de dingen voorstellen op een wijze die iedereen kan aanvaarden.

De grote Zwitserse theoloog Brunner drukt dit op de volgende wijze uit: er bestaat, volgens hem, geen „christelijke leer" of „Bijbelse leer", maar in de Bijbel vindt men alleen een veelheid van theologische beschouwingen, in welke men een getuigenis kan vinden van Gods openbaring (Dogm. III, bl. 276). Volgens hem zou dit niet alleen het geval zijn met het O.T., want hij schrijft: „Zelfs het N.T. bevat een reeks „leren", die ten dele onderling sterk van elkaar afwijken; zo bijv. die van Mattheus, van Lukas, van Paulus en van Johannes, die als zodanig niet tot één noemer herleid kunnen worden; die echter hun eenheid hebben in de door hen betuigde Jezus Christus". En - hierin overeenstemmende met Bultmann en de meeste hedendaagse theologen - drukt hij zich op zeer bepaalde wijze uit tegen wat hij noemt de „Joodse Apocalyptiek", namelijk de verwachting van de wederkomst van de Messias tot het oprichten van het Koninkrijk op aarde voor Israël. Hij stemt er in toe, dat er bij Paulus en Johannes nog overblijfselen te vinden zijn van die Joodse Apocalyptiek, maar meent dat, daarvan geheel afhankelijk, er bij hen te vinden is de - in het geloof - tegenwoordige Christus, (bl. 39) Alsof het een het ander uitsluit!

Bij vele hedendaagse theologen blijft er - niettegenstaande hun kritische houding t.o.v. de geloofwaardigheid van de gehele Schrift - een levend geloof in de Christus naar de Schriften, maar men heeft de indruk dat bij de jongere generaties er een drang bestaat de „boodschap" van Christus te vervluchtigen, het wezen en werken van Christus te vervagen, zodat die „boodschap" door alle mensen aanvaard kan worden, en men op deze wijze zou kunnen komen tot een *eenheid* in het Christendom, en zelfs daarbuiten. Men kan zich afvragen hoe weinig tijd er nodig zal zijn om te komen tot de nieuwe universele religie, die de gehele wereld zal verleiden.

Ik heb er al op gewezen, in verband met het Bahaïsme, dat men de verleiding van de on-Schriftuurlijke opvattingen, hetzij van een Neo-Boeddhisme, hetzij van een christelijk getinte universele theologie niet mag onderschatten. Denk, aan de ene kant aan het groot gebrek aan degelijke

schriftkennis bij de massa christenen, en aan de andere kant aan de „gedaante des lichts" van die stromingen, namelijk beroep op wetenschap, liefde, eenheid en het vermogen van de mens. Hoe nader we bij het einde van onze tegenwoordige aioon komen, hoe méér wordt er geluisterd -door de natuurlijke mens - naar de stem van de grote Verleider: „***Gij zult als God zijn, kennende goed en kwaad***". Daarbij kan men zeer goed een zeker geloof behouden in Christus, maar ontdaan van het meest kenschetsende waarover de Schrift handelt. Dit zal dan beschouwd worden als persoonlijke getuigenissen van vrome mensen, die men niet naar de letter moet opvatten. Voorzeker, de weg wordt nu geopend om in verhaaste schreden te komen tot de wereldreligie van de Anti-Christus, die praktisch alle mensen zal verblinden.

Ik wil hier nog een woord bijvoegen om uw aandacht te vestigen op een paar kenschetsende punten van de hedendaagse theologische systemen:

1. Ongeloof in de volkomen inspiratie der Schrift, en vooral verzet tegen de geschiedkundige waarde van de eerste hoofdstukken van het boek Genesis. Laat ons niet vergeten dat de Satan absoluut niet houdt van wat er daar over hem wordt gezegd, noch van de belofte van de verlossing van Christus.

2. Radicaal verzet tegen wat men „Joodse Apocalyptiek" noemt en dus in het bijzonder tegen de gedachte van het herstel van Israël als Gods volk en natie, en de verwezenlijking van al wat God heeft beloofd, door de mond van de profeten.

U hebt bemerkt, dat ik niet gehandeld heb over de hedendaagse gebeurtenissen, waarvan de dagbladen vol staan. Overal is er opstand, strijd en verwarring. Ik heb u ook niet gesproken over atoombommen en raketten. Zonder twijfel komen vele mensen onder de indruk van deze gebeurtenissen en kunnen ze niet meer verwerken. Ook de invloed op de jeugd van onze tegenwoordige verwarring is voorzeker angstwekkend. Maar, hoe ernstig deze zichtbare dingen ook mogen zijn, toch is het gevaar der onzichtbare boze machten van nog veel groter belang, zowel voor de individuele mens als voor het mensdom in het algemeen. Overal zijn die boze machten werkzaam om het rijk van de Anti-Christus voor te bereiden. Ik denk niet dat men in de eerste plaats hun werking moet zoeken in de zichtbare strijd tussen mensen en volken, die veeleer de uitwerking is van het vertrouwen van de mens in zijn eigen kracht. We bemerken nu waartoe zijn wetenschap en zijn cultuur in het algemeen voeren, als hij hierop steunt om zichzelf trachten te verheffen. De werking van de boze machten is voorzeker veel subtieler en listiger. Ze is gericht tegen de basis, namelijk tegen het levende goddelijke Woord, Christus, en tegen het geschreven Woord, dat Hem doet kennen. De satan kent de mens, en hij weet hoe hem te verleiden. Wat met Adam gebeurde, wil hij in zekere zin met ieder mens herhalen. Tot nu toe heeft dit alleen dood en verwarring tot gevolg gehad, maar nu wordt de tijd rijp voor een laatste poging. Door een supermens zal een nieuwe religie verkondigd worden, die door de grote meerderheid der mensen aanvaard zal worden. Zo kan er dan een korte tijd van wereldvrede komen, waar de satan schijnt te zegevieren.

Sommigen onder u zullen misschien zeggen: dit is niets nieuws voor mij. Maar denk ook aan uw naaste, aan uw kinderen, bloedverwanten en vrienden. De enige toevlucht is Christus, maar Christus naar de Schrift. Om Hem werkelijk te kennen en in ware geestelijke gemeenschap met Hem te komen, hebben we de gehele Schrift nodig, ook de eerste hoofdstukken van Genesis.

Gisteren sprak ik over het hoofddoel vanuit ***de Schriften.*** U zult nu misschien beter begrijpen dat we ons in dit tijdschrift niet kunnen beperken tot enkele bepaalde onderwerpen, maar dat we ons verplicht voelen de gehele Schrift opnieuw te onderzoeken, zoveel mogelijk afstand doende van gebrekkige interpretaties, en dat het steeds nodig is er op te wijzen, dat alle feiten de volkomen betrouwbaarheid van de Schrift bevestigen. Dat is niet Gods Woord „verdedigen", maar het zijn pogingen om de geldigheid van de aanvallen tegen de Schrift af te wijzen.

Ik hoop dat velen onder u beter bewust zullen zijn van de strijd die we te voeren hebben, niet in eigen kracht, maar als uitwerking van onze geestelijke gemeenschap met Christus, niet om onszelf te verheerlijken, maar om Hem te verheerlijken die zijn leven heeft gegeven voor alle mensen.

De Brief aan de Romeinen

No. 90.

De bediening van Paulus voor de Volken.

Rom. 15: 14-33.

a. De volbrachte,

Rom. 15: 14-21.
14. Voor mijzelf nu, mijn broeders, ben ik overtuigd dat gij reeds vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, in staat elkander terecht te wijzen. 15. Toch heb ik u hier en daar, bij wijze van herinnering, wat vrijmoedig geschreven, krachtens de mij van God geschonken genade 16. om een ambtenaar van Christus Jezus te zijn voor de Volken, die het evangelie Gods priesterlijk verkondigt, opdat het *offer* ***der Volken (Gode) aangenaam moge zijn, geheiligd door de Heilige Geest. 17. Ik heb dan in Christus Jezus roem tot God. 18. Want ik zal het niet wagen van iets (anders) te spreken dan van wat Christus door mij*** *heeft* ***bewerkt om de Volken tot gehoorzaamheid te brengen door woord en werk, 19. door kracht van tekenen en wonderen, door kracht van de Heilige Geest. Zo heb ik dan van Jeruzalem tot Illyrië toe in het rond het evangelie van Christus ten einde gebracht. 20. Ik heb er daarbij mijn eer in gesteld het evangelie aldus te verkondigen: niet waar Christus reeds bekend was, opdat ik niet op eens anders fundament zou bouwen, 21. maar overeenkomstig wat geschreven is: Zij aan wie aangaande Hem niet verkondigd was zullen Hem zien en die het niet gehoord hebben zullen het verstaan.***

Rom. 15: 14. ***Voor mijzelf nu, mijn broeders, ben ik overtuigd dat gij reeds vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, in staat elkander terecht te wijzen.***

Paulus die zo verlangend was de Romeinse gelovigen te zien ten einde hun enige geestelijke gave toe te brengen, 1: 11, 12, heeft dit door zijn Brief meer dan overvloedig gedaan en hun zeer begiftigd, hetzij door de uiteenzetting der rechtvaardiging en der verzoening, hetzij door vermaningen. Niettemin verzekert hij hun, dat hij voor zichzelf overtuigd is dat zij dit alles eigenlijk niet nodig hebben daar zij zelf reeds vol zijn van goedheid, d.i. goedhartigheid of welgezindheid - het woord komt ook nog voor in Gal. 5: 22; 2 Thess. 2: 11 en Ef. 5: 9 - vervuld met al de kennis van de leer des evangelies en daarbij in staat elkander te vermanen, Hij slaat hiermee deze gemeente hoog aan en betoont een grote bescheidenheid. Toch heeft hij er een bepaald doel mee, wat blijkt uit wat nu volgt.

Rom. 15: 15. ***Toch heb ik u hier en daar, bij wijze van herinnering, wat vrijmoedig geschreven, krachtens de mij van God geschonken genade***

Dat Paulus hun schrijft en dat ten dele tamelijk vrijmoedig of: hier en daar vrijmoediger, was om hen aan iets te herinneren, n.l. de hem gegeven genade om ambtenaar te zijn van Christus Jezus voor de Volken, de Natiën buiten Israël. Krachtens deze hem toevertrouwde roeping, Gal. 2: 7, schrijft hij nu ook aan de Romeinse gemeente. Men kan zeggen: deze gemeente is buiten hem om gelovig geworden, waarom moest hij haar dan nog schrijven, hij kende haar niet en zij had hem niets gevraagd. Ten eerste was dit om deze gelovigen „zijn" evangelie te brengen, dit kenden zij blijkbaar nog niet of zeer onvolledig, ten tweede omdat hij, nu hij Klein- Azië en Oost-Europa beë-

vangeliseerd had, met Rome in contact wilde komen om over deze stad naar Spanje te reizen om daar een begin te maken met West-Europa; zo zou zijn boodschap in het gehele Romeinse Rijk gehoord worden.

Rom. 15: 16. ***om een ambtenaar van Christus Jezus te zijn voor de Volken, die het evangelie Gods priesterlijk verkondigt, opdat het*** *offer* ***der Volken (Gode) aangenaam moge zijn, geheiligd door de Heilige Geest.***

Paulus noemt zich een ambtenaar, een leitourgos, van Christus Jezus. We vinden hier hetzelfde woord als in hoofdstuk 13: 6 en zagen daar dat leitourgos oorspronkelijk een dienaar aanduidde die een openbaar ambt bekleedde ten bate van het volk maar door Paulus gebruikt werd voor de overheidspersonen die hij als ambtenaren in dienst ziet van God. Hier noemt hij zich zelf ook een ambtenaar, niet een in een staatsdienst maar niettemin een openbare functie bekledend. Deze is: het priesterlijk verkondigen van het evangelie Gods onder de Volken. Dit is de betekenis van het hier gebruikte werkwoord dat in de S.V. schuil gaat in het woord „bedienen", in de Nwe Vert. iets meer naar voren treedt in het „zijn in de heilige dienst".

Dat Paulus dit woord gebruikt is om drieërlei reden. Ten eerste geeft hij hiermee aan dat hij voor Israël staat en dat dit volk, het priesterlijk koninkrijk, deze dienst had moeten volbrengen als van Godswege hiertoe geroepen. Ten tweede was dit zijdelings een bewijs dat God dit volk nog niet verworpen had. Ten derde dat Paulus hoopte God een offer te kunnen brengen, niet een in de Tempel maar de Volken zelf en dat dit offer Hem welaangenaam zou zijn, geheiligd als het was door de Heilige Geest.

Ten overvloede merken we op dat „het offer der Volken" er niet een is dat die Volken God brengen, m.a.w. dat we hier geen tweede naamval van oorsprong hebben maar een van bijstellng en er dus te lezen is: het offer, (n.l.) de Volken. Zij zijn het offer dat Paulus wil brengen. Voorts dat geen enkele apostel der Besnijdenis hiertoe geroepen is noch dit kon zeggen. Alleen het Paulinische evangelie was voor de Volken, het had tot basis de verzoening der wereld en liep terug op de beloften aan Abraham voor hij besneden was. Het heeft tevens rijkere en hogere beloften.

Christus Jezus. Op Handelingen 5: 42 en 24: 24 na vinden we deze term alleen bij Paulus en wel 96 maal, waarvan 16 maal in Romeinen. Het is de benaming van 's Heren verhoging waarbij het woord Christus als tot een eigennaam gerekend kan worden en zeker niet slechts betekent „de Gezalfde" maar veel meer, n.l. Hij die kan en volbracht heeft. We geven in een Aanhangsel de teksten met deze benaming; daaruit zal blijken dat de S.V. vaak „Jezus Christus" heeft, de Nwe Vert. die van de betere handschriften „Christus Jezus".

Rom. 15: 17. ***Ik heb dan in Christus Jezus roem tot God.***

Dat de hem gegeven genade niet ijdel is geweest maar hij door haar overvloediger gearbeid heeft dan anderen, zoals hij in 1 Kor. 15: 10 zegt, doet hij ons hier op andere wijze horen: hij heeft roem, d.i. oorzaak tot roemen door Christus Jezus tot God, d.i. met betrekking tot de dingen die God toebehoren; dit betreft hier de Volken Gode tot een welaangenaam offer aan te bieden.

Rom. 15: 18. ***Want ik zal het niet wagen van iets (anders) te spreken dan van wat Christus door mij heeft bewerkt om de Volken tot gehoorzaamheid te brengen door woord en werk, 19. door kracht van tekenen en wonderen, door kracht van de Heilige Geest. Zo heb ik dan van Jeruzalem tot Illyrië toe in het rond het evangelie van Christus ten einde gebracht.***

Met dit al zal hij het niet wagen iets anders mee te delen dan wat Christus door hem bewerkt heeft om de Volken tot gehoorzaamheid te brengen; dit is in beginsel, in de centra geschied door woord en werk, d.i. door verkondiging van het evangelie in aanloop en door verdere regelmatige prediking en gemeenteleiding, verder, ter bezegeling, door tekenen en wonderen en kracht van de Heilige Geest. De uitwerking is geweest dat Paulus vanaf Jeruzalem, waar hij na Damascus getuigde, Handelingen 22: 17, 18, en rondom, wat niet wil zeggen: rondom Jeruzalem maar: in een wijde kring of: in allerlei richting (Brouwer), tot Illijrië toe, het evangelie van, d.i. aangaande, Christus ten einde gebracht heeft .Paulus schreef dit vanuit Korinthe, waarschijnlijk na zijn vertrek uit Efeze waar hij voorgenomen had naar Rome te reizen, gevoelende dat hij in het Oosten de dingen volbracht had, Handelingen 19: 21, zelfde woord als hier in Romeinen.

Het evangelie van de Christus (Gr.) vinden we in Paulus' Brieven gaandeweg ontvouwd. Hij begint met „een eenvoudig evangelie", 1 - 2 Thess.; hierin lezen we nog niets van rechtvaardiging en verzoening maar alleen over de wederkomst des Heren; in 1 Korinthe brengt hij het kruis en het kruisigen naar voren, 1: 17, 18, 23; 2: 2, in 2 Kor. de verzoening der wereld 5: 18-20; in Gal. behandelt hij als het ware in schets de rechtvaardiging en spreekt andermaal over het kruis, 5: 11; 16: 12, 14 om dan in Romeinen een bredere uiteenzetting te geven van rechtvaardiging en verzoening (zonder het kruis te noemen) om nog een stap verder te gaan en van vrede te spreken, hoofdstuk 3-5. Men zou kunnen zeggen dat hij van „Voorhof" voortleidt naar „Heilige" en „Heilige der heiligen" In Hebreeën doet hij dit ineens voor Israël door op de Persoon des Heren te wijzen als de grote en volmaakte Hogepriester achter Wie Israëls gelovigen mogen ingaan. Door allerlei menselijke afwijkingen heen die zijn evangelie belemmerden en die hij moest wegruimen (Korinthe, Galaten), heeft Paulus het evangelie der rechtvaardiging en verzoening, waartoe hij geroepen was, gepredikt en doorgevoerd vanaf Jeruzalem tot Illyricum (Gr.: het Illyrische), het tegenwoordige (= voormalige - red.) Joego-Slavië.

Rom. 15: 20. ***Ik heb er daarbij mijn eer in gesteld het evangelie aldus te verkondigen: niet waar Christus reeds bekend was, opdat ik niet op eens anders fundament zou bouwen, 21. maar overeenkomstig wat geschreven is: Zij aan wie aangaande Hem niet verkondigd was zullen Hem zien en die het niet gehoord hebben zullen het verstaan.***

Vs. 20, 21. In deze verzen zegt Paulus waar hij predikte: hij stelde er een eer in dit daar te doen waar van Christus nog niet gehoord was. Hij wilde niet op het arbeidsveld van anderen komen en deed dit indachtig aan het woord van Jes. 52: 13. Dit staat daar van de Knecht des Heren en het zal op veel breder schaal vervuld worden door Israël. Paulus haalt het aan om aan te geven waarom hij naar niet-beëvangeliseerde streken ging, niet om te zeggen dat dit woord toen al vervuld is geworden.

b. De voorgenomene,

Rom. 15: 22 - 29.
22. Daardoor werd ik dan ook dikwijls verhinderd tot u te komen. 23. Nu ik echter in deze streken geen arbeidsveld meer heb en sinds vele **jaren** ***het verlangen koester tot u te komen 24. wanneer ik naar Spanje reis, ik hoop u namelijk op mijn doorreis te zien en door u voortgeholpen te worden voor mijn tocht daarheen, wanneer ik eerst enigermate van u genoten heb. 25. Nu echter reis ik naar Jeruzalem ten dienste der heiligen, 26. want Macedonië en Achaje hebben het goed gevonden een bijdrage te geven voor de armen onder de heiligen te Jeruzalem. 27. Dit toch vonden zij goed en zij zijn het ook aan hen verplicht, want indien de Heidenen deel gekregen hebben aan hun geestelijke goederen, zijn zij ook verplicht met stoffelijke gaven hen te dienen. 28. Wanneer ik dus dit zal volbracht en hun deze vrucht zal verzegeld hebben, zal ik over een stad naar Spanje reizen. 29. En ik weet dat, wanneer ik tot u kom, ik met een volle zegen van Christus kom.***
30. Ik bid u echter, broeders, bij onze Here Jezus Christus en de liefde des Geestes, met mij mee

te worstelen voor mij in de gebeden bij God 31. dat ik behoed mag worden voor de ongehoorzamen in Judea en mijn dienstbetoon aan Jeruzalem de heiligen aangenaam moge blijken, 32. opdat ik, in blijdschap tot u komende, als God wil, mij samen met u verkwikken mag. 33. De God nu des vredes zij met u allen. Amen.

Rom. 15: 22. ***Daardoor werd ik dan ook dikwijls verhinderd tot u te komen. 23. Nu ik echter in deze streken geen arbeidsveld meer heb en sinds vele*** **jaren** ***het verlangen koester tot u te komen 24. wanneer ik naar Spanje reis, ik hoop u namelijk op mijn doorreis te zien en door u voortgeholpen te worden voor mijn tocht daarheen, wanneer ik eerst enigermate van u genoten heb.***

De prediking van het evangelie in het Oosten heeft Paulus tot dan toe verhinderd ook naar Rome te gaan, Hij was dit al lang van plan geweest, al voordat hij het uitsprak te Efeze op zijn derde zendingsreis, Handelingen 19: 21. Nu echter, hij schrijft dit te Korinthe op deze derde reis (mogelijk lente van het jaar 58) heeft hij geen arbeidsterrein meer in die streken. Hij had de grote centra van die dagen bearbeid en allerwegen was de prediking doorgedrongen, mogelijk mede verbreid door van de gestichte gemeenten uitgezonden predikers die in de omtrek ervan de boodschap verder brachten. Zo kan hij u de reeds vele jaren gekoesterde wens gaan verwezenlijken en hen komen bezoeken. Vs. 23. loopt niet af, we hebben de zin met enkele woorden aangevuld. Men kan ook lezen: tot u te komen zodra ik naar Spanje reis (Nwe Vert. en Brouwer) maar dan loopt vs. 24 niet af. Hoe ook genomen, de betekenis is duidelijk genoeg: Paulus hoopt op zijn doorreis hen te zien en door hen voortgeholpen te worden. Dit woord geeft aan dat de gemeente van Rome zich voor zijn arbeid in Spanje interesseert en hem van de middelen zal voorzien er heen te gaan. Echter, hij wil hen alleen niet vluchtig bezoeken en bijv. reisgeld van hen verkrijgen, hij wil ook nog iets anders van haar ontvangen: geestelijke versterking; hij moet steeds maar geven waartoe hem weliswaar Christus' genade in staat stelt, maar hij wil nu ook iets van de geestelijke gelovigen ontvangen, zijn werk met hen bespreken en aangemoedigd worden door hen.

Rom. 15: 25. ***Nu echter reis ik naar Jeruzalem ten dienste der heiligen, 26. want Macedonië en Achaje hebben het goed gevonden een bijdrage te geven voor de armen onder de heiligen te Jeruzalem. 27. Dit toch vonden zij goed en zij zijn het ook aan hen verplicht, want indien de Heidenen deel gekregen hebben aan hun geestelijke goederen, zijn zij ook verplicht met stoffelijke gaven hen te dienen.***

Voor dit alles verwezenlijkt kan worden, moet Paulus naar Jeruzalem om de heiligen aldaar te dienen. Dit plan is van Macedonië en Achaje - Griekenland - uitgegaan. Zij schiepen er behagen in een bijdrage te geven, lett. enige gemeenschap te oefenen: die gemeenschap bedoelt de gaven maar door het zo te zeggen geeft Paulus de innerlijke achtergrond aan waarom deze hulp wordt geboden, de geestelijke gemeenschap met hen. Paulus wijst daar nog eens op: zij hebben het goed gevonden, hij waardeert zeer hun gewilligheid en hun opoffering, want zij gaven boven vermogen, 2 Kor. 8, maar hij wijst er tevens op dat zij het geven zedelijk verplicht waren, want zij zijn hun schuldenaars. De behoudenis is immers uit de Joden, aan de Joden zijn de woorden Gods toebetrouwd en hijzelf is een Jood die God voor dit werk geroepen heeft. En al is het dat zijn evangelie een andere inhoud, geen andere Behouder heeft dan dat der Twaalf, het steunt op de beloften aan Abraham gegeven en in Israël bewaard. Daaruit volgt hun verplichting de heiligen die alles gemeen hadden maar nu in zorgen zijn gekomen doordat door Israëls vereelting de komst des Heren vertoeft en tevens de gemeente niet verder toeneemt met hen die hen van hun goederen konden dienen, van geld te voorzien om zo de armoede onder hen te lenigen. De Heidengelovigen hebben geestelijke goederen ontvangen, het is niet meer dan billijk dat zij stoffelijke teruggeven. Voor stoffelijke staat eigenlijk: „vleselijke", het is de tegenstelling tot „geestelijke", voor ons is dit in dit geval „stoffelijk".

Rom. 15: 28. ***Wanneer ik dus dit zal volbracht en hun deze vrucht zal verzegeld hebben, zal ik over een stad naar Spanje reizen. 29. En ik weet dat, wanneer ik tot u kom, ik met een volle zegen van Christus kom.***

Paulus zal de opbrengst der collecte persoonlijk naar Jeruzalem brengen. Dit drukt hij op bijzondere wijze uit; hij wil de vrucht verzegelen. De opbrengst is een vrucht, n.l. van zijn arbeid onder de Volken, deze heeft hij „verzegeld" d.i. zij is het zegel op zijn apostelschap voor die Volken. En dit niet alleen, zij is dan ook „verzegeld", door de veilige overbrenging. Paulus heeft dit niet alleen gedaan, Titus was er ook bij, daartoe verkoren van de gemeenten, 2 Kor. 8: 19, opdat niemand zou kunnen zeggen dat Paulus zich iets toegeëigend had, vs. 20. Van Paulus was dit uitgegaan, vs. 16, 17. Er waren ook nog meerderen, Handelingen 20: 4; ook Lukas („wij"), Handelingen 21: 1. Als dit alles nu volbracht is zal Paulus tot hen komen en dat met een volle zegen van Christus, mogelijk de verdieping van zijn evangelie en der verzwegen verborgenheid van Rom. 16: 25-27. Er zal tevens zijn het zich met elkaar verblijden over de zegening van Abraham die Joden en Heidenen ontvangen hebben en die zo rijk uitkomt in de verzoening der wereld.

Rom. 15: 30. ***Ik bid u echter, broeders, bij onze Here Jezus Christus en de liefde des Geestes, met mij mee te worstelen voor mij in de gebeden bij God.***

Als Paulus zich de reis naar Jeruzalem gaat realiseren, weet hij dat hij daar aangekomen, in grote gevaren gaat verkeren. De haat der Joden tegen hem is allerwegen groot, zeker bijzonder in die stad. Daarom bidt hij de Romeinse gemeente dringend, d.i. verzoekt dit, met hem te worstelen in het gebed voor hem; hij roept daar de Here Jezus Christus en de liefde van de Geest bij aan om hun te sterker van de noodzakelijkheid ervan te overtuigen. De bede moet tweeledig zijn: behoeding voor de zijn evangelie tegenstaande Joden en gunstige gezindheid t.o.v. de collecte. Dit laatste schijnt vreemd maar men vergete twee dingen niet: uit Handelingen 21: 20 blijkt dat er niet duizenden, zoals de S.V. zet, maar tienduizenden Joden (myriaden) waren die geloofden maar ze waren allen ijveraars voor de wet: Jeruzalem had dus een sterke Judaistische inslag en Paulus was er bij velen gehaat omdat de strenge Joden meenden dat hij afval van de wet predikte en o.a. de besnijdenis verwierp. Terwille van hen deed hij later de nazireeërbelofte om daarmee het tegendeel te bewijzen. Er waren ook vele ongelovige Joden in Jeruzalem zoals hij eenmaal er vroeger een was en door hen was hij in levensgevaar, zoals later bleek, 23: 12-14. De voorbede had ook nog een andere kant, die niet zozeer zijn persoon betrof, als wel zijn bediening. Hoe zou de gezindheid van de Jeruzalemse gemeente zijn bij het ontvangen der collecte. Hierover verkeerde hij in onzekerheid. Zouden de Joodse gelovigen die weigeren als afkomstig van de Heidengelovigen of zouden zij die aanvaarden en zich over de gemeenschap van de Heidenen verblijden. Dit betrof zijn evangelie der verzoening. Neemt de gemeente te Jeruzalem de bijdrage aan, dan erkent ze zijn evangelie en is dat de bekroning van zijn bediening, weigert ze dan kan dit leiden tot afhouwing en het oordeel over Israël mede in de hand werken. Men zal nu te beter het verzoek verstaan, niet alleen voor hem te bidden maar te worstelen in de gebeden. Het Gr. grondwoord betekent: iets met grote inspanning doen.

Rom. 15: 32. ***opdat ik, in blijdschap tot u komende, als God wil, mij samen met u verkwikken mag.***

Indien de gebeden verhoord worden hoopt de apostel bij en met hen verkwikt te worden. Dit woord vinden we alleen hier. Alles is echter onzeker maar Paulus laat de gang aan God over; als hij mag komen is het door Diens wil.

We weten dat hij te Rome is gekomen maar op geheel andere wijze dan hij zich had voorgesteld: als gevangene. Hij is naar Jeruzalem gegaan maar op deze weg liet hem de Heilige Geest van stad tot stad weten, dat hem banden en verdrukkingen wachtten, Handelingen 20: 23. Deze zijn gekomen en ongeveer twee jaar bleef hij te Cesarea gevangen, waarna hij door een beroep op de Keizer naar

Rome ging waar hij andermaal twee jaar gevangen bleef. Hij is echter vrij gekomen, zoals blijkt uit Filemon: 22, Fil. 1: 25; 1 Tim. 1: 3; 2 Tim. 4: 13, 20 en oude Kerkvaders verhalen dat hij een reis naar het Westen heeft gemaakt. Hierover zwijgt de Schrift maar indien dit het geval is geweest, is Paulus de man die de basis heeft gelegd om Oost- en West-Europa in beginsel te christianiseren.

Rom. 15: 33. ***De God nu des vredes zij met u allen. Amen.***

In dit vers maakt de apostel een voorlopig slot. Hij wenst hun toe dat de God des vredes met hen moge zijn. Misschien is dit een zinspeling op de gedeeldheid in de gemeente tussen de „sterken" en de "zwakken". In elk geval voegt hij er een derde betiteling t.o.v. God aan toe; hij heeft Deze reeds genoemd de God der lijdzaamheid (volharding) vs. 5, de God der hoop, vs. 13 en nu noemt hij Hem de God des vredes; allemaal terreinen waarop God de gelovigen wil steunen. Met een „Amen" sluit hij dit gedeelte af.

De Wederkomst des Heren

Johannes getuigt andermaal, vs. 9-17a.

Vs. 9 Johannes - zijn naam komt driemaal voor in Openb. 1: 4, 9 en 22: 8 - die uw broeder ben („ook" moet wegvallen), d.i. uw broeder ben, zowel naar het vlees als in hogere zin, en medegenoot in de verdrukking en in het koninkrijk en de volharding.

Johannes, was op het eiland genaamd Patmos om het woord Gods en het getuigenis van Jezus.

Men houde in het oog dat het broeder zijn is „in Jezus", (niet in Jezus Christus, zoals de S.V. heeft). Bij Paulus zijn de gelovigen „in Christus", een naam die 300 maal voorkomt en bijzonder bij hem als een soort eigennaam kan beschouwd worden; Christus is niet slechts de Gezalfde maar Hij die kan, die de dood heeft overwonnen, die we niet meer naar het vlees kennen, 2 Kor. 5: 15-17, maar op nieuwe bodem, die der opstanding. Voor Israëls gelovigen is een band „in Jezus", Hij is naar het vlees uit dit volk, geslacht Davids.

Vs. 10. Over de dag des Heren spraken we al. Hier zij iets gezegd over het „in de geest zijn". Om gezichten te zien, ervoer Ezechiël de inwerking van de Geest, Ez. 11: 21; hij noemt Deze de hand des Heren in 40: 1. Bij Johannes vinden we dit niet zo beschreven maar we mogen aannemen dat dit ook met hem gebeurde en dat hij door de kracht van de Geest aan aardse tijd en omstandigheden is ontheven en zo blikken in andere, hogere en (of) toekomstige sferen heeft verkregen.

In deze staat hoort hij achter zich een grote, d.i. luide, stem zo luid als een bazuin. Hiermee wordt de kracht er van uitgedrukt, niet de aard van de klank.

Vs. 11. Degene wiens stem hij hoort maakt zich bekend, Hij is de Alfa en de O (o) mega, de Eerste en de Laatste d.i. de Zich in het O.T. aan de vaderen verschenen Jehovah (Jahweh). Deze geeft Johannes de opdracht in een boek te schrijven wat hij ziet en dit te zenden aan de zeven gemeenten die Hij vervolgens noemt.

Vs. 12. Johannes wendt zich om om te zien de stem die tot hem sprak. We hebben hier een dubbele stijlfiguur; een metonymia, een overnoeming; de stem wordt genoemd, de persoon bedoeld, en een katachresis; het woord „zien" is verbonden aan „stem", terwijl een stem niet gezien kan worden.

Als Johannes zich dan omwendt ziet hij zeven gouden kandelaars, die, naar hij later verneemt, symbolen zijn, vs. 20, en dingen op aarde voorstellen. De zeven kandelaars wijzen terug op de zevenarmige gouden kandelaar in de tabernakel, Ex. 25 ; 31, 32, 37; 37: 23; Hebr. 9 ; 2. Was er daar echter één kandelaar, die tevens de eenheid van het volk symboliseerde, hier zijn er zeven, wat op de Verstrooiing wijst.

Vs. 13a. Te midden der kandelaren staat Een, de Zoon des mensen gelijkend; het Gr. woord drukt geen volkomen gelijkheid uit, dit kan ook niet, want deze Zoon des mensen is een opgestane en verheerlijkte Mens, niet maar een die dit tijdelijk kon worden zoals op de berg; Hij draagt blijvende heerlijkheid.

Vs. 13b-16. Hierin wordt de verheerlijkte Mensenzoon beschreven. Als we dit gedeelte naast het betreffende uit Dan. 10 leggen, blijkt er enig verschil. Men zie:

Dan. 10.: lichaam als turkoois bekleed met linnen ogen als vurige fakkels armen en voeten koperkleurig stem als ener menigte omgord aan de lendenen

Openb. 1: aangezicht als de zon gekleed in lang wit kleed ogen als vlammen vuurs voeten blinkend koper stem als van vele wateren omgord aan de borsten

Ziet Daniël het lichaam van een Man als een turkoois, Hebr.: gelijk de tarsis d.i. een groene glanzende steen (die zijn grote levenskracht uitdrukt) en gekleed in een linnen gewaad, Johannes ziet Hem een Mensenzoon gelijkend, bekleed met een lang wit kleed. Beide wijzen op hogepriesterlijke waardigheid, Ex. 28: 4; 29: 5. De ogen als vurige fakkels of vlammen vuurs wijzen op zijn alles doorvorsende en doorziende blik. De armen en voeten zijn koperkleurig en blinkend en wijzen op grote kracht. De stem als ener menigte of als die van vele wateren (die mogelijk nog sterker is) wijst op het stemgeluid dat Hij kan voortbrengen en dat al het andere kan overklinken. Johannes, die niet bijzonder over Zijn lichaam spreekt, wijst wel op Zijn aangezicht dat glanst als de zon in haar kracht en ziet een tweesnijdend scherp zwaard uit Zijn mond gaan. Samenvattend kan men zeggen dat de een meer door deze, de andere meer door gene bijzonderheid getroffen is. - Het hoofdverschil ligt in de wijze van het omgord zijn: in Dan. 10 is dit aan de lendenen, in Openb. 1 aan de borsten. Het eerste wijst op het ten dienst gereedstaan om uit te trekken, het andere op de koninklijke rust na het volbrachte werk. Het goud van Ufaz is mogelijk: het goud van Ofir; hier kan Ofir ook Afir zijn, wellicht: Afrika. Het wijst op Zijn koningschap. Het geheel samenvattend zien èn Daniël èn Johannes de Koning-Priester van de toekomende eeuw, de eerste in Zijn kracht ter overwinning, de tweede in die van de behaalde zege.

Johannes ziet er nog iets bij: in Zijn rechterhand houdt de Mensenzoon zeven sterren en uit Zijn mond gaat een tweesnijdend zwaard. Dit laatste is Zijn woord dat door macht volvoert wat Hij gebiedt, Jes. 11: 4; 2 Thess. 2: 8; Openb. 19: 15; Zach. 14: 12 laat zien wat dit o.m. kan inhouden.

Vs. 17a. Als Daniël Zijn woorden hoort, valt hij in een diepe slaap voorover ter aarde, Johannes valt als dood aan Zijn voeten. Nu volgt er weer een verschil. Daniël wordt aangeraakt door een hand die hem zich doet oprichten en waarvan de bezitter hem aanspreekt, deze is echter niet de Man, die treedt niet dichter. Bij Johannes legt de Mensenzoon zijn rechterhand op hem. We zien hierin een bewijs van de verandering in bedeling: eerst in en na de dagen Zijns vleses kan de Man volle gemeenschap hebben met de mens. (Zie voor Dan. 10 nader: „Uit Israëls Profetie").

De Here Zelf getuigt, vs. 17b-20.

Vs. 17b, 18a. De Mensenzoon legt Zijn rechterhand op Johannes en zegt: Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste en die leeft, Gr.: de Levende. We spraken al over deze titel; hij komt alleen in Daniël voor: 4: 34 en 12: 7 en in de Openb. 1: 17; 4:9,10; 10: 6 en 15: 7, dus 7 maal. Hij drukt Zijn onvergankelijk leven uit.

Vs. 18b. En Ik ben dood geweest en zie Ik leef (ben levend) in de aionen der aionen. Amen. En Ik heb de sleutels van het Dodenrijk en van de Dood.

De Here is dood geweest. Dit dood zijn betekent niet dat Hij (zonder lichaam) voort heeft geleefd in een andere sfeer, hetzij hemel of paradijs, maar dat Hij onbewust heeft neergelegen in het Dodenrijk, Hand. 2: 27, 31 Nwe Vert., waarvan het graf van Jozef van Arimathea, de rijke van Jes. 53: 9, een onderdeel was. Hij is echter herleefd, Op. 2: 8, en leeft nu, in deze tegenwoordige aioon, en in de toekomende aionen, in de laatste zal dit gezien worden. En dit niet alleen, Hij is ook Heer, zowel van levenden als van doden, Rom. 14: 9. Hier, in Op. 1 wordt alleen van de laatsten gesproken: Hij heeft de sleutels van het Dodenrijk (niet: de Hel, zie ons werk „Van Dood en Opstanding") en van de Dood. Hij kan deze sferen openen en de gevangenen erin vrij uit doen gaan.

In dit vers worden twee terreinen genoemd: Dodenrijk en Dood, in Openb. 20: 13 vinden we er drie, daar wordt ook de zee genoemd. We schreven al eerder in pas genoemd werk, dat de O.T. sheool (of sjeool) zich in het N.T. splitst in drieën: Dodenrijk, dood, zee. Van al deze doodsgebieden heeft de Overwinnaar des doods de sleutels ter opening.

Vs. 19, 20. Nu krijgt Johannes de opdracht om wat hij gezien heeft en is en wat gebeuren moet, te boek te stellen, terwijl hem tevens verklaard wordt wat de zeven sterren en de zeven kandelaren betekenen. De eerste zijn symbolen van de engelen der gemeenten, de laatste zijn die gemeenten zelf. We zagen al dat de engelen de vertegenwoordigers der gemeenten bij God waren.

Tot slot een woord over het ,,en is" van vs. 19. Sommige gelovigen menen dat dit uitdrukt de gang der Chr. Kerk, deze wordt dan gesymboliseerd door de zeven gemeenten wat tijdperken zijn in de Chr. Kerk (Zie: „Uit Israëls Profetie"). Het „en is" (Gr.: meervoud: zijn) wil niet zeggen: de dingen die nu zijn, maar wat zij „betekenen". In vs. 20 vinden we het woord weer, en wel twee maal; hier is het in het meervoud vertaald: de sterren zijn, de kandelaars zijn en dit zijn betekent beide keren: betekenen, duiden aan. Dit doet ook het „zijn" van vs. 19. Johannes moet schrijven niet over de dingen die (volgens die gelovigen) er nu zijn, maar over wat die welke hij ziet, betekenen. Waarom volgt de Nwe Vert. hier het voetspoor der S.V. en zet: wat is, daarmee de taalvorm verwaarlozende en de betekenis omsluierende?

HET GEVAL MET DE WINDMOLEN
in verband met de naastenliefde

De lezer zal zich afvragen wat een windmolen te stellen heeft met het leven van de christen. We kiezen dit geval omdat het op zeer eenvoudige wijze ons kan doen begrijpen, hoeveel misverstanden kunnen vermeden worden, als we onze naaste lief genoeg hebben om ons in te spannen de dingen te bezien vanuit zijn standpunt.

Een professor in de filosofie had de gewoonte zijn cursus te beginnen met er op te wijzen dat iemand, die een windmolen van de ene kant bekijkt, de wieken ziet draaien in de richting van de horlogewijzers, terwijl voor een persoon, die zich aan de andere kant bevindt, de wieken zich in omgekeerde richting bewegen. Ze kunnen beide volhouden dat ze gelijk hebben, en toch zegt de éne het tegenovergestelde van de **andere** Belde geven ze een bepaald aspekt van de objectieve waarheid.

Alles hangt af van de plaats waar we staan.

Moesten twee mensen - die niet gewoon zouden zijn wat na te denken - in een dergelijk geval beweren dat ze elk voor zich de volle waarheid bezitten en gaan twisten, dan zou hel voldoende zijn hen de molen vanuit de andere kant te laten zien.

Welnu in het dagelijkse leven komen we op alle gebieden dikwijls, gevallen tegen die, in zekere mate, zijn te vergelijken met het geval van de windmolen. Als we een zaak met veel zorg onderzocht hebben kunnen we overtuigd zijn er iets van te kennen. Maar we mogen niet te snel beweren dat een ander dwaalt omdat hij die zaak anders voorstelt. We hebben eigenlijk nooit een volledige kennis van de waarheid. Het is mogelijk dat beide overtuigingen (nagenoeg) juist zijn, complementaire aspecten van de totale waarheid. Het is de eigenliefde die er ons toe kan leiden alleen of te veel acht te geven op wat we kennen vanuit ons eigen standpunt. Er is dan ook werkelijk naastenliefde nodig om te bedenken, dat de andere misschien ook (ten dele) gelijk kan hebben en vooral om zich de moeite te getroosten zich in de positie van die andere te verplaatsen.

Het voorbeeld van de molen, hoe eenvoudig ook, kan ons daarom helpen in te zien op welke wijze we onze naastenliefde moeten tonen, zowel in onze familieverhoudingen, in ons sociaal contact met anderen, als in filosofische of godsdienstige gesprekken.

Laat ons hierbij nog een woord voegen over het boos of toornig worden.

In verband met het nieuwe leven waarover het derde hoofdstuk van de brief aan de Kolossensen handelt, zegt Paulus dat we niet alleen heftigheid, kwaadaardigheid, laster en vuile taal moeten nalaten, maar ook „toorn". Waarom zou een getrouwe schriftgelovige op iemand werkelijk boos zijn? Neem dat onze naaste iets aangaande ons gezegd heeft of iets tegen ons gedaan heeft. Dan zijn er twee mogelijkheden: ofwel is het gezegde waar om het gedane te rechtvaardigen - en dan is er voor ons geen goede reden om boos te worden - ofwel het is niet waar en niet te rechtvaardigen. In dit laatste geval is het onze naaste die verkeerd heeft gehandeld en als we hem werkelijk lief hebben, zullen we niet boos op hem worden, maar op kalme wijze uitleggen waarom hij zich vergist. Als het over geestelijke dingen gaat, kunnen we dan denken aan wat Paulus aan Timotheus schreef: „***Een dienstknecht des Heren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te onderwijzen, geduldig, met zachtmoedigheid de dwarsdrijvers bestraffende.*** "Het kon zijn, dat God hun gaf zich tot erkentenis der waarheid te keren en, ontnuchterd, zich te wenden tot de wil van Hem, (losgekomen) uit de strik des duivels, die hen gevangen hield." S. v. M.